

ВЕЛИКА СРБИЈА

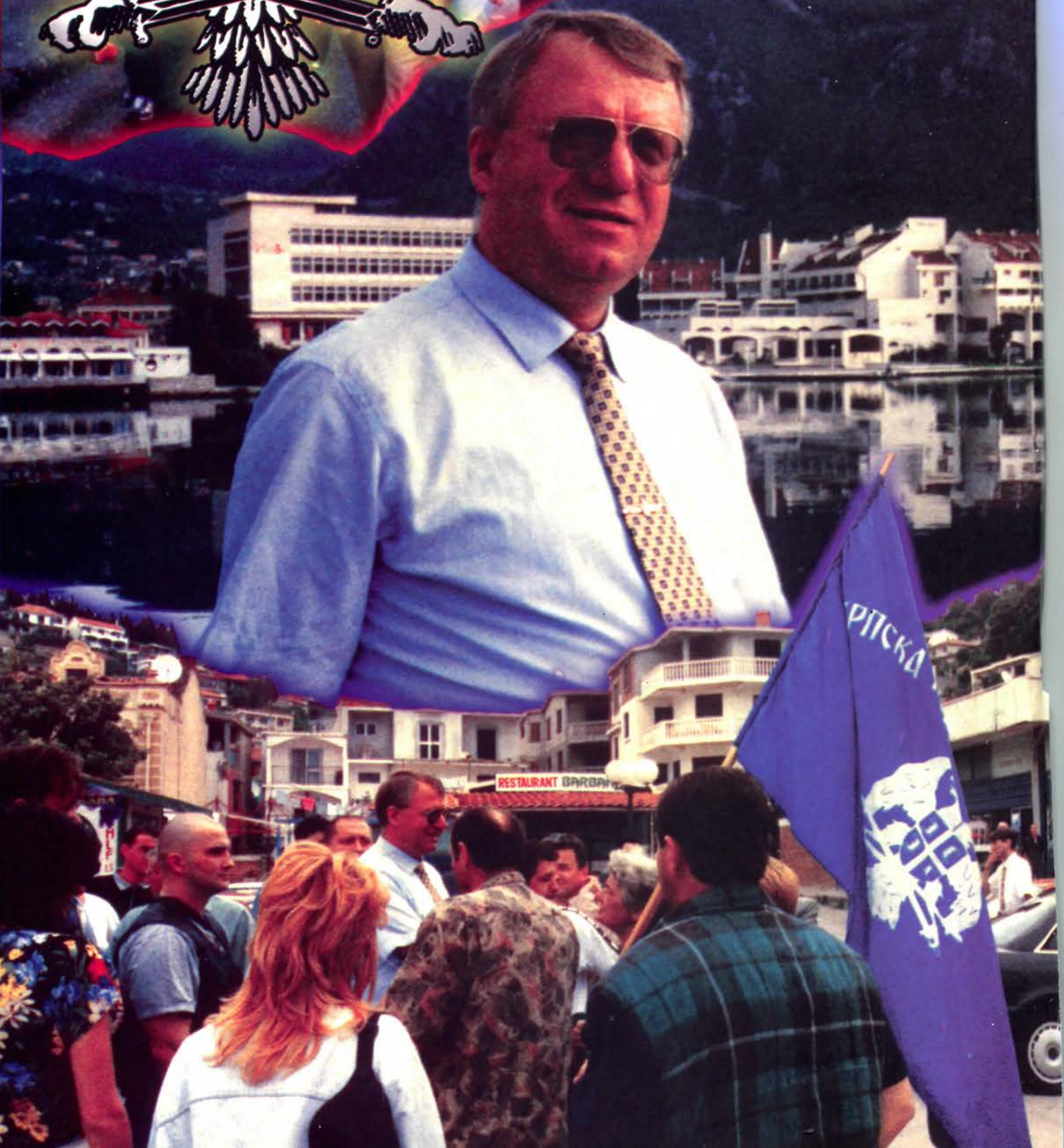

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ
ЦЕНА 3 ДИНАРА

ПОДГОРИЦА, ЈУН 1998.
ГОДИНА IX, БРОЈ 538

ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ
У ЦРНОЈ ГОРИ

ВЕЛИКА СРБИЈА

Београд
Француска 31

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач:
др Војислав Шешељ

Издање приредио:
Огњен Михајловић

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

**Заменик главног
и одговорног уредника:**
Душан Весић

Редакција:

Рајко Горановић, Момир Марковић,
Мирослав Васиљевић, Наташа Јовановић,
Јадранка Шешељ, Дејан Анђус,
Александар Вучић, Рајко Ђурђевић,
Коста Димитријевић, Јасна Олујић,
Весна Арсић, Жана Живаљевић,
Драгољуб Стаменковић, Вељко Дукић,
Димитриј Јанковић, Огњен Михајловић

Лектор:

Зорица Илић

**Технички уредник, компјутерски
прелом и дизајн корица:**

Драган Перић

Секретар редакције:

Љиљана Мијоковић

Карикатуре:

Синиша Аксентијевић

Председник Издавачког савета:

др Ђорђе Николић

Потпредседник Издавачког савета:

Петар Димовић

Издавачки савет:

Томислав Николић, Маја Гојковић,
Ранко Вујић, Драган Тодоровић,
Ратко Гонди, др Никола Поплашен,
Стево Драгишић, Зоран Красић,
Милован Радовановић,
Јоргованка Табаковић,
Ратко Марчетић, Владимир Башкот

Шеф дистрибуције:

Зоран Дражиловић

Штампа:

НИГП „АБЦ - ГРАФИКА“ д. д.
Влајковићева 8, 11000 Београд

Редакција прима пошту на адресу:

„Велика Србија“, Француска 31,
11000 Београд

Рукописи се не враћају

Новине „Велика Србија“ уписане су у Регистар средстава јавног информисања Министарства за информације под бројем 1104. од 5. јуна 1991. године.

Министарство за информације Републике Србије 19. августа 1991. године дало је мишљење број 413-01-551/91-01 да се „Велика Србија“ сматра производом из Тарифног броја 8. став 1. тачка 1. али неје 10. за чији промет се плаћа основни порез по стопи од 3%.

СРПСКА НЕГО ШТА!

Чак и странке које су ушле у састав новоизабраног црногорског парламента имају много мање разлога за задовољство од српских радикала који су остали пред вратима парламента.

Рачуница је једноставна, последње пребројавање гласова у Црној Гори означава максимум, ако не и крај, могућности садашњих парламентарних странака. За Српску радикалну странку важи обрнуто правило, у предизборној кампањи ударени су темељи новог устројства странке на овим просторима, тако да је то једина политичка партија која у времену које долази може да рачуна на раст популарности.

Да је Српска радикална странка популарна и да тврдња о просперитету има јаке основе, видело се на сваком кораку у Црној Гори, у сваком месту у којем је са одушевљењем дочекан др Војислав Шешељ. Логично, та популарност и није могла бити преточена у добар резултат на изборима који су више личили на референдум. Сада, када су пребројани сви гласови, када су се страсти стишале, јасно се види да психоза која је наметнута бирачима била без великог основа и да гласање ни у ком случају није имало карактер судбоносног.

Наравно, српски радикали не траже оправдање у овој чињеници. Једноставно, то је аналитичка констатација која се мора узети у обзир заједно са свим осталим отежавајућим околностима.

Појава др Војислава Шешеља у предизборној кампањи, која је изазвала искрено одушевљење народа у свим местима у којима је боравио, доказала је српску душу Црне Горе и то је оно што је у овом тренутку најважније за целокупни српски народ.

Сада је само питање тренутка када ће Српска радикална странка као једини прави израз воље тог истог народа, заузети место које јој заиста и припада на црногорској политичкој љествици.

Огњен Михајловић

РАЗГОВОР С ПОВОДОМ: ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ О ИЗБОРИМА У ЦРНОЈ ГОРИ

РАСТЕ ПОПУЛАРНОСТ СРПСКИХ РАДИКАЛА У ЦРНОЈ ГОРИ

Ванредни парламентарни и локални избори у Црној Гори су завршени, ових дана се очекује формирање црногорске Скупштине. Међу онима који нису задовољни резултатима постигнутим на изборима у Црној Гори је и Српска радикална странка „Др Војислав Шешељ“. Поводом тек завршених избора, разговарали смо са председником Српске радикалне странке, др Шешељем. Др Шешељ очекује нормалан рад Савезне скупштине и Владе, али открива и неке друге могућности...

Ванредни парламентарни и локални избори у Црној Гори су завршени, али о њима се још увек прича. Сви резултати су познати. Само неколико политичких партија успело је да оствари неопходни цензус за улазак у црногорски Парламент. Добри познаваоци политичких прилика тврде да је у Црној Гори извршена јака политичка поларизација и да се главна политичка битка водила између Демократске партије социјалиста (Мило Ђукановић) и Социјалистичке народне партије (Момир Булатовић). Нико не спомиње да је било политичких крађа и евентуалних пребега, једноставно, изгледа да је овога пута победила политичка опција Мила Ђукановића, а време ће показати да ли је то био добар избор за грађане Црне Горе, или, можда, нешто друго?!

ДПС нефер у предизборној кампањи

На ванредним парламентарним и локалним изборима у Црној Гори учествовала је и Српска радикална странка „Др Војислав Шешељ“, али због јаке поларизације, ни српски радикали нису успели да пробију цензус. О свим политичким превирањима која су се дешавала неколико месеци уназад, о изборним резултатима, али и будућности Србије и Црне Горе, разговарали смо са председником Српске радикалне странке, др Војиславом Шешељем.

„Српска радикална странка није задовољна постигнутим изборним резултатима. Очекивали смо да ћемо освојити цензус од 3%, и да у Народној скупштини имамо бар једног посланика. Друго, очекивали смо да ниједна друга политичка партија сама неће освојити апсолутну ве-

И поред лошег резултата има разлога за оптимизам

ћину, па смо очекивали нужне коалиционе владе после избора у Црној Гори. Избори нису одржани у демократској атмосфери. Предизборна кампања није вођена на демократски начин, и до изражаја је дошао изразити монопол владајуће партије, у свим медијима.

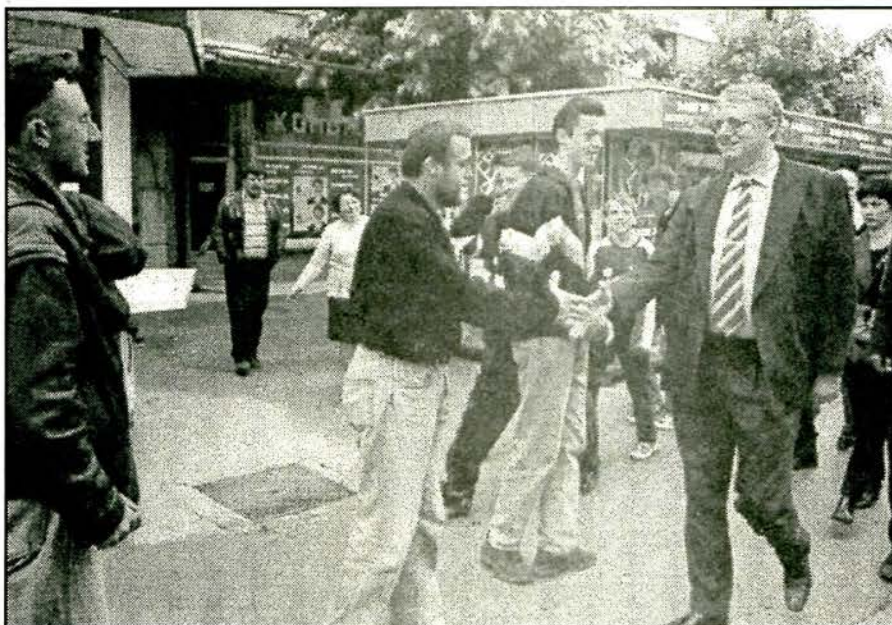
Затим, долазило је и до физичких обрачуна са политичким противницима. Након што сам прозвао Васу Баошића на државној телевизији у емисији сучељавања, полиција нам је организовала лупање два аутомобила у Бару. Такође, наши активисти су привођени, одузимани су им лајавци, и малтретирани су и на разне начине током предизборне кампање. Било је и физичких напада. Дакле, била је очигледна пресија на све опозиционе политичке партије, па и на Српску радикалну странку", каже председник српских радикала.

„Ми нисмо могли чак ни да закупимо термин, редимо, на телевизији "Blue moon", каже Шешељ, „али ни на некој другој приватној телевизији у Подгорици. Имали смо заказану емисију на државној телевизији у Бијелом Пољу, па нам је у последњем тренутку отказана. Имали смо читав низ сличних непријатности, али ми смо на те непријатности навикли, јер их је било и раније. Неке друге политичке странке нису на такве непријатности навикле, па их је то овога пута тешко поразило.

Међутим, поставља се логично питање, зашто су резултати, овога пута, такви какви јесу? Прво, зато што је дошло до опште поларизације на црногорској политичкој сцени. Народ Црне Горе се, пре свега, опредељивао ко је за Мила Ђукановића, а ко је за Момира Булатовића. У таквом опредељивању, мање странке су готово сатрвене. Поред Српске радикалне странке, лоше је прошла и Српска народна странка, али ни Либерални савез Црне Горе није прошао много боље. Килибардина и Ракчевићева странка, такође, не би имале никакве шансе за постизање бољих резултата, да су на изборе изашле самостално”.

Удари режима на српске радикале

„Што се тиче Српске радикалне странке”, истиче др Шешељ, „нас прати вишегодишњи хендикеп, јер је странка била под тешким ударом режима 1994. и 1995. године. Српски радикали су тада хапшени и прогањани, малтретирани, протеривани, забрањиван нам је улазак у Црну Гору. Такође, крајем 1995. године, наших осам народних посланика избачено је из Народне скупштине Црне Горе. Касније је дошло и до унутарстраначких сукоба које је изазвао Аћим Вишњић, јер је једног по једног члана истеривао из странке, да би на крају и он сам отишао из странке. Медијска блокада 1996. и 1997. године довела нас је до тога да, заправо, нисмо могли створити препознатљива имена у црногорској јавности из реда наших чланова. Иначе,

У свим местима Црне Горе лидер српских радикала је бурно поздрављен

српски радикали у Црној Гори имају доста вредних, радних и марљивих људи, али они нису имали могућности за афирмацију, тако да је Српска радикална странка „Др Војислав Шешељ“ изгубила објективну препознатљивост у Црној Гори.

● **Како објашњавате чињеницу да Српска радикална странка „Др Војислав Шешељ“ има негде око десет хиљада уписаних чланова, а на овим протеклим ванредним изборима није имала, чак, ни упола гласача од тог броја?**

Др Шешељ: Међу тих десет хиљада регистрованих чланова има неколико хиљада оних чланова који су регистровани уназад четири, пет година. Питање је који од њих су још увек чланови Српске радикалне странке, јер када се погледа наплата чланарине, онда су резултати сасвим другачији. У сваком случају, чињеница је да је неколико хиљада наших чланова овога пута гласало, претпостављам, за Булатовића. Разлог за њихово такво опредељење је вероватно та поларизација у Црној Гори.

Извесно је да су ти наши чланови на локалним изборима гласали за Српску радикалну странку „Др Војислав Шешељ“, али на парламентарним изборима свој глас су, очигледно, дали Момиру Булатовићу. У већини општина на локалним изборима имамо два пута више гласова него на републичким. Рецимо, таква је ситуација и у Херцег Новом. Извесно је да су и наши чланови били

под утиском те велике поларизације, а, са друге стране, чињеница је да смо прошле године на председничким изборима подржали Момира Булатовића и да смо га ове године подржали као кандидата за председника Савезне владе и да смо са њим склопили споразум да Српска радикална странка са њим учествује у Савезној влади, па је то, вероватно, код одређеног броја наших чланова створило утисак како је практично свеједно за кога се гласа на овим изборима, да ли за Булатовићеву странку или за Српску радикалну странку „Др Војислав Шешељ“. Из тих разлога, одређен број наших симпатизера и чланова ишао је на то да не дође до расипања српских гласова за Булатовића, већ да управо ту буде што већа концентрација гласова, како би се парирало Букановићу. То је тај ефекат који је постигнут једном психолошком ситуацијом.

Популарност Српске радикалне странке није опала у Црној Гори, напротив, она је и даље у порасту. У то сам се уверио када сам, непосредно пред изборе, боравио у Црној Гори. Видео сам како су ме лепо примали и дочекивали грађани тих општина. Реаговања грађана, које сам том приликом сусретао, била су врло лепа. Кроз разговор са њима, увидео сам да популарност српских радикала у Црној Гори расте.

● **Очекујете ли неке промене у раду Веће република после избора у Црној Гори?**

Др Шешељ: Ми сада чекамо да новоизабрана црногорска Скупштина одреди посланике за Веће република. По црногорском закону, а и по неким општим демократским принципима, делегација Црне Горе у Већу република би требало да буде пропорционална саставу Народне скупштине Црне Горе. Истина, има ту и неких другачијих наговештаја, али то би било у колизији са уставним начелима, на пример, да само скупштинска већина одреди представнике за Савезну скупштину, а то би било неодрживо!

● **Постоји ли реална могућност да дође до блокирања рада Савезне скупштине и Савезне владе?**

Др Шешељ: Могло би да дође до блокирања Савезне скупштине, али до блокирања рада Савезне владе не. Савезна влада наставља да ради све док евентуално не буде оборена у Савезној скупштини. А да би Влада била оборена, онај ко је обара мора да обезбеди седамдесет гласова у Већу грађана и двадесет један глас у Већу република.

● **Да ли је током ових парламентарних и локалних ванредних избора било крађе?**

Др Шешељ: За сада немамо доказе. Имали смо контролоре на више од седамдесет процената бирачких места, нисмо поднели ниједну жалбу, а ни тужбу. На крају крајева, то је кључни доказ да немамо аргумената за тврдње те врсте. Међутим, не могу апсолутно да искључим ни ту могућност, али не могу да баратам нечим што не могу доказати.

● **Како објашњавате чињеницу да је у оним општинама, где је локалну власт вршила странка Момира Булатовића, на овим изборима победила странка Мила Ђукановића?**

Др Шешељ: Управо због те поларизације. Објашњење се тражи у чињеници да је Странка демократске акције практично нестала са политичке сцене. Сви њени гласачи су овога пута гласали за Ђукановића. Да није било законског изузетка за ове две албанске странке, ни оне не би имале ниједног посланика, јер су и Албанци гласали за Ђукановића. Та поларизација је мотивисала разне мањине у Црној Гори да се одделе за Ђукановића. Када се гледа чисто српско бирачко тело, онда је ту Булатовић и даље убедљиво јачи. Али, када се томе припоје разне мањине које живе у Црној Гори, онда превагу односи Ђукановић.

● **Има ли наговештаја да би у скорје време могли да се одрже и савезни избори?**

Др Шешељ: Па, има неких захтева из Црне Горе. Ми, српски радикали, не бжимо од нових савезних избора, чак би нам као политичкој партији ти нови савезни избори и одговарали. Са друге стране, ако буде икаквог напретка у дијалогу са представницима албанских политичких партија, онда ће и савезни избори, али и избори на свим осталим нивоима, бити неопходни.

На свака два корака једно руковање: мало је политичара који су толико вољени у народу као др Шешељ

Јасминка Олуић

ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ НА ПУТУ КРОЗ ЦРНУ ГОРУ

ПРЕДНОСТИ ЗА ЈЕДНИЧКЕ ДРЖАВЕ

Др Војислав Шешел је од 21. до 28. маја боравио у Црној Гори. Поред гостовања на државној телевизији Црне Горе, телевизији Никшић, телевизији СКАЈ САТ и радио Монтени, др Војислав Шешел обишао је и Бар, Тиват, Котор, Херцег Нови, Игало, Подгорицу, Никшић, Беране, Пљевља, Шавник и Гусиње. Такође, др Војислав Шешел је обишао и прошетао Цетињем, градом који важи за велико упориште либерала. Лидер српских радикала у свим местима био је дочекан уз повике „Војо, војводо, ми смо Срби, ми смо једна држава. Нећемо дати да нас душмани раздвоје. Не дај нас, војводо”

Десет дана пред главни догађај у Црној Гори, односно пред ванредне парламентарне изборе, др Војислав Шешел је провео у Црној Гори. Наиме, после редовне конференције за новинаре, одржане у Београду 21. маја, др Војислав Шешел се упутио у Црну Гору. Разлога за ову посету било је много, али свакако један од главних мотива др Војислава Шешела за ово путовање, био је обилазак појединих места у Црној Гори.

Српска радикална странка „Др Војислав Шешел” добро је радила у Црној Гори, председници окружних, општинских и месних одбора стално су били на терену. Народ је др Војислава Шешела, готово при сваком сусрету, упозоравао на чињеницу да је у Црној Гори дошло до страначке поларизације, и да ће се главна политичка борба за изборне гласове водити између Демократске партије социјалиста и Социјалистичке народне партије.

Други дан боравка др Војислава Шешела у Црној Гори почео је обиласком Републичке изборне комисије.

Како то само он уме, директно и јасно, др Војислав Шешел рекао је председнику Републичке изборне комисије, Стевану Дамјановићу, да би српски радикали послали из Србије хиљаду посматрача, који би били на свим бирачким местима. Међутим, Стеван Дамјановић је објаснио како закон који регулише изборе у Црној Гори дозвољава посматрачку мисију само заинтересованима из иностранства, или, евентуално, хуманитарним организацијама и савезима.

Сматрајући да овај закон нема логичности, др Војислав Шешел је покушао да Дамјановића убеди како се доласком по-

Нема збора, Црна Гора дише српски:
и мала деца знају ко је и зашта се бори др Војислав Шешел

сматрача из Србије не крши закон, јер Српска радикална странка не долази као странка која је регистрована у Црној Гори. Међутим, Дамјановић је остао при свом ставу, наглашавајући да ће избори свакако, макар што се тиче Демократске партије социјалиста, бити у демократском духу.

Након обиласка Републичке изборне комисије, др Војислав Шешел упутио се у зграду државне телевизије, где је одржао конференцију за новинаре, која је почела тачно у 11 часова.

Новинаре је поздравио Душко Секу-

лић, данас потпредседник Извршног одбора Српске радикалне странке, а затим се новинарима обратио и лидер српских радикала, др Шешељ.

„Данас имамо прилику да нам говори др Војислав Шешељ”, биле су речи Душка Секулића.

„Даме и господо, Српска радикална странка улази у завршницу предизборне кампање на ванредним црногорским парламентарним и локалним изборима”, обратио се новинарима др Војислав Шешељ.

„Српска радикална странка је једна од три најозбиљније политичке партије у Црној Гори. Који је критериј по коме се озбиљност политичких партија процењује? Погледајте које су политичке партије биле у стању да поднесу листе кандидата за локалне изборе у свим општинама. Демократска партија социјалиста Црне Горе, Социјалистичка народна партија и Српска радикална странка „Др Војислав Шешељ”. Шта то говори?

Говори колико је висок степен нашег организовања, колико смо успешни у развијању страначке инфраструктуре. То је, дакле, чињеница која се не може сакрити. Сами знате колико је тешко постићи да се у свим општинама обезбеде листе кандидата за општинске одборнике. Све странке су то покушавале да остваре, али само су три успеле.

Друго, Српска радикална странка „Др Војислав Шешељ” излази самостално на ове ванредне изборе. Врло често смо изложени нападима политичке конкуренције, али наш је став да овога пута водимо искључиво позитивну политичку кампању. Дакле, да афирмишемо наше политичке ставове, наше програмске циљеве, а овога пута не улазимо у директне сукобе са конкуренцијом, са другим политичким странкама, поготово у ситуацији кад је политичка атмосфера у Црној Гори веома успамтела, када је политичка атмосфера веома врућа, када је политичка атмосфера веома напрегнута и нервозна.

Сматрамо да је веома важно обезбедити демократске услове у току самих из-

бора и да на њима тријумфује воља народа. Другим речима, то значи да би Црном Гором требало да владају оне политичке партије којима народ укаже поверење. Процењујемо да ниједна политичка партија неће моћи сама да освоји апсолутну већину у скупштини. То подразумева формирање коалиције после избора.

Став Српске радикалне странке „Др Војислав Шешељ” је да у оваквим кризним временима треба ићи на што ширу коалицију. Показали смо највиши степен толерантности, конструктивности и показали смо да нисмо странка мржње, да можемо да разговарамо и водимо дијалог са најжешћим политичким противницима. Нисмо политичко злопамтило и у складу са тим постављамо се на политичкој сцени Црне Горе.

Такође, мислимо да све политичке партије треба да учине све што је у њиховој моћи да ови избори заиста буду законити, коректни, да ови избори буду у складу са оним што закон прописује.

Имаћемо контролоре на скоро свим бирачким местима, могуће је да у неким најудаљенијим селима нећемо бити у стању да покријемо и та бирачка места нашим контролорима, али то су, углавном, места у којима национална структура становништва није у складу са структуром наше странке. Али, главнину ћемо покрити.

Хтели смо из Београда да шаљемо посматраче, имали смо законске услове за то. Били смо спремни да пошаљемо 900 посматрача, на свако бирачко место по једнога. Упутили смо писмени захтев Републичкој изборној комисији Црне Горе, а данас сам лично посетио председника Републичке изборне комисије, и он је тај захтев одбио. Аргументација са којом смо одбијени једноставно није у складу са законом. Речено нам је: не могу политичке партије, које учествују на изборима, имати и посматраче поред својих контролора.

Међутим, овде постоји једна правна заврзача. Ми не шаљемо посматраче из странке која учествује на изборима, јер ов-

де на изборима учествује Српска радикална странка која носи моје име, а ми смо хтели да шаљемо посматраче из Београда, из Српске радикалне странке, која је регистрована на савезном и републичком нивоу у Србији. Формално, то су две посебне странке. Како је до тога дошло? Сећате се, својевремено нам је режим у Црној Гори одузео страначку регистрацију, па смо морали поново да се региструјемо. Десило се нешто слично што се догодило и садашњој владајућој партији и још неким политичким странкама. Данас смо формално две различите партије, а ако може неко други из Београда да шаље посматраче, зашто не може Српска радикална странка?

С друге стране, рекли су да посматрачи долазе из иностранства. Није тачно. Зашто би посматрачи долазили из иностранства? Зашто би предност имали посматрачи из Хелсиншког одбора, из ОЕБСа, када наша држава није чланица тих међународних организација. Нелогично је да политичке организације из наше земље, Савезне Републике Југославије, немају могућност да пошаљу посматраче. То је већ један проблем који је у самом старту искрсао, и на који ми указујемо јавно. Не мора да значи да ће тај проблем директно да се одрази на регуларност избора, али је један индикатор о коме треба водити рачуна.

Нашу политичку кампању окончавамо на онај начин на који смо је и до сада водили. Имаћемо још већи број јавних трибина у мањим местима, дакле, трибина локалног карактера. До сада смо имали око двеста трибина. На те трибине као гости долазе чланови наше странке из Србије, истакнути политичари, некад министри, некад савезни посланици, некад републички посланици, и наши локални страначки функционери. Они се заједно обраћају народу, одговарају на питања која се тичу нашег програма.

Овога пута, имали смо много више пропагандног материјала него раније. Штампали смо у 20.000 примерака Програм Српске радикалне странке „Др Војислав Шешељ”, штампали смо доста других програмских докумената, и мислимо да је народ у суштини упознат са нашим програмским циљевима, а кампању завршавамо гостовањем на радио и телевизијским станицама широм Црне Горе. Данас, у 13 часова, ја ћу испред Српске радикалне странке да наступим на државној телевизији, а онда према програму и плану идем на локалне радио и телевизијске станице. И тако до изборног ћутања.

Све време провећу у Црној Гори. Имам веома интензиван програм. Наравно, поред тог гостовања на локалним радио и телевизијским станицама, обилазићу и општине где нема оваквих медија. Изволите, ако ви имате неко питање”.

Новинар: Како коментаришете чињеницу да актуелна власт у Црној Гори, председник Републике, председник Владе и председник Скупштине, не признају новоизабрану Савезну владу?

Др Шешељ: То што они не признају новоизабрану владу Савезне Републике Југославије, нема никаквих правних последица. Као што сам рекао да нема ни-

Лидеру српских радикала није потребна најавна, довољно је да изађе из аутомобила и сви мештани се окупе око свог омиљеног политичара

каких правних последица кад неко ван Црне Горе каже да не признаје председника Црне Горе, коме је Уставни и Врховни суд потврдио избор на ту функцију, тако и та изјава црногорских функционера, који не признају Савезну владу - ништа не значи!

Та савезна влада је и регуларна, и легална, све док ужива већинску подршку посланика у Већу грађана, у Већу република. Дакле, онда када изгуби већинску подршку, та влада пада”.

Новинар: Мислите ли да је садашња политичка ситуација опасна, управо онако како је представља црногорска власт, и постоје ли евентуалне могућности за увођење ванредног стања у Црној Гори?

Др Шешел: Не бих ја рекао да је настала ситуација у односима између режима у Београду и режима у Подгорици опасна. Мислим да је опасна политичка ситуација у Црној Гори због узурпираних политичких страсти.

Друго, мислим да нико озбиљан на савезном нивоу не помишља о увођењу ванредног стања у Црној Гори! Претпостављам да бих као потпредседник Владе Србије знао нешто о томе да се планира увођење ванредне ситуације у Црној Гори. Како немам никаквих информација, већ имам информације супротног карактера, мислим да се о томе, једноставно, не размишља. Постоји навијачко расположење различитих политичких странака.

Међутим, код нас, српских радикала, нема навијачког расположења ни према једном од два велика актера политичког сукоба у Црној Гори, јер ми имамо своју странку у Црној Гори, и навијамо само за своју странку и њој помажемо да на овим изборима прође што боље. Док друге странке навијају за своје политичке партнере, Социјалистичка партија Србије за Социјалистичку народну партију, Демократска странка за Демократску партију социјалиста. Постоје неки политичари који се руководе мржњом у политичкој активности, и то је оно што је опасно.

Нема тог политичког противника са којим ја нисам у стању да водим дијалог, и са Расимом Љајићем, и Руговом, и још неким лидерима албанских политичких партија са Косова, дакле, ми, српски радикали, спремни смо на дијалоге. Требало би и остали партијски лидери да буду спремни да вођење разумних дијалога. Ако смо могли да пређемо преко тога што смо хапшени, прогањани, малтретирани итд, ваљда и они међу којима још није било таквих драматичних ситуација и спена, могу коректно разговарати о неким кључним и основним питањима. Управо зато што су све прилике да ниједна странка неће моћи самостално да освоји апсолутну већину на изборима. Таква је наша процена на основу сопственог искуства и познавања прилика у Црној Гори”.

Новинар: Друга страна, односно странка Момира Булатовића, оптужује садашњу актуелну власт, тј. странку Ђукановића, за сепаратизам у Црној Гори. Колико се сећам, задњи пут када сте били у Црној Гори нисте садашњу актуелну власт квалификовали као сепаратистичку. Да ли се данас нешто променило?

Др Шешел: Ми, српски радикали, ни данас никога не осуђујемо за сепаратизам. Постоје политичке партије које су отворено сепаратистичке, једна од њих је Либерални савез. Они то ни не крију, тиме се диче. Ми сви знамо да су они такви. Ми, српски радикали, никоме не лепимо никакве етикете којима би они били незадовољни пред ове изборе.

На изборе излазимо са позитивним програмом, без обзира што актуелни режим у Црној Гори жестоко напада Српску радикалну странку. Чак је и сам председник Црне Горе, Мило Ђукановић, користио термине: „Црвени војвода”, „фашисти”, овако и онако, али ми на то не одговарамо. Одговоримо само у ситуацијама када нам лансирају лажи и измишљотине. На то морамо реаговати. Рецимо, као што је случај са исконструисаном афером у Бијелом Пољу, а када смо ми са своје стра-

не саопштили шта имамо, одједном су одложили суђење за 3. јун. Друга афера се десила када је Монтењекс лансирала дезинформацију да ће Српска радикална странка одустати од изласка на изборе и позвати своје бираче да гласају за Момира Булатовића. То је чиста бесмислица.

Такве ствари морамо да демантујемо. Против нас се води пропагандни и психолошки рат, али немамо разлога да улазимо у директне политичке окршаје ни са једном политичком странком. Народ познаје све политичке странке и све политичке актере.

Овога пута смо знатно више уложили у кампању у Црној Гори, него раније. Значи, потрудили смо се да народ до краја упозна нашу странку и наше активности у другим српским земљама. Битно је да народ буде упознат са нашим програмским циљевима.

Такође, сматрамо да аргументација са којом ми заступамо своје програмске циљеве доноси увек превагу у било каквом сучељавању са политичком конкуренцијом. Мислим да би и у Црној Гори требало ићи на смиривање страсти, на решавање политичких проблема у парламентарном процесу, јер се проблеми не решавају терањем мака на конач.

Ако се сећате, прошли пут када сам био у Црној Гори, унапред сам упозорвао да није било паметно што је приликом расцепа Народне странке дошло до поларизације режима у Подгорици и Београду по питању давања легитимитета једном или другом крилу. Требало је и ту поштовати затечено стање, као у Демократској партији социјалиста. Није било у реду ни то што су у Републичкој скупштини Црне Горе избацивали Бојовићеве посланике, као ни избацивање Киљбардиних посланика на савезном нивоу.

Дошло је до расцепа по шавовима, као што је и у владајућој политичкој партији Црне Горе дошло до политичког разилажења. Иде се на ванредне парламентарне изборе и сви су морали да имају стрпљења и да поштују тај статус кво. На ванредним изборима свака странка иде са својом листом, а народу је јасно за кога ће се одредити. Мислим да су се грађани интимно већ одредили.

Оно што је наш хендикеп, то је висок степен поларизације политичких прилика у Црној Гори који меље мање странке. Трудимо се да кроз све то сачувамо индивидуалитет Српске радикалне странке”.

Истог дана, др Војислав Шешел имао је емисију у Радио Монтени, коју је водила новинар Тања Кнежевић. Емисија је почела у 18 часова, трајала је сат времена. Овога пута, емисија није имала контакт карактер, већ је била базирана на разговор водитеља и др Војислава Шешела. Након емисије, др Војислав Шешел у друштву чланова Српске радикалне странке „Др Војислав Шешел”, прошептао је главном улицом Никшића.

Некако истог дана, и Зоран Ђинђић је боравио у Никшићу, и такође, имао једночасовни наступ на радију. У исто време, док су српски радикали шетали улицама Никшића, пролазио је и усамљени шетач - Зоран Ђинђић. Нико од Никшићана ни-

Др Шешел је често прекидао вожњу да се поздрави са окупљеним народом

је га ни приметио, јер су сви гледали у др Војислава Шешеља. Многи грађани Никшића нису одолели, па су пришли др Шешељу, „да се питају”. Неки од њих су тражили да предвиди изборне резултате. Други су, пак, желели само да сазнају шта чека Србе у Црној Гори уколико се, не дај боже, ситуација између Ђукановића и Милошевића још више заоштри. Опет, неки су желели само да се рукују са њим.

Оно што је, свакако, било најзанимљивије, јесте притрчавање трогодишње девојчице која је усхићено рекла: „Војводо, ја сам српски радикал”. Ова реченица и гест девојчице, изазвала је нежност не само код српских радикала, него и код свих осталих шетача у Никшићу.

Била је субота, 23. мај, лоше време и клизав пут кроз кањон Мораче, нису покварили добро расположење српских радикала, који су се упутили ка Пљевљима, Жабљаку, Шавнику и Плужинама. Општински одбор Српске радикалне странке „Др Војислав Шешељ” у Пљевљима изузетно добро ради. Српски радикали су доста поштовани и цењени у овом граду. Тако је шетња лидера српских радикала кроз Пљевља још једном показала да српска опција има предност у односу на све оне који желе да отцепе Црну Гору од Србије.

Као и у свим осталим градовима Црне Горе, тако су и Пљевљани срдечно дочекивали и поздрављали првог човека Српске радикалне странке. Многи су прилазили да се поздраве с њим из поштовања, али и радозналости. Неки су желели само да му кажу колико је битно за Црну Гору што су српски радикали постали владајућа партија у Србији.

Све у свему, симпатије грађана обећавале су већи број гласова Српској радикалној странци.

Слично је било у Жабљаку, Шавнику и Плужинама, мада су Општински одбори Српске радикалне странке у овим местима релативно млади. Међутим, показало се да грађани овог дела Црне Горе не желе ни да размишљају о одвајању од Србије.

Недеља, 24. мај, била је резервисана за обилазак приморског дела Црне Горе - Улцињ, Бар, Херцег Нови, Котор, Игало и Тиват. Већ око 10 часова пре подне, др Војислав Шешељ стигао је у Улцињ. Општински одбор Улциња приредио је величанствен дочек лидеру српских радикала. Али, срдчан пријем био је и код оних нестраначки опредељених грађана у Улцињу.

Српски радикали, предвођени др Шешељем, прошли су шеталиштем поред мора. И, наравно, слична слика као у осталим градовима Црне Горе: грађани прилазе, здраве се, питају за здравље др Војислава Шешеља, његово предвиђање изборних резултата, хоће ли бити изборних крађа, хоће ли се средити ситуација на Косову и Метохији, да ли ће српски радикали ући у коалициону владу и на савезном нивоу.

Током ове шетње, др Војислав Шешељ сусрео је и свог професора из основне школе, кога није видео више од 20 година. После срдечног поздрављања, размењених пригодних речи, и уз обећање професора да ће се јавити, др Војислав Шешељ и српски радикали наставили су пут ка Бару, где су српски радикали и те како били примећени. Мало даље од главне улице у Бару, око др Војислава Шешеља окупили су се средњошколци из Требиња. Имали су само једну жељу, да се сликају са њим и да им обећа да ће и даље водити бригу о свим Србима који живе ван Србије.

После Бара, српски радикали упутили су се ка Херцег Новом. Наравно, да би стигли до Херцег Новог, морали су да се превезу трајектом до Каменара и, наравно, др Шешељ је и на трајекту био окружен радозналим грађанима. А како живот уме да уплете и исплете непредвиђене ситуације, тако се догодило да је др Шешељ управо на том месту сусретао и неке своје даље рођаке, и добар део пута провео у разговору са њима.

После двочасовне емисије на СКАЈ САТУ др Војислав Шешељ прошетало је

кроз Херцег Нови и Игало. Занимљив је био коментар грађана који су се тада нашла на шеталишту. Сви су, као по договору, говорили: „Када ће Момо или Мило овако слободно шетати нашим улицама? То може само Шешељ”.

Углавном, слика је већ била виђена. Грађани прилазе, здраве се, запиткују и, наравно, на свако питање добијају прави и адекватни одговор из прве руке.

Свакако најзанимљивији сусрети догодили су се у Гусињу и на Цетињу. Наиме, српски радикали прошетали су Гусињем, у коме већински део становништва чине Шиптари и муслимани, а Срба је само око 4%. Запањени Шиптари као да нису могли да поверују својим очима да њиховим улицама шета, у природној величини, др Војислав Шешељ, да им се осмежује и пита их за здравље. Истина, неки од Шиптара правили су се да не разумеју, али зато су радознано посматрали ову шетачку експедицију српских радикала.

Муслимани су отишли, чак, корак даље, па су српске радикале позвали у кафану на чашицу разговора. Овај љубазни позив домаћина српски радикали нису могли да одбију.

Разговор је био веома срдчан и свакако ће остати дуго у сећању људи који су се тог дана нашли на улицама Гусиња.

Ништа мање занимљив сусрет није био ни са Цетињанима. Оно што се прво запази кад се шета Цетињем, јесу чудни називи улица, као на пример: Глумац је спаљен, Клавир је спаљен...

Град Цетиње има дугу и значајну улогу у стварању српства. Ипак, многи су били затечени и изненађени шетњом српских радикала цетињским улицама.

Др Војислав Шешељ боравио је у Црној Гори до 28. маја, када је кренуо у Београд. До избора је остало још неколико дана. Изборна грозница све више је тресла грађане Црне Горе. Код неких је то било позитивно, код неких негативно.

Наиме, непознати вандали у Бару разлупали су два аутомобила Српске радикалне странке, а ни милиција није показала ни вољу, ни жељу да разреши ову мистерију и открије починиоце хулиганског понашања. Новинарска екипа, која је успикала разлупани опел калибра и BMW, на повратку из Бара, такође је имала проблема. Наиме, на путу до Подгорице екипу новинара „Земунских новина” и „Велике Србије” зауставила је милицијска патрола и инсистирала на предаји снимљеног материјала. Али, лепа реч и гвоздена врата отвара, па су милиционери, ипак, без одузимања снимљеног материјала пустили савезног посланика и новинарску екипу да наставе пут.

Данас су изборни резултати познати. Српска радикална странка „Др Војислав Шешељ” није освојила потребан цензус да би постала парламентарна странка Црне Горе, а разлога за то има више. Сасвим је јасно да је поларизација била велика и да је то један од главних разлога што су се гласачи одлучивали само између двојице људи, односно две партије, Момове и Милове.

У општинском одбору Српске радикалне странке у Бијелом Пољу: посета је искоришћена за бољу организацију странке

Јасминка Олућ

22. МАЈ 1998. ГОДИНЕ: ПОТПРЕДСЕДНИК ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ ГОСТ „МОНТЕНА” РАДИЈА

НЕМА БОЉИХ ОД СРПСКИХ РАДИКАЛА

Др Војислав Шешељ је гостовао на свим телевизијским и радио станицама на којима му је то било омогућено, без обзира на њихову идеолошку опредељеност. У емисији ТВ „Монтена” лидер српских радикала посебно је нагласио из какве радикалима ненаклоњене медијске позадине, Српска радикална странка у Црној Гори иде на изборе

Водитељ: Поштовани слушаоци Никшића, Даниловграда, од јутрос и Херцег Новог, добар вам дан. Ви што пратите програм Независног Монтена Радија, знате да сада следи специјална емисија, у којој данас Српска радикална странка представља свој програм. Наш гост је председник Српске радикалне странке, др Војислав Шешељ. Господине Шешељ, добар дан.

Др Шешељ: Добар дан.

Водитељ: Шта економски и политички нуди Српска радикална странка црногорским бирачима?

Др Шешељ: Српска радикална странка по својој оријентацији је присталица либералне капиталистичке тржишне привреде, слободне тржишне иницијативе, слободне конкуренције, приватне својине и ми смо за потпуну приватизацију комплетне друштвене својине, приватизацију државне својине, у свим случајевима где та својина није неопходна за функционисање државне власти.

У политичком смислу ми смо странка која се залаже за реализацију свих најмодернијих достигнућа парламентарне демократије, странка за унитарну централизовану државу, за принцип један грађанин - један глас, странка која је за потпуну равноправност националних мањина и странка која је за парламентарни облик политичког режима, за разлику од председничког облика у оквиру система власти, с обзиром да председнички систем има неке елементе који могу изазвати кризу у друштву, кризу после сукоба политичких фактора, а чисти парламентарни систем, какав је рецимо у Немачкој, Енглеској или Италији, има много шире простор за нивелисање свих политичких интереса и за ублажавање кризних момената.

Водитељ: Унитарна Југославија, или Велика Србија?

Др Шешељ: Што се тиче нашег програма, разлика је ту чисто термилолошка. Дакле, желимо јединствену држа-

ву у којој ће живети сви Срби, у којој ће бити све српске земље. Ми се залажемо да се она зове Велика Србија, али и ако се зове на неки други начин, то није толико битно. Битно је да заиста дође до потпуног уједињења српских земаља и српског народа.

Водитељ: Да Српска радикална странка освоји власт, како би извели ову земљу из кризе?

Др Шешељ: Ми бисмо земљу извели из кризе либералним реформама у економској сфери, јачањем демократских принципа у политичкој, свеобухватном социјалном заштитом угрожених друштвених слојева, потпуном слободом културног стваралаштва.

Рецимо, неке од тих елемената већ смо реализовали у Србији, јер смо од 24. марта владајућа странка, једна од влада-

јућих странака, једна од коалиционих партнера у Влади народног јединства. Та Влада је већ постигла нешто што ниједна претходна никада није била у стању. Сnižена је стопа пореза и доприноса на просечну плату, са 124% на 98%, за 26 поена. То је велики успех, а сада припремамо пореску реформу, идемо даље на обарање пореских стопа, идемо на кодификацију пореског законодавства, уводимо сада годишњи порез на приходе, којим опорезујемо све оне који имају месечно прихода више од 1000 марака, значи, годишње 72.000 динара, и који пређу тај износ плаћаће 25% на укупни приход пореза.

Већ више година ми немамо тај облик опорезивања. Некада давно смо имали. Дакле, идемо са реформама, убрзаним реформама у пореској сфери, које

Иако је кампања у Црној Гори била изузетно напорна, осмех му није силазио с лица: др Шешељ на Шавнику, за време кратког одмора

значе растерећење привреде, правично оптерећење пореских обвезника, руководимо се принципом - што мања пореска стопа, а што боља наплата пореза и принципом - што нижа пореска стопа, то шири круг пореских обвезника.

Водитељ: Шта је са међународном изолацијом Југославије, како би то решили?

Др Шешел: То решавање не зависи од наше воље. Та изолација наше земље је циљног карактера. Оне западне силе које су нас ставиле пред блокаду, имају одређен циљ који желе да постигну и сматрају да је та блокада добро средство да заиста реализују циљ, а циљ је да се Србија искасипи.

Неке од тих циљева су већ постигли, окупирана је Република Српска Крајина од стране Хрвата, уз директну америчку подршку и помоћ, и других западних сила, делимично је тај циљ постигнут на простору бивше Босне и Херцеговине, делимично је тај циљ постигнут што се тиче Македоније, а следећи циљеви су разбијање заједничке државе Србије и Црне Горе, отцепљење Косова и Метохије, отцепљење Војводине, отцепљење Рашке области, односно Санџака.

Водитељ: Добро, је ли то свет крив, има ли криваца у нашој политици?

Др Шешел: Сачекајте, ко је крив што западне силе желе да нам отцепе Косову и Метохију, да видимо ко је крив? Ко може од нас бити крив због њихове жеље, због њихове намере, због једног њиховог конкретног политичког циља, једног њиховог политичког интереса. Њихов је интерес да Србија буде на што мањој територији, јер је Србија у њиховим очима традиционални савезник Русије на Балкану, они се журе да све потенцијалне руске савезнике униште, доведу у што тежи положај, јер су свесни да Русија вечито не може бити на коленима.

Водитељ: Међународна заједница, а Ви вероватно, не вероватно, него сигурно знате Гонзалесове услове, тражи демократизацију друштва, тражи почињање решавање проблема Косова, тражи да власт у Србији призна председничке изборе у Црној Гори.

Др Шешел: Шта то значи прва демократизација друштва, шта то тражи Гонзалес у погледу демократизације нашег друштва, што код нас не постоји, што је, рецимо, боље у његовој држави, Шпанији? Шта то код нас недостаје, што они имају?

Водитељ: Можда слобода медија.

Др Шешел: Па ми имамо потпуну слободу медија, апсолутну слободу медија имамо. Шта значи слобода државних медија? Ја да плаћам, а ви да радите на том медију шта год хоћете? Где то има тако? Нема у Енглеској, нема у Француској, нема у Шпанији. Онај ко финансира, он је власник и он управља уређивачком политиком. Не мислите ваљда да ви можете на овој приватној радио станици да радите шта вас је воља, на супрот вољи нашег власника? Оно што власник каже, има да радите.

Ваша радио станица је онаква какву жели ваш власник.

Водитељ: Добро, нису нам до сада постављали услове.

Др Шешел: Чекајте, већ су их поставили начином избора кадрова, на крају крајева, је ли тако? То што вам нису постављали услове, то значи да се уклапате у њихову концепцију, а не значи да радите против њихове воље, а они вас толеришу, то је бесмислено.

Водитељ: Ипак је циљ, извињавам се, један одређени професионализам у раду. Значи, да створите медиј који ће бити отворен за све.

Медији у служби власти

Др Шешел: Питање професионализма се решава слободном конкуренцијом, а ми практично већ имамо слободну конкуренцију. Немамо још довољно. Рецимо, у Црној Гори постоји државни радио и државна телевизија. Постоји неколико приватних радио и ТВ станица, али јесте ли се некад упитали - зашто су све те приватне станице једног јединог идеолошког усмерења - зато што немају супротних идеолошких усмерења.

Водитељ: Које је то идеолошко усмерење?

Др Шешел: Идеолошко усмерење, рецимо ваше радио станице, Скај - сат телевизије итд., веома веома слично, ако није идентично и крајње је супротно идеолошком усмерењу Српске радикалне странке, да вам ја не бих сада делио етикету, пошто разговарамо о другим питањима, је ли тако, крајње је супротно. А, има ли једна радио станица која је истих идеолошких усмерења као Српска радикална странка - нема.

Водитељ: Што је не створите?

Др Шешел: Не можемо. Ко то може да отвори радио станицу? Не може.

Водитељ: Да се вратимо на Косово, преговори су почели.

Др Шешел: Ми непрекидно желимо

преговоре, нудимо разговор, дијалог, а албански политичари су одбијали. Каква је онда наша кривица у томе? Што нећемо стране посреднике? Која би то држава дозволила стране посреднике у процесу решавања унутрашњег проблема? А имамо искуство са страним посредницима. Где су они помагали, ту су Срби пропадали, и у Српској Крајини и у Републици Српској.

Водитељ: Да ли мислите да би се страни посредници усудили да нешто предлажу, да је тај проблем решен током ових 10 година?

Др Шешел: То што проблем није решен, треба поставити питање - зашто није? Да ли је било могуће да се реши и да ли је било добре воље, а сад шта је - ту је. То што проблем досад није решаван, не значи да је то разлог за увођење страних посредника. Ево, сад смо спремни да тај проблем решавамо, дијалогом, а не да нам неко поставља услове. Да нам неко постави услов да Косово буде трећа федерална јединица у Југославији - нећемо да разговарамо уопште о томе, шта год да ураде, да нас блокирају, да нас бомбардују, било шта да ураде, ми нећемо. Не дамо Косово. Косово је саставни део Србије и има да остане у саставу Србије.

И трећа ствар, шта има Србија да признаје, или да не признаје изборе у Црној Гори? Изборе у Црној Гори Србија не може оспоравати. Изборе може оспоравати само онај ко на њима учествује, може, наравно, политичким аргументима оспоравати сваки посматрач, може новинар сваки да доказује, да тврди, може сваки грађанин, али у институционалном смислу, изборе могу оспоравати учесници својим жалбама, својим тужбама, својим приговорима, и о томе решавају судови, Врховни суд, Уставни суд.

Може и Савезни уставни суд да одговори на уставну жалбу, у извесном смислу, под одређеним условима. Али, шта значи то - не признаје. Ко то не признаје?

Водитељ: Колико је, по Вама, Саве-

Долазак српских радикала у Жабљак

Испред седишта Српске радикалне странке у Жабљаку

зни уставни суд аутономан у доношењу својих одлука?

Др Шешељ: Моја лична искуства и искуства моје странке по питању деловања Савезног уставног суда и Уставног суда Црне Горе и Уставног суда Србије су веома лоша, крајње лоша. Кад год смо имали веома чврсте аргументе и подносили уставну тужбу, ништа нисмо успевали да постигнемо. То је, једноставно, одбацивано. Е онда, не може се рећи да је то проблем једног конкретног Уставног суда, него проблем уставног судства у нашој земљи уопште. Ниједан нам Уставни суд није добар.

Водитељ: И шта би ту радикали направили?

Др Шешељ: Ми морамо осмислити судијску функцију у нашем друштву, и да кренемо од редовних судова, од најближих редовних судова, па надаље. Ми имамо наслеђене манире понашања из претходног периода, из времена комунистичке диктатуре. Ту се много тога мора мењати у свести људи, а не може се брзо променити. Ко би то могао да промени - па млађи људи у уставним судовима, млађи људи који нису оптерећени, нису сувише оптерећени тим притиском прошлости.

Водитељ: Као потпредседник Републичке владе, да ли ћете почети у том смислу да раширишћавате тај простор Србије, бар?

Др Шешељ: Идемо у реформисање правосудног система у Србији, али то неће бити тако скоро. Прихватили смо се великог посла, идемо са реформама у свим сферама организоване друштвене делатности, па идемо са Законом о универзитету, па следи Закон о информисању, Закон о локалној самоуправи, али планирамо и реформисање правосудног система.

Једна од идеја, која има све више присталица, а радикали су у старту већ били за ту идеју, је да имамо јединствени систем судства. Ми сматрамо да нема ни-

каквог разлога да постоје посебни редовни и посебни привредни судови, а ни војни судови. Ми сматрамо да све мора бити у систему редовног судства.

Затим, морамо ажурирати рад судова тако што ћемо прописивати рокове у којима се морају извесне судске радње извести. Данас имамо судских процеса који трају по више од 20 година, што је неподношљиво, а онда се сусрећемо са проблемом извршења судских пресуда - суд вам досуди и у другом степену вам припада неко право да вам се надокнади нека штета, а ви не можете то да остварите. У извршном поступку заказују државни органи.

Дакле, има читав низ ствари које морамо поправити, које морамо променити. Посао је огroman пред нама, али смо стрпљиво кренули, мало по мало, радимо на томе.

Водитељ: Интересантно, Ви сматрате да декан и ректор мора бити човек кога ће именовати држава.

Не финансирамо узалудно студирање

Др Шешељ: А ко би га именовао? Како је то у западним земљама - власник именује и ректора и декана. У Америци имате много државних и много приватних универзитета. На државним универзитетима држава је власник. Шта је ту чудно? Нећемо ваљда задржати самоуправљање на универзитету? Укидамо га у свим другим друштвеним делатностима, а да остане на универзитету?

Водитељ: Због тога студенти, ако се не варам, ова задња два дана протестују.

Др Шешељ: Не, студенти уопште не протестују. Једна група професора окупи један незнатан број људи на улици. Неки од њих су студенти, али врло их је мало. Студенти сада спремају испите. Сваки нормалан и паметан студент сада седи и спрема се за јунски испитни рок,

а они који студирају по 7-8 година, који једва чекају неки повод да оставе књигу, ти су спремни да изађу на улицу.

Водитељ: Тамо је спорна, ако се не варам, и цена студирања за ванредне студенте, уколико падну годину.

Др Шешељ: Није спорна цена, цена се не одређује законом. Не знам откуда Вам то да је цена висока? Цене одређују факултети, одређује универзитет, али увели смо правило да онај ко је уписан као студент који се школује бесплатно, ако изгуби једну годину, може да настави само под условом да му се промени статус, да плаћа школовање, а онај ко редовно да све испите, са одређеном просечном оценом, а уписан је као студент који плаћа своје школовање, може да се преведе на бесплатне студије. Ништа праведније од тога нема.

Што би неко заузимао простор људима на универзитету? Ми немамо таквих капацитета на универзитету да можемо буквално уписати све оне који желе да студирају. Селекција се може вршити. Боље да вршимо селекцију по квалитету, него по било ком другом критеријуму.

Сви наставни планови и програми су прописани са неким претпостављеним просечним квантумом знања, које један студент у току године може стећи, односно, са претпостављеним просечним градивом, које један студент може савладати. Онај ко не савлада, тај треба да отпадне, да уступи место ономе ко је вреднији или ко је паметнији. Ако жели по сваку цену да настави, може да студира и 20 година, али онда нека плаћа.

Јер, сваки динар који оде на универзитет, некоме се узима. Узима се пореским обвезницима, узима се радницима. Ми им смањујемо оптерећења на плату. Ми смо сада омогућили да смањивањем за 26% пореза и доприноса на плате свака фирма, буквално, подигне плате радницима за 13%, или да отвори нова радна места, или да уложи додатно у нову технологију, а не можемо ми онима који производе непрекидно одузимати од уста, раднике свести на плате од 200-300 динара месечно, а овамо финансирати некога ко студира осам година. Зашто би то радили?

Водитељ: Колико је Ваш политички програм добар за грађане Црне Горе, шта мислите?

Др Шешељ: Наш програм је најбољи за грађане Црне Горе. Тај наш програм је познат радикалски програм у 100 тачака, одштампали смо га поново у 20.000 примерака и поделили по целој Црној Гори. Наш програм је паметно, озбиљно написан, лако се чита, а највећи политички противници хвале наш програм, поготово економски програм. Можда сте чули, Младен Динкић, Љубомир Маџар, не знам да ли је говорио о нашем програму?

Водитељ: Јесте, рекао је да је програм Српске радикалне странке изузетно добар и квалитетан, али да га Ви, откако сте потпредседник Републичке владе, не проводите.

Др Шешељ: Па видите да смо почели да га проводимо. Сада сам Вам говорио,

Бијело Поље: лидер радикала у обиласку града

обарамо пореску стопу. Не знам кад је био код Вас Младен Динкић у емисији?

Водитељ: Пре можда петнаестак дана.

Др Шешел: Можда то још није било објављено што смо урадили. Па не можемо ми програм провести за месец дана. Треба прво да се упознамо са осталим министрима, да упознамо зграду Владе, своје канцеларије, секретарице, па да онда почнемо нешто да радимо. Ја сам морао прво да упознам две секретарице кад сам дошао у Владу.

Водитељ: Две секретарице имате?

Др Шешел: Па да. Па онда, да распоред просторија запамтим, ушао сам као у лавиринт, то је велика зграда са много ходника, прва три дана сам тешко долазио до свог кабинета. Нисмо могли одмах за месец дана кренути са великим реформама. Треба мало да се разговара, да се расправља, да се консултују стручњаци, да се нађу најбоља решења, да се то уобличи у правну норму. Видите да смо почели то да остварујемо, и то баш тамо где је најважније, у пореском систему.

Водитељ: Има ли економског излаза за Југославију, без чланства у Међународном монетарном фонду и Светској банци?

Контић је морао да оде

Др Шешел: Па, ако нам не дају да се учламимо у Светску банку и у Међународни монетарни фонд, онда су нас избацили из чланства, морамо да се онда уздасмо у сопствене снаге. Не можемо ми непрекидно да седимо и да јадикујемо - не дају нам у чланство, е, не можемо ништа да радимо. Па можемо нешто и без чланства. То је много тежа варијанта, али морамо ићи са том варијантом.

Нисмо ми криви што смо избачени из Међународног монетарног фонда и Светске банке.

Водитељ: Оно што је обележило тај Ваш период уласка у Владу Републике

Србије је, између осталог, и Ваша подршка смени Савезне владе. Колико је та смена, по Вама, била легална?

Др Шешел: Била је потпуно легална. Прво, ми смо били против избора Контићеве Владе, гласали смо тако. Затим, више пута смо и раније тражили смену Контићеве владе и први пут кад су се стекли услови, дакле кад се нашло још посланичких група које су хтеле да се смени Контић, ми смо успели да своју жељу реализијемо.

Контић је морао да оде. Мене само чуди што није сам поднео оставку, кад је схватио да не ужива скупштинску већину? У свим цивилизованим земљама, кад се саопшти председнику Владе да не ужива већину посланика у Народној скупштини, он одмах подноси оставку. Он уопште не дозволи да дође до скупштинског изгласавања неповерења, до обарања Владе у Народној скупштини.

Друго, зашто је нелегалан био поступак? Био је потпуно легалан. Иницијатива је потписана од стране 28 посланика. Иницијативу су покренуле Српска радикална странка, Демократска партија социјалиста, Демократска странка и Српска народна странка.

Водитељ: Мислите Социјалистичка народна партија кад сте рекли Демократска партија социјалиста?

Др Шешел: Да, погрешно сам - Социјалистичка народна партија. Поцепаше се у две странке и сада је мало теже одабрати назив. Дакле, четири политичке странке су поднеле тај захтев.

Водитељ: Посланици Социјалистичке народне партије нису имали мандат скупштине да покрену ту иницијативу?

Др Шешел: Које скупштине?

Водитељ: Црне Горе.

Др Шешел: А по ком то пропису Скупштина Црне Горе даје мандат да се покрене та иницијатива? Посланик самостално одлучује како ће гласати и шта ће радити у Скупштини.

Водитељ: Реците ми, да ли то важи и

када, рецимо, Скупштина једне Републике, или земље, оцени да се ради о питањима важним за безбедност те земље, за стабилност те земље, да ли се тада мора говорити о том императивном мандату?

Др Шешел: Нема нигде императивног мандата. Он не постоји у модерном правном поретку. То не постоји у цивилизованим земљама. То не постоји у демократским земљама. Када бисмо ми имали императивни мандат, онда би било бесмислено да у већу Република Србија и Црна Гора имају по 20 посланика. Довољно би било да Србија има једног, а Црна Гора једног, па, ако се договоре, договоре се, а ако се не договоре, разилазе се без одлуке.

Шта ће 20 посланика Црној Гори у Већу република? Па зато да би се кроз тих 20 посланика транспоновало однос политичких снага у Црној Гори.

Водитељ: Посланици у Већу република, какву они имају функцију, по Вама, да штите републички интерес, или чији?

Др Шешел: Они су штитили републички интерес, интерес Републике Црне Горе је био да падне Радоје Контић, па и ова Демократска партија социјалиста, која га је сада бранила, и она је претходно тражила његову смену, наговештавала да ће поднети ...

Водитељ: Након избора.

Др Шешел: Шта значи то након избора? Нама се прохтело да то буде пре избора.

Водитељ: А шта значи то?

Др Шешел: Значи, сви су хтели сада то да Контић оде. Разлика међу нама је у томе била само да ли да оде пре избора, или после избора. Њему је смртна пресуда значи одређена, сада је само питање да ли ће бити стрељан, или обешен.

Водитељ: После избора би можда Булатовић био савезни премијер, шта мислите о томе?

Др Шешел: Па, савезни премијер би био онај кога би председник Савезне Републике Југославије одредио за мандатара, а он би успео да окупи посланичку већину око свога програма, ништа више. Нити ко има обавезу да пита Скупштину Црне Горе, нити председника Црне Горе, нити Владу Црне Горе, ко ће бити премијер, могао је бити премијер из Српске радикалне странке, мада сви очекују да ћемо ми имати мање посланика и од ДПС-а и од СНП... је ли тако? Сви то очекују.

Ми се онако потајно надамо да можемо да изненадимо и у том правцу, али добро, није битно. Устав прописује да по правилу...

Водитељ: Немојте то пре избора.

Др Шешел: Видите, Устав прописује да по правилу ако из једне Републике буде председник Републике, по правилу из друге треба да буде председник Владе. Али по правилу, не увек. У случају Панића и Ђосића, обојица су били из Србије.

Водитељ: Јесте, и обично република - чланица истакне човека из некакве најаче можда партије ...

Др Шешел: Није тачно да република - чланица истакне, шта она има да пр-

едлаже? Не предлаже република - чланица. Устав каже - председник републике поверава мандат, а мандатар онда трчи за политичким странкама и тражи већину у Скупштини. Ако успе, формира Владу, а ако не успе, враћа мандат. Ту се република ништа не пита.

Водитељ: Ништа.

Др Шешељ: Ништа, па јесте ли читали Устав? Треба понекад и прочитати тај Устав.

Водитељ: Ви кажете да је избор Момира Булатовића био интерес Црне Горе, је ли тако?

Др Шешељ: Неки су проценили да је то интерес, неки су проценили да није интерес.

Водитељ: Шта Ви мислите?

Др Шешељ: Лично мислим да може да буде интерес Црне Горе ако он буде поштовао обећање које је дао у консултацијама са председницима странака и које је изложио у свом експозеу. Значи, владу конституисати на најширој могућој страначкој основи и ми нисмо сада ушли у Владу управо из тог разлога, чекамо црногорске изборе, чекамо њихов исход, и да видимо онда - ми ћемо ући у Владу, тако смо и договорили, али за 15-20 дана, када све буде јасно и када у некој мирнијој, сталоженијој ситуацији он буде у могућности да разговара и са тим другим странкама и онима које се сада нису одазвале на позив.

Водитељ: На то сте Ви најавили који Вас ресори занимају?

Др Шешељ: Па, нисмо говорили о ресорима. Само смо једну ствар договорили, да ми улазимо пропорционално нашој снази у Савезној скупштини. О ресорима није било речи. Разговараћемо, знате, ми знамо који су јачи ресори, који су слабији ресори, али нисмо о томе разговарали.

Водитељ: Па, баш због тога, није свеједно бити министар одбране, или рецимо савезни министар културе.

Др Шешељ: Али, о томе нисмо разговарали.

Водитељ: Добро, реците ми шта Вам значе одлуке ове Скупштине Републике Црне Горе о непризнавању одлука донесених у Већу република, са гласовима ових шест људи, и шта касније?

Др Шешељ: Те одлуке су противставне. Уставни суд ће их оборити и оне се неће примењивати, ништа не значе. Знате, ту нема санкције. Скупштина изгледа нешто што није у складу са Уставом, Уставни суд то укине, и ништа. Нема опозива савезних посланика. Прво, нико не може да каже савезном посланику како ће гласати, нико.

Друго, нико не може позвати на одговорност савезног посланика, због онога што ради у Савезној скупштини, што говори, зашта гласа итд. Ту је и Устав јасан.

Треће, нико не може да одлучи о императивном мандату.

И четврто, не могу се натерати савезни посланици да се покораву ставу већине унутар једне републичке скупштине. Јер, ако би био став већине важан, онда би већина сама одлучивала ко ће пред-

стављати Црну Гору у Републичкој скупштини, не би, дакле, била пропорционална заступљеност свих посланичких група из републичке скупштине, него би у Већу република били само посланици из владајуће партије.

Водитељ: Посланик у Већу република може да изгуби мандат, уколико више није члан партије, а Социјалистичка народна партија је нова партија, која није још проверила своју снагу.

Др Шешељ: Она јесте формално нова партија, али ни садашња Демократска партија социјалиста није још проверила своју снагу, је ли тако? Још ми не знамо унутар бивше Демократске партије социјалиста које је крило јаче, које је слабије.

Водитељ: Па зато су се чекали избори.

Нема двовлашћа

Др Шешељ: То тек ови избори треба да покажу, а то се тиче Црне Горе, а не савезног нивоа власти, а постигнут је политички договор да остане „статус кво“ у расподели посланичких мандата до избора. И шта се десило и зашто се морало ићи на тај „статус кво“? Сећате се шта се десило са Народном странком? Она се поцепала. Већинско је сигурно било Бојовићево крило. То говори и ситуација на терену.

Али, Министарство правде је признало регистрацију Килибарде и Народна скупштина Црне Горе је донела одлуку да се избаце Бојовићеви посланици, а да се уведу нови Килибардини, а на савезном нивоу се десило нешто обрнуто, тамо су избачени Килибардини, а уведени Бојовићеви, је ли тако?

Е, да се не би то десило и са Демократском партијом социјалиста, оном бившом, ово је било најпапетније да се постигне један споразум, да се ништа не дира до избора. Јер, шта би се десило да је Булатовићево крило избачено из црно-

горске скупштине, а у Савезној скупштини избачено Ђукановићево крило? Још већа политичка криза, је ли тако?

Ово је било најпапетније, најцелесходније решење. А после ових избора, знаће се и однос снага између те две нове партије.

Водитељ: Да ли Вас, као политичара, брине ово двовлашће које је настало?

Др Шешељ: Нема никаквог двовлашћа, где Ви видите двовлашће?

Водитељ: Без обзира што Ви не признајете, али црногорска Влада и Скупштина су рекли, одлучили, изгласали да неће признати одлуке из Већа републике и да неће признати нову Савезну владу.

Др Шешељ: А замислите да ја одлучим да сам од данас мултимиллионер. Неки би ми се смејали, је ли тако?

Водитељ: Друго сте Ви, а друго је Скупштина и Влада Црне Горе.

Др Шешељ: Зашто? То је само једно колективно тело. Они могу да одлуче да Црна Гора више није држава на земљи, него на Марсу, а то је непримењиво у пракси, је ли тако? То што они донесу одлуку која се не може спровести у пракси, то је њихов проблем.

Водитељ: То Вас, значи, ништа не брине? Тај однос између две Републике?

Др Шешељ: Е, мене односи брину, али овакве одлуке ме не брину, јер оне се не могу ни применити, нису уставне.

Водитељ: Добро, а ови односи што Вас брину?

Др Шешељ: Е, то ме брине и због тога Српска радикална странка чини све што је у њеној моћи да ублажи тензију, да смири страсти. Ми свима кажемо све што мислимо, али на један примерен, миран начин, без увреда, и могли сте да видите у нашој предизборној кампањи ми уопште нисмо имали негативан приступ.

Дакле, нисмо нападали друге, имали смо позитиван приступ, говорили смо о вредностима свог програма и своје политичке оријентације. И друго, ми ништа нисмо учинили да допринесемо даљем

Појава др Шешеља у центру Бијелог Поља привукла је велики број грађана

распаљивању страсти. То нећемо ни чинити и деловаћемо до краја ове предизборне кампање и после избора у истом правцу у коме делујемо од јануара ове године. Ту се ништа није променило.

Водитељ: А зашто баш нови савезни премијер Момир Булатовић? Које су то његове карактеристике?

Др Шешељ: То треба питати онога ко му је дао мандат, то је Слободан Милошевић. Његово је право да одреди мандатара, а тај мандатар први испит полаже у процесу консултација са парламентарним политичким странкама. Ако постигне скупштинску већину, значи да је Милошевићев потез био добар. Да је мандатар морао да врати мандат, то би значило да му је потез лош, али онда он одређује неког другог.

Водитељ: А како објашњавате ту журбу да се то заврши све за два дана. Рецимо, Српска влада је тражила шест месеци за формирање.

Др Шешељ: Да, журба је имала одређен политички циљ. О политичким циљевима одлучују политички акти. Знате, сви су приметили да је то било веома брзо, али у Уставу нигде не пише да то не сме бити брзо. Нигде у Уставу не пише да то мора бити спорије, је ли тако? Ту отпора у Уставу нема, бар не неких тако стриктних у овом случају.

Дакле, у Уставу је само писало - када се поднесе захтев за смену Владе, за изгласавање неповерења, мора проћи више од три дана до седнице Савезне скупштине, и прошло је. Захтев је поднет мислим у уторак, а у понедељак је била седница. Дакле, ту је уставни рок поштован.

Водитељ: Видите ли шта од политичких разлога, рецимо, у тој брзини?

Др Шешељ: Постоје многи политички разлози, ту је процена неких политичких странака да им то више одговара пре избора, него после избора, итд. али, знате, то није нешто што је противуствано. Имати такав политички циљ, имати такав политички мотив, уколико се не крше уставне одредбе, је сасвим регуларно.

Ми смо имали један политички циљ, рецимо, имали смо један политички мотив, да уђемо у Владу Србије. То се вама можда не свиђа, можда ви сматрате да је нека ваша партија на тај начин оштећена, али то је ваша ствар. Ми смо имали страначки интерес. Наш је страначки интерес да постанемо опет парламентарна странка у Црној Гори, и евентуално, једна од владајућих странака, да уђемо у власт.

Наш је страначки интерес да постанемо једна од владајућих странака на савезном нивоу. Ми се понашамо у складу са тим својим страначким интересом.

Водитељ: Партија Мила Ђукановића тврди да је то направљено како би се побољшао рејтинг Социјалистичкој народној партији уочи избора.

Др Шешељ: Е сада, треба свако да размисли, да ли то побољшава, или квари рејтинг. Има различитих тумачења. Неки мисле да то побољшава, неки мисле да то квари. То ћемо 31. маја да проценимо. Али из уста оних који највише

Мојковац: испред споменика срдару Јанку Вукотићу

Владе Србије

Др Шешељ: Па, ми смо хтели одмах после септембарских избора, (мислите консултације у Србији?)

Водитељ: Да, да.

Др Шешељ: Ми смо одмах после септембарских избора изашли са иницијативом, ја сам једном говорио на вашој радио станици о томе да се иде на што шире коалицију, да се формира четворна коалициона влада, концентрациона влада националног јединства, да уђу и радикали, социјалисти и ЈУЛ и СПО. Међутим, преговори су се отегли пре свега због понашања Српског покрета обнове.

Додуше, имали смо још и председничке изборе, па је то мало и успорило процес консултација. Српски покрет обнове је хтео да уђе са социјалистима и ЈУЛ-ом, али под условом да ми не уђемо у ту Владу. Чак, три дана пред седницу Скупштине су се договорили о саставу Владе, а онда је Вук Драшковић звао телефоном Милутиновића и послао и неко писмо, уместо 13 тражио је 18 министара, или су сви преговори пропали.

нападају све ово што се десило у Савезној скупштини, чуо сам истовремено и процену да ово Булатовићу квари шансе и његовој партији итд.

Водитељ: Добро, ми у принципу опет немамо савезног премијера, он је по Црној Гори, на трибинама.

Др Шешељ: Па имамо, како немамо савезног премијера, само он је на терену.

Водитељ: Да, на терену страначком.

Др Шешељ: Па слушајте, сви смо ми и на државним функцијама захваљујући томе што имамо политичке партије и што смо високо котирани у тим својим политичким партијама, је ли тако? У нормалној држави ретко се дешава да неко ко није члан неке политичке партије или страначки функционер доспе на високу државну функцију.

Водитељ: А реците ми, кад су текле те консултације, како сте ви радикали нашли, рецимо, заједнички језик са ЈУЛ-ом или са СПС-ом?

Конституисање

Ми смо ту искористили једну прилику, која нам се изненадно указала. Поставили смо услов да Влада буде и стриктно пропорционална нашој снази у Народној скупштини, а до задњег дана смо и ми тражили да уђе и Српски покрет обнове, и сада, на савезном нивоу, ми тражимо да уђу све парламентарне странке које имају посланичку групу у Већу грађана Савезне скупштине.

Наравно, ово је једно затишје, јер је сад потребно да се заврше црногорски парламентарни избори. Ми ћемо одмах после тога инсистирати да се то провери и остварити контакте са свим странкама да се постигне неки договор у том правцу, један тимски договор. Ми сматрамо да у овим кризним временима треба ићи на ту коалициону владу. Ми ћемо се залагати у Црној Гори да се што шира коалициона влада формира после ових избора, да спласну тензије, страсти, напетости, да не долази до инцидената, да се Влада искаже пре свега у економској сфери, у социјалној сфери, а када извучемо земљу из ове кризе у којој се налази, онда ћемо опет да се делимо, да се свађамо, да се сукобљавамо, да своје странке доведемо у ситуацију да се надмећу око одређених политичких програма, циљева, идеала, идеологије.

Водитељ: Нови савезни премијер је најавио обједињавање Службе државне безбедности. Шта мислите о томе?

Др Шешел: То је најавио у свом експозеу. Што се Српске радикалне странке тиче, ми смо странка која се залаже за централизацију и за унитаризацију, и све што иде у том правцу ми смо спремни да подржимо, наравно, под одређеним условима. Ако будемо унутар Владине већине, зашта смо сада постигли сагласност, ако се то реализује, ми ћемо подржати и ту иницијативу. Ако будемо опозициона странка, ако се, значи, изјави овај наш договор, онда ћемо гласати против свих предлога Владе. Не можда баш свих, али против велике већине.

Водитељ: Реците ми, с обзиром да је Југославија федерација по Уставу две равноправне републике чланице, шта мислите, да ли ће тај предлог, уколико буде усвојен, додатно погоршати односе између две републике?

Др Шешел: Ја мислим да то не сме да погорша односе између две републике. И друго, по Уставу Црна Гора и Србија су равноправне, начелно, али знате, по структури Савезне скупштине, то је мало другачије. Ту је уважен и принцип - један човек, један глас у Већу грађана, то је једно од основних демократских правила, а онда је извршена извесна корекција тог принципа.

Можда би Црна Гора по броју становника у Већу грађана имала 15 посланика, можда 10, можда 20. Направљена је једна корекција да има 30 што је једна политичка реалност, једна правна чињеница, о њој увек треба водити рачуна.

Свака странка из Црне Горе у Већу грађана вреди онолико колико има посланика и свака странка из Црне Горе у Већу република вреди онолико колико има посланика, а када се формира Влада, онда се тражи један омер између структуре Већа република и Већа грађана, јер су оба већа у Савезној скупштини равноправна.

Водитељ: Да, то је познато. Како гледате на најаве које се све чешће чују о смени Момчила Перишића, да ли мислите да би то погоршало...

Др Шешел: Ја мислим да је то необично, не верујем.

Водитељ: Да ли ће радикали гласати, уколико се покрене то питање?

Др Шешел: Па знате, о томе се не гласа у Скупштини.

Водитељ: Мада јесте, сва три председника, уколико се буде поштовао Устав, морају, је ли тако, ...

Др Шешел: То мора Верховни савет одбране, а колико ја знам, још није била седница Верховног савета одбране одавно, можда већ четири месеца, је ли тако?

Без седнице Верховног савета одбране не верујем да је могућа та смена.

Друго, из уста озбиљних политичара нисам чуо тако нешто, не знам зашто би Перишић био смењен, мислим да је Момчило Перишић најспособнији начелник Генералштаба, кога смо имали од 1945. године, наовамо.

Водитељ: Како оцењујете лидере српског народа, као што су Милошевић, реџимо, и Милутиновић, који се нису удостојили јуче ни да се одазову позиву патријарха српског, господина Павла, на разговор о Косову?

Др Шешел: Па, да прво видимо какав је карактер тог позива. Да сам и ја позван, не бих се одазвао.

Водитељ: Зашто?

Без мешања цркве у државне послове

Др Шешел: Зато што црква не може да се меша у политичке ствари. Да се поставља као да је изнад државних органа. Друго, да је патријарх искрено хтео да их позове на разговор, не би унапред објавио да их позива. То објављивање унапред је већ била демонстрација извесне политичке воље, извесне политичке тежње.

Водитељ: Да ли се глас цркве, по Вама, треба послушати?

Др Шешел: И друго, не може црквена власт да буде изнад државне власти. То ни у монархији није тако, то ни краљ Александар не би дозволио.

Водитељ: Да ли се црквена власт неће сад послушати, него, напосто, поштовати? Колико Српска православна црква има, по Вама, утицаја на српски народ?

Др Шешел: Па знате, једно је црква као целина, а друго су поједини свештеници, без обзира какво им је место у црквеној хијерархији. Има неких који часно обављају свој посао, има неких који то не раде часно. Ја не бих сада поименично прозивао никога, а било је доста покушаја злоупотребе цркве у политичке и страначке сврхе.

Сетите се, неки свештеници су и политичке партије формирали, сетите се Жарка Гавриловића, па неки свештеници су високи функционери Српског покрета обнове. Сетите се овог ђакона Љубомира Ранковића из Ваљева, па оног свештеника из Крушевца, који је чак једно време био и посланик Српског покрета обнове у Народној скупштини, па има један свештеник, неки Саво Кнежевић, посланик Српске демократске странке у Републици Српској.

Знате, то је злоупотреба цркве у политичке сврхе. То штети и цркви и народу. Црква треба да припада свима нама, без обзира у којој смо политичкој партији, без обзира јесмо ли републиканци, или монархисти, без обзира каква нам је идеологија. Чим се црква опредељује, чим се људи из црквене хијерархије опредељују, онда на тај начин угрожавају јединство народа и наносе велику штету цркви.

Мештани Брезојевице, надомак Гусиња, искористили су прилику да се сликају са политичарем којег поштују и воле

Како, ја могу приступити с поверењем неком црквеном великодостојнику, кад сам јавно експониран као присталица неке политичке странке?

Водитељ: Да се вратимо, можда, Црној Гори. Које проблеме Српска радикална странка види у Црној Гори, које би решила да је, рецимо, на власти?

Др Шешељ: Па, основни проблем, који сада оптерећује Црну Гору, је ова политичка криза, извесна поларизација у народу, која је настала расцепом у Демократској партији социјалиста. Ми смо већ много учинили као опозициона политичка партија, чак ванпарламентарна странка, од јануара наовамо, својом јавном речју, својим начином понашања, да се мало та криза ублажи. А поготову, ми бисмо на томе радили, уколико постане парламентарна странка. Ми бисмо, знате, желели дијалог са свима, успостављали мостове, разговарали, иницирали, у циљу стварања што шире платформе за неку Владу народног јединства у Црној Гори.

Друго, ми бисмо се у економској сфери чврсто држали нашег либералног курса, у политичкој сфери демократског курса, штитили бисмо српске националне интересе, штитили бисмо грађанску равноправност и читавим низом свежих идеја налазили решења за конкретне проблеме.

Водитељ: Да ли Ви можете прецизирати који су то конкретни проблеми Црне Горе, да ли је то као што тврде, рецимо, представници Социјалистичке партије, сепаратизам, антијугословенство, крађа друштвене имовине, некадашње, шта је то, по Вама?

Др Шешељ: Сепаратизам, као једна тенденција, постоји у Црној Гори, али то је тенденција ограниченог карактера. Постоји неколико политичких странака које заговарају црногорски сепаратизам. Једна од њих је озбиљна, то је Либерални савез. Све остале су безначајне. Има неколико тих ситних још, али ништа не значе на политичкој сцени.

Што се тиче криминала, криминал је и даље у великом порасту, и у Црној Гори, и у Србији, и ургентна је потреба државе да се учини овај обрачун са криминалом. Толико је било и овде гангстерских обрачуна, али не у тој мери. Чак црногорски криминалци као да више воле да се обрачунавају на београдским улицама него по Црној Гори и они су много гинули у уличним окршајима. Дакле, корупција цвета и у Србији и у Црној Гори. Корупција је захватила државне органе, корупција је захватила школство, здравство, скоро све сфере друштвеног живота. Криминал је у порасту у његовим сегментима и ту уопште не треба гледати статистике. Када режим хоће да се похвали онда он наштима статистику да иде њему у прилог, али ми као грађани осећамо колико је криминал у порасту.

Водитељ: Овде се у Црној Гори чуло да ће Српска радикална странка два дана пре избора позвати своје чланство да гласа за Социјалистичку народну партију и ваша партија је то демантовала.

Др Шешељ: То је лаж и измишљоти-

на коју је Монтена факс агенција лансирала и то једноставно не долази у обзир. Можда сте приметили колико смо радили у овој предизборној кампањи у Црној Гори, колико смо енергије, рада, напора уложили, чак и финансијских средстава и апсолутно не долази у обзир, то би била лудост.

Водитељ: Задњи пут када сте били наш гост рекли сте да у Црној Гори видите четири релевантне политичке снаге: ДПС, Социјалистичку народну партију, Либерални савез и Радикалну странку.

Др Шешељ: Ја и данас остајем при тој процени. Додуше, не знам која од ових муслиманских или албанских странака има више шанси да уђе у парламент. Најмање ће вероватно по једна бити или по две, али када се изуму те албанске и муслиманске странке остају још ове четири партије и оне ће се наћи у Народној скупштини. Не верујем да ће иједна друга успети. Ја имам и неких аргумената за то. Видели сте колико су тешко сакупили потписе које је прописао изборни закон, а онда нисам сигуран да је Републичка изборна комисија оним странкама које су се последње пријавиле баш контролисала веродостојност потписа. Не верујем да би неки попут јоги летача били у стању да скупе 4.500 потписа.

Друго, погледајте које су странке у стању да поднесу листе кандидата за општинске одборнике у свим општинама Црне Горе. Које? Има их само три. То су Српска радикална странка, Демократска партија социјалиста и Социјалистичка народна партија. Четврте нема. Следећи по снази су либерали, а они у две општине нису успели, у две општине они немају листе кандидата. Остале странке дале-

ко заостају, безначајне су практично. Не може нека од тих странака да глуми да је велика и моћна, а не може нешто основно што закон прописује да уради. Ми показујемо како нам је добра стрначка инфра структура, како смо добро организовани, како имамо гласаче, симпатизере и чланове у свим општинама, чак у Рожају где је огромна већина муслимана и тамо имамо своју листу и више потписа него што је тражио закон, можда два пута више. На Цетињу никада раније нисмо били у стању да поднесемо листу кандидата и да скупљамо потписе, а сада имамо изузетно добар општински одбор са више од 60 чланова и имамо велики прилив нових чланова. Имали смо потписа скоро три пута више него што се тражило.

Водитељ: Чија вам је опција, не вама лично, него Српској радикалној странци, ближа? Ђукановићева или Булатовићева? Односно, отварање наше земље, реформе или затварање?

Др Шешељ: Ми смо прошле године на председничким изборима подржали Момира Булатовића, јер нам је изгледало да је његова програмска оријентација ближа. Пошто је реч о парламентарним изборима ја бих то сада другачије дефинисао по питању функционисања савезне државе, по читавом низу других политичких питања, нешто нам је ближа опција Момира Булатовића, а по питању структуралних економских реформи нешто нам је ближа опција Мила Ђукановића, али наравно ми имамо своју варијанту, она је оригинална, она је добра. Видели сте како нас хвале политички противници, ето и ви сте ми сведок шта је говорио Младен Динкић о нашем програму, други много већи ауторитет Љу-

Ко воли децу, воли и отаџбину: то се видело и у Брезојевици

бомир Маџар, читав низ других истакнутих економиста из Београда који су нам ретко политички и идеолошки противници и хвале наш програм.

Водитељ: Да, али сада чекају да га ви спроведете.

Др Шешељ: Ми га већ спроводимо и то сам вам доказао.

Водитељ: То очигледно није довољно.

Др Шешељ: Сама одлука да не идемо на ребаланс буџета упркос девалвацији је такође велики допринос у том правцу. Велики су притисци да се иде на ребаланс буџета, да се штампа новац, одолевамо свом силином. Наша политичка конкуренција би морала много да учи из нашег програма.

Можете да приметите да владајуће партије и у Србији и у Црној Гори с времена на време примене нешто што се као идеја први пут појавило у радикалским устима.

Водитељ: На пример?

Др Шешељ: У Црној Гори је карактеристично ово када су нам отели регистрацију и морали смо поново да се региструје у Министарству правде, па је моје име убачено у назив странке. Били су нам отели страначку регистрацију, а онда када је дошло до распада Демократске партије социјалиста и Народне странке, онда су и та распаднута крила морала да прибегну истој варијанти како би задржали неки индивидуалитет, неки идентитет у очима јавности.

Водитељ: Да ли Српску радикалну странку плаши појава, односно учешће на изборима мноштво српских странака имамо Српску народну, Српску народну радикалну...

Др Шешељ: То су безначајне политичке партије и мало ко је спреман да за њих гласа. Оне су једноставно фолклорни колорити на овим изборима, као што су били на неким ранијим. У Србији има 150 странака, али скоро нико за њих не гласа. Можда неко грешком заокружи. То су странке где за кандидате ни њихове жене, њихова деца, ни њихови родитељи неће гласати.

Водитељ: Шта мислите да ли је господин Ђукановић и ова владајућа коалиција, ова вишестраначка влада, нешто направила у ових два месеца по питању демократизације Црне Горе? Да ли видите ту нешто позитивно или сте склонни да критикујете?

Др Шешељ: Ми морамо да критикујемо Владу, јер смо ми још увек опозиција и ништа нема природније него да критикујемо Владу. Што се тиче Српске радикалне странке имали смо могућности за нешто већи медијски простор. Раније је све за нас било затворено, апсолутно затворено. Ове године смо имали неке могућности на државној телевизији и на неким другим државним медијима, а нешто и на приватним медијима, па је то оно што ми конкретно осећамо, али да због нечег крупног и озбиљног хвалимо власт, то ми не пада ни на крај памети. Мој задатак као опозиционара је да критикујем власт и да је нападам, а не да је хвалим.

Водитељ: Да ли је то увек правило?

Др Шешељ: Није увек. Ако се нађем у неком дуелу са представником владајуће странке, па он истакне нешто што су добро урадили ја то морам да прихватим ако је аргументовано, али ако Ви од мене тражите да ја сада сам смишљам шта је то добро што су урадили, онда је то погрешно и једноставно не долази у обзир. Можда има понешто добро што су урадили, али нека се сами хвале због тога.

Водитељ: Ви сте сада члан републичке Владе и да ли има нешто због чега би Ви критиковали рад рецимо председника Србије?

Др Шешељ: Погледајте мало у Устав и видите које су надлежности председника Републике. Када видите које су надлежности председника Републике онда схватите да поводом његовог рада, из оквира његове надлежности немате због чега да га критикујете. Председник Републике указом проглашава републичке законе, даје одликовања којих још немамо и даје помиловања, одређује мандатар за састав Владе и може да врати Скупштину на поновно гласање неки закон ако сматра да није добар и ако га Скупштина поново изгласа он мора указом да га прогласи. Зашто да критикујем председника Републике? Поготово председника Републике који у оквиру своје странке није значајан функционер. Могу да критикујем председника Републике који је уједно и лидер странке, због његовог политичког понашања. У Србији председник Републике обавља само оно што су његове стриктне уставне надлежности, у страначким активностима уопште не учествује и шта ја сада ту да критикујем? Ја сам својевремено критико-

вао начин избора, али шта сада имам ту да критикујем када то није нека функција којој Устав даје шира овлашћења.

Водитељ: Да ли сте задовољни овлашћењима које је Устав дао Вама као потпредседнику републичке Владе?

Др Шешељ: Моја овлашћења углавном нису прописана Уставом. Владина овлашћења су прописана Уставом, а влада је један колективни орган. Задовољан сам својом позицијом унутар Владе. Одмах након конституисања Владе изабран сам за председника Одбора за привреду и финансије, а то сам највише и желео. То је највећи одбор унутар Владе Србије и задовољан сам сарадњом са нашим коалиционим партнерима.

Водитељ: Остало нам је времена да Ви кажете нашим слушаоцима, потенцијалним бирачима због којег разлога би они требали да заокруже Српску радикалну странку 31. маја на предстојећим изборима?

Др Шешељ: Зато што од српских радикала бољих једноставно нема. Ако желе најбоље гласаће за српске радикале, а ако желе неке лошије гласаће за друге странке. Наравно, шалим се и позивам све грађане Црне Горе да 31. маја изађу на изборе и да гласају по својој савести, по својим опредељењима за ону политичку партију за коју сматрају да ће највише учинити за добробит свих грађана Црне Горе, да гласају за ону странку којој највише верују. Ако гласају за Српску радикалну странку убеђен сам да ће то бити прави потез.

Водитељ: Господине Шешељ хвала Вам што сте били наш гост.

Др Шешељ: Било ми је задовољство.

Водитељ: Поштовани гледаоци останите уз нас.

Младост Црне Горе је извор оптимизма српских радикала

24. МАЈ 1998: ВОЂА РАДИКАЛА У ЕМИСИЈИ ТВ „СКАЈ САТ” ИЗ ХЕРЦЕГ НОВОГ

ЗА ОЗБИЉНОГ ПОЛИТИЧАРА ОПОЗИЦИЈА НЕМА ДРАЖИ

Др Шешел је у овом телевизијском наступу нагласио да је свестан да од 24. марта одговара за последице активности Владе. Исто тако, јасно је ставио до знања да свака политичка партија тежи освајању власти, што је истина која се ретко може чути из уста других политичара

Водитељ: Поштовани гледаоци добар вам дан. Др Војислав Шешел, председник Српске радикалне странке мој је и ваш данашњи гост. Добар дан.

Др Шешел: Добар дан.

Водитељ: Добро дошли.

Др Шешел: Боље вас нашао.

Водитељ: Хвала лепо. Како сте путовали?

Др Шешел: Лепо.

Водитељ: Колико дуго остајете у Црној Гори?

Др Шешел: Остајем до краја предизборне кампање. У петак се враћам за Београд.

Водитељ: Зашто? Као контролор? Ди-

ректан учесник?

Др Шешел: Не као директан учесник. Ја сам председник Српске радикалне странке.

Водитељ: Имате кандидате у 21 општини.

Др Шешел: Имамо кандидате за све скупштине општине на подручју Црне Горе и једини смо, осим ове две највеће политичке партије, који смо успели да листе поставимо у свим општинама.

Водитељ: О вама је речено пуно тога и написано. Ви сте медијски запажена личност. Када бисте ви писали своју биографију како би она изгледала?

Др Шешел: Не бих никада могао да

пишем своју биографију. Могао бих да пишем биографије других људи, јер човек када пише о себи никада није довољно критичан, никада не може да буде објективан. Оно што човек о себи мисли никада није оно што друштво и људи о њему мисле. Ту увек постоји нека разлика.

Водитељ: Дакле, да питамо друге. Ипак, о основним биографским подацима, верујем да су они познати.

Др Шешел: Ја сам рођен 11. октобра 1954. године у Сарајеву. Отац и мајка су ми из Херцеговине. Био сам професор Универзитета у Сарајеву, докторирао сам на Правном факултету у Београду, био сам антикомунистички дисидент и због

Др Војислав Шешел у студију телевизије „Скај Сат”

тога хапшен, прогањан, затворан, а од 1990. године активно учествујем у страначком политичком животу и председник сам Српске радикалне странке.

Водитељ: Сећања на Сарајево, горка искуства?

Др Шешељ: Мене за Сарајево вежу, пре свега, лепе успомене, а не горка искуства. Живот сам увек схватао као велики изазов.

Водитељ: Када завршите у затвору није вам то горко искуство?

Др Шешељ: Затвор је тежак док траје, а онда је човек склон да заборави оно што је било најтеже у затвору, а то је увек споро протицање времена, али и из затвора човек има неке добре успомене. Ја сам поносан на свој затвор зато што никада нисам попустио, зато што сам издржао до краја. Наравно, не може се тај мој затвор поредити са Голим отоком, што је било неупоредииво горе, али и овај затвор је био веома оштар, веома строг, али ја сам издржао до краја, нисам поклекнуо, нисам дозволио да ме подведу под неке своје педагошке, преваспитне нормативе, пркосно сам издржао до краја.

Водитељ: И ви се не плашите затвора апсолутно?

Др Шешељ: Не, увек сам из затвора излазио све јачи и јачи у политичком смислу, а и морално.

Водитељ: Развојни пут Српске радикалне странке?

Др Шешељ: Српска радикална странка се у старту звала Српски слободарски покрет и основана је 23. јануара 1990. године и једна је од првих политичких партија формираних у српским земљама након слома комунистичке диктатуре. Партија се постепено развијала, мењала и назив у неколико наврата да би након уједињења са већином месних одбора Народне радикалне странке прогласили Српску радикалну странку, 23. фебруара 1991. године, и то је наш дефинитивни назив.

Водитељ: Шта вас је заправо определило да се професионално бавите политиком и да то буде баш Српска радикална странка?

Др Шешељ: Ја сам у младости имао намеру и жељу да се бавим научним радом. То ми је ишло од руке и био сам доста успешан на том послу, али сам почео да развијам све општију критику комунистичког режима, комунистичког поретка, да критикујем начин решавања националног питања.

Водитељ: Које сте се посебно тада замерили?

Др Шешељ: Замерио сам се комплетној комунистичкој гарнитурџи из оног времена, посебно Станету Доланцу, Бранку Микулићу и Хамдији Поздерцу, против којих сам отпочео пропагандни рат и на крају крајева сам испробавао њихове живце, нису имали довољно јаке живце. Стрпали су ме у затвор 1984. године, а из затвора сам изашао политички неупоредииво јачи него што сам у затвор ушао. Затвор, хапшење, суђење, увек су лош метод обрачуна са политичким противницима. Паметна власт томе никада не прибегава. Томе прибегава пригласна власт, власт која не зна шта да ради, која не може

да се снађе у одређеној ситуацији и мисли да може репресивни апарат који јој стоји на располагању да користи баш онако како јој се прохте. То је погрешно. Политичког противника треба победити бољом идеологијом, јачим аргументима, ући у директан вербалан дуел са њим, а не хапшењем.

Водитељ: Значи, да сте ви на власти апсолутно не бисте хапсили.

Др Шешељ: Ја никада не бих хапсио политичке противнике. У политичкој сфери бих кажњавао за тероризам. Значи, за убијање других људи, за покушај угрожавања безбедности других људи итд.

Водитељ: Шта сматрате својим највећим политичким успехом?

Режимски притисци

Др Шешељ: Чињеницу да је Српска радикална странка, иако је у почетку била и ван закона, забрањена, одбијали су регистрацију све до 1991. године, били смо једини без регистрације, да је у најнеповољнијим условима успела да постане владајућа политичка партија у Србији. Вео-

ма смо јака опозициона странка у Републици Српској, имали смо веома јаку посланичку групу у Републици Српској Крајини и у Црној Гори имамо добро организовану странку, изграђену страначку инфраструктуру, али неким несрећеним сплетом околности и под жестоком притисцима, блокадама, агресивним наступима режима изгубили смо привремено парламентарни статус.

Водитељ: А ваш највећи политички неуспех? Признајете ли неуспехе?

Др Шешељ: Ја мислим да немам личних неуспеха те врсте. Могу да говорим о неуспесима српског народа, о трагедији која нас је задесила, али ако трагам за елементима сопствене одговорности у томе онда ти елементи нису значајни. Не могу рећи да имам значајне одговорности за неуспех у очувању Републике Српске Крајине, за друге трагедије које су се десиле српском народу, јер нисам био политичар власти.

Водитељ: Али, сада сте политичар власти.

Др Шешељ: Од 24. марта наовамо одговарам и за последице деловања режима, за последице активности власти.

Др Војислав Шешељ и председник странке у Црној Гори Гордана Булатовић, пре емисије у шетњи улицама Игала

Водитељ: Многи су вас јако ценити и признавали као изузетно јаког опозиционара или најјачу опозицију у Србији. Сада сте у власти. Где је ту принципијелност? Били сте опозиција Милошевићу, а сада сте у Влади. Било је то изненађење за многе.

Др Шешељ: Да ли ви мислите да је нешто лепо бити опозиција?

Водитељ: Све има своју драж.

Др Шешељ: За озбиљног политичара бити опозиција нема никакве дражи. Сваки озбиљан политичар жели што пре да постане власт. Само глуп политичар може да формира политичку партију и да жели вечито да остане опозиција.

Водитељ: Ви сматрате да је ово прави тренутак да уђете у власт у Србији?

Др Шешељ: Био је, а сада ћу вам објаснити зашто то мислим. Прво, у принципу жеља сваког опозиционог политичара јесте да што пре постане власт. Ми радикали смо желели сами да освојимо власт, али народ је другачије просудио и пресудио. На септембарским изборима у Србији народ је одлучио да ниједна политичка партија појединачно не може да формира нову Владу. Искристалисале су се четири веће политичке партије. Ми радикали смо инсистирали пуних шест месеци да се формира концентрациона влада националног јединства у коју би ушле све четири политичке партије о којима је реч. То су Српска радикална странка, Социјалистичка партија Србије, Српски покрет обнове и Југословенска левица. Структура те владе би требала да одговара пропорционалној структури Народне скупштине. Међутим, до последњег дана Српски покрет обнове је хтео да уђе у Владу, али под условом да ми не ујемо. И на други начин је уцењивао. Прво се договори о 13 министарских места, па сутрадан тражи 18, па тражи амбасадорска места, виле на Дедињу, Кошутњаку, Сењаку и тд.

Водитељ: Ви немате вилу на Дедињу?

Др Шешељ: Не, и нећу је никада имати.

Водитељ: Шта иначе имате од имовног стања?

Др Шешељ: Ја живим у породичној кући у Батајници, у предграђу Београда. Аутопутем када се иде то је 25 км од центра, а када се иде старим путем то је 19 км од центра. Живим са својом породицом и живимо од моје плате.

Водитељ: А та плата је?

Др Шешељ: Та плата је око 5 хиљада динара и то је плата савезног посланика.

Водитељ: Како се иначе финансира странка?

Др Шешељ: Што се тиче странке она се финансира искључиво од добровољних прилога и чланарине. Нисмо ми много финансијски моћни и јаки, али имамо много чланова. Сада имамо око 200 хиљада чланова и сви ти чланови годишње плате чланарину 5 динара. То значи милион динара годишње само на основу чланарине. Ми смо једина политичка партија која до краја наплати чланарину.

Водитељ: Да ли је то само дисциплина чланова?

Др Шешељ: Јесте и износ је симболичан. Пет динара на годину дана није неки велики износ и нема ту отпора код чланства код плаћања чланарине. Ми никада нисмо слагали јавност о броју својих чланова. Многи измишљају стотине хиљада чланова, а онда се питају где су им гласови на изборима.

Водитељ: Колико сте јаки у Црној Гори?

Др Шешељ: У Црној Гори имамо више од 10 хиљада чланова. Не бих могао сада да кажем конкретно цифру, али више од 10 хиљада чланова имамо.

Водитељ: Да ли сте задовољни?

Др Шешељ: Да, после свега онога што смо преживели у Црној Гори више сам него задовољан, а и ови резултати

које смо сада постигли у предизборној кампањи говоре о томе. Имали смо око 200 трибина за разлику од неких странака које иду на велике скупове у градовима. Ми смо одавно доказали да смо у стању да то радимо. Имали смо и у Херцег Новом неколико великих скупова, од којих је најпознатији из јула 1994. године када смо протерани из Црне Горе. На рукама сам изнешен кроз српску Боку.

Водитељ: Ево вас сада поново.

Др Шешељ: Наравно, а ми смо овога пута одлучили да идемо са малим трибинама у малим местима и циљ нам је да дођемо до најзабаченијег села. Па, дође 10 људи на трибину, дође 10 људи и са њима се разговара, дођу гости из Србије, дођу наши министри из Владе Србије, дођу савезни и републички посланици, наши активисти из Црне Горе и тд.

Водитељ: Да ли сте задовољни посетоком током предизборне кампање?

Организациони препород

Др Шешељ: Да, задовољан сам, јер смо овога пута урадили много. Прво, у организационом смислу препородили смо странку. Сведочанство је чињеница да смо успели да у свим општинама изађемо са листом кандидата за општинске одборнике и сада имамо општинске одборе у 21 општини у Црној Гори, имамо и на Цетињу и то одбор који броји око 60 чланова.

Водитељ: Да ли је било проблема да се конституишете на Цетињу?

Др Шешељ: Раније је то тешко ишло, а сада не и ми смо задовољни што имамо тај одбор. Сада имамо и седиште странке, али нам власт није дала општинске просторије, па смо нашли код једног члана наше странке неки пословни простор који користимо као седиште странке. Наши активисти сада делују на Цетињу, деле пропагандни материјал, новине.

Водитељ: Имате ли квалитетан састав кадрова у тим општинским одборима?

Др Шешељ: Имамо солидан састав и у нашој странци су људи свих професија и свих социјалних категорија. Ми смо на то поносни.

Водитељ: Шта су основна програмска опредељења Српске радикалне странке?

Др Шешељ: Српска радикална странка је национална, патриотска политичка партија која окупља припаднике српског народа, али има у својим редовима припаднике свих националних мањина.

Водитељ: Значи, није националистичка.

Др Шешељ: Јесте националистичка, али није шовинистичка. Бити националиста значи волети свој народ. То не значи да самим тим мрзите друге народе. Онај ко искрено воли свој народ поштује и друге народе.

Водитељ: Тако ви дефинишете национализам?

Др Шешељ: Да. Он је непријатељ само ономе ко угрожава његов народ. Значи, мора се правити битна разлика између национализма и шовинизма. Ми шовинисти нисмо, а национализам је једна позитивна категорија и свуда у свету це-

Грађани Игала, места које је практично спојено са Херцег Новим, срдечно су поздравили лидера радикала

њена категорија. Французи су поносни на свој национализам, Немци такође, Енглези, Шкоти, Ирци, Шпанци.

Водитељ: Ја бих то пре назвала патриотизмом, али добро.

Др Шешел: Патриотизам је љубав према отаџбини, а национализам је љубав према свом народ, према својој нацији.

Водитељ: Шта је отаџбина радикала?

Др Шешел: Отаџбина радикала су све српске земље. То су Србија, Црна Гора, Република Српска, република Српска Крајина и Македонија.

Водитељ: Сви Срби у једној земљи, бивша Социјалистичка Федеративна Република Југославија је била држава која је окупљала све Србе, а она се распа-ла. Зашто су Срби као најмногљуднији народ у тој бившој Југославији допустили да се та држава распадне?

Др Шешел: Није их нико ни питао. Одлуку о разбијању претходне Југославије донеле су западне силе из више разлога. Један од разлога је експериментисање по питању распада Совјетског Савеза и каснијег инсистирања на распаду Руске Федерације. У том правцу је кренула њихова политика. Срби су једини искрено прихватили југословенску државу. Хрвати и Словенци је никада нису желели. Они су прихватили 1918. године заједничку државу са Србима да би се спасли од италијанских, мађарских или аустројских аспирација.

Водитељ: Сећате се да је тих година нуђена конфедерација, па симетрична федерација.

Др Шешел: Шта то значи? Покажите ми једну једину државу на свету која постоји као симетрична федерација. Где то постоји на свету? Зашто стално ми да експериментисамо, па да измишљамо неке творевине које нигде нису успеле широм глобуса. Где на свету постоји нека конфедерација? Ниједна држава није успела да се трансформише у конфедерацију и да опстане. Стварају се конфедерални облици тако што већ постојеће државе пристају да се повезују на одређен начин, рецимо попут Европске уније, али нигде на свету ниједан пример није забележен да унитарна држава вољом грађана прерасте у федералну државу.

Југославија је од унитарне државе прерасла у федералну државу под комунистичком диктатуром, под терором, а не вољом грађана и нигде у свету није забележено да на нормалан начин једна федерација прерасте у конфедерацију. То ни код нас није било могуће. Шта је била основна замисао која се крила иза тежње за асиметричном федерацијом или конфедерацијом?

Замисао је била да се још више разлабави савезна држава и да се под што већинијим околностима те федералне јединице извуку и осамостале. Са Словенцима ту није требало да буде неких посебних проблема. Ми са њима немамо нерешених граничних спорова. Ја мислим да је велика грешка режима у Београду што није подстакао својевремено словеначки сепаратизам, помогао Словенцима да се што пре отцепе да нам не би сметали у сучељавању са другим ко-

На путу за Херцег Нови: сусрет на трајекту између Каменара и Лепетана, места на самом улазу у Бококоторски залив

ји су покушавали кроз отцепљење да отму српске територије.

Водитељ: Како дефинишете српски национални интерес?

Др Шешел: Српски национални интерес је да се сачувају све српске територије, да српски народ остане јединствен, да живи у једној држави, да сам одлучује у уређењу, унутрашњем уређењу те државе, да живи у демократији, да има просперитетну економију и да остварује социјалну правду.

Водитељ: Како решити српско национално питање? Многи с правом кажу док се не реши српско национално питање, нема мира на Балкану.

Српско национално питање

Др Шешел: Српско национално питање се може решити престанком окупације Републике Српске Крајине, уједињењем Србије, Црне Горе, Републике Српске Крајине, Републике Српске у јединствену српску државу, а ми Срби сами да се договоримо какво ће бити унутрашње уређење те државе. Ми радикали се залажемо за унитарну и централизовану, али ми нисмо искључили и ми би се договорали са другим политичким партијама како то да буде, да ли да буде федерално уређење са јачом извршном влашћу или неки други облик. О томе би се могло разговарати. Битно је да смо заједно у једној држави.

Водитељ: Какви су ваши односи са господином Милошевићем?

Др Шешел: Садашњи односи су партнерски. Ми смо коалициони партнери у Влади народног јединства Србије. Ти односи су прошли кроз различите фазе.

Водитељ: Кажете садашњи.

Др Шешел: Зато што је било више фаза у тим односима. Ја сам се, изашав-

ши из затвора 1986. године, преселио из Сарајева у Београд. Милошевић је већ тада био председник Централног комитета савеза комуниста Србије, а ја сам као антикомунистички дисидент штампао своје књиге. Свуда по Београду су ми књиге забрањивали, полиција ме пратила, пленила те књиге, нисам нигде могао да се запослим, чак сам на Институту за упоредно право био једини кандидат, када је Коста Чавошки прешао са тог института у Центар за филозофију и друштвену теорију, имам исту врсту доктората као он, имао сам велики број објављених радова, али нису хтели да ме приме као антикомунистичког дисидента.

Међутим, када је Слободан Милошевић почео да буди српски патриотизам, национални понос, када је одлучно кренуо ка очувању Косова и Метохије, ка реинтегрисању аутономних покрајина у састав Србије ја сам га подржао и здушно сам учествовао у организовању првих демонстрација по Војводини. На првим демонстрацијама чак ме је Телевизија Нови Сад прозвала као главног организатора, мада нисам био главни ни у једној фази и мислим да је то био један велики народни покрет и поносан сам на своје учешће у свему томе.

Водитељ: Да ли Ви прихватате мишљења да Ви спававате режим Слободана Милошевића?

Др Шешел: Не, само да вам кажем о овим фазама. 1990. године режим у Београду је почео да спутава формирање политичких партија и нису у правом смислу речи забрањиване, али им је отежавао деловање, па је прављена вештачка диференцијација међу њима. Демократска странка је имала привилегије и у државним медијима и у односу власти према њој. Остале политичке партије су биле под пресијом итд.

Те, 1990. године наша странка је остала нерегистрована, ван закона, иако смо

Гордана Булатовић и потпредседник Извршног одбора Српске радикалне странке Душко Секулић у редакцији телевизије „Скај Саг“

међу првима поднели све што је било потребно за регистрацију. Те, 1990. године два пута сам био и у затвору. Једном сам ухапшен и кажњен због уписивања добровољаца за одлазак у Книн, и потписивања петиције да се кућа цвећа сели из Београда, а други пут због неких демонстрација пред Савезном скупштином, опет у знак подршке Србима у Републици Српској Крајини. Тада је то била српска аутономна област, Крајина. На те парламентарне изборе, наша странка није могла да изађе, а ја сам се као кандидат групе грађана кандидовао за председника Републике, буквално из затвора. Из затвора, у пратњи законског стражара, ишао сам да потпишем сагласност да будем кандидат у Републичкој изборној комисији и онда су ме пре времена пустили из затвора и опет на незаконит начин итд.

Међутим 1991. године, дакле, то је фаза веома лоших односа, крајње заштрених, 1991. године долази до хрватске агресије на Републику Српску Крајину, долази до значајног угрожавања интереса западних Срба и режим у Београду се ту исправно понео, у ставу одбране западних Срба. Тада почиње један период сарадње и добрих односа, 1991, 1992. године до половине 1993. године. Заиста смо били у веома добрим односима, добро сарађивали, али искључиво по питању заштите интереса српског народа.

Водитељ: Није вам дакле циљ да спашавате режим...

Др Шешељ: Није било сарадње унутрашњој политици, бар не по неким текућим питањима. Рецимо, дешавало се то да ми радикали, пошто смо знали да неки генерали нису добри и да не одговарају итд., да уцењујемо у Савезној скупштини. Изгласаћемо буџет, ако се мене ти и ти, изгласаћемо ребаланс буџета, ако се смени Живота Панић и набројали смо читаву булументу тих генерала и издејствовали да се 38 тада смени, али су смењени и неки који су били добри, она-

ко у пакету, али ми смо задовољни што су отишли ти најгори. Отприлике такав је био наш однос, конструктиван, али уз постављање услова, успостављање значајних захтева.

У власт тада нисмо хтели да уђемо са социјалистима и битно смо се разликовали по свим тачкама економског-политичког-социјалног и културног програма и једноставно, нису биле повољне околности да уђемо, али смо омогућили да формирају мањинску владу. После смо ту владу оборили, дали смо јој 100 дана да покаже нека основна побољшања, прве и добре резултате, али пошто тога није било, ми смо кренули на обарање Владе и тада су расписани ванредни парламентарни избори у Србији. Тада почиње период лоших односа и то се све више заопштравало, отимали су нам мандате у Савезној скупштини.

Отимали су нам мандате и у Црној Гори и тако је кренуо наш сукоб са режимом у Црној Гори, жестоки сукоб. Ни до тад нисмо имали неку солидну сарадњу, деловали смо као опозициона странка, а с времена на време критиковали, али односи су били коректни. Када су нам отели прва три посланичка мандата у Савезној скупштини, тада су се односи са режимом у Црној Гори до краја заопштрили и непрекидно се све више заопштривали. Тада је режим био јединствен, тада је била јединствена демократска партија социјалиста Црне Горе и ти лоши односи са режимом у Београду трајали су све до 24. марта. Нису увек све фазе биле идентичне. 1994. године су нам отимали посланичке мандате, био сам ухапшен, осуђен, група мојих сарадника је била осуђена, па су им то претворили у неке условне казне, па су 1995. године нас неколико, савезних и републичких посланика ухапсили су у Ђилању, осудили су нас на монтираним процесима и слично. 1996. године односи су били крајње лоши, били смо апсолутно блокирани у меди-

јима и ни у једном државном медију, ни једну информацију нисте могли да прочитате о Српској радикалној странци.

Онда долази период, крајем 1996. године, када смо показали да упркос свим репресивним мерама, против српских радикала, нису у стању да нас униште, да нас угуше и тада смо доказали да и под таквим условима расте наша снага. На претходним изборима 1993. године имали смо око 600.000 гласова у Србији, а 1993. године 800.000 гласова. После свих тих тортура које смо имали, тада се почео мењати однос према нама у медијима. Никаквих контаката са владајућим странкама није било.

Водитељ: У државним медијима или у комплетним медијима?

Др Шешељ: У државним, ја говорим о државним медијима, јер и државни медији својим односом говоре о односу режима, према појединим опозиционим странкама, тако да су полако почели да ослобађају простор. Како су они ослобађали простор у медијима, тако је жестина наших критика слабила. Када нас највише притишћу, када нас највише нападају, када нас највише угрожавају, када нас највише прогоне, онда ми заопштравамо до краја и гађамо у чело, најтежим изразима, најтежим оптужбама итд. Некада претерано, некада свесно претерамо, али нема другог начина да се опходимо у таквим условима ако желите да издржите до краја.

Како су они репресивне мере смањивали, тако је и наш наступ био конструктивнији, кренули смо, а никада нисмо одустајали од критика, много сталоженије, дакле, није ту више било битке, није било парола, није било неких тешких квалификација, него једноставно критика скупштине, аргументи. Међутим, никаквих односа практично ту није било. Прошле године на изборима за председника Републике, ми смо гласали против Милошевића, али смо се коректно понашали. Када је положио заклетву ми смо били у Скупштини, устали док је полагао заклетву, честитали му после тога итд. Дошло је до великог заопштравања у предизборној кампањи прошле године. Неки медији под контролом режима су лансирали неки пропагандни филм против мене и то је нешто што је крајње некоректно, што указује на елементе аутократског понашања. Не може државна телевизија да прикаже против неког опозиционог лидера филм или пропагандне спотове итд.

Водитељ: Сматрате ли да је господин Милошевић аутократ?

Др Шешељ: Мислим да у складу са интересима своје странке и њеним тежњама жели да сачува власт. Е, некада је повлачио добре потезе а некада лоше потезе. Увек су они потези који се косе са одређеним демократским принципима лошији на ту дугу стају. Увек је конструктивнији наступ паметнији и боље резултате постиже.

У овом преговарачком процесу око састава нове Владе Србије, радикали практично скоро нису ни учествовали. Било је састанка код Милутиновића, где су ишли Драган Тодоровић и Стево Драгишић, и два састанка са Мирком Мар-

јановићем, где смо били ја и Томислав Николић. И на крају договор, када је све пропало са СПО, да формирамо владу на један принципијелан начин у складу са структуром Народне скупштине.

Водитељ: Шта објективно ви у тој влади можете да учините у овом моменту?

У Влади по страначком програму

Др Шешељ: Можемо много, а и чинимо. Све што је до сада урадила Влада, потпуно је у складу са програмом Српске радикалне странке и највећи наш успех до сада је што смо стопу пореза и доприноса на плате, на просечне плате са 124% смањили на 98%. У историји наше земље тако нешто се није десило. То је велико растерећење за привреду. Практично, на основу овог смањења свако предузеће и свака фирма може својим радницима комотно да подигне за 13% плату.

Водитељ: А шта је ново и квалитетно у Земуну, где Ви држите власт?

Др Шешељ: Много тога је квалитетно, недавно су земунске новине објавиле једно специјално издање на 260 страна, где су само језиком и фотографијама показали шта су радикали урадили за првих 500 дана власти.

Земун је препорођен. Око 100 милиона динара укупно је уложено у земунску инфраструктуру, а подстакнута је индивидуална стамбена изградња. Више од 5000 плацева општинске земље, избеглице и остали грађани су могли да купе по најповољнијим условима. На ободима земунске општине 15 динара је коштао квадратни метар, а новац је одмах улаган у инфраструктуру. Земун је добио око 40 километара новог водовода, сва земунска села сада имају водовод, а скоро ниједно није имало. Затим, десетине километара асфалтних путева, поправили смо све школе у Земуну, променили прозоре који 20 до 30 година нису мењани, поправили мокре чворове, окречили, променили подове, поставили нови паркет итд. Обданишта у Земуну смо такође поправили, снабдели смо Дом здравља инструментима вредним око 300.000 марака, помогли да се отвори поново земунско породилиште и ми смо дали онај новац који је недостајао, негде око пола милиона марака.

Многе ствари које су биле у државној својини, потпуно неискоришћене, пустили смо у промет и стога општина сада убире приход, рецимо зграду старе капетаније, зграду бивше царинарнице, бившег самачког хотела, бившег магистрата и то је све чамило онако празно и неискоришћено, а захваљујући нашој доброј организацији, и способности, запослени у општини Земун имају највеће плате у Србији.

Водитељ: Имају ли радикали снаге да се изборе да у Србији буде више Земуна?

Др Шешељ: Мислим да имамо снаге и да ће то следећи локални избори у Србији показати. И овај пример који смо демонстрирали у Земуну, са којим смо се доказали у Земуну, ми ћемо да остваримо и у свим другим општинама где нам народ по-

вери власт, а наравно до краја ове године могући су локални избори у Србији. Сада је у припреми нови закон о локалној самоуправи и ми се надамо да ће се у том закону, усвајањем, већ у јуну месецу створити услови да се иде на ванредне изборе, а има много разлога да се заиста иде на ванредне изборе. Коалиција „Заједно” се распала, бивши коалициони партнери се сад свађају и власт коју они држе не функционише, мислим да ће ти избори, још ако се неки договор и постигне са представницима албанских политичких партија свакако бити негде до краја године.

Водитељ: Каква је улога госпође Мира Марковић у политици?

Др Шешељ: Мира Марковић је председник Дирекције ЈУЛ-а. Странке која је такође наш коалициони партнер у Влади Србије.

Водитељ: Колико она утиче на одлуке које доноси господин Милошевић?

Др Шешељ: Ја не знам на који начин она утиче, на одлуке које доноси Слободан Милошевић, али ми смо имали до сада неколико сусрета као коалициони партнери Владе Србије и ми смо релативно лако налазили заједнички језик по неким кључним питањима на којима је Влада већ радила. Усагласили смо се и око пр-

ојекта новог Закона о универзитету, око политике обарања пореских стопа. Ми сада идемо са доношењем новог закона, прво идемо на квалификацију пореског законодавства, идемо на обарање пореских стопа и на поједностављење система наплате пореских такси и доприноса. Ово што смо оборили једну врсту пореза и доприноса, сада то треба надокнадити, то је велики износ новца, негде око 2,5 милијарде динара и то треба надокнадити неким другим изворима и ми смо сада увели опорезивање укупног прихода и сви они који у току године зараде више од 1000 марака месечно, дакле, више од 72.000 динара годишње, мораће да плате порез од 25% држави на укупан приход.

Водитељ: Актуелни тренутак на политичкој сцени, каква је била ваша оцена?

Др Шешељ: Политичка сцена Србије је много стабилнија него што је била пре формирања Владе народног јединства и ми имамо довољно снаге да све политичке, економске и социјалне проблеме у догледној перспективи разрешимо, али оно што компликује нашу ситуацију, то је питање Косова и Метохије и притисци западних сила у том правцу. Западне силе једноставно желе и то уопште не крију да нам отму Косово и Метохију.

„Велика Србија” је читана у Црној Гори, што доказује и овај сусрет у Лепетанима

Водитељ: Да ли је господин Милошевић дао Косово, има и таквих мишљења.

Др Шешељ: Не, да је Милошевић дао Косово онда не би склапао коалицију са радикалима, него са Вуком Драшковићем. ...

Водитељ: Да, а Ви сте рекли ...

Неистините шпекулације о Косову и Метохији

Др Шешељ: Пошто је радије склопио коалицију са Српском радикалном странком, него са СПО, то је кључни доказ да он никоме није дао Косово и Метохију. Има неких шпекулација, води се специјални - психолошки рат да је Косово већ продато у Дејтону, да је продато, да је ово, да је оно и то једноставно није истина.

Водитељ: Шта ће бити са Косовом?

Др Шешељ: Косово ће остати у саставу Србије и то је основни фундамент на коме почива Влада народног јединства и ако Косово остане у Србији, остаје и ова влада. Ова влада не може надживети губитак Косова, евентуални губитак Косова.

Водитељ: Како решити проблем и питање Косова и зашто се тако дуго заправо чекало да би се решавало то питање?

Др Шешељ: То зашто се чекало, то је друго питање и ја исто мислим да је то требало много раније урадити, да смо имали повољнијих прилика, али сада шта је ту је. Сада имамо један проблем наслеђен који морамо решавати. Не долази у обзир да се мења уставни статус Косова. Косово мора бити у саставу Србије. Западне силе би хтеле да се Косово одвоји од Србије, да постане посебна федерална јединица у саставу Савезне Републике Југославије, па онда у перспективи да се отцепи.

Водитељ: Да, али господин Милошевић није хтео да крене у преговоре, док господи Гелбард и Холбрук нису извршили притисак.

Др Шешељ: То није тачно, Милошевић је хтео да разговара и непрекидно је делегација Владе Србије путовала на Косово и Метохију, имала је неких 15 до 16 одлазака и позива представницима албанских политичких партија да дођу на разговоре, а они нису. Ко да иде други осим делегације?

Водитељ: Господин Милошевић?

Др Шешељ: Зашто да он иде.

Водитељ: Па, Косово је зна се колико је битно за Србију.

Др Шешељ: Знам, Косово је битно, али он је председник Савезне Републике Југославије, а по Уставу и по законима, Влада Србије је једина компетентна и меродавна да о том питању расправља.

Водитељ: Опростите, али управо на том Косову је изговорио историјску реченицу - вас не сме нико да бије, а онда су нас били.

Др Шешељ: Како кога, некога су били, некога нису. Нас радикале су били, а вас још нису.

Водитељ: Нас су протерали.

Др Шешељ: А, вас су протерали? Са Косова?

Водитељ: Не, него рецимо из Босне и Херцеговине. Врло је интересантно и питање избеглица, расељених лица.

Др Шешељ: Да, то је веома озбиљно питање и до сада му није поклањана одговарајућа пажња...

Водитељ: Зашто расељена лица не могу добити држављанство?

Др Шешељ: Ја мислим да је то проблем Савезне владе и ако Српска радикална странка уђе у Савезну владу, а о томе смо се начелно договорили са мандатаром, односно са премијером Булатовићем и са председником Републике Слободаном Милошевићем, и то би требало за неких двадесетак дана да се реализује, ако Српска радикална странка уђе у Савезну владу, ми ћемо све учинити да савезна власт што пре почне упис у књиге држављана свих Срба који су избегли, са подручја бивше Југославије. Зашто то

до сада није рађено, ја мислим да су то искључиво политички разлози у питању, да неки политички фактори нису желели уписивање избеглица у књиге држављана, јер су рачунали да избелице за њихову партију неће гласати.

Водитељ: Неће бити насилног повратка?

Др Шешељ: Насилног повратка сигурно неће бити, док постоји Влада народног јединства у Србији, нико српске избеглице из Србије неће протеривати и ми ћемо све учинити да се њима помогне да изграде своја огњишта у Србији, а то смо показали на земунском примеру.

Водитељ: Ако наравно Ви будете одлучивали, је ли тако?

Др Шешељ: Док смо ми у Влади, ми ћемо о томе одлучивати.

Водитељ: Српска Крајина данас?

Др Шешељ: Српска Крајина је под окупацијом, али ми никада нећемо одустати од њене обнове, од њеног ослобађања од окупације. Како ћемо у томе успети, то је друго питање.

Водитељ: Да и то што је под окупацијом, то је последница режима и политике господина Милошевића, је ли тако?

Др Шешељ: Не, то је последица притисака великих сила, окупација је спроведена уз директно америчко учешће и подршку. Лично је амерички амбасадор стајао на хрватском усташком тенку који је убијао српске цивиле, српске жене и децу и старце у Републици Српској Крајини. Амерички официри су директно обучавали хрватске војнике и предводили их у акцији окупације Републике Српске Крајине.

Водитељ: Шта је са Републиком Српском?

Др Шешељ: Републици Српској је отета једна трећина територије и по Дејтонском споразуму, она је призната као посебан ентитет у двојној унији Босне и Херцеговине. То је један значајан резултат, а губитак је ту очигледан и губитак је велики, али резултат се не сме потцењивати, резултат је ипак извесно међународно правно признање. Ентитет Босне и Херцеговине је више од федералне јединице, заправо у овом случају унија Босне и Херцеговине је конституисана и дефинисана као конфедерација. Сада, у постдејтонском периоду, западне силе покушавају да их претворе у федерацију, тако што насупрот одредбама Дејтонског споразума централној власти у Сарајеву, покушавају да приграбе и неке друге надлежности, нека друга овлашћења која раније нису била предвиђена. То је опасност за Републику Српску, опасност је такође и понашање неких српских политичких партија и делимична српска неслога, али се надам да ћемо то превазићи након ових септембарских парламентарних избора.

Водитељ: О Дејтонском споразуму се много говори и прича. Да ли сте имали прилику да га ишчитате.

Др Шешељ: Да, Дејтонски споразум је у целости објављен. Било је неко специјално издање...

Водитељ: Јели то права верзија онага...

Др Шешељ: Да, то је права верзија. То

Др Шешељ је бурно поздрављен у Перасту, приморском градићу из којег га је 1995. године на бруталан начин протерала тадашња црногорска власт

су објавиле новине које су изразито антисрпски настројене - Наша борба, које су увек биле против режима у Београду, које су увек биле против Српске радикалне странке и које су биле против српског народа у целини. Оне су то објавиле и то су новине које Америка финансира, које финансирају неке друге западњачке асоцијације.

Водитељ: Савезна Република Југославија у овом тренутку да ли је на сцени уставна криза?

Др Шешел: Нема никакве уставне кризе, Устав функционише, а можемо разговарати да ли су сва уставна решења добра или лоша.

Водитељ: Сматрате ли рецимо да је легалан и легитиман начин избора новог савезног премијера?

Легално изабран савезни премијер

Др Шешел: Потпуно је легалан и легитиман, а зашто? Прво, претходна влада је оборена и изгубила је скупштинску већину.

Водитељ: А зашто баш сада, зашто се нису сачекали... избори...

Др Шешел: Онај ко има уставну могућност он процењује када му је то интерес. Неким политичким партијама је био интерес да то буде баш сада.

Водитељ: Ви сте прихватили иницијативу и значи ли то да је био и ваш интерес?

Др Шешел: Да, нама је био интерес да што пре падне Влада Радоја Контића, да се отвори простор да Српска радикална странка уђе у Савезну владу.

Водитељ: Не би ли било легалније и легитимније да сте сачекали парламентарне изборе у Црној Гори, онда наравно партија...

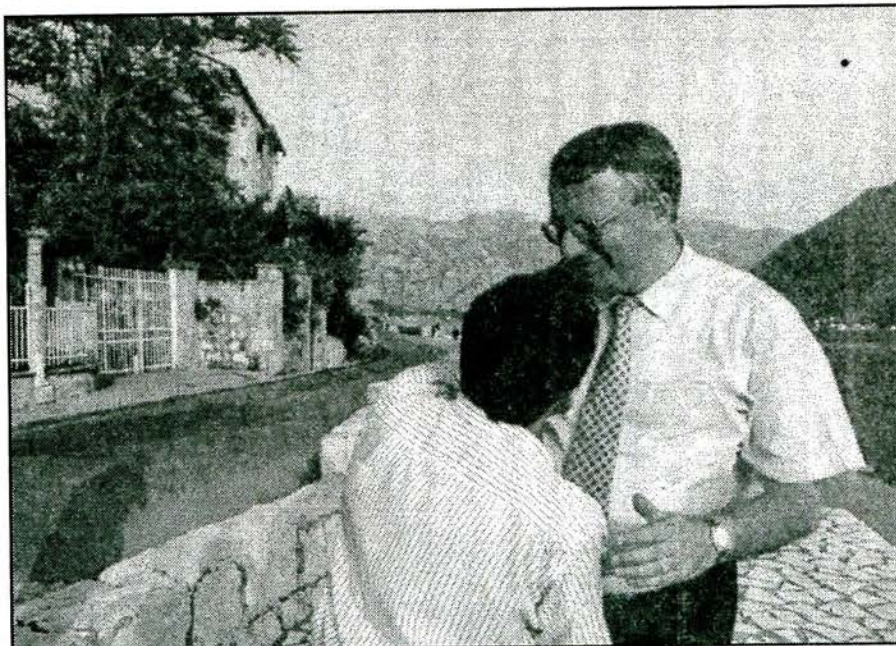
Др Шешел: Нема ту никакве директне везе, легалне, легитимне, нормативне, правно утемељене везе између ванредних парламентарних избора у Црној Гори и смене Савезне владе. То никакве везе нема.

Водитељ: Процедура избора, пазите, овако, Србија је била шест месеци без председника. Савезни премијер је изабран у неколико ...

Др Шешел: Јесте, али нигде у Уставу не стоји да то мора бити брзо или да мора бити споро. Увек ту преовлађују интереси конкретних политичких субјеката који су у игри. Политичких партија које су у игри. Интерес Социјалистичке партије Србије би био да то буде брзо. Интерес Социјалистичке народне партије Црне Горе је био да то буде брзо. Интерес Српске радикалне странке је био да то буде брзо.

Водитељ: А, зашто да то буде тако брзо?

Др Шешел: Зато што ми желимо што пре у власт, а који су разлози Социјалистичке партије Србије, Социјалистичке народне партије Црне Горе да то буде брзо - то је боље да њих питате. Свако је имао свој мотив. Вероватно Социјалистичка народна партија Црне Горе је оце-

Није лако прошетати обалом мора: и у Рисну су грађани препознали др Шешела

нила да то њој одговара у предизборној кампањи у Црној Гори, па је то био мотив уласка у један брзи процес рушења Контића. Вероватно је Социјалистичка партија Србије хтела да помогне Социјалистичкој народној партији Црне Горе итд., али у њихове мотиве не бих могао да улазим. Знате, мотиви политичара су интимна ствар, битно је само да ли се политичари држе Устава и закона или се не држе. У овом случају, оне политичке партије, односно посланици који су у Савезној скупштини оборили Владу Радоја Контића, поступили су у потпуности у складу са законом и Уставом. Устав каже - када се поднесе захтев за смену Владе, односно изгласавање неповерења, потребно је најмање 20 потписа савезних посланика у једном и другом већу, мора да прође три дана тј. више од три дана до седнице на којој ће се о томе одлучивати. Прошло је више од три дана. Иницијатива је поднета у уторак, а седница је била у следећи понедељак. Иницијативу су поднеле Демократска партија, односно Социјалистичка народна партија Црне Горе, Српска радикална странка, Српска народна странка, Демократска странка, оба посланика Демократске странке у Већу грађана су потписала ту иницијативу, а онда су као повлачили потписе, али то је већ...

Водитељ: Шта је највећа замерка господину Контићу?

Др Шешел: Ми смо увек били против Владе Радоја Контића, од половине 1993. године наовамо. Ми смо неколико пута подносили сами иницијативу за његову смену, па чак нису хтели ни у дневни ред уврстити то. Онда смо гласали против избора нове Контићеве Владе, ако се сећате. Ми српски радикали једини у Савезној скупштини смо гласали против те Владе. Непрекидно смо, дакле, били против такве Владе, а сада су се околности толико промениле да постоји велика шанса да ћемо ући у нову владу и наш је циљ да ова влада, што пре падне. Ми смо већ договорили улазак у нову владу.

Водитељ: Црногорска скупштина је била против избора у нову владу...

Др Шешел: Знам, али црногорска Скупштина по Уставу ту нема никакву надлежност. Она нити може бити за, нити против. Нико је у ствари и не пита да ли је за или против, она нема шта о томе да одлучује. Црногорска Скупштина подноси законе и друге правне акте који се тичу територије Црне Горе у оквиру уставне надлежности Црне Горе као федералне јединице. Ништа више.

Водитељ: Ускраћен је мандат посланицима...

Др Шешел: Ако је било противуставно - то ће Уставни суд да прогласи ништавим.

Водитељ: Сачекаћемо решење Уставног суда.

Др Шешел: Па, сачекаћемо то решење. Мора бити овако. Немогуће је прво опозивати савезне посланике. Не могу се савезни посланици опозвати. Не могу се савезни посланици позивати на одговорност за оно што кажу или ураде у Савезној скупштини. Све што су урадили урадили су у складу са Уставом и законом. Када посланик одлучи да потпише иницијативу за смену владе он за тај потез не може никоме да одговара, ни републичкој Скупштини Црне Горе.

Водитељ: Да ли је у свим овим активностима било жеље и потребе да се господину Булатовићу обезбеди имунитет?

Др Шешел: Што се тиче Српске радикалне странке ми нисмо имали никакву жељу, никакву потребу да Булатовићу обезбедимо имунитет. Нама је био циљ да оборимо постојећу Владу, да се створе услови да ми уђемо у нову Савезну владу, и ту смо постигли договор, и ми у Савезну владу улазимо. То је и Булатовић рекао у својој промотивној беседи у Већу грађана, односно на заједничкој седници оба већа Савезне скупштине. Ми смо то договорили. И, наш је став био да не журимо дакле са уласком, да се сачека још неко време и да се покуша створити што шири платформа за рад ове владе, да се понуди и свим другим странкама да уђу у ову владу.

Сусрет са грађанима Улциња

Демократска партија социјалиста Црне Горе је одбила да дође на консултације код Булатовића вероватно због ових предстојећих парламентарних избора у Црној Гори. Ја сам убеђен, после ових избора, да ће се страсти мало стишати и да ће се ситуација мало примирити и да ће онда и Демократска партија социјалиста Црне Горе, без обзира каквом снагом буде располагала, вероватно пристати да уђе у Савезну владу.

Знате, ви не улазите у Владу са неким кога волите или са неким кога мрзите. Ви улазите у владу ако имате политичког интереса да уђете. Нисмо ми ушли у Владу са социјалистима и жулом у Србији зато што их волимо. Него смо ушли зато што имамо политичког интереса да уђемо и зато што смо постигли договор да направимо минимум заједничких програмских циљева и да их реализујемо у овом четворогодишњем периоду. Очекујем, када се ове предизборне страсти стишају у Црној Гори, да ће бити могуће на такав начин конституисати Савезну владу.

Водитељ: Ако на парламентарним изборима у Црној Гори Социјалистичка народна партија не добије већину, да ли ћете сматрати да господин Булатовић може и даље да остане на функцији савезног премијера, да је то и даље легално и легитимно, без обзира што нема повеће већине људи у Црној Гори.

Др Шешељ: Зашто би имао поверење већине људи у Црној Гори? Да сам ја успео да обезбедим подршку довољног броја посланика у Већу грађана и Већу република могао сам кандидовати Гордану Булатовић или Душка Секулића за функцију председника Савезне владе, без обзира што они у Црној Гори немају више од 15% гласова. Зашто? Устав само каже - да по правилу када је из једне републике председник из друге треба да буде премијер, али ни то правило не мора увек да се поштује. Имали смо изузетке. У време Ђосића и Панића. Устав каже

- по правилу. А, Устав нигде не каже да мандатар из Црне Горе треба да буде из најјаче политичке партије у Црној Гори. Може бити из најслабије, може бити из ванпарламентарне. Уопште, председник Владе не мора бити страначка личност. Ево, Додик је постао председник Владе у Републици Српској.

Водитељ: Ви сте 15. јануара године 1998. године били на Цетињу. Честитали сте господину Ђукановићу на избору за председника Републике Црне Горе. Многи су то с разлогом протумачили као вашу подршку реформским процесима у Црној Гори. Сада сте подржали господина Булатовића и честитали и њему на функцији савезног премијера.

Први пут на Цетињу

Др Шешељ: Прво, мој долазак на Цетиње није био долазак у знак подршке. Ја сам на Цетиње дошао као политички противник и мислим да сам и вама на Цетињу дао такву изјаву. Дошао сам као политички противник, али ја сам за дијалог, ја сам за толеранцију, ја сам за конструктивну политичку атмосферу, а пре свега за то сам да се политички сукоби не решавају оружјем, уличним обрачунима итд. Ја сам за то да се сви политички сукоби обављају кроз парламентарни процес. И због тога сам дошао.

Друго, ја сам у стању да разговарам и са најжешћим политичким противником. Нема довољно удаљеног политичког противника у идеолошком смислу и с ким ја не бих могао да разговарам. Водио сам дијалог и са Жарком Ракчевићем који је отворени сепаратиста, је ли тако, на телевизији БЛУ МУН, недавно сам на БК телевизији водио дијалог са Расимом Љајићем, шефом коалиције за Санџак, а он је најгори политички противник у идеолошком смислу, дакле, онај с којим ме дели непремостива баријера, али то не значи да нисам могао са њим да раз-

говарам, чак да га изведем на вечеру после те емисије. То је једно господствено понашање које је увек било примерено српским радикалима. Ми не мрзимо своје политичке противнике. Ми желимо своје политичке противнике да победимо снагом идеја, вољом народа, гласовима које ћемо добити на изборима, а не да их затремо. Зашто бих ја некога мрзео?

Знате, нити мрзим неког политичара у Србији, нити мрзим неког политичара у Црној Гори, и са сваким сам у стању да разговарам. И са оним ко ме је хапсио и ко ме је прогонио, ко ми је књиге забрањивао, ко ми је забрањивао улазак у Црну Гору итд. са свима. Понашам се у складу са интересима народа и државе, то је за мене примарно, и секундарно - понашам се у складу са интересима Српске радикалне странке, а интерес Српске радикалне странке је био, прво, да се смири једна узврела политичка атмосфера у Црној Гори, да се избегне оно најгоре, није се баш у потпуности избегло, али нико није смртно страдао у свим тим политичким сукобима. Ако се добро сећам ја сам био први који се јавно zaloжио за ванредне парламентарне изборе у Црној Гори као начин изласка из те узвреле атмосфере. Мислим да сам и о томе говорио на вашој телевизији, када сам био у јануару месецу. И, ово је најбољи начин, надам се да ће избори бити регуларни. Закони су добри, донесени, сад видећемо како ће се избори одвијати, имаћемо контролоре скоро на свим местима. Хтели смо да доведемо и око 900 посматрача из Србије али нам то није дозволила Републичка изборна комисија са веома неуубедљивим аргументима, које ми је изнео председник када сам га посетио у петак у 10 часова.

Водитељ: Какве су ваше прогнозе, како ће проћи избор у Црној Гори?

Др Шешељ: Тешко је давати неке прогнозе, мислим да ће у парламенту да се нађу обе највеће политичке партије, дакле и Социјалистичка народна партија и Демократска партија социјалиста Црне Горе, да ће се наћи Српска радикална странка, наћи ће се Либерални савез и сада не могу да проценим да ли обе албанске партије или само једна, и да ли обе муслиманске или само једна. Ту заиста нисам у стању да проценим. Не знам која је од њих тамо снажнија, а можда се обе, и једна и друга нађу. Отприлике ће то бити структура Народне скупштине Црне Горе и убеђен сам да ниједна политичка партија сама неће имати апсолутну већину, што значи да ће бити нужно формирање коалиционе владе. И, у том процесу формирања нове владе Црне Горе Српска радикална странка ће играти веома конструктивну улогу. Мислим да ће најбоље решење бити да се и овим тражи што шири платформа, заокруживање свих парламентарних странака у састав нове владе. Јер, морамо се једноставно научити да не мислимо сви исто, а да ни политички противник не мора по сваку цену бити животни непријатељ. Морамо да избацимо мржњу из јавног дијалога. Морамо да избацимо мржњу из политичког живота. То је оно

основно и на томе ми српски радикали непрекидно радимо, од јануара наовамо, ми смо непрестано на томе инсистирали. Ми никада нисмо одустали. Ни од једне тачке нашег програма. Наш програм је великосрпски, националистички, патриотски али и демократског карактера и ми ћемо инсистирати на његовој реализацији, али нећемо нити прогонити политичке противнике тамо где смо на власти, нити ћемо језиком мржње наступати у политичком животу.

Водитељ: Како ће будуће функционисати Савезна Републике Југославија?

Др Шешељ: Мислим да постоје сви услови да она добро функционише. Извесна кризна ситуација постоји. Мислим да је то пре свега једна психолошка криза, али битно је да сви државни органи обављају оне послове за које су надлежни по слову Устава. То је најбитније.

Водитељ: Ево, ми смо дали могућност нашим гледаоцима да постављају питања. Они су јако лепо и добро сарађивали. Стигло је много питања, па да кренемо са ишчитавањем. Ваш став о либералном Савезу Црне Горе - пита један гледалац.

Никада нећемо прихватити отцепљење

Др Шешељ: Либерални савез Црне Горе је наш директни противник. Они су отворено присталице сепаратизма, за отцепљење Црне Горе, за проглашење самосталне државе, за потпуну независност а ми се никада са тако нечим не би могли сагласити. Никад тако нешто не би могли прихватити. Дакле, они су на потпуно супротном полу у црногорском политичком животу од српских радикала.

Водитељ: Волите ли спорт?

Др Шешељ: Па, волим. Нажалост, како године промичу све сам мање у стању се спортом директно бавим.

Водитељ: Ево, зашто вас ово питам. Управо је наредно питање - како ћемо проћи на светском првенству у фудбалу.

Др Шешељ: Па, мислим солидно. Не можемо баш претендовати да освојимо прво место али мислим да ћемо ући у завршницу такмичења и да ће се наш клуб, тако, солидно пласирати.

Водитељ: Наш следећи гледалац пита - зашто сте ушли у коалицију са Милошевићем, када сте раније тврдили да је он криминалац.

Др Шешељ: У време када смо хапшени, прогоњени, малтретиран, ми смо узвраћали режиму најтежим речима. Знате, ја сам увек на затворској капији при изласку из затвора држао много жешће говоре од оних због којих сам осуђен и послат у затвор. Увек. Чак када сам изашао из босанског затвора, из Зеничког затвора, нисам баш на затворској капији, није било публике, није се нико усудио да дође осим моје сестре да ме дочека пред затворском капијом, али сви моји наступи су одмах кренули у још жешћој мери, још већим интензитетом него што су били они текстови још необјављени, због којих су ме ухапсили и осудили.

Знате, у тој ситуацији када режим примењује репресивне мере, онда ни ми немамо мере у покушају да се томе супроставимо и тиме доказујемо и понос и достојанство и одлучност да истрајемо до краја. Пркос показујемо. Знате, када су нам отели три посланичка мандата у Црној Гори ми смо се дрвљем и камењем обрушили на режим тада јединствене Демократске партије социјалиста. Па када су нас онда протерали из Црне Горе, мени су забрањивали две године улаз а неке наше активисте хапсили и судили итд. Ми смо узвраћали најтежим могућим речима. Али, када се ситуација примирала, када су односи постали нормалнији, и наш вербални наступ је сасвим другачији.

Водитељ: Следеће питање - да ли сте марионета Чека Дачевића, пита један господин из Никшића.

Др Шешељ: Неозбиљно је питање, каква Чеко Дачевић. Знате, трагична је судбина тог Чека Дачевића. Човек који реално није имао неких природних предиспозиција да се истакне, да се прослави, у једном тренутку је постао славан због свог делимичног учешћа у рату који се водио за одбрану српског народа. Постао је популаран у Пљевљима и околини. Тада се укључио у СРС. Ми смо му доста ту помогли. Био је хашшен, осуђен. Много смо се ангажовали у његовој одбрани, чак толико, да смо га ставили на листу посланичких кандидата, па чак одредили за посланика, то га је извукло из затвора, спасло робије, али није имао довољно снажна плећа да изнесе ту велику славу и ту велику одговорност. Пропало је, јер није могао да се носи са новонараслим околностима. Једна трагична судбина.

Водитељ: Ваша процена, ко ће победити на изборима у Црној Гори?

Др Шешељ: Не могу да кажем која ће од ове две велике партије имати више гласова или више посланика. Мислим да је ту много неизвесна ситуација. Следећа недеља је пред нама, па ћемо видети, не треба бити нестрпљив.

Убеђен сам да ни једна странка сама неће имати апсолутну већину.

Водитељ: Зашто се ви и господин Милошевић, толико бојите господина Ђукановића?

Др Шешељ: Ја се никога не бојим, па ни Мила Ђукановића.

Водитељ: А господин Милошевић?

Др Шешељ: Да ли се он некога боји, то њега треба да питате, ја то не знам. Мени никада о својим страховима није говорио.

Водитељ: Шта ћете урадити ако Милошевић да федерални статус Косову?

Др Шешељ: То је немогуће.

Водитељ: Ако се ипак догоди?

Др Шешељ: Ми не бисмо остали у Влади. Како ће то Милошевић дати? Мора прво да се промени Устав.

Водитељ: Мислите да он у свему стриктно поштује Устав?

Др Шешељ: Без промене Устава, то је немогуће. Мора да се промени Устав. Да би се променио Устав, треба постићи 2/3 већину и у Већу грађана и у Већу република, па још да се сагласе скупштине Црне Горе и Србије. То је онда практично немогуће. Не верујем да би се Црногорска скупштина сагласила да Косово постане посебна федерална јединица.

Водитељ: Да ли има повратка Србија у долину Неретве?

Др Шешељ: Ја сам убеђен да има.

Водитељ: Кад?

Др Шешељ: Не могу да кажем када, али ускоро.

Водитељ: Зашто сте из странке избацили Вишњића - питање нашег гледаоца?

Погрешан човек

Др Шешељ: Ми Вишњића нисмо избацили, он је сам напустио странку. Он је био критикован на седници Централне отаџбинске управе, због лошег вођења странке и неуспеха на изборима 1996. године. На седници Централне управе сам је под-

Шетња умало да се претвори у митинг: обалом Улица прочуло се да је стигао Шешељ

нео оставку, на председничку функцију, односно функцију потпредседника Централне отаџбинске управе. После неколико дана је напустио Српску радикалну странку. Мени је жао што је до тога дошло, али он је сам крив. Знате, Српска радикална странка је много држала до Аћима Вишњића. Он је стекао и популарност странаџким и посланичким ангажовањем у Црној Гори, али исказао је веома негативну црту карактера, нетрпељивост према најближим сарадницима. Стално је био у неким унутрашњим свађама у странци и у неким сукобима. Видели сте да се сад посађао и са Српском демократском странком, па је у свађи и са Новицом Војновићем. Српска демократска странка сад напушта ту коалицију итд.

Шта је ту био проблем? Имали смо 8 посланика Српске радикалне странке у Народној скупштини Црне Горе. Сви су били чврсти до краја. Ниједног режими није успео да поткупи, ниједног да ушлаши, ниједног да учени. Сви су до краја одани Српској радикалној странци. Сви су као такви избачени из Народне скупштине, против Устава и против закона. Нама је одузета регистрација у Министарству правде, па је доведена једна група полицијских провокатора, наводно су они права Српске радикалне странке у Црној Гори, ако се сећате тог времена. Након тог истеривања из Скупштине, Аћим је једног по једног истерао из странке. Седам тих људи је напустило Српску радикалну странку, а онда је отишао и сам Аћим Вишњић.

Водитељ: Питање је - зашто сте дозволили Вишњићу да уништи странку у Црној Гори.

Др Шешел: Странка није уништена. Странка је показала висок степен виталности и способности да надживи у политичком смислу и Вишњића и оне који су мислили као он. Таквих је заиста шачица била и странка је практично сада препорођена.

Водитељ: На касети стране продукције - распад Југославије, кажете - да сте добровољце и оружје у Републику Српску слали по налогу господина Милошевића.

Др Шешел: Никада то нисам рекао, па ни на тој касети, то нисте могли да видите. То је филм „Умирање Југославије“, који је снимао ББЦ и нисам то рекао. Рекао сам да сам имао помоћ а добровољце нисам слао ни по чијем налогу. Добровољце је слао Српска радикална странка, да би се помогло српском народу, западним српским земљама. Ми смо поносни на своју улогу у овом отаџбинском рату.

Водитељ: Мислите ли да ће господин Ђукановић украсти гласове, а како, кад већ постоји Централни бирачки списак?

Др Шешел: Ја не могу унапред ништа да мислим о том питању. Само знам да су прописи добри, а како ће се то одвијати на бирачким местима, остаје да видимо у недељу. Битно је да све странке имају добре контролоре, да не допусте никакве неправилности.

Водитељ: Изборни закон је добар.

Др Шешел: Не могу никога унапред да сумљичим. Мало је било симптоматично што нас је одбила Републичка из-

борна комисија Црне Горе да пошаљемо из Србије посматраче. Ако може ОЕБС, ако може Хелсиншки одбор, ако може Цесет из Београда, што не би могла Српска радикална странка из Београда да пошаље посматраче на сва бирачка места.

Водитељ: Сада имате довољно чланства и овде.

Др Шешел: Имамо чланства. Али у формалном смислу, ми смо две одвојене странке. Морали смо поново да региструјемо странку и да убацимо у назив моје име, јер нам је отета претходна регистрација. Али смо сад формално две странке. И то је био основ на коме смо могли тражити да буду наши посматрачи. Врло су неуверљива била тумачења, неуверљиви одговори председника Републичке изборне комисије, али нећемо ми ни на основу тога да сумњичимо и да кажемо - е, биће сигурно фалсификати, док не видимо како ће се то одвијати. Ми ћемо слаати и екипе наших инструктора, наших људи који су веома вешти у вођењу изборне процедуре да помогну свим нашим општинским одборима, да буду у току. Контролисаћемо све записнике. Обезбедићемо по један примерак записника са сваког бирачког места. Имаћемо штаб који ће спроводити одмах компјутерску обраду и ми ћемо исте ноћи имати све резултате као што смо имали у Србији.

Водитељ: Ви имате у предизборној кампањи активисте из Србије.

Др Шешел: Имамо како да не. То је скоро на свим трибинама и они наступају.

Водитељ: Ваше лично гледање и став - да ли је господин Ђукановић за отцепљење Црне Горе од СРЈ?

Др Шешел: Он каже да није. Пошто он каже да није, ја немам никаквог разлога да га оптужујем да ипак јесте. Све док не направи неки потез који би показивао да заиста јесте за отцепљење. Он чини неке потезе, који говоре да није. Али, чини и неке потезе који су веома лоши и које сам ја јавно осуђивао - као што је подршка

да стране силе посредују у решавању козовског питања, као што су његови напади на референдум. Додуше, он мене у последње време опет напада да сам „Првени војвода“, да сам фашиста - ја на те нападе нећу одговарати. Ја сам политичар који је у стању да сачува живце до краја. Никада не губим контролу над својим поступцима. Он је мало постао нервозан у предизборној кампањи али мени то опет неће сметати после ових избора да разговарам и са њим и са свима осталима.

Водитељ: Зашто се стално тражи да докажу да ли јесте или није за Савезну Републику Југославију док рецимо од Србије се тако нешто не тражи

Др Шешел: Ја ипак не мислим да се од Црне Горе тражи да је за Југославију, односно да је за заједничку државу. То је став огромне већине грађана Црне Горе. Нема тог референдума који би се могао обавити у Црној Гори а с којим би се могло рачунати на изјашњавање већине грађана за оцепљење, то је једноставно немогуће.

Водитељ: Ако би се ипак на референдуму догодило да се већина изјасни за суверену....

Др Шешел: То је ипак немогуће, као кад би сте ме питали ако сутра уместо кише буду падале ђускије, шта ћемо да радимо ако нам се поцепају кишобрани, рецимо, на бесмислена питања, бесмислено је давати одговоре. Ја мислим да је то немогуће.

Водитељ: Иначе, споменули сте референдум, референдум у Србији око Косова, ваш коментар.

Др Шешел: Ја мислим да је то био изванредно добар политички потез, да смо ми тим референдумом изјашњавањем грађана учврстили позицију и Србије и Савезне Републике Југославије.

Водитељ: Ако господин Гонзалес ипак на крају...

Др Шешел: И да је став западних сила према Србији битно промењен.

Водитељ: Ако господин Гонзалес...

Радикали су наставили пут тек када је др Шешел одговорио на сва питања окупљених грађана

Улицы: српска тробојка најављује долазак радикала

Др Шешел: Спласли су најжешћи притисци.

Водитељ: А ако се господин Гонзалес на крају ипак појави у улози посредника.

Др Шешел: Посредник не може бити. Може да дође, може да разговара с ким год жели кад дође у Србију.

Водитељ: Да ли је то ваш став или чврсто верујете да и господин Милошевић има такав став.

Без страног мешања

Др Шешел: То је став Владе народног јединства Србије. Ако дође Гонзалес, ако случајно дође, ја не знам вероватно ће га примити неки државни функционери, не знам унапред који, разговараће са њим, може да разговара с представницима политичких странака, може да разговара са представницима албанских политичких странака. Видите шта су сад покушали да ураде американци у Приштини, наша делегација Владе Републике Србије отишла је тамо, Ратко Марковић, Томислав Николић и други и они су пристали да разговарају у седишту ове албанске политичке партије Руговине партије, Демократског савеза Косова. Тамо су ишли наши чланови наше делегације, зашто да не, то је на територији наше земље, то је партија са којом водимо дијалог, ту смо показали једну отвореност и једну ширину, је ли тако. А онда су покушали да нам доведу америчког амбасадора из Скопља, е амерички амбасадор није могао да уђе у салу где је вођен разговор, па су онда као дошли, хајде дођите само да се поздравите са америчким амбасадором, мислим да је један члан делегације отишао тамо да се рукује, Томислав Николић није хтео ни то. Значи, нема странаца који ће учествовати у дијалогу о Косову и Метохији. А могу сви бити информисани, могу и на монитору да прате како се води дијалог, ја сам лично и за директне телевизијске преносе дијалога, зашто да не.

Водитељ: Ваше мишљење о Ругови.

Др Шешел: Ја се никад у животу нисам с њим срео.

Водитељ: А дали би сте се сусрели?

Др Шешел: Зашто да не, нуђено му је било да дође на БК телевизију у Београд да водимо телевизијски дуел он је одбио, па је нуђено још неким албанским политичарима Адему Демаћију и још неким.

Водитељ: Значи, нисте се још сусрели.

Др Шешел: Не.

Водитељ: Идемо даље са питањима гледалаца. „Колико дуго ће се задржати постојећи девизни курс“?

Др Шешел: Гледаћемо да се задржи што дуже. СРС је увек за политику реалног курса динара и ми смо апсолутно против доштампавања новца.

Водитељ: То нам се догађа.

Др Шешел: Још се не догађа. Постоје притисци да се штампа, али ми одолевамо.

Водитељ: Догађало се у протеклом периоду...

Др Шешел: Није се дешавало.

Водитељ: Да ли ћете испунити обећање да ће те гађати Беч, Лондон, Рим, Париз.

Др Шешел: Никада нисам претио да ћемо гађати Париз, Лондон и Беч. Претили смо да ћемо гађати Италију у време кад су НАТО снаге, авијација САД-а из базе Авијано у Италији, бомбардовали Републику Српску.

Водитељ: Да ли ћете испунити обећање?

Др Шешел: Нећу испунити обећање, јер након што је дошло до промене власти у Италији, нове Владе и она Берлусконијева и ова Динијева, имају наглашен пријатељски став према СРЈ. Мислим да Италија у контакт групи игра веома конструктивну улогу и да заиста пријатељски делује. Ми поздрављамо такву промену курса набоље у италијанској политици и желимо што боље пријатељске односе са Италијом као државом.

Водитељ: Иначе, да ли сте за политику отварања СРЈ према свету?

Др Шешел: Ми смо за политику отварања, али не за политику подлегања притисцима и уценама.

Водитељ: Како са тог аспекта кад је реч о политици отварања и контакта са светом, јер не можемо да живимо изоловани, посматрате спољнополитичку турнеју господина Ђукановића?

Др Шешел: Мислим да је свако путовање наших политичких представника у иностранство добро, уколико они тумаче ситуацију у нашој земљи на један примеран начин, уколико искрено теже да обезбеде подршку страних фактора у решавању наших нагомиланих, превасходно економских проблема. Ја нисам био сведок његових путовања. Нисам био учесник и не могу да ценим конкретно, шта је он на сваком од тих путовања постигао.

Водитељ: Зашто господин Милошевић не путује, тако много?

Др Шешел: Једном можете поставити питање - зашто тако много путује - а другом, зашто не путује? Треба они на та питања да вам одговарају, зашто неко не путује или зашто неко толико путује, бесмислено је да ја одговорам. Да сте мене питали зашто ја не путујем сувише често, ја бих вам одговорио. Ја путујем понекад. Прошле године сам путовао у Словачку. Претпрошле године сам два пута путовао у Русију. Чак сам био званични међународни посматрач на руским председничким изборима, Томислав Николић и ја, једини из Савезне Републике Југославије и тако. Ја путујем по потреби.

Водитељ: Идемо даље...

Др Шешел: Ја не путујем ради туризма, немам времена за то, ја од протеривања у Црној Гори нисам нигде ни ишао на летовање, ја мислим да један политичар уопште не сме да иде на летовање у иностранство.

Водитељ: Господин Милошевић, кажу иде у Грчку редовно.

Др Шешел: Ја говорим шта ја мислим, да сваки политичар треба да летује искључиво у својој земљи, поготову политичар из земље која је оптерећена оваквом економском кризом и социјалном бедом. Ако уопште ове године будем могао да идем на летовање, ако себи приуштим неколико дана одмора, онда ето ме опет у Црној Гори. Надам се да ме овога пута неће на јуначким рукама носити кроз Српску Боку.

Превлака

Водитељ: Чија је Превлака?

Др Шешел: Превлака је српска.

Водитељ: Кратко и јасно, без коментара. Да ли би сте кренули у ослобађање Крајине?

Др Шешел: Да, само под повољним међународним околностима, а сада те околности нису повољне. Мислим чак, да постоје шансе и да мирним путем - за преговарачким столом, повратимо Српску Крајину. Ако смо је изгубили за преговарачким столом, за преговарачким столом је можемо и повратити, али кад

се промени однос снага међу великим силама. Морамо имати стрпљења.

Водитељ: Ако би Црна Гора на референдуму изгласала отцепљење, како би на то реаговала ваша странка?

Др Шешел: Мислим да је тако нешто немогуће. Као кад би сте ме сад питали - кад би сутра био смак света, како би реаговала СРС. Како да одговорим на такво питање - немогуће.

Водитељ: То толико сматрате немогућим.

Др Шешел: Толико сматрам немогућим. Кад би ме питали, кад би сви људи дубили на глави, како би реаговала СРС?

Водитељ: Из Хрватске је протерано 150.000 људи. Изгубљена је Српска Крајина. Колики је ваш допринос у томе. ?

Др Шешел: Протерано је око милион Срба са подручја авнојевске Хрватске. Око 150.000 је протерано из западних делова Републике Српске Крајине и око 200.000 из источних делова. Још нису сви напустили. Ови масовно напуштају. Скоро нико од Срба неће остати, осим понеки издајник, који нема где да иде. Око 700.000 грађана бивше авнојевске Хрватске се изјаснило да су Срби, око 300.000 се изјаснило да су Југословени, али се зна поуздано да су Срби. Моје улоге у протеривању, није било никакве. Ја сам са своје стране све чинио да се помогне западним Србима да се одбране. Српска радикална странка је уложила огромне напоре у том смислу и ми смо Српску Крајину одбранили на бојном пољу. Ми смо поражени на зеленом преговарачком столу.

Водитељ: Добро. То су углавном...

Др Шешел: Шта је добро, добро питање или добар одговор на питање?

Водитељ: Не, него констатујем да су то углавном питања која су нам стигла до сада. На ово питање смо одговорили, је ли тако, лично гледање да ли је Ђукановић за отцепљење Црне Горе од Југославије. Радикали у овом тренутку - шта им је најбитнији задатак?

Др Шешел: Ми желимо да доприне-

семо да се што пре смање тензије у целој СРЈ, да се стабилизују политичке прилике како бисмо успешније решавали економске проблеме.

Водитељ: Кад смо код економије, имам утисак да се кроз ове кампање већма мало говори о ономе од чега би требало да се живи боље, а то је економија и привреда.

Др Шешел: Наш је проблем што се у приличној мери предизборна кампања у Црној Гори свела на обрачун две партије, које су некада припадале истој странци, Демократске партије социјалиста и Социјалистичке народне партије. Некако се иде ка линији разграничења - јесте ли за Момира, или за Мила? То је оно што нама, као политичкој партији, смета. Ми сматрамо да политички живот не сме да се у тој мери поједностављује. Постоје неки други фактори и они треба да дођу до изражаја. Ми смо себи обезбедили простор и услове да дођемо до изражаја, наравно, уз велике напоре. Могли смо да се у овој мери, као странка у целини, посветимо предизборној кампањи у Црној Гори, јер тренутно немамо никакве изборе ни у Србији, ни у Републици Српској. У Републици Српској имамо тек 12. и 13. септембра, тако да смо све снаге сада концентрисали на изборе у Црној Гори. Што се тиче занемаривања економских проблема у овој предизборној кампањи, мислим да су они занемарени пре свега због ове поларизације, да једноставно у једној усковитлаој политичкој атмосфери више нико и не жели да разговара о економији. То је погрешно.

Водитељ: Не жели, или нема решења?

Др Шешел: Па, решења постоје. Ви сте можда чули, најжешћи политички противници хвале економски програм Српске радикалне странке. Млађан Динкић, долазио је и у Црну Гору и гостовао је на неким медијима, мислим да је и код вас.

Водитељ: Да, и управо је констатовано да је Ваш програм економски јако добар, али нажалост, не може се реализовати.

Др Шешел: Да, рекао је чак да је најбољи наш економски програм, у односу на све друге политичке партије.

Водитељ: Али се не стиже реализовати.

Др Шешел: Па, стиже се реализовати. Ево, видели сте већ једну крупну ствар да смо реализовали, то је обарање стопе доприноса и пореза на плате. Не може преко ноћи ниједан програм да се реализује, а ми смо најпапетније концепирали тај економски програм и штампали смо га у специјалном издању „Велике Србије“ и поделили грађанима Црне Горе. Мислим да је многим био доступан. Друго, ту је Љубомир Маџар, ту су још неки истакнути економисти, сам врх српске економије, и то људи који су нам идеолошки противници. Млађан Динкић је наш идеолошки противник, Љубомир Маџар такође. Они су негде отприлике опција Грађанског савеза. Они су успешни као економисти, али су идеолошки потпуно различити. Противници цене наш програм и нико на српској политичкој сцени, не само србијанској, него српској и уопште, није у стању да нам парира по озбиљности економског програма. Нема те економске расправе где нисмо у стању били да поразимо и врсне економске стручњаке, уколико су оспоравали неке тачке нашег економског програма.

Водитељ: Како решити проблем и питање незапослености?

Др Шешел: То питање се може решити само квалитетном приватизацијом. Нема другог начина.

Водитељ: Са каквом квалитетном приватизацијом?

Др Шешел: Квалитетна приватизација је продаја фабрика, продаја друштвених својина јавним лицитацијама, за готов новац. Сваки облик приватизације чистом папирологијом је погрешан, он се претвара у крађу, у криминал. Фабрике пропадају.

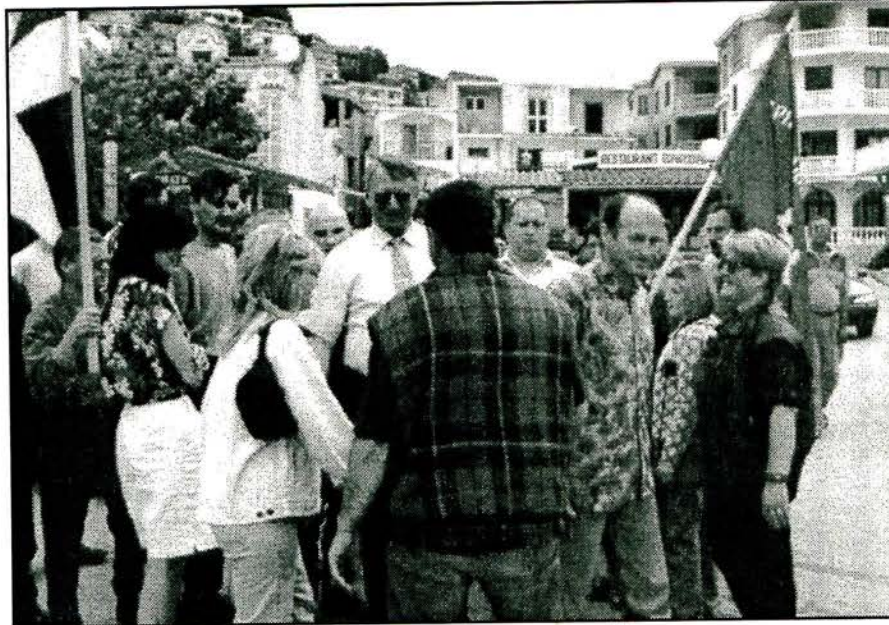
Водитељ: Докле се стигло са приватизацијом у Србији?

Др Шешел: Приватизација је у застоју у Србији, због оног тзв. „Ђинђићевог закона“ из 1994. године. Тај закон је усвојен на предлог Ђинђићеве Демократске странке. Социјалисти су радо прихватили и тада је и оно што је претходно учињено, враћено у првобитно стање. Негде је извршена приватизација по лошем закону, али најгора приватизација је боља од никакве. Тај концепт Анте Марковића је био лош, али је извршена приватизација. Негде су радници постали власници 60-70% акција. Тај „Ђинђићев закон“ је њихов власнички део свео на 2-3% и онда сада све испочетка радимо. Ту имамо један нови закон који је компликован, мораће да претрпи одређене промене, али оно што нам је посебно сада сметња за спровођење приватизације то је оклевање западних партнера, западних инвеститора, да уђу у тај процес.

Водитељ: Зашто оклевају?

Др Шешел: Па, оклевају због несигурне политичке ситуације и због сталне претње санкцијама.

Водитељ: Када ћемо имати стабилнију политичку ситуацију, да би капитал стигао?

Срби Улциња, града у којем су већина Шиптари, одушевљено су дочекали др Шешела

Др Шешел: Па, то је тешко процени-ти. То не зависи од наше воље. Када од-устану западне земље од идеје да нам от-му Косово и Метохију, Санџак, Војводи-ну, да поцепају заједничку државу Срби-је и Црне Горе.

Закон о Универзитету

Водитељ: Универзитет Србије, сту-денти протестују.

Др Шешел: Не, студенти не протес-тују, то није тачно.

Водитељ: Онда кадрови које гледамо на телевизији...

Др Шешел: Ако видите на телевизи-ји 500, 1000 или 1500 људи ...

Водитељ: Мало их је више било у ка-дровима.

Др Шешел: Није, више од 1500 нијед-ном није било.

Водитељ: И Ви то не сматрате бит-ним?

Др Шешел: Не, ако Београдски уни-верзитет има 50.000 студената, шта је то 1500, чак нису ни сви студенти. Знате, ка-да у центру града, када у центру Београ-да закажете било какав митинг, увек имате 500 до 1000 радозналаца.

Водитељ: Очекујете ли митинг и де-монстрације у Београду?

Др Шешел: Не, не очекујем, јер не-ма никаквог разлога.

Водитељ: Нема потребе ни разлога?

Др Шешел: Закон о универзитету је добар, он ће бити усвојен у уторак. Ма-совно студенти подржавају тај закон, огромна већина професора подржава. Знате ко не подржава - Грађански савез и људи такве оријентације.

Водитељ: Колико су људи у Србији иначе расположени за значајније ре-формске промене?

Др Шешел: Расположени су за ре-формске промене и то показују тиме што су српским радикалима дали мили-он и 200 хиљада гласова на изборима.

Водитељ: Да ли Вам верују?

Др Шешел: Српска радикална стран-ка је носилац реформских промена у Ср-бији.

Водитељ: Верују ли Вам као и прије?

Др Шешел: Да, ја мислим да нам да-нас још више верују. Где год се појавимо у Србији, а ја непрекидно путујем, госту-јем на локалним телевизијским станица-ма, а тога сада у Србији има много, сву-да ме лепо људи примају, чак и ранији нај-жешћи политички противници. Још се нигде није десило да имам неки лош третман итд. Раније се дешавало, сада не.

Водитељ: Да ли често атестирате рас-положење јавног мњења?

Др Шешел: Да, веома често. Волим да разговарам са људима, ја сам, рецимо, данас шетао улицама Улциња, Бара, ју-че сам шетао кроз Пљевља, Жабљак, Шавник, Плујине, претходног дана кроз Подгорицу и Никшић.

Водитељ: И нисте имали нигде про-блема, наравно?

Др Шешел: Не, нигде није било ни-каквих проблема, људи прилазе, рукују се, поразговарају, има и политичких про-

Случајан сусрет на Улцињској обали: др Војислав Шешел и Славиша Младеновић, заменик министра за спорт у Влади Србије, задужен за изборну кампању у овом делу Црне Горе

тивника који приђу и кажу - он је за не-ког другог, али ево, и нас цени и пошту-је итд. Чак је у Никшићу на једном месту било неког добацаивања, али онако при-јатељски.

Водитељ: Учинио Вам се симпатич-но, је ли, па нисте реаговали?

Др Шешел: Симпатично, знате, она-ко мало уз осмех, није било мржње.

Водитељ: Иначе, у неким моментима знате овако помало незгодно реаговати?

Др Шешел: Не, ја никада не реагујем незгодно, него ако ме неко нападне, ја се браним, и врло се ефикасно одбраним.

Водитељ: Свиме чиме располажете, је ли тако?

Др Шешел: Свиме чиме располажем, тако је.

Водитељ: Шта Вам је најдража одбра-на, кад сте нападнути?

Др Шешел: Па, ако ме нападне до пет људи, браним се песницама и ногама, а ако ме нападне више од пет људи, онда потегнем и пиштољ.

Водитељ: А обезбеђење, колико мо-мака имате?

Др Шешел: Не, ја углавном не идем ни са каквим обезбеђењем. Ако је неки најављени скуп, или нешто, онда стран-ка пошаље обезбеђење, али ја се слобод-но и често шетам по Београду, сасвим сам, Кнез Михаиловом улицом, кроз цен-тар града.

Водитељ: Кажу да господина Мило-шевића ретко виде да шета, заправо ни-како.

Др Шешел: Знате, сваки човек кон-ципира свој политички наступ према соп-ственим схватањима и потребама.

Водитељ: А путујете најрадије чиме?

Др Шешел: Ја путујем сви превозним средствима, која ми стоје на располага-њу, најчешће путујем колима.

Водитељ: Зашто?

Др Шешел: Па, из два разлога. Зато што сада, као потпредседник Републич-ке владе имам право на кола и возача, да-кле, тако ми је некако најјефтиније.

Имам, дакле, за све потребе које оба-вља, политичке природе, а путујем ка-да треба и авионом.

Водитељ: И волите да попијете само обичну воду, рекли сте прије почетка емисије.

Др Шешел: У студију пијем само обичну воду.

Водитељ: Нећемо питати изван сту-дија.

Др Шешел: Не пијем алкохол, ако на то мислите. Можда пијем обичну воду, јер најлакше препознам да ми нешто ни-сте сипали у пиће. Шалим се, наравно.

Водитељ: Идемо даље са питањима гледалаца. Да ли ће Милошевић посту-пити према Булатовићу, као што је по-ступио према осталим бившим сарадни-цима, Мартић, па Бабић, па тако?

Др Шешел: Видите, Мартић је остао председник Републике Српске Крајине и после њене окупације. Српска радикал-на странка и даље признаје Милана Мар-тића као председника Републике Српске Крајине.

Водитељ: Да ли признаје и господин Милошевић?

Др Шешел: Е, то треба њему поста-вити питање, никада са њим нисам о то-ме разговарао, он се никада није јавно из-јашњавао по том питању. Што се тиче Булатовића, његова политичка судбина и судбина његове Владе зависи од тога хоће ли сачувати подршку већине посла-ника у Већу грађана и Већу република. Ако сачува ту подршку, остаје председ-ник Владе, остаје његова Влада, а ако из-губи ту подршку, пада као што је пао и Контић. Он је обећао реформски курс у свом инаугурационом говору, обећао са-радњу са свим партијама, истакао да се договорио са српским радикалима о на-шем уласку у Владу, изразио очекивање да ће и Српски покрет обнове ући у Вла-ду, изразио жаљење што Демократска партија социјалиста није учествовала у овим консултацијама, је ли тако, и тре-ба га ту држати за реч.

Пријем за Дан државности

Водитељ: Заборавила сам да Вас питам - када је био пријем поводом Дана државности Савезне Републике Југославије, како коментаришете чињеницу да господин Ђукановић није био позван на тај пријем, а јесте рецимо госпођа Зорица Брунцлик, уз све уважавање њене музике?

Др Шешељ: Видите, прво су црногорски медији јавили, па онда и неки београдски, да су и Ђукановић и Маровић добили позив. Јављено је било, је ли тако, да ли се сећате тога да је било јављено?

Водитељ: Не.

Др Шешељ: Било је јављено, и „Наша борба“ је јавила, стигли су позиви, из Подгорице је јављено, и ове независне

рао да господин Вујановић пође.

Др Шешељ: А видите сада колико Ви знате, а ја сам на месту где могу по природи ствари мало више да знам, па опет не знам ту шта је истина.

Водитељ: Сматрате да је ред био да се позову?

Др Шешељ: Ред је био да сви буду позвани, ред је био да дођу.

Водитељ: Да ли сте били Ви тамо?

Др Шешељ: Ја сам био. Треба да се једноставно разреши ова мистерија, да се види да ли су заиста позвани, или не. То се може проверити према слању факсова, то се обично ради факсом.

Водитељ: Како је изгледао тај пријем, да ли је Вама то било прилагођено нивоу датума?

Др Шешељ: Па јесте, био је један леп

Главног одбора, не бих се могао заклети, и мислим да тим пријемима присуствују као чланови Главног одбора.

Водитељ: Мислите ли да је Милошевић кршио Устав до сада, и ако јесте, зашто нисте нешто предузели за Милошевићево смењивање, пита један гледалац?

Др Шешељ: Пре 24. марта ове године ми смо више пута нападали власт, оптуживали за кршење Устава итд. Од 24. марта, наовамо, од када смо ми владајућа партија у Србији, није било никаквог кршења Устава.

Водитељ: Да ли бисте пошли у Хаг, као сведок, или као оптужени?

Др Шешељ: Не, као сведок не бих ишао, али бих као оптужени, као осумњичени, као окривљени сигурно бих истог тренутка спаковао кофере и отишао. То би

Тријумф радикала: др Шешељ у лаганој поподневној шетњи по Цетињу

радио и телевизијске станице.

Водитељ: Колико ја знам, позиви нису ипак стигли?

Др Шешељ: А онда су рекли (из савезне администрације и државног протокола) да су послати позиви. Онда долази Филип Вујановић, као председник Владе, а не долазе Ђукановић и Маровић, и после тврде да нису добили позив. Мени је то чудно, ја не знам коме да верујем. И даље у савезној администрацији тврде да су послали позив, и даље ови тврде да нису добили позив, а ја не знам где је истина.

Водитељ: Колико ја знам, господин Ђукановић и Маровић нису добили позив, господин Вујановић јесте, господин Ђукановић је баш овако мало инсистирао

пријем, ненападан, скроман.

Водитељ: Како иначе коментаришете чињеницу да госпођа Мира Марковић обожава глумца Десимира Станојевића, па онда певачицу Зорицу Брунцлик? Углавном, те личности се и налазе тамо...

Др Шешељ: Ја никада нисам чуо да Мира Марковић обожава Десимира Станојевића или Зорицу Брунцлик.

Водитељ: Али их виђате на пријемима.

Др Шешељ: Молим Вас, ја само знам да су они чланови Југословенске левице и да су функционери Југословенске левице, чланови Главног одбора.

Водитељ: А има ли, опростите, Зорица Брунцлик функцију?

Др Шешељ: Ја мислим да је члан Главног одбора, убеђен сам да је члан

ми био животни изазов. Нико срећнији од мене, него да седнем у авион и да одем.

Караџић и Младић

Водитељ: Ваш коментар, мишљење, став о господи Караџићу и Младићу?

Др Шешељ: Младићу?

Водитељ: Да.

Др Шешељ: Па, ја мислим да су и Радван Караџић и Ратко Младић одиграли значајну улогу у једном периоду историје српског народа. Историја ће дати дефинитивни суд. Мислим да имају велике заслуге. Имао бих и неке критичке приредбе, које бих изнео у некој нормалнијој ситуацији, пошто су и један и други прогоњени од стране западних сила и Ха-

шког трибунала. Док траје тај проблем, ја никада ниједне речи против њих нећу да изговорим.

Водитељ: Значи, када буде нормалнија ситуација, онда ћете да ...?

Др Шешел: Знате, нема идеалних политичких личности. Увек можете да цените и позитивне и негативне особине, и добре резултате, и неуспехе.

Водитељ: Да ли је тачно да је господин Караџић углавном извршавао налоге господина Милошевића?

Др Шешел: Не, то није тачно. Караџић је ипак самостална и самосвојна политичка личност и он је креирао политику Српске демократске странке.

Водитељ: Да ли знате где се он налази у овом моменту?

Др Шешел: Знам, али нећу да Вам кажем.

Водитељ: Наравно, ја и не питам да бисте ми рекли. А да ли вам је познато да, из неких извора тако кажу, пише мемоаре управо о тим налозима који су стизали?

Др Шешел: Не знам да пише мемоаре, нисам чуо и нисам се одавно са њим видео.

Водитељ: Ваш став о Дејтону, то је следеће питање.

Др Шешел: Српска радикална странка је жестоко критиковала Дејтонски споразум, али он је прихваћен, он је потписан, он је ратификован и он је сада за нас затечено стање, када смо постали владајућа странка.

Водитељ: Није, дакле, било ефеката од тих критика. А шта сте посебно критиковали из овог споразума?

Др Шешел: Критиковали смо све. Споразум је сада примењен. Сада постоји друга опасност, да се иде даље од Дејтона. Западне силе сада крше Дејтон и покушавају у већој мери интегрисати Републику Српску са муслиманско-хрватском федерацијом.

Водитељ: Шта би то значило конкретно за српски народ?

Др Шешел: То би значило гушење Републике Српске и њено дефинитивно гашење у даљој перспективи.

Водитељ: Да ли је истина да сте назвали Драшковића наркоманом?

Др Шешел: Нисам га назвао наркоманом, ја сам изјавио за лист „Демократија“ да је он наркоман, то је јавна тајна у Београду и имам за то доказе. Он је тужио, он је направио страшну грешку и ја ћу сада на суду доказати да је заиста наркоман. Постоји медицинска документација, постоји налаз стручних експерата.

Водитељ: Ви то тако сада и овако јавно тврдите?

Др Шешел: Да.

Водитељ: А госпођа Драшковић?

Др Шешел: За госпођу Драшковић тим поводом нисам ништа рекао и не мислим.

Водитељ: Ваше иначе мишљење о политичком деловању, о пословима господина Драшковића?

Др Шешел: Па ја мислим да је Вук Драшковић извршио политичко самоубиство, са одложеним дејством.

Водитељ: Како то?

Др Шешел: Па, то је политичко самоубиство на рате. Помало се убија сваког дана. Све што уради, забрља.

Водитељ: А шта мислите, колико дуго ћете Ви трајати на политичкој сцени?

Др Шешел: Дуго, дуго, бескрајно дуго.

Водитељ: И као појединац, и као странка?

Др Шешел: Као странка ја мислим да ћемо трајати вечито.

Водитељ: Још и дуже него Ви, као појединац?

Др Шешел: А као појединац, наравно, рачунам на неке биолошке законе, а и рачунам на то да ћу бити пензионисан када навршим 65 година живота.

Водитељ: Немате, значи, намеру да се повлачите из политике?

Др Шешел: Из политике, све до пензионисања, нећу се повлачити, али то не значи да ћу остати вечито на овој функцији. Да ли ћу остати, или нећу, то зави-

Др Шешел: Јесте, али по томе се политичари разликују на способније и неспособније. Ја сам желео да се бавим науком, искључиво науком, међутим...

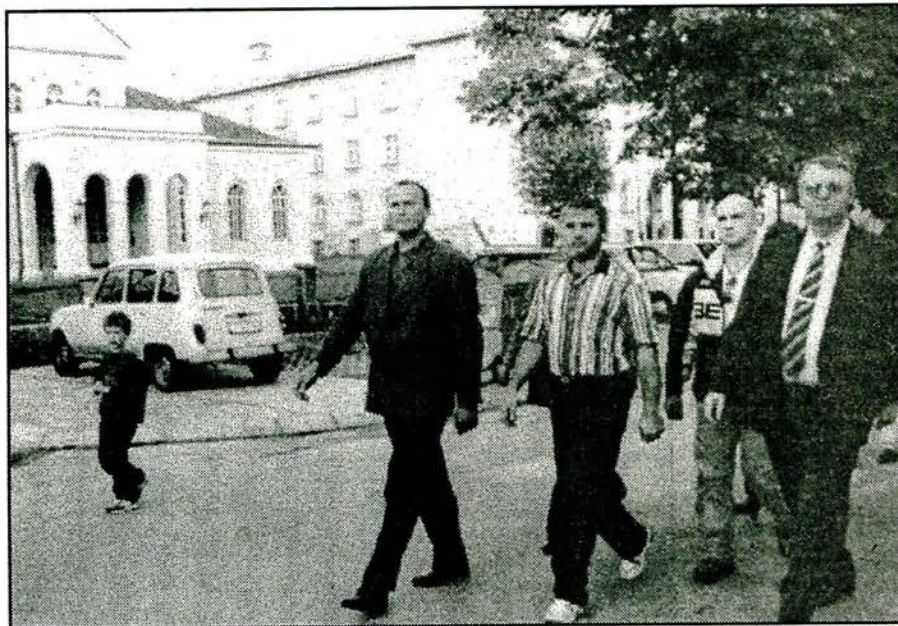
Водитељ: Колико онда ми имамо способних политичара, када се, ево, погрешно процени да ће нам се догодити рат и све ово што се догодило?

Др Шешел: Способни политичари су они који остају у општинама, а неспособни пропадају и нестају.

Водитељ: Остају, колико дуго?

Др Шешел: Па, онолико колико су способни. То се не зна унапред, само, ја сам против тога да се вештачки вуку за собом неспособни политичари, рецимо, као што је Драшковић вукао Нову демократију, па после је преузела левица Нову демократију, вукли их тако неспособне и поклањали им мандате, па је Драшковић вукао Весну Пешић, па сада Ђурановић вуче Килибарду итд.

Водитељ: Како мислите вуче?

Радикали су разгледали лепоте некадашње престонице Црне Горе

си од одлуке Конгреса Српске радикалне странке.

Водитељ: Да ли ипак постоји нешто што би могло да се догоди да би овако Вас определило да престанете да се бавите политиком?

Др Шешел: Па, тешко је сада о томе говорити. Вероватно нешто постоји, али...

Водитељ: Нисте размишљали озбиљније о томе?

Др Шешел: Не бих Вам сада могао рећи шта бих, нисам о томе ни размишљао.

Водитељ: Још Вам је слатко да се бавите политиком, је ли тако?

Др Шешел: Не бих рекао да ми је слатко. Знате, политика је један велики изазов, политика је процес сталне борбе за власт.

Водитељ: Мислите да је на овим просторима, балканским, у овим временима врло тешко ценити шта је реална могућност?

Др Шешел: Па вуче, зато што они сами не би ништа на изборима постигли.

Водитељ: Они и самостално у неким општинама наступају.

Др Шешел: Видећете како ће лоше проћи у тим општинама, где самостално наступају, а на републичким изборима не би имали ниједног посланика, и сада он себе доводи у ситуацију, после избора, да им поклања посланичке мандате. Ја мислим да је то у политици погрешно. У политици све оно што је неспособно, што не може само да плива, треба да нестане, да пропадне.

Водитељ: Да ли је истина да је Ваша одлука да сви студенти у Србији плаћају 15.000 динара један семестар? Значи ли то да само богати могу да студирају?

Др Шешел: Не само да то није моја одлука, него таква одлука и не постоји. То, једноставно, није истина, то је неко измислио.

Водитељ: А плаћају ли уопште?

Др Шешел: Не, постоји категорија

Плакат Српске радикалне странке у једном кафићу на Цетињу, у којем су радикали предахнули после вишечасовног разгледања града

редовних студената и то је онај број студената који се сваке године упише. И то држава плаћа у потпуности. Постоји једна категорија који делимично плаћају, и категорија који сами себи плаћају.

Водитељ: Како избеглице студирају?

Др Шешел: Постоји могућност да се избеглице упишу на факултет под истим условима као држављани, на исти начин да студирају.

Водитељ: И ови који плаћају, колико отприлике плаћају, колико кошта семе-стар?

Др Шешел: Па, то је различито од факултета до факултета, ја сада не знам тачно, знам да су нападали Медицински факултет, јер су тамо имали највеће износе, али никада није био толики, као што говори Ваш гледалац.

Водитељ: Једно интересантно питање од нашег гледаоца из Подгорице ...

Др Шешел: Сва су нам питања инте-ресантна.

Водитељ: Да, свакако. Из Подгорице (ово нешто ипак мало издвајам) - каква је то сила која може спојити војводу и Миру?

Др Шешел: Ја мислим да никаква сила не спаја војводу и Миру, ја мислим да је дошло до извесног консензуса између три моћне политичке партије и да су те три партије нашле заједнички интерес и минимум заједничких програмских циљева и на основу тога формирали Владу народног јединства. Минимум наших заједничких циљева је толико обиман, да може пуне четири године испунити наш рад у Влади Србије и ако све то ре-ализујемо, ова влада ће се памтити као веома успешна.

Водитељ: Када смо већ код ове титу-ле, како сте иначе постали војвода?

Радни договор са члановима странке из Цетиња

Др Шешел: Ја сам постао четнички војвода 1989. године тако што ме је тада једини живи војвода, Момчило Ђујић прогласио у ово звање.

Водитељ: И како се осећате као вој-вода са овом титулом?

Др Шешел: Лепо се осећам.

Медијска блокада

Водитељ: Шта ћете урадити по пита-њу разбијања медијске блокаде у Црној Гори?

Др Шешел: Ја мислим после ових из-бора да ће морати да дође до демократи-зације медијске сфере и у Црној Гори.

Водитељ: Мислите да је деморкати-зација присутна у Србији, у прилици смо да чујемо да доста приватних медија не може да ради и не ради данима.

Др Шешел: Јесте, али у Србији има неупоредиво више и процентуално по броју становника, неупоредиво више приватних медија него у Црној Гори.

Водитељ: То опет не треба да

Др Шешел: У Црној Гори постоје ко-лико ја знам само три приватне телеви-зијске станице....

Водитељ: Да, али затварање било ког медија није у функцији....

Др Шешел: Али нема уопште затва-рања. Савезна влада је расписала конкурс за доделу фреквенција и на том конкур-су је подељено скоро 250 фреквенција за радио и телевизијске станице. Неке нису добиле, али зато што нису употпунили до-кументацију, добили су рок од месец дана да допуне ту документацију и добили смо уверавања из Савезног министарства да ће сви они који испуњавају услове до-бити фреквенцију. Друго, критиковали смо превелики износ таксе за коришће-ње фреквенција и добили смо сада увера-вања из Савезне владе да ће се тај износ таксе битно смањити и ми сматрамо да га треба у најмању руку преполовити.

Водитељ: Да ли можете да обећате да ћете поднети оставку на све политичке функције ако Гонзалес буде посредник у преговорима на Косову....

Др Шешел: На све политичке функ-ције нећу поднети оставку, осим ако то од мене затражи Централна отаџбинска управа Српске радикалне странке, али немогуће би био опстанак Владе Срби-је уколико се или Гонзалес или било ко други појави као посредник, као мо-делатор дискусије, медијатор или како год хоћете да га назовете. Влада не би оп-стала и ми не би остали у таквој влади.

Водитељ: У којој мери сте иначе то-лерантни када су у питању мишљења ко-ја нису можда у потпуности усклађена са Вашим у самој странци?

Др Шешел: Веома смо толерантни. Водимо и унутар странке расправе, ди-скусије, а био сам некада у мањини на седници Централне отаџбинске управе, када ме надгласају.

Водитељ: Да ли се онда покоравате одлуци већине?

Др Шешел: Да, наравно.

Водитељ: Колико имате чланова у тој управи?

Др Шешељ: Централна отаџбинска управа има 101 члана.

Водитељ: Колико имате младих?

Др Шешељ: Ми смо странка која има највише младих у својим редовима и млади људи у нашој странци врло лако долазе до највиших страначких функција, после до највиших функција у држави. Најмлађи министри у Влади Србије су министри из Српске радикалне странке. Имамо најмлађег председника општине у Савезној Републици Југославији - Стево Драгишић.

Водитељ: Шта се подразумева под то - врло лако? Како то мислите?

Др Шешељ: Све зависи од њихових способности, у нашој странци нема омладинске организације, а то је заправо гето за омладинце, да их старији чланови држе под контролом. Код нас свако ко је способен, одмах иде напред.

Водитељ: Колико жена имате?

Др Шешељ: Ми смо странка која има

бији тренутно даље оспособљавамо општинске одборе, спремамо се помало и за локалне изборе. На време почињемо са припремама.

Водитељ: Колико сте јаки у Републици Српској?

Др Шешељ: Једна смо од најјачих политичких странака, друга по снази.

Водитељ: Управо када спомињемо Републику Српску, Ваше је мишљење о господину Додику? Актуелно руководство је

Др Шешељ: Ми смо у опозицији према Влади Републике Српске.

Водитељ: Зашто?

Др Шешељ: Зато што нисмо у тој Влади, то је већ довољан разлог.

Водитељ: Оног момента када уђете...

Др Шешељ: Ми смо против сваке оне владе у чијем саставу нисмо.

Водитељ: Да ли вам је једини мотив да уђете у власт.

Др Шешељ: Не, није нам једини мотив

Водитељ: А ако са неким сарађујете као ви сада са господином Милошевићем?

Др Шешељ: Опет не можете да знате шта мисли и шта жели. То је ствар неке људске интиме. Како ја могу да говорим о туђим жељама и мишљењима?

Водитељ: Шта сматрате најприоритетнијим задатком Српске радикалне странке?

Задачи Владе

Др Шешељ: Наш приоритетни задатак је очување српских националних интереса, очување ових територија које српски народ тренутно контролише, очување Косова и Метохије као саставног дела Србије, излазак из економске кризе, спасавање народа од социјалне беде, даља демократизација свих српских земаља.

Водитељ: Како изаћи из економске кризе?

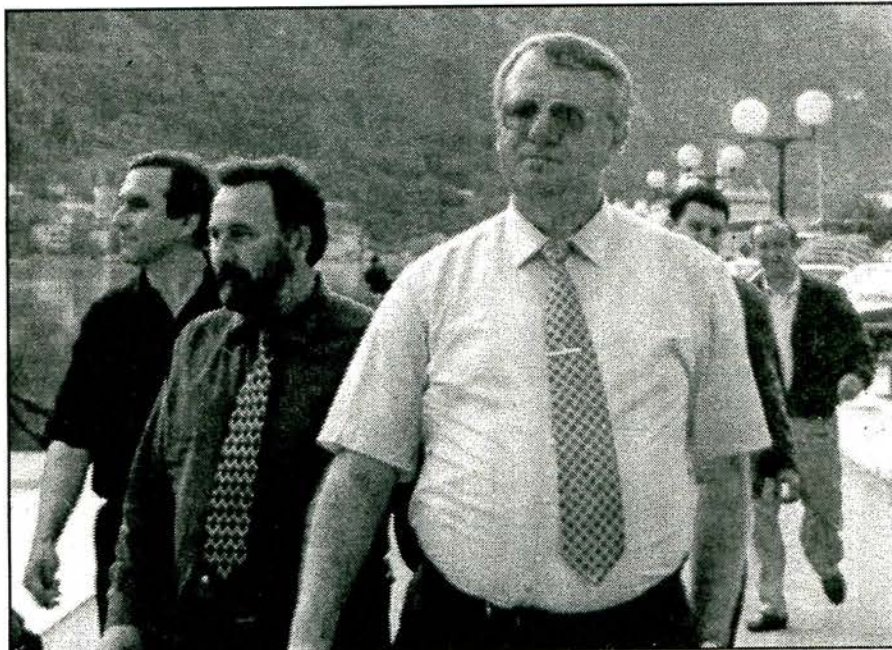
Др Шешељ: Већ смо почели да говоримо на ту тему. Пре свега је неопходна приватизација и то потпуна приватизација друштвене својине и доброг дела државне својине и свега онога што није неопходно за исправно функционисање државе. Затим, потребно је подстаћи приватни сектор, обарати стопу пореза, такси и доприноса и извести либерализацију у економској сфери у пуној мери, укинути на савезном нивоу увозно извозне контингенте, систем дозвола, јер је то један од кључних извора корупције, уништити корупцију у државним органима, подстаћи градове на јачање инфраструктуре, сав вишак новца из процеса приватизације треба улагати у путеве и то у обе кључне саобраћајнице од Београда до мађарске границе, друга трака, од Лесковца до македонске границе, од Ниша до бугарске границе и аутопут од Београда до Подгорице, односно до јужног Јадрана, што је наша трајна жеља и што ћемо једног дана сигурно морати да реализујемо, а ми ћемо се трудити да то буде у што скорије време.

Водитељ: Област социјалне политике је такође јако значајна ствар.

Др Шешељ: Морамо реформисати питање пензијског осигурања. Морамо променити систем, јер је пензија социјална, а не радна категорија. Друго, морамо обезбедити допунске изворе за финансирање пензија, јер су фондови празни. Фондови су празни и у Црној Гори, и у Србији, и у Републици Српској и морамо ићи на нови Закон о радним односима, морамо мењати стање у здравству, морамо и ту подстаћи приватизацију у неким сегментима, обезбедити бољу контролу трговине лековима, морамо обезбедити заштиту породица са децом, редовно исплаћивати деље додатке, подстаћи наталитет, морамо заштитити инвалиде овог рата, породице палих бораца. Водићемо државну пропаганду за више рађања.

Водитељ: Мислите да је пропаганда довољна?

Др Шешељ: Пропаганда је важна, а морамо улагати што више државног новца у инфраструктуру, пре свега у дења об-

Српској Боки у походе: радикали у Котору

највише жена у свом чланству и у Централној отаџбинској управи, жене много цене наш програм, нашу политику, а и наш јавни наступ.

Водитељ: Па и овде у Херцег Новом, у Црној Гори имате доста госпођа....

Др Шешељ: Имамо много жена у странци у Црној Гори. Председница наше странке за Црну Гору и потпредседник Централне отаџбинске управе је Гордана Булатовић. Имамо у Србији највише посланика, жена, у Савезној скупштини такође, више него друге странке.

Водитељ: Чиме то обрлажете?

Др Шешељ: Пре свега нашом политиком равноправности полова, а са друге стране веома смо популарни у женском делу популације.

Водитељ: Чиме се странка поред ове политичке кампање бави ових дана?

Др Шешељ: Имамо текуће активности и у Србији и у Републици Српској, у Републици Српској већ се постепено припремамо за септембарске изборе. У Ср-

да уђемо у власт. Наш је главни и кључни мотив да се оствари наш програм, а по природи ствари да би реализовали програм, морамо постати владајућа партија. Додикова влада је мањинска. Ми желимо ту владу да оборимо и да се формира нова влада.

Водитељ: Да ли господин Милошевић жели да обори ту владу?

Др Шешељ: То треба њега да питате.

Водитељ: Стално ми говорите да треба њега да питам, као да уопште не сарађујете.

Др Шешељ: Ја не могу да говорим о туђим жељама и о туђим мишљењима. Могу само разговарати о реалним политичким ставовима и реалним политичким потезима. Када смо разговарали о смени Савезне владе и формирању нове све сам вам до краја говорио, али шта неко мисли, како ја могу да знам шта неко мисли и шта неко жели. Не можете да кажете ни шта мисли ваш супруг, нити шта жели, ни ваша сестра, ни ваша мајка.

даништа и повећавати износе који се додељују на име дечјих додатака. Наравно, не ваља говорити да бисмо имали више деце уколико бисмо имали виши друштвени стандард, јер то једноставно није истина. Данашње државе са највишим друштвеним стандардом имају највећу кризу natalитета, а они који су најсиромашнији имају највише деце. Зато је пропаганда веома важна у овом смислу. Боље имати више деце, па макар они јели хлеб и мармеладу, него једно размажено дете коме ћемо испуњавати све жеље, па ће сутра бити неспособно за самосталан живот.

Водитељ: Колико деце ви имате?

Др Шешел: Ја имам троје деце и на путу је четврто.

Водитељ: Имате услова да их издржавате?

Др Шешел: Па немам баш неке посебно повољне услове. Моја плата је велика, али моја супруга не ради, отпуштена је са посла када се удала за мене пре шест година.

Водитељ: Зашто је отпуштена?

Др Шешел: Такви су били политички односи.

Водитељ: Опет господин Милошевић?

Др Шешел: Не знам да ли је он у то био умешан, можда је неки директор само био сувише правоверан, па је пожурιο да се докаже и на тај начин, пошто је радила у предузећу МИНЕЛ. Она има вишу стручну спрему, педагошку академију, а радила је у предузећу МИНЕЛ и отпуштена је када се удала за мене. Ја од своје плате издржавам и супругу и троје деце, мајку, сестру и тетку које су избегле из Сарајева. Према томе, плата јесте велика, спада у највеће плате сада, али ипак толики број људи од ње живи да на крају испадне да и није нарочито велика. Али, живимо веома скромно.

Водитељ: Добро, ево ипак морате да држите дијету, јели тако, прошлог пута када сте гостовали у нашем програму рекли сте да морате мало да држите дијету.

Др Шешел: Добро, не држим баш неку озбиљну дијету, али добро напредујем. У сваком погледу.

Водитељ: Да ли сте гледали филм „За шаку долара“?

Др Шешел: Можда јесам, али се не сећам. Гледао сам много филмова али их непамтим по називима.

Велика Србија

Водитељ: Шта да раде Црногорци у великој Србији, пита један гледалац.

Др Шешел: Црногорци у великој Србији треба да раде исто оно што раде Шумадинци, Херцеговци, Босанци, Војвођани, Врањанци, Косовци, Тимочани.

Водитељ: Шта је за вас иначе - Велика Србија?

Др Шешел: Велика Србија је јединствена држава српског народа која обухвата све српске земље.

Водитељ: На којој граници остајете? Да ли на оној пре...

Др Шешел: Карлобаг, Огулин, Кар-

ловац, Вировитица, нема ту одустајања никада. Неки овде, како се звао, Чедо Врачар, слагао је како сам наводно рекао на Цетињу кад смо се срели, не сећам се да смо се икада срели, слагао је да сам рекао да знам да је то немогуће, али морам да говорим из политичких разлога тако нешто. Тако нешто нисам никада рекао.

Водитељ: Кад ће бити те ваше границе?

Др Шешел: Једног дана ће сигурно бити.

Водитељ: Једног дана?

Др Шешел: Ја у то искрено верујем. Када не бих у то искрено веровао ја бих овог тренутка престао да се бавим политиком.

Водитељ: Али дуго вас вера држи могу Вам рећи.

Др Шешел: Држаће ме све док се не реализује ова идеја.

Водитељ: Да ли ће Српска радикална странка подржати смену Перишића без сазивања Врховног савета одбране?

Др Шешел: Нећемо подржати никакву смену генерала Перишића, али ја уопште не знам да се припрема његова смена. То шпекулишу неки медији, у Београду.

Водитељ: Зашто се иначе не заказује и не одржава седница Врховног савета одбране. Поодавно је није било.

Др Шешел: То питање треба поставити председнику Врховног савета одбране, Слободану Милошевићу.

Водитељ: Ево, Ви сте у позицији да пре поставите то питање него ја, па можда не би било лоше.

Др Шешел: Ја у принципу могу да му поставим то питање, али једноставно нисам стигао.

Водитељ: Па, да макар знамо код нашег следећег сусрета.

Др Шешел: Знате, зависи од његове воље када ће бити та седница.

Водитељ: Од његове воље?

Др Шешел: Од његове воље зависи, он је сазива.

Водитељ: Или би ипак требало од процене ситуације.

Др Шешел: Јесте, али он процењује. Не може нико да сазове ту седницу осим њега. Тако му је Устав дао овлашћење. Није му дао много овлашћења али оно што му је дао то је једно од ових. И нико други не може то осим њега да уради.

Водитељ: А, да ли је све оно што се дешавало на Косову могло бити разлог да се сазове?

Др Шешел: Све оно што се дешавало на Косову није требало да буде повод за седницу Врховног савета одбране, јер је Косово унутрашње питање Србије као федералне јединице и све док процењујемо да Србија може сама да реши тај проблем не треба да се меша савезна држава. Савезна држава треба да буде у току, треба да посматра то дешавање и помогне где треба, али не треба директно да учествује док то може Србија.

Водитељ: Може ли Косово да реши Србија?

Др Шешел: Ја мислим да може.

Водитељ: Када ће то да буде?

Др Шешел: Ускоро.

Водитељ: Ваше време, имамо још 10 минута, причали смо о много тога, о чему нисмо а Ви бисте желели да причате.

Др Шешел: Ја сам овде да одговорам на Ваша питања. Ми смо се договорили пре овога да то буде ваша ауторска емисија....

Водитељ: Да, наравно, није било никаквих сугестија око питања, није било никакве редукције наших гледалаца....

Др Шешел: Није ништа цензурисано?

Водитељ: Апсолутно ништа није цензурисано, тако да нема никаквих проблема. Поменили сте мало приватизацију у области здравства. Шта под тим подразумевате?

Др Шешел: То није приватизација у области здравства, него подстицање приватног сектора. Мислим да треба поједноставити законодавство и омогућити

Разгледница из Котора: школарци су искористили прилику да се сликају са др Шешелом

Још један сусрет у Котору: леп човек привлачи лепе жене

свима онима који желе, који имају могућности да отворе приватне ординације, приватне амбуланте и приватне болнице. Приватне болнице свих нивоа.

Водитељ: Када ћемо имати стандард да можемо да плаћамо услуге?

Др Шешел: Па, знате, нама је битно да држава обезбеди просечном грађанину да може да добије адекватну медицинску услугу у државним болницама, у државним амбулантама. А, онај ко жели луксуз, ко жели нешто више од тога онај нека плати у приватном.

Водитељ: Стигло је још питања наших гледалаца - како од данас коментаришете Дневник Мире Марковић објављен у Политици 22.4.1994. године, да нисте мушко и да нисте Србин, већ Турчин.

Др Шешел: Које године, а зашто бих ја то данас коментаришао.

Водитељ: Прошло је пуно времена мислите па није потребно, или нећете апсолутно да коментаришете.

Др Шешел: У толико жестоком сукобу су биле наше странке те 1994. године да нити ја имам потребу да коментаришем шта је Мира Марковић изјављивала за мене, нити она да коментарише оно што сам ја изјављивао о њој, а нисам сигурно остајао дужан ономе ко ме је нападао.

Водитељ: Да, и не сматрате потребу да сад коментаришете, то сте рекли тада што сте сматрали.

Др Шешел: Не. Сви знају колико је био жесток наш сукоб и како смо размењивали....

Водитељ: Да ли сте злопамтило?

Др Шешел: Не, уопште нисам злопамтило.

Водитељ: Значи, опраштате.

Др Шешел: Слушајте, немам шта ту да опраштам, ни да злопамтим. То је савим нормално да се у политичком животу дешава, јер се дешава и у Америци и Енглеској, Француској, Немачкој, Италији, зашто се не би дешавало и код нас.

Водитељ: Да, у Јапану се реџимо, у Парламенту побију, али народ нормално живи и ради, бави се послом.

Др Шешел: И, наш је циљ да се код нас свађају политичари а народ нормално да живи а не свађе међу политичарима да се пренесе у народ.

Водитељ: И опет питање кад ћемо то дочекати?

Др Шешел: Ја мислим да идемо полако али сигурно у том правцу, а то показује пример Црне Горе без обзира на све ово што дешава, без обзира на сву жестину сукоба две фракције некад јединствене партије ја мислим да је у народу сазрело уверење да се не сме дозволити никакво крвопролиће, да се не сме дозволити раздор тог обима који би довео у питање једноставно нормалан живот.

Водитељ: Изјавили сте да је пензија социјална, а не радна категорија, јесу ли људи четрдесет година просили по улицама или радили и уплаћивали допринос.

Др Шешел: Људи су радили, али немају ниједан доказ да су уплаћивали, као неко им је то одбијао, али од чега је одбијао. На папирима само проводио. Да су људи уплаћивали подразумева се да су добили све као плату, па су сами део и уплаћивали. А нису. Значи нисмо имали слободан систем пензијског осигурања него државни. Тог новца нема више у фондовима, ако га је икад и било. Није комплетно тог новца никад ни било у фондовима, него се кроз папире проводио. Некад се дошптавањем надокнађивало где нешто зафали. Тада је тај новац улаган у многе друге ствари.

Водитељ: Како сте иначе ви као човек преживљавали штрајкове пензионера по улицама Београда?

Др Шешел: Једном сам се појавио док су пензионери штрајковали и врло су ме лепо примили. Ми чинимо све што је у нашој моћи, да се проблем пензионера и осталих пензија што пре реши. Убеђен сам да ћемо у Србији ускоро то питање разрешити. Имам идеју коју ћемо ускоро спровести. Идеја се заснива на првој следећој приватизацији кад дођемо до свежег новца. У питању су вероватно цементаре,

фабрика „Матроз” и још неке фабрике, које су веома привлачне страним кушцима. Тај новац ћемо одмах да уплатимо Електропривреди Србије. Електропривреда ће тиме да финансира ремонт постројења, ремонт термоцентрала, далековода итд. А, у том износу ћемо заостале пензије пензионерима и заостале додатке исплатити у боновима, којима се може платити рачун за струју. Значи, једним потезом постижемо две ствари.

Водитељ: Да не останемо дужни, макар делић приче - о образовању као једном врло битном сегменту, култури и спорту. Проблем радикалне странке....

Тржиште као једини барометар

Др Шешел: Ми смо за то да држава и даље финансира и организује основе образовног система, дакле, основне, средње и високе школе односно факултете али смо за потпуну слободу приватне иницијативе и у тој сфери. Дакле, ако неко жели и испуњава законске услове да може да оснива и приватне основне школе, средње школе и факултете и универзитете. Што се тиче културе ми смо за потпуну слободу културног стваралаштва али за принцип да сваки резултат културног стваралаштва, треба да се верификује на тржишту.

Водитељ: Да ли сте за елитну или масовну културу?

Др Шешел: Ја сам и за један и за други облик културе. Али елитна култура треба да се докаже на тржишту.

Водитељ: Да ли сте за квалитет или за квантитет?

Др Шешел: Без квантитета у културним напорима нема ни квалитета. Треба омогућити потпуну слободу а квалитет ће се сам доказати. Не ваља када држава процењује шта је квалитетно а шта није.

Водитељ: То свакако треба посетиоци... спорт као најважнија споредна ствар на свету...

Др Шешел: Мислим да и у сфери спорта треба извести приватизацију, да клубове треба трансформисати као акционарска друштва. Мислим да има велики број заинтересованих навијача који би желели да буду акционари, да се омогући куповина акција и старе девизне штедне и да сваки клуб одговара за сопствено пословање.

Водитељ: Јесте ли Ви члан управе неког клуба?

Др Шешел: Не. Ја мислим да је веома лоше када се политичари мешају на тај начин у спорт.

Водитељ: Зашто? Господин Аркан јесте.

Др Шешел: Зар је господин Аркан политичар?

Водитељ: Па не, али мислим овако, јавна је личност, ...

Др Шешел: Где је јавна личност?

Водитељ: У Србији.

Др Шешел: Па, није нешто нарочито истакнута јавна личност.

Водитељ: Да онда заборавимо приче о томе да је он члан управе клуба.

Др Шешељ: Знате шта, рекао бих ја Вама све до краја, ја нисам штешео Аркана ни кад је покушавао да се бави политиком, али њега сада гони Интерпол и чују се тврдње да је на потерници Хашког трибунала и зато га не бих ...

Водитељ: Вас не гони нико.

Др Шешељ: Мене не гони нико.

Водитељ: И никога се не бојите?

Др Шешељ: Никога се не бојим.

Водитељ: Решавање питања рањеника рата 1991. године, стан, посао, итд. (пита један гледалац)?

Др Шешељ: Усвојеним Савезним законом одређене су само основе заштите рањеника из овога рата, али ствар је власти, и у Србији и у Црној Гори, да се то питање спроведе до краја. Ми још нисмо успели у Србији да постигнемо неке ре-

зултате којима би се могли похвалити, али око регулисања статуса све је завршено. Али, нпр. у земуноској општини учинили смо много. То може да следи свака друга општина. Ми смо и прошле године милион и 300 хиљада динара доделили на име разних видова једнократне новчане помоћи инвалидима овога рата и деци палих бораца. Никакву разлику нисмо правили између држављана и избеглица, односно прогнаних лица. Затим, решавали смо проблем станова. Већи број станова обезбедили. Кад год се укаже неки празан општински стан, усели се нека породица ратног инвалида, или породица палог борца. Рецимо, супруга нашег добровољца Војина Вукмирице и њен син, стопостотни инвалид (син је био као и Арканов добровољац, рањен је тешко и остао је непокретан,

кичму је повредио) - сада је општина нашла стан који им је додељен. Дакле, и када је општина долазила до тих станова, додељивала је онима којима је то најургентније, а функционери нису то себи отимали, нису за себе остављали, ишекулисали итд. Иначе, чим смо освојили ту локалну власт, упутили смо јавни позив свим грађанима да траже где нађу празан општински стан, који се не користи, и да одмах у њега усеље и да ће им бити легализован статус. Триста педесет станова је на тај начин обезбеђено.

Водитељ: Нису решени сви, али значајан број сигурно јесте.

Земунско чудо

Др Шешељ: Па знате, 350 станова у току 500 дана радикалске власти, то је заиста чудо. Да видимо ко је други то постигао? Али, ту је било и неких који су одраније живели нелегално у општинским становима, па је више пута општина хтела да их исели, па се судски са њима прегањала. Ми смо одмах обуставили све судске процесе, само смо на лицу места утврђивали да ли они заиста живе у том стану, да немају негде другде стан или кућу. Чим то установимо, одмах им дајемо решење.

Водитељ: Имамо времена да одговоримо и на ово питање - зашто сте препустили место председника Србије, да ли под притиском Милошевића, или због новца?

Др Шешељ: Ја уопште нисам никоме препустио то место. Ви знате какви су били изборни резултати у Србији.

Водитељ: Ви сте имали јаке позиције.

Др Шешељ: Имао сам веома јаке позиције. Имали смо веома значајне примедбе на изборну процедуру, на изборни ток. Много смо то критиковали, чак и специјална издања новина објавили, али нисмо сматрали да је то довољно јак разлог да изађемо на улице и да се крвимо због тога. Друго, нашу снагу нико не може умањити. Једна изгубљена функција, на више или мање нерегуларан начин, снагу Српске радикалне странке није битно оштетила. Ми смо и даље незаобилазан политички фактор у Србији. Бићемо незаобилазан политички фактор и у Црној Гори, у то сам убеђен. Већ смо незаобилазан политички фактор у Републици Српској. Време српских радикала тек долази. Победа је пред нама. Имали смо увек стрпљења. Стрпљења имамо још увек, а верујемо у вољу свога народа.

Водитељ: И за крај, господине Шешељ - Ваша порука бирачима.

Др Шешељ: Ја позивам све грађане Црне Горе да 31. маја изађу на ванредне парламентарне и локалне изборе, да гласају по својој савести и по својим убеђењима, да гласају за кандидате оне политичке партије која им највише поверења улива. А, ако гласате за листу Српске радикалне странке, убеђен сам да се нећете покајати.

Водитељ: Господине Шешељ, хвала Вам лепо на разговору, а вама поштовани гледаоци хвала на пажњи и пријатно вече уз програм Телевизије „Скај сат“.

После емисије: слика за успомену, на инсистирање новинарке

ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ КАО ГОСТ ТЕЛЕВИЗИЈЕ НИКШИЋ

НИКОМЕ НЕ ПОПУШТАМО

Учествујући у емисији „Избори 98“ телевизије Никшић, др Шешељ је објаснио да западне силе желе стварање што мањих државица на Балкану у којима би српски народ био препуштен својим традиционалним непријатељима. Први корак у том науму је уситњавање Србије одвајањем Косова и Метохије, а посебно место у том плану има раздвајање Србије и Црне Горе

Водитељ: Уважени гледаоци телевизије Никшић, поштовани слушаоци Радио Никшића добар дан. У оквиру емисије „Избори 98,“ у следећих 45 минута свој програм представиће Српска радикална странка „Др Војислав Шешељ“. И управо гост у нашем студију је др Војислав Шешељ. Добар дан, и добро нам дошли.

Др Војислав Шешељ: Добар дан, боље вас нашао.

Водитељ: Према договору и захтевима др Војислава Шешеља ових 45 минута искористићемо и постављати питања нашем госту. Прво питање би гласило: Српска радикална странка, како већ то пише у свом програму штити српске интересе. Шта то, у ствари, значи?

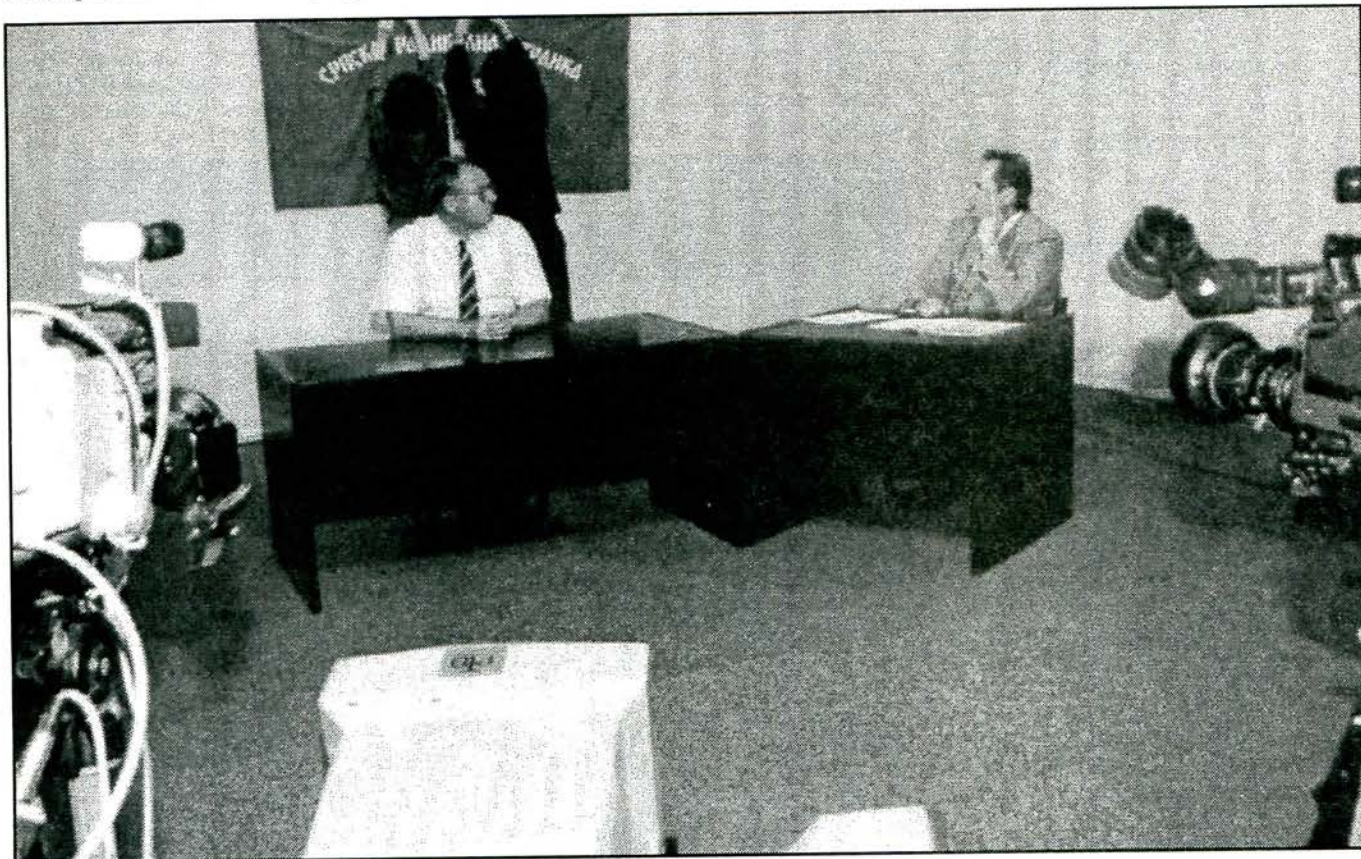
Др Војислав Шешељ: Српске националне интересе. Ми смо националистичка, патриотска политичка партија. И по

нашем националном програму залажемо се за јединствену српску државу која ће обухватити све српске земље: данашњу Србију, Црну Гору, Републику Српску, Републику Српску Крајину кад је ослободимо од хрватске окупације и Македонију, уколико становници Македоније буду желели да се врате у састав заједничке државе.

Демократски до уставних промена

Ми сматрамо да су Срби као један јединствен народ заинтересовани да имају јединствену централизовану и унитарну државу. Са једном народном скупштином, једном владом, једним председником Републике, једном војском и једном полицијом. То је оно што је наш дугороч-

ни циљ. Наравно, ми уважавамо садашње уставно стање и постојање Савезне Републике Југославије и по Уставу Републике Црне Горе, и по Уставу Републике Србије. Ми смо регистровани као политичка партија и учествујемо у политичком животу, парламентарном политичком животу, али желимо демократским путем да идемо на уставне промене којима ћемо остварити овај наш принцип унитарне и централизоване државе, јер тако сузбијамо све центрифугалне тенденције, све покушаје, сва настојања која иду у правцу дезинтеграције јединственог српског националног простора. Наравно, то што смо национална и политичка патриотска партија, не значи да било кога угрожавамо. Ми се у нашем програму стриктно залажемо за поштовање свих права и слобода припадника националних мањина који живе у нашој

Др Шешељ у студију ТВ Никшић уочи почетка емисије

земљи. Од њих само тражимо да буду локални грађани, да не доводе у питање уставни поредак, територијални интегритет и државни суверенитет Савезне Републике Југославије, Црне Горе и Србије као федералних јединица у Савезној Републици Југославији. Без страног мешања

Водитељ: Ето, чули смо зашта се залаже Српска радикална странка, шта су то историјски задаци ове странке. Реците нам, господине председниче Српске радикалне странке, шта у спољној политици и за шта се ви залажете у спољној политици?

Др Војислав Шешељ: Ми желимо пријатељске односе са свим народима и са свим државама, али не дамо ни једној страни држави да се меша у наше унутрашње послове. Желимо стриктно поштовање независности Савезне Републике Југославије, желимо потпуни суверенитет, територијални интегритет. Нико не попуштамо, ни једној великој сили и нисмо за политику блокова, за хегемонију великих сила, нисмо за решавање политичких проблема војним путем. Ми смо за то да се наша земља врати у састав свих међународних организација у чијем смо саставу били, па смо суспендовани, искључивани и шта нам се све дешавало кроз ово време, али, наравно, не по цену наших интереса. Ми смо затечени једном изразитом антисрпском политиком коју воде западне државе, чији је циљ разбијање српске државне територије, српског народа, стварање што већег броја малих државица на Балкану. Те западне силе желе раздвајање Србије и Црне Горе, желе да нам отму Косово и Метохију, Санџак и Војводину. Да Србију сведу на Београдски пашалук, а ове територије које би одвојили од заједничке државе, наравно, биле би препуштене на милост и немилост традиционалним српским непријатељима и на тим територијама српском народу би опстанак био не могућ.

Власт без самовоље

Водитељ: Који су основи унутрашње политике?

Др Војислав Шешељ: У унутрашњој политици ми се залажемо за демократско политичко уређење, вишепартијски систем, стриктно поштовање грађанских права, људских слобода, у унутрашњем уређењу ми се залажемо за републикански облик владавине, дакле, ми смо противници монархије. У политичкој сфери, залажемо се за јачање модерног правног поретка, легитимитет свих органа власти, легалност њеног поступања, пре свега да се сама власт понаша у складу са Уставом и законом, да не сме самовољно да крши те основне правне норме у чијем доношењу она највише и учествује, а код нас власт често има обичај да закон примењује само на поданике, а да своје високо рангиране достојанственике поставља изнад Устава и изнад закона. За јединствено судство Српска радикална странка се залаже за модеран пра-

восудни систем, за принцип јединства судова и ми би смо укинали привредне судове, ми бисмо имали само редовно судство. Ни војни судови нису неопходни, то редовно судство би судило према јединственом кривичном законнику који треба да се усвоји на савезном нивоу. Ми имамо један конкретан проблем који просто морамо разрешити. У Савезној Републици Југославији има више од 70 посебних закона који садрже кривично правне норме. Ми се залажемо да се кривично законодавство кодификује и да кривично правне норме могу бити прописане само кривичним законом који ће бити јединствен за целу територију Савезне Републике Југославије. Само на тај начин могу да се до краја поштују грађанска права и људске слободе, а овако имамо отприлике 25 закона у Црној Гори, око 25 у Србији и исто толико на Савезном нивоу, који садрже кривично правне одредбе и грађани долазе у ситуацију да некада крше правне норме, зато што не могу да стигну да се упознају са свим законима. Ако је то све у једном закону, онда је и правна едукација грађана много лакша, и једноставнија. Даље, инсистирамо на потпуној слободи медија, слободи јавне речи, на апсолутној приватизацији медијске сфере, и сматрамо да и Црна Гора и Србија треба да имају по једну централну радио и ТВ станицу и Савезна влада да има једну централну радио и телевизијску станицу, а сви други медији да буду у приватној својини. Код доделе фреквенција такође смо за крајњу либерализацију, за то да се фреквенције доделе свима онима који испуњавају техничке услове и, наравно, који су спремни да плаћају одређену таксу која не сме бити превисока, ни у ком случају оволика колику је прописало Савезно министарство.

Политичари хладне главе

То су, дакле, ти основни политички постулати на којима инсистира Српска радикална странка, то су циљеви за које се залажемо, оно што је у свему томе најважније, ми се боримо за власт, ми желимо власт што пре, али искључиво мирољубивим парламентарним средствима, ми никада нисмо примењивали насиље у политици и увек смо у критичним тренуцима у којим смо се налазила наша држава показивали највиши степен присебности, највиши степен смирености, урачуљивости и успевали смо да некада смирујемо страсти и тамо где су се оне ван наше воље распламсавале. Српска радикална странка је већ владајућа политичка партија у Србији, ускоро ћемо бити владајућа политичка партија на савезном нивоу, политички договор је већ постигнут, а надамо се после ових избора да ћемо сигурно повратити парламентарни статус у Црној Гори, а и учествовати у конституисању нове власти након парламентарних избора. Српска радикална странка у Црној Гори је једна од три политичке партије која је успела да пријави листе кандидата за општинске одборнике у свим општинама. То су само ове две велике партије успеле ДПС и Српска радикална странка. Тешко ми је памтити називе других партија, пошто их има много, 17 их је на овим изборима. Шта то значи? Да Српска радикална странка има веома јаку страначку инфраструктуру у Црној Гори, да имамо општинске одборе у свим општинама. Имали смо неке кризне тренутке, прошли смо праву голготу. Из тога смо се извукли и мислим да смо ојачани после свега тога, а народ ће на овим изборима показати да ли нам верује и да ли се слаже са нашом политичком концепцијом.

Гледаоце никшићке телевизије интересовало је све што је урађено у Земуну

**Општина Земун
пример за углед**

Водитељ: Отворено кажете, борите се за власт. Ви сте власт у Скупштини општине Земун, односно ви сте председник те општине, како би на овим црногорским просторима осмислили локалну самоуправу.

Др Војислав Шешељ: Нисам ја више председник општине Земун. Чим сам изабран за потпредседника Владе Републике Србије, чим је формирана Влада народног јединства, ја сам поднео оставку на дужност председника општине и сви наши чланови који су ушли у Владу као министри, заменици или помоћници поднели су оставке на своје претходне функције, ако су обављали неке значајне политичке функције пре тога. Ми смо на земунском примеру показали како се може успешно владати и како у свакој нашој општини постоје неискоришћени ресурси који се могу ставити у погон. Имамо веома успешну власт, Земун је пример за углед свим општинама у Савезној Републици Југославији и Републици Српској. То што смо ми постигли у Земуну одјекнуло је, буквално је одјекнуло кроз све српске земље, а постигли смо искључиво захваљујући способности и промишљености. Знате, све општине се жале да добијају мало пара из буџета, да их Влада не финансира довољно, да им новац касни, да немају пара за све своје потребе, за потпуно успешно функционисање локалне власти. Ми никада нисмо кукумавчили, ми смо тражили шта је то што постоји у општини, што до тада није било искоришћено, што се може ставити у функцију. Нашли смо много простора, већи број зграда, рецимо, зграду бивше самачког хотела, која је била у рушевном стању. Ми смо је изнајмили на 99 година једном успешном приватнику, он је ту направио пословни

центар, дракстор и сличне објекте, а заузврат је купио сву опрему за Земунско породилиште, које већ 11 година није радило. Зграда је реновирана пре 5 - 6 година, није било опреме да се стави у функцију. Све оно што је недостајало, ми смо купили и прошле године породилиште је поново почело да ради и већ је више стотина беба рођено у реновираном Земунском породилишту. Само да смо то урадили било би много, онда смо пустили у погон зграду Старе капетаније, старе царинарнице, бившег магистрата, бившег општинског комитета и све смо давали у закуп, бивше Синагоге коју је општина купила од Јеврејске верске заједнице још 1963. године. Стајало је то тако, изнајмљивало се приватним каналима. Некада је било складиште, накада стрељана, некада седиште политичке организације, користио је ко је како стигао. Ми смо лепо преко јавног конкурса издали у закуп и зато запослени у Општини Земун имају највеће плате у Србији, а мислим да им могу позавидети и запослени у општинама широм Црне Горе. Заиста, највеће, а све смо објавили на крају године, колике смо приходе имали, колико је који запослени добио кроз плату и друга примања. Шта је у свему овоме битно, како се ово све остваривало кроз јавно предузеће и пословни простор, који део прихода даје Општини, а део прихода самостално користи. Онда смо извршили попис општинских плацева за индивидуалну изградњу. Некада је била права привилегија добити плац. Ми смо рекли, ако већ држава не може да зида станове, онда ћемо бар омогућити људима под повољним условима да добију плацеве, па да сами себи зидају кров над главом. Иначе, много је хуманије живети у породичним кућама, ако човек може себи то да омогући, него у неким солитерима, вишеспратницама, у неким бетонским цунглама, што би народ рекао.

Више од 5000 плацева смо испарцелисали, на ободима земунске општине квадратни метар смо дали по 15 динара. Огроман број избеглица се пријавио, али и држављани наше земље. Нисмо правили никакву разлику. Ко год се појавио у Општини, могао је добити плац, а, наравно, у центру Земуна су били много скупљи, 400 динара квадратни метар, али то је много јефтиније него у осталим деловима Београда. Неупоредиво јефтиније, поготово када смо успели у Општини да сузбијемо корупцију, сузбијемо мито, заведемо дисциплину. Да добијете плац у некој другој београдској општини, треба да подмажете општинске чиновнике, начелнике, председнике, чудо колико има заврзлама кроз које треба да прођете. У Земунској општини се све врло лако и једноставно решава. Људи већ зидају куће, а формирали смо потпуно нова насеља, насеље Бусије и насеље Грмовац. Сав новац који смо добили од продатих плацева, искористили смо за изградњу комуналне инфраструктуре. Многа земунска села нису имала водове, сада сва села имају водове. Изградили смо водовод за Јаково, Бољевце, Прогар, Бечмен, Петровчић, спојили Батајницу у Добановце и нова два насеља, такође смо изградили водове и до Бусија и Грмовца и, то је негде око 40 км водовода отприлике. Онда смо десетине и десетине километара путева асфалтирали, урадили нешто и на побољшању канализационе мреже, нешто смо урадили, не много, отприлике 50 одсто земунске општине још нема канализацију, а можда ће вам то изгледати чудно. То је саставни део Београда, али на Дедињу још неке улице немају канализацију. Постоје септичке јаме и ми сада идемо постепено да и те проблеме решавамо. Све је то утицало на огроман раст наше популарности у земунској општини. На протеклим изборима од укупно 115 бирачких места, победили смо убедљиво на 98, а све остале партије на осталих 17 места. Много новца смо уложили у поправку школа, у 30 земунских школа смо променили комплет прозоре, затим санирали мокре чворове, израдили нове подове, окречили учионице, поправили зидове итд. Такође, у обдаништима урадили смо огромне послове, помогли смо и Пољопривредни факултет, изградили му нов стакленик, у Гимназији променили паркет, читав низ других резултата смо постигли и редакција Земунских новина је недавно објавила једно специјално издање на 260 страна у коме је само језиком фотографије приказала шта је урађено у Земунској општини. Зато, једноставно, поред радикала у Земуну нико више нема шанси, мислимо да у следећих 100 година радикали ту сигурно побеђују. У мојој изборној јединици, рецимо на председничким изборима сам имао 82 одсто гласова што је незабележен случај можда у модерној демократији. То је оно што нас испуњава поносом, а добар глас се далеко чује и мислим да је то одавно већ допрло и до Црне Горе, како су радикали били успешни у Земунској општини.

Водитељ: Господине Шешељ, да ли је

Шетња Даниловградом са радикалима из овог места

све то било у законским оквирима, да ли у контексту постојећих законских норми, да ли је могуће организовати такву локалну самоуправу у нашој земљи?

Др Војислав Шешељ: Могуће је. Прво, према слову закона, локална самоуправа је компетентна да даје на коришћење простор за индивидуалну стамбену изградњу и простор за привредну изградњу. Постоји тачно и тачно се зна која је то земља, који је то простор у питању. Тако је по закону и у Црној Гори. Само када се отуђује имовина, онда мора да се тражи сагласност Владе, али ово је давање на коришћење и то је градско грађевинско земљиште. Оно се не даје у својину, већ на коришћење и то је право коришћења на 99 до 100 година, отприлике је тако дефинисано у закону. Ја нисам одавно читао текст закона, али су правници непрекидно пратили и непрекидно је било претњи у јавности да радикали раде ово, раде оно, али нико није могао да нађе ни једну зачкољицу да смо прекрили закон. Нико, ни једну једину, а чак је Уставни суд зачео неку одлуку о укидању месних заједница, али се поставља питање шта могу сада да ураде. Градска скупштина, која је надлежна, није донела одлуку о постојању месних заједница и ми смо зато укинули нешто што у правном систему није ни постојало. У градским општинама месне заједнице и немају неку посебну улогу и значај. Правилу су разне афере по питању наше власти, а чим смо преузели власт, ми смо јавно позвали грађане, где год знају да има празан општински стан који се дуже времена не користи, да се уселе и стан ће бити њихов. Тако смо и поступили. 350 породица је на тај начин дошло до стана. То је огроман број породица. Решили смо проблем многих инвалида из овог рата, а за који дан ћемо решити стамбени проблем свих инвалида. Још треба једну породицу да сместимо, Општина адаптира једну зграду и у тој згради ће бити додељен стан и последњој породици тешког

инвалида из овог рата која није стамбено обезбеђена. Много новца смо доделили на име хуманитарне помоћи деци палих бораца, инвалидима, физички хендикепираним особама, деци лошег материјалног стања, па смо се досетили разних ствари да прикупимо новац. Организовали смо аукције слика: уметничке слике које поседује општина продавали смо на јавној аукцији, па смо из магацина извадили старе Титове књиге, бисте, нека стара одликовања....

Водитељ: Да ли су могли да се продају?

Др Војислав Шешељ: Знате, направимо једну шаљиву атмосферу, једну духовиту атмосферу, па позовемо истакнуте бизнисмене из приватног и друштвеног сектора. Ја лично председавам том аукцијом. Узмем онај дрвени чекић па лу-пам, направимо једну духовиту и интересантну атмосферу пуну шале и забаве и онда људи који имају новца радо купују. Знате, можда они ту књигу баце после и у контејнер, ја не знам, али су многи тражили да им на тим Титовим књигама исписујем посвету и ја сам то радо учинио.

Водитељ: Дакле, на Титовим књигама ви сте исписивали посвете?

Др Војислав Шешељ: Зашто да не? Милion и триста хиљада динара ми смо тако зарадили и тај новац поделили директно у руке онима којима је најпотребнији путем јавног конкурса. То је сад ствар наше способности да дођемо до новца, до новца смо долазили, за нас није било нерешивих проблема. Сад, рецимо, припремамо Земунску телевизију, одобрена нам је фреквенција у Савезном министарству, адаптирамо...

Без злоупотребе власти

Водитељ: Тешко су се ове фреквенције добијале, ја такву информацију имам.

Др Војислав Шешељ: Али, ми смо

И овде су грађани пуним срцем дочекали др Шешеља

исуђавали све услове, добили смо уверавање и ми смо се побунили што нису свим радио и ТВ станицама дали фреквенције. Ми смо се због тога побунили и добили смо уверавања да ће дати и осталима када донесу допунску документацију, коју нису донели приликом пријављивања на конкурс. Знате ту је потребна и грађевинска дозвола и сви други услови да се испуне. Дobili смо уверавања, пошто смо критиковали потез Савезног министарства, да ће се битно смањити цена коришћења фреквенција, такса на фреквенцију. Јер, ово колико је сада одређено, то је неподношљиво за велику већину локалних радија и телевизијских станица. Дакле, када се појаве на месту локалних власти људи пуни ентузијазма, који знају како се ради, који имају добру вољу, којима није циљ да лично пљачкају, да отимају, да се окористе, који раде за славу, а оно што нас Српска радикале разликује од других политичких партија је то што се ми боримо за власт, не да би се лично и групно обогатили, да би стекли моћ, утицај, везе, познанства, ово - оно, нас интересује слава.

Водитељ: Да ли ви имате моћ господине Шешељу, ви српски радикали?

Др Војислав Шешељ: Да, имамо моћ. Имали смо моћ у општини Земун, па се никада нисмо огрешили о закон користећи ту моћ. Неку аферу су нам покушали подметнути, око једног стана, око једне хрватске породице, која је још 1991. године била одсељена у Хрватску и примили су хрватско држављанство, то смо доказали папирима, и још је остао празан стан. Ми смо у тај стан уселили једну избегличку породицу, што је било најпаветније решење и онда су покушали неку аферу, али не могу ништа ту да ураде. Имамо моћ, утицај и ауторитет, али га не злоупотребљавамо. Имали смо на нивоу Земуна, где смо били локална власт. А сада имамо на нивоу Србије. Сада смо једна од три владајуће политичке партије у Србији. Али нико не може да упре прстом на српске радикале, да злоупотребљавају ту политичку моћ. Наши министри су најдисциплинованији у Влади Србије. Чуде се, новинари су писали, а у неким листовима сте могли да читате да ми постројавамо ујутру министре, ко је дошао на посао. Па, морају да дођу. Ако је од 8,00 сати радно време, има да буду у 8,00 сати ту. Има да раде цео дан, и када негде путују, треба да се зна где путују. Ми имамо и обавезе у Влади, обавезе које се тичу власти, али имамо и страначке обавезе. Треба да се зна где је ко и шта ко ради и да се то све добро укомпонује, да делујемо као један уигран тим.

У политици нема места за сујету

Водитељ: Да ли је господину Шешељу пре две године била замислива та коалиција СПС - ЈУЛ - Српска радикална странка?

Др Војислав Шешељ: Многе ствари у политици нису замисливе, али народ је овако пресудио на септембарским пар-

ламентарним изборима и ми морамо да поштујемо ту вољу народа. Шест месеци су трајали преговори око конституисања нове Владе Србије. Ми смо најмање учествовали у тим преговорима, то се углавном водило између СПС, СПО-а, али ми смо заузели принципјелан став одмах у старту, хоћемо коалициону владу, концентрациону владу националног јединства, четири највеће политичке партије да је формирају. Ми као политичари не смемо да будемо сујетни, да полазимо од тога шта је ко коме радио, ко је кога псовао, ко је кога увредио, ко је кога хапсио, ко је кога прогонио, када бих ја почео да говорим шта је мени све режим радио у Србији, Црној Гори и бившој БиХ, онда би могао да причам сатима и сатима.

Водитељ: Управо сам се тога присетио из онога што сте ви говорили о режиму.

Др Војислав Шешељ: Не смем ја као политичар да будем сујетан човек, ја морам да се борим за реализацију интереса народа и државе и за реализацију интереса своје политичке партије.

Водитељ: Мислите да би интерес сада био да ви направите коалициону Владу Србије?

Др Војислав Шешељ: То је интерес Србије, мислим да је Србија много стабилнија, после конституисања те Владе народног јединства а то показује и овај референдум, то је показао и одмах промењен однос великих сила према Србији видите да су ипак притисци сласнули у већој мери. То је показала и наша одлучност да свим средствима бранимо Косово и Метохију, да не дозволимо да се отцепљује, да се одваја из састава Србије, а то показује и неки потез у економској сфери. А најкрупнији потез који смо до сада направили је обарање стопе доприноса и пореза на плате, на просечну плату са 124 на 98 посто.

Водитељ: Јесте ли могли да зауставите инфлацију?

Др Војислав Шешељ: Инфлација је у доброј мери заустављена, било је неког психолошког подизања цена након девалвације. Све на психолошкој бази, али то нема неко реално утемељење у самој економској ситуацији, а држимо чврсто под контролом цену основних прехранбених производа, интервенишемо из робних резерви и једноставно да не дозвољавамо да се те цене мењају. У стању смо да их држимо под контролом, а оно што није под контролом Владе. Од града до града ситуација је различита.

Водитељ: Ево, помало уђосмо у ове економске сфере. Реците нам - пореска политика из угла Српске радикалне странке?

Др Војислав Шешељ: Ми се залажемо за обарање пореске стопе. То је најважније у пореској политици. Сада имамо превисоку пореску стопу. У свим сферама опорезивања или наплате таксе и доприноса, то мора да се обори и то мора малтене да се преполови, ако желимо успех у економској сфери. Садашње пореске стопе гуше приватну иницијативу, онемогућавају је и са друге стране тера-

Одмах пошто се прочуло да је лидер радикала у Даниловграду на улицама су се појавили аутомобили са српским заставама

ју људе да крше закон, да улећу у криминал и нико не може да опстане ако поштује све пореске обавезе, ако не прикрива део прихода, ако не заобилази неку пореску обавезу и то знамо. Таква је ситуација и у Црној Гори, Никшићу и нема тог приватника који може да опстане, ако баш пријави све оно што је његов приход и ако плати оно што му је државна обавеза. Приватници се довијају на разноразне начине како то да заобиђу, неки, рецимо, не пријављују раднике, запосле их на црно, па је онда радник у тешкој ситуацији и не иде му радни стаж, нема здравствено осигурање итд. А неки, опет, радницима званично исплаћују минималца, а онда им додатно или у готовини, или у роби, или у намирицама дају одређену суму новца, како би та плата била пристојна, како би се од ње могло живети. Зашто бисмо ми то толерисали? Да тражимо прво шта је грешка код власти, а грешка је превисок намет и зато је наш циљ да обарамо ту пореску стопу и ово је само први корак, а ми спремамо у Србији ревизију пореског законодавства уопште, његову кодификацију и то ће бити један веома храбар потез, који ће ослободити приватну иницијативу, а који ће са друге стране и овим предузећима која су још увек у друштвеном сектору скинути тешко бреме са леђа, омогућити им да рационалније и успешније послују и то ће онда бити солидна припрема за њихову успешну приватизацију.

За поштену приватизацију

Наравно, залажемо се за потпуну приватизацију, то је окосница нашег економског програма, али приватизацију на најпоштенији начин. Који је најпоштенији начин? Када фабрику продајете за готов новац, а не када позатварате неком папирологјом, па се неко дочепа фабрике, а да буквално ни динара у њу не уложи. Сетите се како се Милан Панић до-

чепао целе фабрике „Галенике“. Неких 70 милиона долара уплатио је на рачун Швајцарске банке и то му је покриће да постане власник „Галенике“, а чим је постао власник, он је паре вратио у Америку.

Водитељ: Ко је то омогућио Милану Панићу?

Др Војислав Шешељ: Режим, виша власт у Србији и пројекат приватизације коју је установила још Влада Анте Марковића. Ми смо против тога. Прошле године у Србији је донесен један нови закон о приватизацији. И на њега имамо велике примедбе и мислим да ћемо сада ићи на његове измене и допуне. Најбољи начин приватизације је јавна лицитација. Распише се конкурс у иностранству, каже се колика је почетна цена. А толика и толика. По нашој процени фабрика вреди толико и толико. Ко да готов новац, постаје власник. Зашто је то за нас важно? Када неко дође као власник, па да готов новац, онда он мора да оспособи ту фабрику за рационално пословање, да би извукао оно што је уложио и још остварио профит. Да би фабрика рационално пословала, он мора да мотивише радника.

Водитељ: Да добро ради.

Др Војислав Шешељ: Да им да солидну плату, јер без тога не може фабрика да функционише. С тим што бисмо можда дали неки попуст, али условили да онај ко постане власник у наредних пет или наредних десет година не може да смањи број запослених радника. Да бисмо тако сузбили евентуалне тенденције повећања броја незапослених. Имамо и неке фабрике за које је немогуће наћи купца и зато смо спремни да их буквално поклонимо, да ако нађемо солидног, озбиљног партнера, рецимо, неку јапанску фирму која би преузела неку од тих фабрика, организовала производњу, сама остварила профит, а нама помогла да решимо више проблема. Уместо да стално из државног буџета дајемо паре

да се минималац исплаћује радницима са великим закашњењем, ти радници би сада примали плату од свог послодавца, а држава би убирала порезе, доприносе, таксе тих фабрика и оне би успешно пословале. Онај странац који би ту ушао, морао би да уложи новац у савремену технологију, у побољшање свих процеса рада, управљања. То је начин, дакле, храбријим мерама у економској сфери може се изаћи из ове кризе. Ако само овако таворимо, крпимо рупе када се оне појаве, не можемо ништа да урадимо, а криза постаје све дубља и дубља. На срећу, ево, Бог се смиловао, имаћемо родну годину, биће пшенице, биће кукуруза, биће осталих пољопривредних култура, па неће бити глади. У свим другим сферама економије, ситуација је заиста критична.

Водитељ: Од када сте ви власт у Србији, да ли је извршена, како ви рекосте поштена приватизација неког друштвеног предузећа? Имате ли неки свеж пример?

Др Војислав Шешељ: Немамо, од када смо ми власт ...

Водитељ: А доста је предузећа у међувремену продато у Србији.

Боновима против инфлације

Др Војислав Шешељ: Не, од 24. марта, када је формирана нова Влада, ни једно велико предузеће није приватизовано. Ми се сада спремамо на приватизацију, рецимо, цемента. Постоје четири цементаре у Србији, али ту тражимо неку варијанту која ће бити најприкладнија, да бисмо дошли до свежег новца, да бисмо тим новцем решавали неке друге проблеме, исплаћивали заостале пензије, заостале дечје додатке. Знате, дечји додаци заостају по годину дана, то морамо исплатити у догледно време. Ми смо ту нашли једну варијанту, да први новац који добијемо уложимо у електропривреду, у ремонт постројења, припреме за грејну сезону и тако даље, а да на конто тог улагања у електропривреду поделимо бонове на име заосталих пензија и заосталих дечјих додатака. Када бисмо велику суму готовог новца сада исплатили, то би деловало инфлаторно, то би оборило курс динара, али ако то наменски усмеримо, па ти људи пензионери, породице са децом могу у наредних неколико месеци да плаћају струју овим боновима, а њихово покриће смо обезбедили улажући у електропривреду, ми избегавамо инфлаторни удар, а ликвидирамо велики дуг државе према најугроженијим категоријама становништва. То је једна идеја на којој сада радимо и коју ћемо вероватно спровести у току летњих месеци. Како до социјалне једнакости

Водитељ: Већ сте начели ову тему, програм социјалне заштите. Можете ли нешто ближе да кажете о томе?

Др Војислав Шешељ: Морамо да реформишемо све сфере организованог друштвеног живота: социјалну заштиту, пензијско осигурање, здравство, школство и тако даље. Што се тиче пензијског

Сусрет са Драшком Марковићем послаником Савезне скупштине који је помагао у радикалској предизборној кампањи у овом делу Црне Горе

осигурања, ми имамо пројекат уједначавања пензија, смањивање разлика између највеће и најниже пензије. Сада су те разлике огромне. Имамо пензионера који примају четири до шест хиљада динара, а имамо пензионера који примају и по 200 до 300 динара. Ми сматрамо да разлике морају бити много мање и да разлике између пензија треба да буду зависне искључиво од радног стажа. Друго, пензије се не исплаћују редовно, месец за месец, извесног кашњења има и то се може надокнадити само убрзаном приватизацијом. Не тако што ће држава новац који добије од приватизације опет сама улагати у виду кредита, јер држава не сме да се понаша као банка. Морамо да осавременимо банкарски систем, ми немамо још банке у правом смислу речи, банке морају бити приватизоване и оне дају кредите под условима који владају на тржиштима, а не да се држава меша у то. Наша искуства показују да, када држава некога кредитира, онај ко добија кредит у старту не рачуна да кредит враћа и онда се ствара додатни хаос на тржишту. Тај новац који се обезбеди треба да послужи за елиминисање старих обавеза и за постепено попуњавање пензијских фондова, а ако се само каже декларативно да у процесу приватизације одређен проценат акција иде за пензијске фондове, за фондове здравственог осигурања, не постиже се много, јер се одмах поставља питање где су дивиденде на те акције, а тамо где су предузећа трансформисана у акционарска друштва, скоро нико још није исплаћивао дивиденде. Није имао такав степен успешности у пословању да исплаћује дивиденде. Које је дивиденде добио Фонд пензијског осигурања? Никакве. Он је само фиктивни власник извесног процента акција, а да бар прода те акције, па да тај новац иде за попуњавање његових фондова. Овако је створена једна бесмислена ситуација у којој пензионери немају никакве користи од трансформације. Остали простор

Водитељ: Ево, пред крај ове емисије мало да се вратимо политици. Неколико бивших чланова Српске радикалне странке овде у Црној Гори основало је сопствене странке. Како коментаришете то и каква је сарадња са тим странкама?

Др Војислав Шешељ: Видите, када се цепала владајућа политичка партија у Црној Гори, Демократска партија социјалиста, она се поцепала по шавовима, на два крупна крила, она је буквално разбијена на две партије, а у Српској радикалној странци појављивали су се људи који су одлазили из разноразних разлога и проглашавали нове странке, али су проглашавали те нове странке на основу либералног система регистрације. Педесет потписа и региструјете странку. Те странке ништа не значе у политичком животу, оне служе само за замајавање јавности у предизборној кампањи. Код нас није било цепања, па да се странка преполови, да оду читави делови, оду појединци, оду групице људи и ништа више.

Водитељ: Сарадња између вас и...

Др Војислав Шешељ: Па, нема сарадње. Да смо ми могли сарађивати, они би остали у Српској радикалној странци. Највећи утицај у јавности имао је одлазак Аћима Вишњића, то је изазвало неку пажњу у јавности. Али, све ово што је Аћим Вишњић после тога говорио и радио, показује да њему није било место у Српској радикалној странци. Ми нећемо ни једну ружну реч о њему да кажемо, нећемо да говоримо, нити да са њим водимо расправе, нека они сами о себи говоре мислећи, јадни, да говоре о нама.

Водитељ: Ја се извињавам, присуствујући промоцијама Коалиције за српство, коју предводи господин Аћим Вишњић, он каже да је дошло до разлаза са вама због тога што сте се удружили са неком „првеном вештицом“. Да ли знате ви о коме је реч?

Др Војислав Шешељ: Знате, то што прича Аћим Вишњић су будалаштине, видите да се та његова коалиција распа-

ла. Разноразна саопштења, Српска демократска странка из Подгорице каже - не иду заједно на изборе, брат Радована Карадића се ограђује, ја у то једноставно не бих улазио. Рећи ћу вам само један детаљ, ми смо имали у парламенту Црне Горе осам посланика, у време највећих режимских притисака, тортуре, прогона, када су нас хапсили, малтретирали, када су мене износили из Црне Горе, када су ми две године забрањивали улазак, када су нас затварали, нема шта нам нису чинили. Избацили су свих наших осам посланика из Народне скупштине, јер ни једног нису успели да врбују, да поткупе, свих осам су остали чврсти.

Водитељ: Био је и Аћим Вишњић тада, је ли тако?

Др Војислав Шешел: Јесте. Они су сви избачени из Народне скупштине, а онда је режим, тада јединствен режим ДПС-а на њихово место довео полицијске провокаторе да глуме да су они прави српски радикали, па је то било смешно комплетној јавности у Црној Гори. Онда је Аћим Вишњић све ове наше бивше посланике, а ми смо морали чак и да се региструјемо, да региструјемо странку, јер су нам отели регистрацију, све те наше посланике који су остали чврсти и одани, Српски радикали, једног по једног избацивало. Ни један од њих није остао. На крају, било је немогуће да и Аћим остане. После неуспеха 1996. године, он је критикован на Централној отаџбинској управи. Након те критике, сам је поднео оставку. И после неколико дана напустио је странку, формирао је нову и сада је једина његова политика да нас напада. Проблем је био у њему. Ево, ово што се десило са његовом коалицијом, говори заиста да је проблем у њему. Немам намеру да разговарам о људима, нити да нападам људе са којима сам се до јуче дружио, био чак и пријатељ. Ценио сам га, много смо учинили и када је био прогоњен и тако даље, а десило се то да нам је заједнички рад био немогућ, е, сада је он изгубио морални компас и то што ради, ради само на своју штету, нама никакву штету не може нанети.

Водитељ: Дакле, са њима не сарађујете, а на политичкој црногорској сцени, са којом странком, Српска радикална странка - др Војислав Шешел, најбоље сарађује?

Самостално на изборе

Др Војислав Шешел: Ми не сарађујемо ни са једном политичком партијом у Црној Гори у предизборној кампањи, а после избора видећемо какве ко има резултате и видећемо какве су могућности за евентуално склапање неке коалиције. У Србији никада нисмо пре избора улазили у коалицију, у сарадњу, већ после избора. Резултат те постизборне сарадње је и формирање ове Владе народног јединства, а ми смо постигли договор о нашем уласку у Савезну владу. У Црној Гори, сачекајмо 31. мај да видимо како ће се народ изјаснити, да видимо какав ће бити однос снага. Српска радикална стр-

анка је спремна да разговара са свима, спремна је са неким да прави и евентуалне коалиционе договоре, али не по цену битних принципа из свог националног, политичког, економског и социјално - културног програма. Дакле, нисмо спремни да чинимо ништа, што је противно интересима српског народа у целини, што је противно интересима Црне Горе, како их ми схватамо.

Водитељ: До краја ове емисије, господине Шешел, остало је два и по минута. Хоћете ли да упутите неку поруку бирачима?

Др Војислав Шешел: Ја позивам све грађане Никшића, све грађане Црне Горе да 31. маја изађете на ванредне парламентарне локалне изборе. Најважније је да се ова политичка криза у Црној Гори разреши демократским путем, да у парламенту буду заступљене различите политичке опције, да се политичари мере способношћу да заступају своју политичку платформу, а не успешношћу у неким физичким, уличним окршајима и тако даље. Ми сматрамо да свака власт треба да одговара народу; за све што чини,

а ако гласате за Српску радикалну странку, ми вас сигурно нећемо разочарати, ми смо одани отаџбини и српству и никада са патриотског пута нећемо скренути. Увек ћемо деловати конструктивно, нисмо странка мржње, нисмо странка раздора, ми смо странка толерантности, странка конструктивне међупартијске сарадње, странка која искрено верује у демократске, политичке идеале.

Водитељ: Имате још пола минута, да ли хоћете и ових пола минута да искористите.

Др Војислав Шешел: Тих пола минута искористите ви.

Водитељ: Добро, у ових пола минута рећи ћу поштовани гледаоци, слушаоци, захваљујемо се господину Шешелу на гостовању у протеклих 45 минута. Представљен је програм Српске радикалне странке - др Војислав Шешел. Још једном хвала господину Шешелу, а да вам кажемо да ће сутра у 16 сати и 30 минута у емисији „Избори 98.“ гостовати представници Либералног савеза Црне Горе. Пријатно.

На ТВ „Никшић“ основна порука др Шешела је била да се политичка криза превазиђе демократским путем

27. МАЈ 1998: ПРВО ТВ СУЧЕЉАВАЊЕ УЧЕСНИКА ИЗБОРА У ЦРНОЈ ГОРИ

МОЋНА СТРАНКА У СВИМ СРПСКИМ ЗЕМЉАМА

У телевизијском сучељавању са представницима других странака др Шешел је напоменуо да је Српска радикална странка у Србији већ владајућа политичка партија, да су радикали снажни у Републици Српској, а да у Црној Гори за радикале постоји значајна и озбиљна перспектива

Конференција за штампу: др Војислав Шешел са народним послаником Божидаром Вучуровићем и потпредседником Извршног одбора Српске радикалне странке Душком Секулићем на подгоричкој телевизији

Водитељ: Поштовани гледаоци, добар дан. У складу са утврђеним правилима Телевизије Црне Горе, организују се две емисије „Сучељавање учесника изборног процеса“. Ово је данас прва, сутра је друга у истом термину, значи од 10 до 13 часова. Нема потребе да вам објашњавамо зашто од 10 до 13, то је једини слободни термин који на првом програму има Телевизија Црне Горе у овом тренутку.

Да представимо и наше госте. Нису сви дошли још увек, али се надам да ће стићи, за сада имамо једино писмени допис од Либералног савеза да одбија учешће у овом сучељавању. Српска радикална странка - др Војислав Шешел, ту је доктор Војислав Шешел. Изборни савез за српство - Аћим Вишњић. Српска народна радикална странка - Илија Дармановић и Странка природног закона - Милан Радуловић. Са моје леве стране су Вуксан Симоновић, Социјалистичка народна партија, Ранко Кадић - Српска народна странка, За сад још нису стигли из странке Заштите штедних улога, а ту је и господин Владислав Вуковић - Савез комуниста Југославије и комуниста Црне Горе, Миодраг Вуковић - Коалиција да живимо боље, господин Љубомир Анговић - Странка девизних штедиша. За сада такође немамо никог из странке демократске акције, из Демократске уније Албанаца, господин Хархан Диноша и Веселин Павићевић - Партија људског пута, односно Пилотић, извините. Само да подсетимо ко још није дошао, а немамо никаквих назнака да су одустали од овог сучељавања. То су, Либерални савез је послао допис, Југословенска левица у Црној Гори, Демократски савез у Црној Гори и Листа удружених Бошњака и муслимана.

Ово сучељавање замишљамо тако да ћете драги гледаоци имати сви времена, а и гости да доста причате о ономе што нас највише занима. Првих три минута укратко о програму своје партије. То је подсећање за гледаоце а и ово је први пут да смо се нашли заједно. Да покушамо да мало касније говоримо више о политичким односима, погледима странака на ситуацију у Црној Гори, односно у Савезној Републици Југославији са односом Црне Горе, али и о том политичком амбијенту који је пратио изборну кампању. Касни-

је ће уследити реплике које ће трајати отприлике два минута, сложили смо се да је то довољно, биће више реплика и имамо доста времена, још увек нису сви стигли, а сво време нам је преостало. Да почнем, Српска радикална странка - др Војислав Шешељ, изволите.

Др Војислав Шешељ: Српска радикална странка је изразито национална, патриотска и политичка организација чији је основни циљ стварање јединствене српске државе, која би обухватала све српске земље, која би била демократског карактера у којој би живео цели Српски народ. Ми смо прихватили Савезну Републику Југославију као прву фазу, ка коначном решавању Српског питања и уједињавању свих Срба.

У политичкој сфери ми се залажемо за парламентарну демократију за више партијски систем, поштовање основних грађанских права, људских слобода и ми смо за модеран правни поредак, за систем у коме ће закон важити за све људе подједнако, у коме ће се власт подвргавати Уставу и законима а не стајати изнад Устава и закона као што је често пракса сада у нашој земљи.

У економској сфери се залажемо за либералну тржишну привреду, приватну својину, приватну иницијативу, за слободну конкуренцију, за што потпунију приватизацију, али на неупоредиво бољи и ефикаснији, поштенији начин него што је приватизација до сада извршена. Дакле, ми смо за приватизацију путем јавне лиценцијације, пре свега, а у ваучерском делу 10% вредности укупне вредности фабрика и уопште друштвене својине да се грађанима равномерно раздели.

У социјалној сфери се залажемо за функционалну и социјалну политику која би заштитила најугроженије социјалне слојеве, пре свега пензионере, инвалиде, децу, болесне и незапослене. Како постићи то?

То се може постићи само успешном, брзом приватизацијом уз продају фабрика путем јавне лиценцијације и усмеравањем новца у социјалне фондове. У здравственој сфери се залажемо за равноправност државног и приватног сектора, државни сектор мора пружити бесплатне здравствене услуге, а приватни сектор да буде на вољи грађана као алтернатива државног у условима слободне конкуренције. У тој сфери такође много пажње придајемо образовању, ми смо за ефикасно образовање, а које би се утемељило на највишим светским достигнућима, али образовању у коме би такође владала конкуренција.

Основно, средње школско образовање треба да буде и даље бесплатно, за редовне студенте бесплатно школовање на факултетима, осим за оне који изгубе једну годину у систему школовања, онда би они морали да плаћају наставак студирања. У оваквом систему универзитет посебно представља седиште научног и наставног рада и ми смо за његову потпуну реформу, државни универзитет да буде у надлежности државе, да њиме управља држава, а да се пусти пуна слобода у формирању приватног универзитета. У друштвеној сфери смо за слободу ствара-

Грађани Берана су бурно поздравили др Војислава Шешеља на његовом путу кроз Црну Гору

лаштва, али за верификацију његових достигнућа на тржишту.

Водитељ: Молим вас ако може овај сигнал мало тише, поплашиће нам госте.

Др Војислав Шешељ: Мене није уплашио али сам знао шта значи.

Водитељ: Хвала вам. Изборни Савез за српство, господин Ахим Вишњић, носилац листе.

Ахим Вишњић: Помоз бог свим нашим гледаоцима и одмах да кажем да је Отаџбинска странка и Српска демократска странка, др Радван Караџић, чији је председник у Црној Гори, доктор Новица Вујиновић, сачинила изборну заједницу за српство, чији је циљ да на овим изборима уђе у парламент и то са значајнијим бројем посланика, што ће се сасвим сигурно десити. Што се тиче овог нашег савеза можемо слободно рећи данас да је то једна политичка снага, једна политичка странка, с обзиром да су наши политички програм и идентични. И једна и друга странка наравно у свом програму имају српску националну државу у којој ће Цетиње бити престоница свесрпске државе а Београд главни град.

Дакле, наша заједничка држава би требало да буде федералног типа, али и да има јаку владу, да има наравно и одговорну владу, одговорну скупштину, одговорне људе који ће се бирати по квалитету, а не као што је то до сада био случај. И једна и друга странка у свом програму имају у виду монархију, као циљ, што значи да треба остварити демократски процес у овој земљи, пре свега Србима и комунистима, комунизам а онда народну објаснити шта је то монархија.

У неколико речи ћу ја казати да српски народ, док је имао краља, он је имао и своју јаку и поносну државу, то је био поносан човек, сваки, не само Србин а ево видите после педесет година Брозове владавине и његових наследника данас, у какво стање је дошла наша држава и наш народ. Мислимо да се тај циљ може остварити тим пре што постоји велико расположење у нашем народу и тек онда када се отворе медији и кад народ буде схватио како је преварен и колико је закинут круном и краљем, сасвим сигурно ће се одредити.

Ми знамо да то не одговара комунистима и савезницима, али шта ћемо, демократски процес иде даље и ми мислимо да ћемо успети поред осталог да спојимо једно право образовање, да уведемо веронауку у школе, јер без веронауке и без једног човека, ми немамо човека, а видите колико је морално постигнуће наших људи, а то је управо због петокраке и њене злокобне моћи, односно разорног дејства кроз педесет година и ево данашњег настављања.

Без моралне обнове, без образованог човека ми не можемо градити солидну државу, ми се не можемо надати ничему добром. Наша држава би морала имати професионалну војску, а видимо и данас каква нам је војска, дакле наша држава мора имати један организам који ће функционисати према потребама и према способностима наших људи а знамо да су наши људи једни од најспособнијих на свету, што сведоче бројни примери у свету наших људи који су пре свега, емиграција, а то су најбољи бизнисмени, то су најзорнији стручњаци. Поставља се питање због чега то не би било могуће у нашој земљи ако се зна да је могуће. Није могуће због тога што још увек на челу ове наше несрећне државе, већ разорене, стоје они који имају једини циљ гласа.

Водитељ: Хвала вам, Српска народна радикална странка Црне Горе - господин Илија Дармановић - председник.

Илија Дармановић: Поздрављамо уважене гледаоце Црне Горе. Српска народна ради-

У Беранама је народ изашао на балконе да поздрави радикале

кална странка Црне Горе као политичка организација формирала је и ради на делу простора Републике Црне Горе. Црну Гору у Савезној Републици Југославији, види као равноправну чланицу федерације уз могућност укључења Републике Српске у састав Савезне Републике Југославије и појединих српских територија које се сада налазе под државношћу Републике Хрватске. Једног дана вероватно ће бити могућност да Република Македонија уђе у састав наше Федерације.

Како ће се звати будућа држава, ствар је одређења народа на референдуму, а за сада је Југославија, а ми ћемо се залагати да тај назив буде као један Савез српских земаља. У том Савезу видимо Црну Гору као једну од равноправних чланица, као једну од најстаријих српских држава која се протеза са ових простора и која је још давно била међународно призната.

Наша странка искључиво штитити интерес српског народа, на подручју Црне Горе да буде равноправан са свим осталим народима, уз учешће у свим органима власти у парламенту

и да у економском и правном смислу буде једна од запажених странака на овом подручју.

Што се тиче економског система, ми то видимо у области привредне и тржишне економије, приватизације, у слободном тржишту у сарадњи са суседима и са свим другим земљама које су пријатељи наше земље. Осим традиционалних пријатеља Русије, Бугарске, Грчке или другим речима православних земаља, треба да сарађујемо и са осталим земљама далеког истока, онда са Јапаном, Кином јер могу наши производи и те како да добију запањено место да се пласирају.

Српска народна радикална странка у свом програму види професионалност војске и полиције. Војску треба служити највише 6 месеци с тим што ће бити професионална војска лоцирана на граници посебно према Албанији, јер од Другог светског рата Албанија се непријатељски односи према Савезној Републици Југославији и чести су немири и сукоби на граничном појасу, а комунисти и садашња владавина то мирно гледају, у циљу некаквих наводних виших интереса, и да се ко-

Догађај дана: др Шешељ стигао у Беране

Одушевљени дочек: др Војислав Шешељ у Андријевици

начно тој Албанији стане на пут и да једноставно не претендује на наше просторе, Албанија је створена тринаестих година на српским просторима где је владао цар Душан, а то је била чиста српска територија. Сведоци смо историје да су сада и на Косову и у Албанији српски споменици, Српска патријаршија, Дечани и сви други манастири, а то су сведоци историје, то нико не може да порекне и не може никако да се прихвати да се претендује на ова подручја на нашим просторима где никада није тога било.

Водитељ: Добро, можете и касније кроз ово друго време. Господини Милован Радуловић - Странка природног закона.

Милован Радуловић: Добар дан. Странка природног закона Црне Горе је пријатељ свих странака и свих група, штити и подржава интересе који су добри и који су еволутивни, зато што смо ми сви заправо из једног извора настали, из природног закона. Странка природног закона уводи знање у политику, зато што су сви наши програми научно потврђени и проверени и тиме значи заиста уносимо знање у политику.

Још једна битна карактеристика нашег програма је то што водимо групу и за подршку Влади, јер ниједна влада не може управљати у једном нeredу, у хаосу какав влада, а некада више, некада мање. Она не може да испољи своје способности, своје креативности и зато ми стварамо подршку Влади од седам хиљада стручних летача који, са чистотом и колективном свешћу омогућавају свакоме појединцу и свакој партијској влади где би се ми организовали да најбоље дође до изражаја, да нема конфликта, то је једна бесконфликтна политика, заправо се разликује у дефиницији досадашњих о политици и таква једна Влада се зове свепартијска.

Заправо, она више не прогурава своје циљеве, своје странке које су на власти, него је једина она национална влада која штити интересе народа. Да би искористио мало боље ово време, ја ћу се вратити касније на оно што је већ прилично познато, ја бих најрадије прочитао неке од многих квалитета Владе природног закона који се могу описати на следећи начин.

Природни закони најинтелигентнији, његова бескрајна интелигенција и организујућа моћ одржавају читав универзум у савршеном реду. Природни закон је најекономичнији, он управља читавим универзумом користећи принцип најмање акције природе на максимално ефикасан начин, без напрезања проблема или грешака. Природни закон испољава аутоматизам у администрацији и он управља читавим универзумом, ненапорно, без стреса и без могућности да погрешни. Природни закон је поуздан, земља се увек окреће око сунца, део јабучке увек пада, односно пардон, увек израсте из семена јабучке. Природни закон обогаћује, он подупиरे сваки делић креације а уједно одржава интегритет целине. Природни закон обнавља, он вечно, еволуира и себе самога доноси свима задовољство. Природни закон је праведан, он обогаћује и подржава подједнако све што постоји у креацији и он је праведан према свима. Природан закон је непобедив и он никада не пропушта прилику да испуни своју улогу у универзуму и никад није поражен, ометен у свом деловању. Природан закон је најобилнији и он ствара богате жетве, велику разноликост живота у целини и прекрасне ризнице природе. Природни закон апсолутно поштује закон и он функционише у складу са својим властитим и непромењивим законом.

Водитељ: То ћете касније наставити. Вуксан Симоновић - Социјалистичка народна партија Црне Горе.

Вуксан Симоновић: Добар дан свима по-

штованим гледаоцима и свим грађанима Републике Црне Горе. Користим ову прилику да их срдечно поздравим у име Социјалистичке народне партије Црне Горе, данас најаче политичке снаге на простору Републике Црне Горе. Партија која у својим редовима данас има 120 хиљада чланова, партија која је организована у свим градовима Републике Црне Горе и свим градским и приградским месним заједницама, свим селима и свим засеоцима. Партија која жели грађанима Републике Црне Горе да након 31. маја, дакле након вишестраначких и привремених парламентарних избора добију коначну власт у Црној Гори која ће проистацати из слободне воље грађана Републике Црне Горе, дакле да добију одговорну власт и власт која ће радити у интересу грађана Републике Црне Горе.

У најкраћем, Социјалистичка народна партија Црне Горе залаже се за Црну Гору која почива на принципима и начелима записаним у Уставу Републике Црне Горе, а ти принципи и та начела су углавном непромењиви и изражавају основне уставне правне вредности Републике Црне Горе. То су демократска, соци-

јална и економска, еколошка држава, то је владавина права, то је подела власти, дакле принцип поделе власти и то је остваривање заштите свих људских права и слобода и то је вишестраначки систем парламентарне демократије. То је слободно тржиште, предузетништво и својина и наравно приврженост међународном правном поретку на принципима очувања и државног и националног достојанства Републике Црне Горе.

Социјалистичка народна партија види Црну Гору као чланицу Савезне Републике Југославије, наше заједничке државе са братском Републиком Србијом, на оним принципима који су такође записани у Уставу Савезне Републике Југославије. Дакле, то су принципи равноправности република и равноправности свих грађана Црне Горе и Србије, односно Савезне Републике Југославије а о којима су грађани Републике Црне Горе казали своју реч на најдемократскијих начин на референдуму 1992. године.

Даље, Социјалистичка народна партија се залаже да се у Црну Гору врати владавина закона, да се у Црну Гору врати организована

правна држава или држава права и да владају закони, да ове не буде нити појединаца нити олигархијских група које стоје изнад закона, које су и закон, који оптужују и суде, а такође су и егзуктори.

Водитељ: Српска народна странка и господин Ранко Кадић.

Ранко Кадић: Поштовани грађани Црне Горе, добар вам дан. Чули сте од господе из телевизије образложење да овај термин треба да иде од 10 до 13 часова. Не знам можда ће сутрашњи термин бити ранији негде у 6 сати, па ћемо се онда грађанима обратити са добро јутро. Но, да искористим ова два три минута и нећу говорити о економском и другом делу, јер то ће бити колико сам обавештен тема сутрашње емисије.

Српска народна странка је она странка која свој програм баштини из програма Народне странке, која је основана 1907. године. Обновљена је 1990. године, међутим познатим правним скандалима што је радило Министарство правде, није дозволило овој странци, да се региструје као Народна странка, али ту ништа ново нема. То је значи најстарија парламентарна странка, на овим просторима. Ми смо странка национална и демократска, странка српског народа, поштујемо све могуће демократске принципе и за свој програм ћемо се борити демократским путем. Сама тема ове емисије је довољна и говори да нам је савезна држава угрожена а оно што је Народна странка, односно Српска народна странка говорила да држава која се прави партијски није добра, није стабилна и када се партијски другови две партије посвађају могу да нам угрозе ту државу. Ја ћу вам само прочитати један део из Устава Књажевине Црне Горе и видећете како се та историја понавља. Каже: Устав Црне Горе 19. јуна 1906. године прокламује да између две српске слободне земље Србије и Црне Горе буде потпуна солидарност, а нажалост после 90 и кусур година ми се опет боримо за неке основне принципе, а принципе наше заједничке државе.

Значи, ми као национална странка српског народа у Црној Гори боримо се за федерацију Србије и Црне Горе. Праву федерацију јер појам - равноправна, неравноправна федерација, а то правници воле да употребљавају, ја нисам правник, ја сам лекар и мене интересује држава, не интересују ме свађе и партијски договори. Ја хоћу да знам где ћу живети, да ли треба да идем у страну државу, да ли су моја деца која су рођена у Новом Саду, да ли треба да имају пасоше и визе.

Српска народна странка бори се за државу, стабилну и јаку федерацију између Србије и Црне Горе и у будућности Републике Српске. То је наш национални проблем и ми се боримо свим демократским средствима да то и остваримо. Сви остали који живе у Црној Гори, који живе у Југославији, имају и требају да имају иста права као и остали.

Оно што ми требамо гласно и јасно рећи да су ове две државе у заједничку државу стварали и створили вековине генерација српског народа.

Водитељ: Владислав Вуковић - Савез комуниста Југославије и комуниста Црне Горе.

Владислав Вуковић: Поштовани грађани Црне Горе, другарице и другови, господе из странака које учествују на изборима. Савез комуниста Југославије и комуниста Црне Горе, је партија која је настала као частан остатак од једне двомилионске партије, то су људи одлучно опредељени за социјализам и за демократско друштво социјалистичког карактера. То нису људи који желе да понављају облике социјализма који смо имали, него нове форме које ће у првом реду представљати и прева-

Аплауз на трибини у Андријевици довољно говори о популарности радикала

зилажење оних ограничености испољених у претходном периоду из објективних и субјективних разлога и настављање нових. Они комунисти који се боре за враћање на оно што смо имали у претходном периоду, у оној форми нису комунисти, то су десне снаге и ми их не убрајамо у леве снаге. Они могу да буду потпорне партије тамо некима, другима а ви их видите ових дана на свим странама, и они нама не требају.

Ми имамо и баштинимо нашу укупну социјалистичку и комунистичку историју, историјску прошлост и ми се према њој критички односимо. Ми желимо да историја буде објективна према актерима те прошлости, али знамо да је у тој прошлости било и таквих тековина које треба наставити и које и наша цивилизација мора прихватити. Ми, као комунисти не претимо и сматрамо да ако хоћемо парламентаризам, реч претње не сме да буде изговорена. Ако буду неки поступали у складу са оним што нам обећавају, вероватно акција мора имати реакцију. Ми не желимо да се тако понашамо.

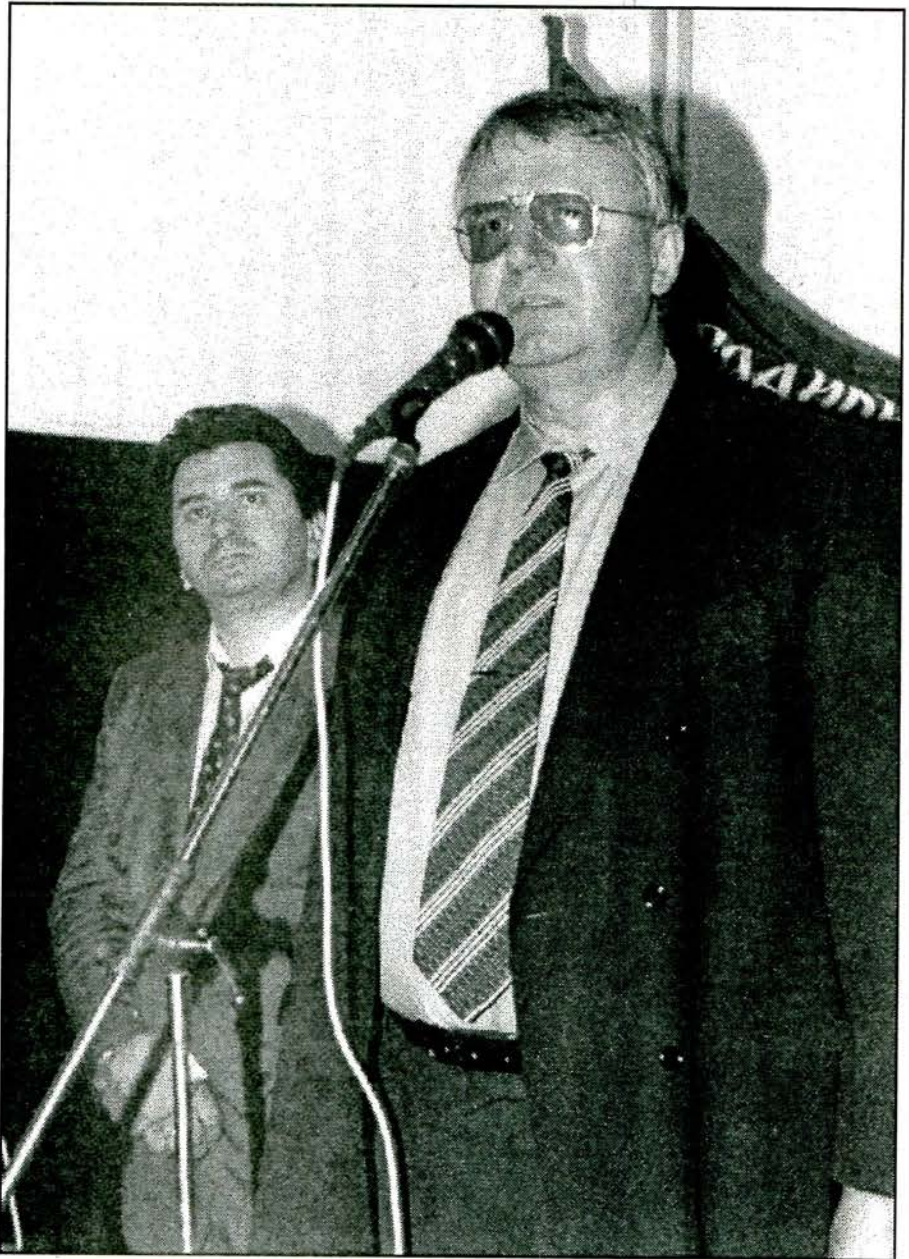
Ми желимо да градимо Југославију као демократску заједницу, али не Југославију без алтернативе и да наша Југославија социјалистичког карактера, буде заједница равноправних република народа и народности, а ми смо интернационалисти, али наш интернационализам није старинског типа где се сви предајемо једној централи и централизму, унитарном, на било ком плану, него централизам - демократски где се у том централизму и интернационализму сваки део као у мозаику примећује, уважава и види. Уколико би један део испао, читава целина пропада.

Водитељ: Коалиција да живимо боље и господин Миодраг Вуковић:

Миодраг Вуковић: Хвала вам, поздрав вашим и нашим гледаоцима, поштовање мојим уваженим саговорницима. Ја овде представљам Листу за бољи живот, коју чине, а то је политичка понуда за предстојеће изборе, коју чине три јаке партије, са политичког простора Црне Горе најјача, најорганизованија и најбројнија, политички најутемељенија и најубедљивија партија је партија демократских социјалистита и такође врло снажне и јаке партије као што су Народна странка и Социјал-демократска партија, представља Листу за бољи живот, Мило Ђукановић као политичку понуду за бираче Црне Горе која представља једину алтернативу тешкоћама у којима се сви заједно и као држава и као појединци у овом тренутку налазимо и као једина права, реална и људска политичка и свеколика шанса да из њих брзо и ефикасно, промишљено изађемо. Ми смо ову листу формирали и на овај начин направили и изашли, односно изаћићемо пред грађане Црне Горе 31. маја због тога што је Црна Гора већ дуго и непотребно у политичкој кризи.

У кризи је коју Црна Гора није хтела, није желела, која је Црној Гори наметнута и која је са стране створена због тога што се Црна Гора већ одавно усправила и демократски стасала и кренула у дубоке, политичке и економске реформе и неке се то није допало. Неко није хтео то да прихвати, неко није хтео са тим да калкулише и покушао је Црну Гору да дисциплинује да је сруши, да је баца на колена и ми хоћемо овом листом, овим људима који се нуде да буду парламентарци, а то је извршна власт ове поносне државе, да зауставимо економско посртање и све тежу социјалну ситуацију и да отворимо наше прво границе, па онда фабрике, да профункционишемо.

Ми, дакле, хоћемо да завршимо процес давно започет пуне рехабилитације државних институција а тиме и државе, Црне Горе, ре-

У највећем месту Васојевића, Андријевици, и најмлађи знају ко је највећи српски вођа

хабилитације нашег државног и људског достојанства и хоћемо да сачувамо њено државно име и право на даље постојање ове старе, дуго година постојеће државе, кажем, да наставимо економске и политичке реформе, да ставимо у функцију позитивне последице изузетне политичке и дипломатске активности нашег државног врха и председника и Владе у свету, у светским политичким метрополама, у функцију бољитка свих структура и свих грађана наше Републике.

Изборима стабилизујемо политичке односе, то је сигурно. Бирамо црногорски парламент који треба да буде политички одраз, политичке различитости Црне Горе и црногорску владу. Онда, у мери уставног, црногорског утицаја на савезне односе идемо са делегацијом у Веће република Савезне скупштине и одговорних људи према Црној Гори, да уздрмамо југословенство и да направимо, да рехабилитујемо Југославију из 1992. године, Југосла-

вних и државних институција, код најодговорнијих појединаца Републике Црне Горе и Југославије. На нашу жалост нисмо наишли на разумевање и 1996. године формирали смо Странку девизних штедиша, јединствену и Странку девизних штедиша Црне Горе, јер нисмо могли код Министарства правде Републике Црне Горе да је региструјемо на основу Закона и Устава, па смо морали ипак да се сепаратно поделимо. Ми не признајемо никакав сепаратизам, наша је странка, странка центра, за јединствену Југославију и мислим да не треба да наглашавамо и равноправних република, јер то је регулисао Устав и закон ове земље и у том правцу немам потребе ништа друго да кажем. Треба поштовати Устав Савезне Републике Југославије и република чланица и ту неће бити никаквих проблема. Што се тиче покушаја да се прикаже наша странка као странка која је националистичког обележја, желео бих да вас обавестимо да ниједан грађанин Цр-

ституције још нису дале томе некакву подлогу, али ми инсистирамо од тих научних институција у Савезној Републици Југославији да покрену и ту акцију и да дођу до заједничких закључака и дефиниција.

Водитељ: Демократска унија Албанаца и господин Хархан Динош.

Хархан Динош: Поздрав свим гледаоцима Телевизије Црне Горе (поздравља на свом матерњем језику). Изгледа да су националне странке данас најприсутније ту и ми смо изразити национална странка мањинског народа, Албанаца у Црној Гори, једна од две. Странка која се бори за бољи положај Албанаца у Црној Гори, али поштујући при томе, увек поштујући и заједнички интерес свих грађана Црне Горе.

Албанци у Црној Гори чине 7 посто становништва међутим, у државним органима и институцијама има их тек 0,03 посто и ми желимо да тај однос променимо да то доведемо

На путу Андријевица – Гусиње др Шешелј је зауставио колону радикала и изашао из аутомобила да се поздрави са Србима овог краја

вију коју су у овом тренутку од Црне Горе отели и максимално узурпирани. Све у свему ми смо демократска, политичка понуда која Црној Гори стварно и искрено отвара перспективе после 31. маја.

Водитељ: Љубомир Антовић - Странка девизних штедиша.

Љубомир Антовић: Добар дан поштовани грађани, присутни представници странака и водитељи. Ја представљам Странку девизних штедиша Црне Горе и Југославије. Странку која броји 4 милиона и 150 хиљада грађана и 104.000 у Црној Гори. Акције које смо предузели од 1993. године до данас уродиле су видним плодом, тако да смо успели да вратимо од десет и по милијарди, на седам и по милијарди, колико је још остало да ова земља угроженим и олјачканим штедишима врати. У том правцу смо предузели низ радњи. Код надле-

не Горе или Југославије нема право тако нешто да казује нашем народу, јер је истина другачија.

Тачно је да имамо четири С имамо и крст хришћански, имамо троугао а имамо и зелену подлогу. Према томе, ми смо у том обележју дали свима могућност да могу да учествују са нама на било ком нивоу или да их представљамо о као легитимана и легална организација, односно странка. У том правцу ми смо уједно и политичка странка. Политичка странка је странка центра за јединствену Југославију што је врло забрињавајуће, у нашем статуту стоји да ми не признајемо институције Републичких система, јер сматрамо да ту нема економских и оправданих разлога. Рецимо три министра за Србију, нисам сигуран, али има некаква комисија вањских послова, других министара и тако даље и јесте да научне ин-

у склад зато што мислимо да је ово врло лоше и за Албанце у Црној Гори, али и за демократски имидж Црне Горе у свету. Има много области где су Албанци данас још увек обесправљени, навешћу области информисања где још немамо свој часопис или своју новину, немамо дневну емисију на албанском језику, затим област образовања.

Наша деца, албанска деца у својим школама не уче фундаменталне вредности, националне вредности Албанаца. Дакле, не учи се албанска традиција толико колико треба и колико је предвиђено и по европским стандардима. У култури је такође незавидно стање. Не ради ниједан дом културе на подручју где живе Албанци у Црној Гори, међутим од кад је на власти и од кад су на власти реформске снаге има знакова померања у позитивном правцу и ми се надамо да ће реформски блок оста-

И старо и младо зна ко су српски радикали

ти убедљиво на власти након 31. маја и очекујемо да ће се постепено у сарадњи са таквим странкама, са таквом влашћу поправљати положај Албанаца у Црној Гори.

Што се програма, основе програма нашег тиче ми се залажемо за специјални статус албанаца у Црној Гори зато што мислимо да смо другог етничког порекла и знамо да имамо своје специфичности као други народ и залажемо се за тај статус, али статус који би значио инкорпорирање Албанаца у државу Црну Гору, дакле улажења Албанаца у државу Црну Гору, а не као што је сада случај, данас у државним органима и институцијама, јер има тек 0,03 посто. Наставићу касније.

Водитељ: Господин Веселин Пилотић - Партија људског пута.

Веселин Пилотић: Поздрављам те у име Партије људског пута. Поздрављам те народе, који данас ниси, али можеш бити један од најчаснијих народа на овој планети. Поздрављам те у име партије која се бори да у моралном најдубљем сми-

слу представља Црну Гору. Један од основних циљева Партије људског пута јесте да буде на нивоу свог имена. Партија људског пута јесте у моралном смислу најачка организација у Црној Гори. Смисао речи - морал, јесте исти као и смисао онога што јесте истински систем вредности.

У делу економије Партија људског пута залаже се за тржишни систем привређивања у коме ће и друштвено да има своје место као и приватно, елиминација сиве економије и стварање онога, стварање производног процеса који јесте основа здраве економије. О даљем представљању своје странке, ја у овом тренутку сматрам да је важније да искажем поштовање према свима вама који сте данас овде присутни. Све моје речи које су упућене вама лично, које ће бити данас упућене, јесу са миром и са поштовањем. Ако нека моја реч данас буде оштра, то је само покушај мој у име моје партије да дамо допринос да овај народ живи боље. Хоћу да поставим једно питање господи из Социјалистичке народне партије и го-

Зчас је организован прави домаћински дочек

сподину који представља Демократску партију социјалиста. Моје питање је веома једноставно, с обзиром да је један од основних циљева, ваших програмских основних циљева приватизација, реците ми зашто се Социјалистичка народна партија зове тим именом, односно реците ми зашто се Демократска партија социјалиста, када сте ви заправо чисти капиталисти.

Водитељ: Добро, ово се већ може навати и репликама, одговорима а трају два минута.

Миодраг Вуковић: Па ево можемо одмах, зашто да не, пре првог круга. Ако би биле овако чисте категорије, онда социјалиста не би било у Француској, Италији, Британији, на Западу а Шведска не би била социјалдемократска држава зановна на социјалдемократској идеји и социјалисти имају широк простор у својој политичкој идеји где се могу сместити економска и богата друштва, економски и богат поједница која хоће да сачува економску есенцију и структуру, заједнице у којој политички владају. Демократска партија социјалиста је заорала дубоку бразду економских реформи и ми смо из оног тромог система економског, непродуктивног желели да извучемо Црну Гору и успели да је изведемо на пут економске ефикасности, а то не може ако не трансформишемо ту трому привредну структуру, ако не унесемо нови дух, дух који не треба измишљати, дух који влада развијеним економијама света. То је пут који мора проћи преко приватизације ка ефикасној, привреди, у примерним црногорским условима и њеним интересима, интересима њеног човека запосленог човека у фабрици и у установи, институцији.

Према томе ради се о једној промишљеној оријентацији владајуће партије у Црној Гори која је дала очигледне а добре резултате, а то радимо на начин, поменух, развијени економски свет, тиме што нисмо по сваку цену креативци него смо добри репродуктивци и узимамо искуства света, проверена и валидна, ваљана и примењујемо их на црногорске услове исто онако као што је краљ Никола поздрављајући општи имовински законик рекао Балтазару Богишићу и поносни смо на то што смо слушали свет како треба да урадимо, урадили смо то како одговара Црногорцима.

Вуксан Симоновић: Па, исто питање. колега Пилотић је у суштини покренуо једно питање или једно од питања на које му се она велика некадашња Демократска партија социјалиста поцепала и разишла. Управо, поред односа према Црној Гори, поред односа према заједничкој држави и Савезној Републици Југославији где смо се ми разишли, једно од питања је и однос према приватизацији. Наиме, Социјалистичка народна партија, наравно, партија која се залаже за социјалну правду али која се залаже и за приватизацију је сматрала да се приватизација у Црној Гори мора спровести у свему у складу са законом и у складу са оним постулатима како је она замишљена и како је то усвојено у правном поретку и систему Црне Горе. Ми сматрамо да приватизација која се спроводи у Црној Гори, не спроводи се у складу са законом, то није поштена и праведна приватизација, да се тиме уништава црногорска привреда, да је у Црној Гори на сцени продаја предузећа буд зашто и да је на сцени продаја предузећа по систему монопола, дакле предузећа у Црној Гори купују људи који су блиски власти, који су у спреси са власти и тако даље, тако да господине Пилотићу мислим да смо се разумели и какав је однос социјалистичке народне партије према приватизацији.

Водитељ: Молим вас, само тренутак, за реплику се прво јавио Миодраг Вуковић.

Миодраг Вуковић: Ја сам мислио господо да ћемо ја и господин Симоновић да одговоримо уваженом господину Пилотићу, а господин Симоновић је отворио оно на чему је најтањи и он је признао да се приватизација у Црној Гори не сприводе по законима. Тачно, по законима које форсира господин Симоновић, његова партија, то је такозвано селективно прихватање закона и они су желели а желе и дан данас да Црној Гори наметну неке њихове законе. То су закони који се направе можда у Београду, у неком кабинету, приватизација у Црној Гори се спроводи по законима Републике Црне Горе уз пуно наспањање на основу, тамо где треба да буде наслоњено по уставу, на савезним прописима.

Господин Симоновић зна да је председник његове партије, који је до јуче био заједнички или председник те заједничке партије, пројектовао ту приватизацију, а зна и да су многи људи из те партије учествовали у свим тим процесима и одједанпут је неко наредио да од свега тога одскоче, па да се окрену против тога што су заједно са нама стварали. Нас, ти који су наредили нису уплашили, а ми смо наста-

вили, убеђени и дан данас да радимо по закону Републике Црне Горе, да водимо рачуна о интересима Републике Црне Горе, да водимо рачуна да та приватизација буде јавна, транспарентна, социјално подношљива, праведна и ту се не може фразамата демантовати учинено, ту се не може политичким флоскулама збунити било ко, јер у Црној Гори је данас најмање збуњених и ако их је у почетку било много, захваљујући управо оваквим политичким конструкцијама које апсолутно немају објективно упориште.

Ако господин Симоновић крене даље у разраду ове приватизације, поменућу људе из његове политичке структуре који су потписали све могуће уговоре да та владајућа, врхунска, Црна Гора добије и купи та предузећа.

Водитељ: Ја вас молим само господине Пилотићу, идемо на други круг питања да би и други добили...

Веселин Пилотић: Да ипак одговорим.

Водитељ: Добро, одговорите па идемо на други круг питања.

Веселин Пилотић: Управо је проблем господине Вуковићу у томе што сте ви као један

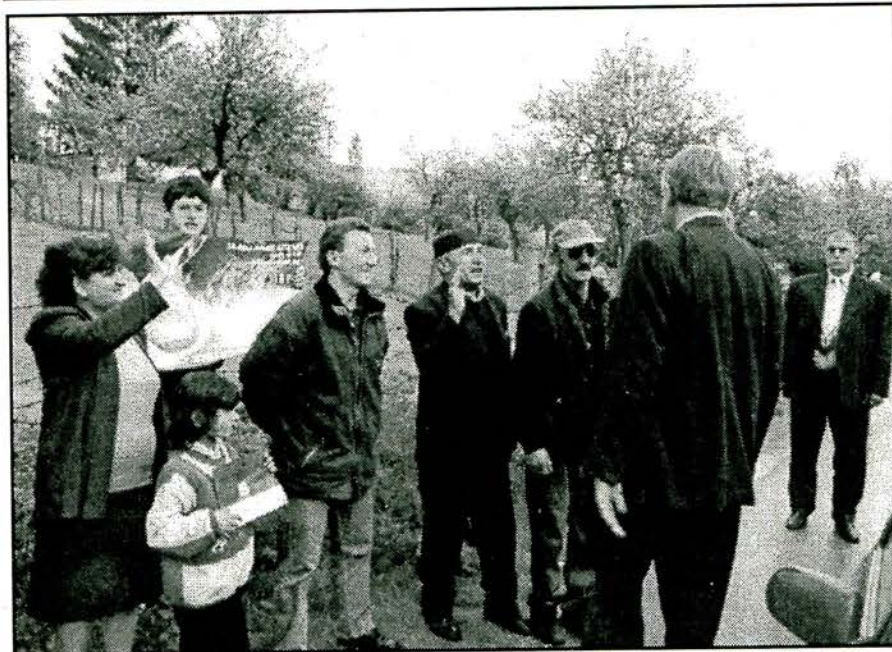
од људи из те врхунске коју ја помињем, а сада покушавате да то окренете на неку другу страну и да причате о некаким законима, не знам каквим. Ја господине Вуковићу говорим о законима који су усвојени у Црној Гори и који су усвојени у Скупштини Републике Црне Горе. Нико, па ни господин Булатовић као један од аутора или аутор пројекта приватизације у Црној Гори се од тога не одриче. Овде се само ради о томе господине Вуковићу, како се закони у Црној Гори примењују и да ли се у Црној Гори закони поштују господине Вуковићу. То, колико је ко данас у овој области, то је тема сутрашње емисије и о томе, када је реч о приватизацији биће више речи.

Овде је јасно о чему се ради господине Вуковићу, на сцени је непоштена и неправедна приватизација. Дајте, реците ми које је то предузеће у Црној Гори продато у складу са законом, које је то предузеће остварило онај циљ који је замисљен и који је предвиђен законима и правним поретком и свим оним што је конципирано када је приватизација у питању.

Водитељ: Хвала вам, биће времена за реплику. Идемо на други круг питања. Прво питање бисмо формулисали овако, како ви, односно ваша партија видите тренутну политичку ситуацију у Црној Гори, односно Југославији, односно ту релацију Црна Гора - Југославија. Како видите блиску будућност ових простора? Господине Шешел?

Др Војислав Шешел: Српска радикална странка је једина политичка партија која делује као моћна странка у свим српским земљама. У Србији смо већ владајућа политичка партија, снажни смо у Републици Српској а ускоро ћемо ући и у Савезну владу, а надамо се и у Црној Гори да ћемо постати поново парламентарна странка и да имамо значајну и озбиљну перспективу.

У Црној Гори 1990. године у време слома комунизма није дошло до промене власти. До тада владајућа странка, која је променила назив, задржала је власт и то апсолутну власт, освојену на изборима и гушила опозиционе политичке партије. У Црној Гори се задржао монополизам и идеолошки и политички. Опозиционим странкама је деловање било веома отежано, а неке од њих су праву голготу, као Српска радикална странка доживела. Оно што је данас најзначајније и чему смо се највише обрадовали, то је што је дошло до распада те владајуће политичке партије, а свуда где постоје неки монопол, било политички, било економски, уколико нема здраву конкуренцију, он почиње да се распада изнутра и то се десило у Црној Гори. Да је било здраве конкуренције, да та странка није сама имала апсолутну већину или имала само тесну већину, па да је морала да тражи партнере међу неким другим странкама не би дошло вероватно до распада, него би остали окупљени сви њени чланови, односно руководство би деловало у неким примеренијим околностима. Овако, десило се распад, он је добар, има и неке позитивне последице јер су оба крила из некада јединствене странке почели међусобно оптуживати. Некада ту има претеривања, некада ту има измишљања, али ако је само пола онога што једни другима говоре тачно, онда је то заиста значајна критика којој се

Потпредседник Србије је стиснуо руку готово свим мештанима

као опозиционари можемо само обрадовати.

Оно што је опасно у Црној Гори, то је зашпировање политичке атмосфере која може у неким тренуцима непромишљености да ескалира и до оружаних сукоба. Српска радикална странка ће и даље чинити са своје стране све што је могуће да се избегну било какви ултими обрачуни, да сви политички сукоби буду канализирани кроз политичке институције и кроз парламент, а и кроз дијалоге на округлим столовима, наравно, надам се са мањим бројем учесника него што је то данас случај. Српска радикална странка сматра да постоје значајни кризни моменти када је реч о политичкој ситуацији у Савезној Републици Југославији. Ми смо притиснути са Запада, западне силе покушавају да нам отму Косово и Метохију, Санџак и Војводину, покушавају да разију заједничку државу Србије и Црне Горе и појављују се и неки други сепаратистички наступи.

Чули смо сада један захтев господина из албанске партије који тражи специјални статус албанске националне мањине и ти процеси иду својим током ако им се на време не супроставимо, они могу потпуно да униште Црну Гору, и Србију и Црну Гору, а не само Савезну Републику Југославију.

Тај политички процес морамо водити свесни опасности које долазе споља а и свесни да овде водимо, односно да је неопходно да водимо цивилизовани дијалог а не да се међусобно тучемо и да наши непријатељи из тих наших туча извлаче корист.

Водитељ: Господине Вишњићу.

Аћим Вишњић: Пре него што пређем на ваше питање морам да подсетим наше гледаоце да овде нема нико моралнијег упоришта када је у питању ово питање од мене, значи нема ни бољег одговора од онога који ћу ја дати, надам се. Ја сам веома давно још у парламенту Црне Горе указао на узроке који ће бити погубне последице по нашу државу, по нашу нацију, уколико на време се не предузму најжитније, нарадикалније мере. Наравно да до тога није дошло и сву другу причу знамо.

Рекао бих тј. поновио оно што сам говорио на бројним нашим трибинама да заправо наша изборна заједница за српство једина стоји између завађених, дакле на једној страни имате господина Булатовића и његове савезнике, Српску радикалну странку др Војислав Шешељ, и Српску народну странку, а на другој страни имате господина Ђукановића, имате господина Клибарду, пре свега због тога што је човек који се изјашњавао Србином.

Дакле, наша изборна заједница за српство је она која сасвим сигурно спречава, уколико се гласачи одреде за нашу листу, најтеже последице у Црној Гори. Ја сам уверен да ће се наши људи одредити и ја ћу истаћи само један пример. Рецимо, јуче, пролазећи Херцег Новим најмање стотину људи које смо срели на кратком путу је рекло - овога пута ћемо руку дати теби, дакле гласаће за листу за српство. Наравно, наши људи су врло емоционални и врло памте велике учинке за свој народ, без обзира да ми се то више смучило да понављам али због оних истина које су посејане од оних који проносе истине тобоже, морам и то да припоменем. Наши гласачи, уверен сам, још једном, да поменем, знају дакле да ћемо ми бити та там-

пон зона, дакле ти људи који ће веома братски и веома патриотски увидети и спречити најгоре у Црној Гори.

Водитељ: Само тренутак....

Др Војислав Шешељ: Имамо реплику јер је поменуто наша странка....

Водитељ: Само тренутак, пре тога се јавио господин Ферхад Динош који има реплику на ваше излагање, а ви сте се јавили за реплику на излагање господина Вишњића. Према томе изволите господине Динош.

Ферхад Динош: Хвала. Господин Шешељ је поменуо специјални статус Албанаца о коме сам и ја говорио, када су у питању Албанци у Црној Гори али је то остало непојашњено довољно. Ми се боримо за специјални статус европског типа. Имамо моделе у многим европским земљама за то, рецимо, Швеђани у Финској такође као ми чине 7% становништва Финске. Они имају специјални статус на Аланду, тај статус не угрожава државу, као што не би ни наш специјални статус у Црној Гори угрожавао државу Црну Гору. Ја сам рекао да се тај статус залаже да тај проце-

Пут је настављен тек када је одговорено на сва питања и све честитке

ша коалиција распада. Ми никада нисмо имали ниједну реч осим братску и најбољу људску, а људи који су искључени из Српске демократске странке су мало револтирани, међутим питање је морала - да ли могу радити против једне такве националне странке. Ми смо уверени да ћемо кад уђемо у Скупштину ући у коалицију Влади јер без коалиционе Владе дешаваће се још горе ствари. То значи да ћемо у коалицијоној Влади радо видети и господу из Булатовићеве партије и господу из Ђукановићеве партије, а ми као веома јаки у тој коалицијоној Влади рећи ћемо - браћо станите немојте се тући, па да видимо шта сте учинили ви а шта сте учинили ми. Неправедна је прича и једне и друге стране да је истина на Булатовићевој страни или она друга, да је истина на њиховој страни. Истина је онамо где сам ја у Спужу, господо, тамо где сам ја оставио своју гардеробу, своје ципеле. То је метафора дакако и верујте да ми се то више смучило да понављам али због оних истина које су посејане од оних који проносе истине тобоже, морам и то да припоменем. Наши гласачи, уверен сам, још једном, да поменем, знају дакле да ћемо ми бити та там-

нат 7% у становништву буде приближан и у државним институцијама и органима Црне Горе, дакле у државној администрацији Црне Горе. Ми смо данас фактички гетоизирани зато што су наши представници ван државних институција били доскора. Сада је почело мало другачије да то буде и надам се да ће се тако наставити. Дакле, то би био статус који апсолутно не угрожава Црну Гору и њен територијални интегритет. Ми кажемо - ми хоћемо да признамо Црну Гору као своју државу у мери у којој нас та држава буде признала као своје грађане. До сада то није био случај. И, када сам већ код реплика у једном делу у првом јављању господин Дармановић је изрекао једно мишљење, чини ми се да је то нонсенс, да је Албанија створена на српским просторима, пошао од Душана итд. Албанија је једина земља која се граничи са сопственим народом, међутим ја не бих ишао у прошлост. Ми смо партија која гледа у будућност али ако би тако ишли онда је и Турска била овуда на овим просторима 500 година па ни су ово турске земље него српске, црногорске, албанске итд.

Водитељ: Господине Шешелј имате реплику, али за реплику се пријавио и Ранко Кадић, такође....

Др Војислав Шешелј: Ја сад имам две реплике, да ли је то четири минута?

Водитељ: За кога имате?

Др Војислав Шешелј: Имам прво на ову тврдњу господина Вишњића да је Српска радикална странка савезника Социјалистичке народне партије и Момира Булатовића. То једноставно није истина. Ми нисмо ничији политички савезници. Ми на ове изборе излазимо самостално. Имамо свој програм и своју политику. И, политички смо противници и Булатовиће странке и Букановићеве странке и свих других политичких партија, али нас не руководи мржња у политичком животу. Ми своје противнике сматрамо чисто конкурентом. Желимо да их победимо вољом народа. А, јосе ових избора зависно од односа снага у Републичкој скупштини могуће је да ћемо склапати неке политичке савезе. Какве видећемо после избора.

У сваком случају никада нећемо улазити у политичке савезе који доводе у питање наш национални, политички, економски, социјални и културни програм. То је оно што је најважније. Била је једна злонамерна дезинтерпретација и дезинформација лансирана и преко државне телевизије Црне Горе да се ми спремамо два дана пред изборе да саопштимо да се повлачимо, повлачимо листу кандидата и позивамо да се гласа за Булатовићеву странку. То је једна измишљотина. Ја не знам из чијег је то сервиса специјалног пропагандног ратовања лансирано али у сваком случају ово нам је била прва прилика да то демантујемо на државној телевизији.

Што се тиче положаја Албанаца у Црној Гори њихов положај је у складу са Уставом и законом на нивоу положаја националних мањина у најразвијенијим европским државама. Нико никада албанцима није ускраћивао њихова национална права. Право на језик, на школовање на свом језику, на културне институције, на информисање итд. Они су заиста равноправни са свим другим грађанима Црне Горе али то што инсистирате да вас бу-

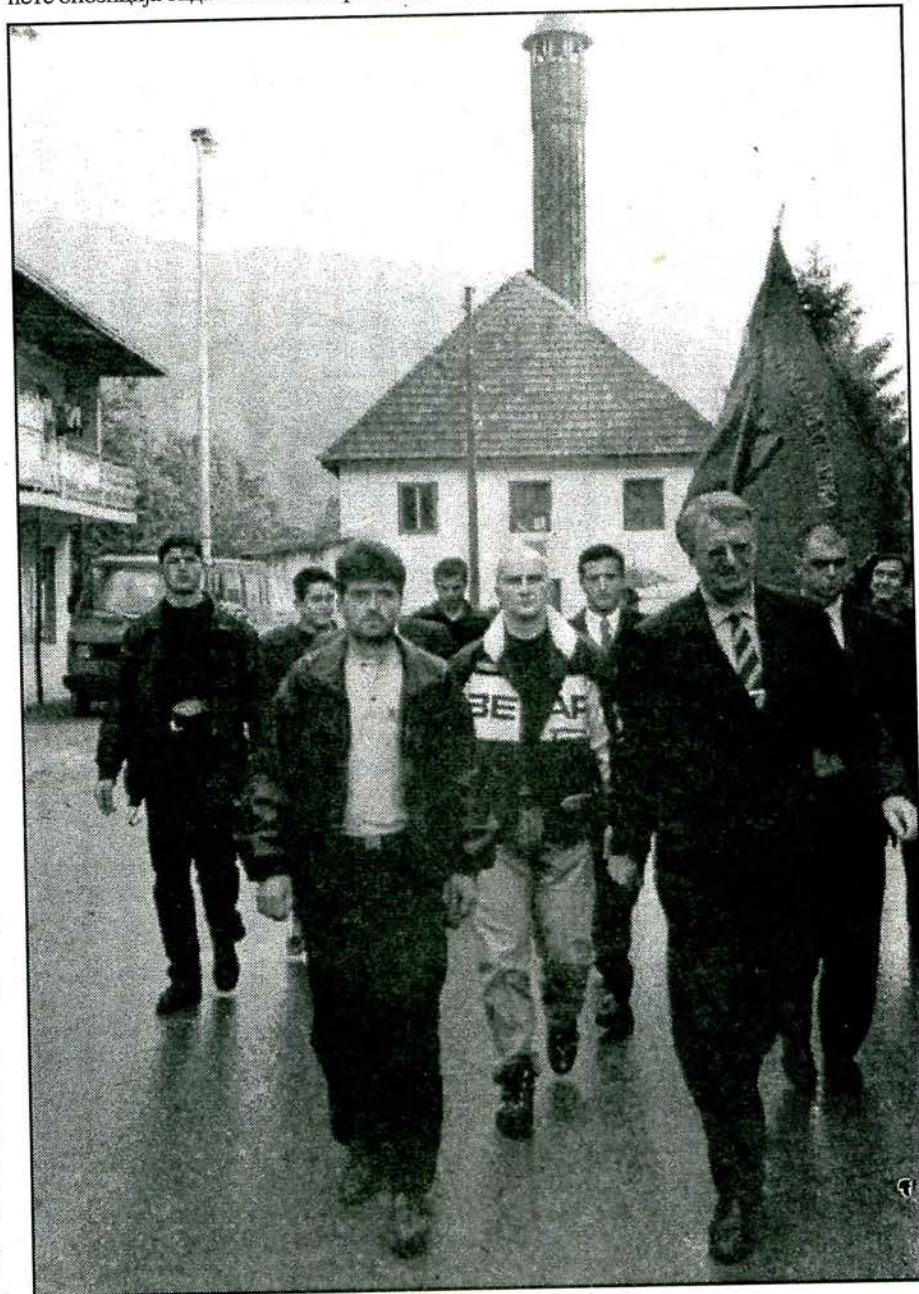
де 7% у свим институцијама можете да постигнете али кроз политички процес. Не може то унапред да вам се гарантује. Сутра можете тражити и у Српској радикалној странци у централној управи да имате 7% својих чланова. Или, ко зна, у којој институцији. Молим вас, и у држави, и у свим другим институцијама. Нису странке ван државе. Странке су унутар система државе.

Ово је сада друга реплика. Прва реплика је била краћи од два минута и брзичука завршила. Дакле, ваша политичка странка има шансу да то постигне. Изађете на изборе. Освојите одређен број посланичких мандата. Све ни прилике да више задуго у Црној Гори ниједна партија сама неће имати апсолутну већину. Дакле, можете да ускладите своје политичке интересе с неким другим странкама и да обезбедите такву пропорционалну или чак у већем проценту заступљеност у свим државним органима. Али, ако останете опозиција онда не можете претендо-

вати. Ако Српска радикална странка буде владајућа политичка партија не можете од нас тражити у Влади да имате 7% министара, да имате 7% у другим државним институцијама, у министарствима итд. Тамо где се изборите, тамо где освојите тамо сте присутни.

Водитељ: Молим вас, за реплику се јавио и господин Ранко Кадић на ваше излагање господине Вишњићу. Да завршимо овај круг с репликама. Господин Тадић.

Тадић: Морам да скренем пажњу мало ипак смо се удаљили од теме. Крећуће су реплике. Само господину из Отаџбине странке, господину Вишњићу да реплицирам. Ми из Српске народне странке апсолутно немамо намеру да водимо икакву политику са господином Вишњићем. Народ Црне Горе неће доживети ференције за штампу, напад на нашу странку. Ми на те његове нападе нећемо одговарати. Због онога што се предлаже и говори да је Србин. Доста је напада измешља Срба. Толико нас је мало да би нас нападали. Интервенисао сам зато што је изјавио и позива се толико на једног часног човека као што је Радован Ка-

Српски радикали у Гусињу, месту претежно насељеном муслиманима

Дочек у Гусињу није се разликовао од дочека по осталим местима

радић. Каже - нека приватна лица. Та нека приватна лица господине Вишњићу су рођена браћа Радована Караџића. И, молим вас, ако би могло да се разговара о теми. Овде је тема држава, односи, а не, ако уђемо у овакве реплике ово ће стварно бити бесмислено.

Водитељ: Добро, имамо још једну реплику а онда ћемо завршити овај други круг и онда ћемо после ићи на реплике. Господин Миодраг Вуковић има реплику.

Миодраг Вуковић: Две ствари доктору Шешелју. На две његове констатације. Не као реплика него као појашњење. Није се распала Демократска партија социјалиста као владајућа политичка структура изнутра, односно она се распала изнутра али иницијална каписла није била унутра. Него је иницијална каписла донета са стране. Јер смо ми убедљиво, као што сте ви рекли, добили парламентарне изборе 1996. године. Народ је рекао то што је рекао. Имали смо све услове да пројектујемо политичку, економску, социјалну, свеколику државну будућност Црне Горе у мери свог политичког утицаја, респектујући све опозиционе странке.

Треба познавати мало више Црну Гору, јер наш Парламент је Парламент достојанствене, јаке речи. Понекад је било ексcesa али ми смо поносни на достигнути степен демократије и парламентарне демократије. Нас су разбили споља. Требало је променити политичку вољу Црне Горе да би се остварио један други државни наум. Да би се суспендовала; адактирала и послала у историју Југославија коју је хтела Црна Гора 1992. године. А коју неће савезни врх. Садашњи фактички савезни врх.

И када је пропитао политичко расположење у Црној Гори, када је та доминантна политичка основа рекла не, рецимо да бирамо новог председника државе, непосредно, па после тога остале ствари, пошто нема та идеја политичко утемељење у Црној Гори требало је створити. Како? Прво треба разбити највећу брану а то је политичка основа власти Црне Горе, па су нам разбили партију са стране, нас и нашу партију они који хоће да проведу тај програм, а онда читаву ево годину и по дана продукују, генерирају кризу на коју ми одговоримо својеврсним демократским фронтом отпора који је наслонен на стасалу демократску Црну Гору и који ће дефинитивно однети политичку победу 31. и иселити те који разбијају по Црној Гори. А, оставити Црну Гору да ствара.

Водитељ: Молим вас да се договоримо (Шешел - тражи реплику) у овом кругу, да би дали и другим људима шансу да кажу, можда ћете имати реплика још касније...

Др Војислав Шешел: Знам, али сада мењате систем рада.

Водитељ: Још само господин Вишњић и онда ће ...

Др Војислав Шешел: Ви мени морате дати да одговорим господину Вуковићу. Међу нама није било личне дискусије... (више гласова у исто време). Водимо једну озбиљну расправу. Тамо где је лична дискусија, где то пређе у нешто друго, тамо можете ... да обуставите, али овако нема смисла.

Водитељ: Молим вас, господине Вишњићу изволите.

Аним Вишњић: Два минута, гледају на сат, па још два минута, значи четири укупно. Две сте реплике дали господину Шешелју, па морате и мени. Да вам кажем, господин Шешел је већ на овим изборима показао да је за маузолеј на Ловћену а не за цркву Светог Петра Цетињског, дакле он је на истом путу на коме је

Највеселији тога дана у Гусињу били су чланови Српске радикалне странке који су напoкoн видели уживо свог председника

и Комунистичка партија. Ја то све називам комунистима. Надаље, господин Шешел пре него што смо се нас двојица политички разишли, дакле само политички а не братски и српски, је био на страни господина Булатовића. Сада, треба ли подсећати, да је господин Шешел у коалицији Црвена ружа. Дакле, господин Шешел је потпредседник Српске владе, Србијанске владе, са госпођом Миром Марковић је у најбољим односима. Батинају студенте по београдским улицама, као што видите господин Шешел на то не реагује и шта бих ја још господину Шешелу могао да кажем, бог зна, али овог пута нећу него само толико и само да подсетим, наравно да ја нећу да се свађам ни са ким, а како рече господин брат Кадић из Српске народне странке је да се ја представљам Србином, нека то буде његова оцена и нека се то веже за његово расуђивање тих појмова и патриотизма пре свега.

Рекао је једну нову ствар због које сам ја само политичком аргументацијом скретао пажњу на Српску народну странку, односно на половину од бивше Народне странке управо због тога што је мало Срба у Црној Гори али биће их и те како, хтели смо коалицију са вама и све што сам рекао стојим иза тога. Ви знате да је то искрено. Ви сте, ваши посланици су скинули и сменили Радоја Контвића заједно са господином Шешелом. Контвића је требало давно, да се разумемо, скинути. Није ни требало да иде на место премијера или још на мањи положај није требало да иде, а што се тиче господине Кадићу браће Караџић, те уважене велике породице српске и црногорске, са којима сам лични пријатељ и непрестано код њих у кући, на њих уопште нисам мислио. Знам, чуо сам да су се огласили, и мене помињали али то су моја браћа и ја о томе нећу ништа да говорим, међутим, хајде и то да кажем, мој брат је приватно лице у односу на моју странку.

Знате, ако бих ја био из било којих разлога одстрањен из странке или не бих ту био, неби је заступао мој брат него мој потпредседник, те према томе, господин Крајишник ће ових дана веома прецизно казати народу Црне Горе о чему се ту ради. Ту неки ратни профитери знате изгубили су шансу да још профитирају од онога што су радили током рата па су се сада врло замерили, а онда Црвена ружа, господин Шешел и господин Бојић, ви сте у једном табору, ви хоћете једноставно да кажете гласачима Црне Горе како сте ето ви прави Срби и нисте сврстани... Не не, господине Хадићу, господине Шешел, ја сам и господин Војиновић и наша странка непоткупљиви. Ми стојимо између вас а ви сте у комунистичким таборима. Имате наравно право. Међутим, и наше је право да будемо оно што јесмо. Ја позивам и вас и господина Тадића да говоримо политичком аргументацијом а не омаловажавањем. Знате, да се ја представљам као Србин. То је ето то што ја вама господе предлажем а идемо на политичко тржиште. Сада ће бити избори па ће се богам показати и те како добро шта је шта и ко је ко. Ваши су контраобавештајци из војске Мирјане Марковић и господина

Шешела ишли на Пале да разбијају нашу коалицију господо, а ево, рекох још једном, јуче је господин Којичић, председник Српске демократске странке Србије рекао грађанима Црне Горе и бирачима да је то јединствена странка, да је њен председник проф. др Новица Војиновић. Криво вам је што нисте успели да разбијете нашу коалицију. Е, нећете је разбијти. Знате, нећете је разбијти и мени је жао, велики су патриоти и код вас и код господина Шешела, међутим сада сте погрешили. Други пут ћете имати прилику на поправку. Али, узгред да запитам господина Шешела, ја сам изабрао господине да седнем до вас, ко ће вас господине председниче...

Др Војислав Шешел: Као да је неки жреб био господине Вишњићу.

Ахим Вишњић: Није жреб...

Др Војислав Шешел: Онда се избацило то на телевизији...

Ахим Вишњић: Немојте ми трошити време молим вас. Ја вас само питам - када би се чудо десило да ваши људи уђу у Парламент би ли заступали вашу странку, министри из Србије, или ви? Што није дошао неко из ваше странке из Црне Горе него сте скупили углавном ноћне стражаре и поставили сте их на посланичку листу.

Водитељ: Добро, хвала, молим вас не сада господине Шешел. Нећемо сада ићи у реплике. Молим вас, прихватамо... Предлажем да сви преостали учесници кажу својих три минута о питању о коме смо се договорили а онда ћемо касније ићи сви на реплике. Да и сви остали...

Владислав Вуковић: Ја сада сиљујем ствар, али пошто су они два три пута то учинили, дозволите да дам само једно појашњење. Господин Вишњић већ три пута помиње комунисте а ја му кажем да у нашем речнику овде комунизам се односи само на мене и на моју партију. Сви ови са којима разговарате овде нису комунисти. И, правите дистинкцију у томе. Молим вас, јер им на тај начин правите у народу непотребну рекламу. Народ вама верује и због тога се за њих опредељује. И убудуће када нападате комунисте удрићете свим силама на Савез комуниста Југославије и Црне Горе када сте у Црној Гори. А, тамо нађите неке друге. И, још једну ствар, молим вас да почнемо да се изређамо, па да каже свако шта има да каже у два три куруга па онда да разговарамо. Иначе, овако ће се десити да они који су мало, да не кажем културнији, него финији, остаће без речи. Није добро. Послали су нас да кажемо сви што имамо у овом одсутном моменту.

Водитељ: Молим вас, да идемо онако како смо се договорили. Да завршимо са овим питањем па онда идемо на реплике. Али, пре тога, ево, добили смо један факс од коалиције Листе удружених Бошњака муслимана којим се каже - обавештавамо вас да Листа удружених бошњака муслимана неће учествовати у емисији сучељавања политичких странака јер смо повукли своју посланичку листу. Господине Дармановић изволите.

Илија Дармановић: Ја ћу прво да се осврнем у овом термину од три минута на излагање господина Диноша где је рекао да је нонсенс да је Албанија створена на српским просторима. Нонсенс је од господина Диноша што елементарне историјске чињенице не познаје или неће да их познаје, јер ти српски споменици по Косову и Метохији, по Албанији, били су сведок историје, да је то била српска земља. Цр-

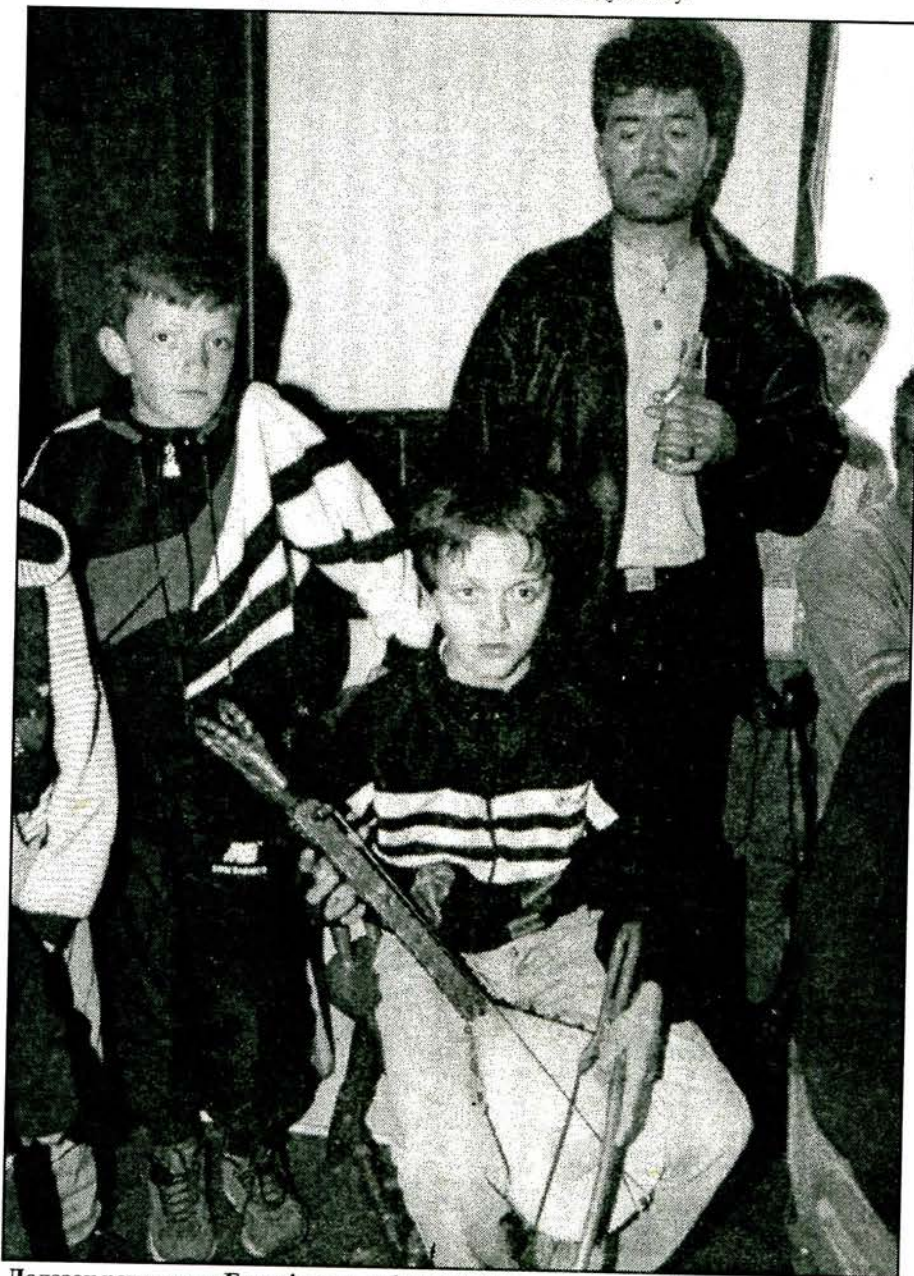
на Гора је 1913. године ратовала за Скадар, освојила је Скадар, изгинуло је 13000 црногораца и потпуно право има да ту територију тражи, а она је не тражи за сада. У нашем програму то питање остаје отворено и ми не признајемо то одузимање од стране великих сила које су однеле Скадар. А, да је нестабилно стање на границама чињеница је и сада и историјска да је увек било погибије наших граничара на територији Југославије, и да је долазило из Албаније.

Међутим, овде није у питању Албанија. Овде је у питању Црна Гора и наши програми које треба данас да изнесемо. Ми, српски народни радикали смо искључива национална странка. Ми представљамо једноставно једну нову снагу националног покрета на подручју Црне Горе. Ми смо ти који се залажемо да заступамо свих 14% Срба јер изгледа само у Црној Гори Срби могу чинити националну мањину, јер немају гаранцију да имају одређени број посланика, нити посебне изборне олакшице како то имају друге националне мањине. Ми не можемо прихватити да интересе српског народа заступа Социјалистичка народна партија која је

партија леве оријентације како сами кажу, јер Србе не може заступати нико ко је леве оријентације. Но, то је опет нека врста преваре српском народу. Само у циљу придобијања гласача и гласова. Када то нестане неће се више ни интересовати за Србе, као што се неће ни обилазити села, засеоци и градови осим када се то чини у изборној кампањи. Нећемо правити ни један пут нити ће се градити нови, нити ће се нешто обећати.

Комунисти не могу бити, не мислим на господина Вуковића, него на остале који су били комунисти, који још увек на тим елементима владају, не могу бити ти Срби који су објавили свештенике, који су рушили цркве и који нису признавали цркве него су хтели од марксизма да направе једну секту или неку веру. То не можемо да признамо и то наш програм не признаје. Ми се кроз наше основне циљеве боримо за слободне и независне српске државе, да гранаје према Албанији буду покривене са професионалним војницима а према Републици Српској да апоступно не постоје никакве границе.

Водитељ: Хвала господине... Изволите господине Радловићу.

Долазак радикала у Брезојевицу, у близини Гусиња, улешао је и овај гуслар којег од његових колега издваја само то што још нема бркове

Милован Радловић: Странка природног закона сматра да је стање у нашој земљи ужасно. Наравно, оно може бити још ужасније и не само због наших унутрашњих ствари или ближе околине, него зато што је општествени тренд такав да се иде ка негативностима. У то ћемо се брзо уверити. Ко још не види, да ће се и оне јаче земље, за које сматрамо да су јаче и стабилније, да ће се и оне позабавити много око својих проблема. Сматрамо да ће стање бивати све горе и горе, такве су тенденције, и да судбина ове земље зависи од тога у чијим рукама ће бити. Једини начин да се спаси Црна Гора и Југославија је да буде на власти Странка природног закона зато што она једина има приступ неограниченој моћи организационе снази природе која управља бесконачном васионом, која се непрекидно шири са једним савршеним редом, савршеним увидом у све што се догађа. Ове наше групе за стварање кохеренције које ми стално спомињемо, оне су оклоп, оне стварају непобедивост нације и нема другог начина данас да се, и уопште не може бити изнад овог начина, да се спречи оно што су наши разни присутни претходници говорили, разбијено је нешто изнутра или разбијено је нешто споља.

Уопште се нешто не разбија споља или се не разбија изнутра, ако је то јако кохерентно, ако је сложено као онај ласер о коме смо некада говорили, који има исту валну дужину и исту фреквенцију. Он је непобедив. Имамо прилике са квантном механиком и сличним стварима да видимо како један савршени проводник има електрично поље око себе и магнетно које је непобедиво. Никакав страни утицај не може да пробије.

Значи, ако смо ми у себи јаки, сложни, ако имамо оно што свете књиге кажу - царство небеско у нама, и да дођемо у додир са њим, ми имамо сву одбрану. Нама нико не може споља наудити, као што мала орахова љуска све док не уђе вода у њу може да плива огромним океаном. Према томе, све је то у нама. Ми можемо да одржимо то савршено управљање, можемо да одбранимо земљу од бити ког непријатеља тиме што постајемо јаки. Само слабији пливају уништени, на неки начин, било споља или изнутра - како ћемо рећи, то није битно, једино слаби пате и све ово наше што ми овде причамо то је један поглед, стари поглед који већ треба да буде превазиђен. Све су старе партије осим Странке природног закона и ми треба да превазиђемо више тај начин управљања. Јер, што народ каже - да јој треба наше слоге не би никад кише нашло. Ово је једна политика која само води у конфликт. Једино Странка природног закона има бесконфликтну политику а тиме се већ мења дефиниција политике, јер сви који су истицали дефиницију политике говорили су да је то вештина могућега. Ми кажемо да је то вештина немогућега. Немогуће, односно да не постоји у природи ништа немогуће. Управљање једне овакве владе или овакве странке, према томе све се мења, мења се поглед на читав свет. Кажем поново, то само може Странка природног закона.

Водитељ: Социјалистичка народна партија и господин Симоновић.

Вуксан Симоновић: Ја желим да наставим пре започету мисао код поштовања и залагања Социјалистичке народне партије за поштовање принципа владавине права и владавине закона у Црној Гори. Најиме, током свих ових седам година вишестраначја у Црној Гори израђен је један релативно модеран и заокружен нормативни систем. Закони у Црној Гори су у основи усклађени са основним стандардима и токовима савремених и демократских уређених држава и нису препрека процесу интеграције наше земље у њено најшире окружење и међународно окружење.

Пун погодак: осмеси одају расположење слушаца

Међутим, свеукупна државна и политичка криза у Црној Гори јасно је разоткрила и показала да сами закони нису довољни да се проблеми у држави решавају на демократски начин и уз поштовање непријатеља владавине права и владавине закона. Да би се то остварило претходно је потребно да се испоштује неколико основних предуслова. Најиме, власт у Црној Гори мора да буде демократска. То пре свега и изнад свега значи да она мора бити изабрана на демократски начин, дакле мора да проистиче из слободно изражене воље грађана Републике Црне Горе на слободним и тајним изборима.

Друго, мора се у пракси и до краја испоштовати принцип поделе власти. Треба остварити Уставом предвиђену аутономију и међусобну независност сва три сегмента државне власти у Црној Гори, а она је као што је познато подељена на законодавну, извршну и судску. У стварности то значи да се мора обезбедити механизам који ће онемогућити доминацију било којег сегмента власти над другим и његову злоупотребу у дневно политичке сврхе и циљеве, као што је то најжалост сада случај у Црној Гори.

Социјалистичка народна партија Црне Горе сматра да је демократска власт само она власт која безусловно и у свему испоштује изборни програм на коме је задобила поверење грађана Републике Црне Горе. Најжалост, знамо да због пуча који је извршен у Демократској партији социјалиста од стране групе, мањине која је злоупотребила државни апарат и злоупотребила органе и извршне и судске власти, дошло је до тога да је у Црној Гори дошло и до овако дубоке државне и политичке кризе. Социјалистичка народна партија такође сматра да је демократска власт само она власт која јавни сектор у друштву, дакле и државни и сектор у локалној управи сматра сервисом грађана и у свему ради у интересу грађана. Дакле, ми сматрамо да је демократска власт она која поштује правни поредак, дакле устав, законе, правила и све демократске процедуре које су предвиђене у правном поретку.

Водитељ: Господин Ранко Кадих, Српска народна странка.

Ранко Кадих: Драго ми је да смо се ипак вратили овој правој теми и сврси ове емисије. Погледајте, Српска народна странка је увек

говорила и увек се залагала за државу, правну федерацију где ће стварно владати демократија и слобода грађана. Када је направљена 1992. године нова, трећа Југославија, ми смо говорили - направиле су је две партијске олигархије. Значи, оне које су тада имале апсолутну власт и у Србији и у Црној Гори. Читаво време смо вам скретали пажњу да се може десити ово што се најжалост дешава данас у Црној Гори. Када се партијски другови посвађају доћи ће до покушаја пуцања заједничке државе.

Ми из Српске народне странке смо се стално за то залагали, и залагаћемо се да је држава буквално изнад сваке партије, изнад сваког лидера. Невероватно, сада тек октривамо, од људи који су били у власти осам година, да није ваљда да смо ми из Народне странке и опозиције држали власт свих ових осам година. Сада се сви појављују одједанпут, као дошли су са неког годишњег одмора и не знају шта се дешава, сви траже неки нови почетак а људи који су правили и писали тај Устав нас убеђивали да ми живимо у савезној држави. Сада испаде да није више ни савезна држава него савез држава, а сада исто чујемо - неко, одакле. И, онда када се то помене - неко, па се помене из Београда.

Колико ја знам Београд је главни град Савезне Републике Југославије и све што не ваља приписује се Београду. Ми из Српске народне странке, верујте нисмо задовољни савезним уставом. Али, треба га мењати. Ако овде неко стално тврди и говори о некој неправедности Црне Горе и Србије, молим вас, нека то покрене, постоје уставни механизми, како да се то само измени. Значи, они људи који су осам година владали сада одједном ништа не знају. Они би поново да траже неке нове пометке а ово што су довели Црну Гору овде где су је довели, то је страшно. Ја хоћу само да кажем једну другу ствар.

У Црној Гори је таква подела. Толико има мржње. Може да се деси оно што нико не би желео. И уместо да овим неким разговорима сучелимо нека мишљења, покушамо да спустимо тензију чини ми се да их ми подижемо и распирујемо. Значи, Српска народна странка јесте за федерацију, за федерацију Црне Горе и Србије. Јесте за поштовање устава, јер кажу правници - закон какав год да је боље је поштовати га него не поштовати га.

И, на крају, господин који је направио читав круг реплика, коме уопште немам

намеру да одговарам, све је странке напао, ставио их у једну или другу, осим странку чији је председник председнички кандидат, онај коме је он обећао ципеле док је био у затвору у Спужу. Према томе, да се ми стварно вратимо теми а не да слушамо разне реплике и увреде од неких, да не кажем, малих странака.

Водитељ: Савез комуниста Југославије, комуниста Црне Горе господин Вуковић.

Владислав Вуковић: Југославија је у врло тешком стању и не од јуче. Она велика Југославија је разбијена од стране националиста који су припремани с поља а у нутра извршили растакање и разједињење које смо преживели до сада. Они најекстремнији желе да то чине и даље. И, то сада изазива врло тешко стање и у Србији и у Црној Гори. У Црној Гори стање је до те мере тешко и проблематично да стварно треба да постоје неки фактори који ће стати између два дела доскора јединствене партије и овом народу објаснити да се конфронтирањем на једној или другој страни не изазове оно што не бисмо желели. Ми хоћемо Југославију. И већина народа у Црној Го-

ри хоће Југославију али хоћемо Југославију као федеративну заједницу, демократску заједницу равноправних република народа и народности који живе у њој и ми хоћемо Југославију у којој је Црна Гора конститутивни елемент. Јер, она има за то историјске културне и сваке друге елементе који јој то обезбеђују, да буде конститутивни елемент федерације на једном европском или светском нивоу.

Према томе, комунисти у том погледу немају дилема. Чак, да је Црна Гора много мања него што је, с обзиром на њену прошлост, традицију и све оно што је кроз вековну борбу до данас остварила, треба да буде то. Исто тако ми сматрамо да је положај мањинских народа деликатно питање и општенационално питање мора се решавати на један нов, савремен, цивилизацијски начин и по светским стандардима, при чему никада не сме испасти грађанин - човек. Ако сваки грађанин - човек буде на свом месту једнак у пракси и пред законом онда ће бити лако решиво и национално и народно питање. Ако то не обезбедимо онда ћемо имати сукобе са несавесним последицама. Ми знамо историју и традицију и све

то морамо имати на уму, али с обзиром да смо тако измешани на овом Балкану никакве чисте националне опције не долазе у обзир, сем са крвопролићем, а то ми не желимо.

Водитељ: Господин Миодраг Вуковић, коалиција „Да живимо боље“.

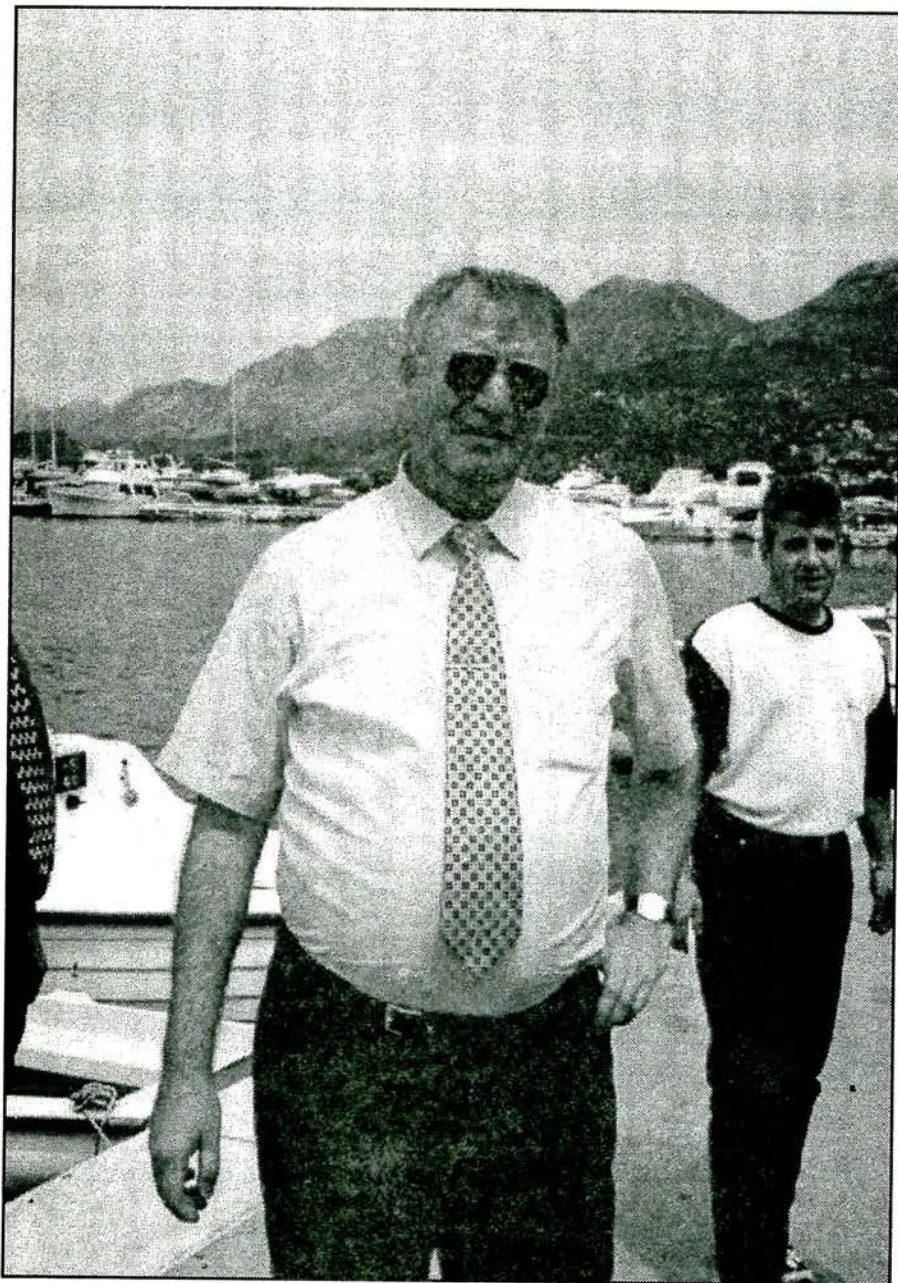
Миодраг Вуковић: Ја припадам оним људима, а они су у већини у мојој партији, односно то је став моје партије, да је питање свих питања и на овим изборима а и на претходним изгледа усуд ових простора, питање државе. Јесте демократија важно питање, јесу све остале ствари важно питање, али је поново у питању држава. Демократска партија социјалиста и њени политички партнери који заједно чине Листу за бољи живот хоће да сачувају Црну Гору као демократски, економски и политички развијену, као грађанску државу, поносну на своје дуго трајање а посебно поносну на чињеницу да је то држава и земља добрих људи, пуних националне, верске и свеколике толеранције. Ми припадамо оним политичким партијама и ми смо она политичка понуда која хоће Југославију, Југославију 1992. као заједницу Србије и Црне Горе, као савезну државу која је савез те две државе, која је заједница равноправних држава Црне Горе и Србије, такође демократска, економски богата, политички развијена, међународно уважена. Југославија која треба што пре да се ослободи свих оптерећења која сама себи ствара и да се врати на ону празну столицу у Уједињеним нацијама која је чека као метафора за потребу пуне интеграције Југославије у ту међународну заједницу. На томе ћемо инсистирати и томе смо политички окренути.

Морам да кажем да први пут чујем и по оном народном ко чека тај и дочека, рецимо од наших политичких опонената из Социјалистичке народне партије да је Црна Гора срећена правна држава. Да има изграђен правни систем. То је задовољство чути. Јер смо до сада слушали да је то лоша држава, проказивали су је, демонизовали је, јуришали, рушили, покушали бацити на колена, да би је ставили под патронат, да је малолетна, да нема право на државно постојање. Чак су предузимали мере да поред тих добрих закона, како чусмо данас, по којима је поступала власт Црне Горе, стављали су у функцију савезне институције које ама баш немају шта да траже у изворним сувереним надлежностима Републике Црне Горе, да би правно дисциплиновали тако добро правно организовану Црну Гору.

Ја бих волео да господин Вуксан Симоновић објасни данас и овде мени, објаснио ми је да је Црна Гора правно срећена држава. Хвала му. Ми на томе инсистирамо већ две године. Убеђујемо и Црну Гору и Југославију. Црну Гору смо убедили а Југославију ћемо убедити после 31. да објасни само, пошто су, читам, победили на савезном нивоу. Не знам кад су били избори за савезни ниво, да ли ће тако срећену правно стипулисану организовану савезну државу хтети и он, која ће реаговати на сва ова угрожавања људских права и слобода која се дешавају у оном другом делу Југославије а чији лидер, промовисан ових дана, мислим на странку господина Вуксановића, за председника Савезне владе, који води унутрашњу и спољну политику, да ли ће они реаговати на неправна чињења у нашој савезној држави. Хвала вам.

Водитељ: Молим вас, да завршимо овај круг. У осталом, договорили смо се да завршимо први круг. Господин Љубомир Антовић, Странка девизних штедиша.

Љубомир Антовић: Црна Гора је угрожена у првом реду са стране, од вањских сила. Онда, након тога, угрожена је и из нутра. Делују огромне силе како европске тако и свет-

Др Шешељ у Бару, нашој највећој луци

ске на челу са Америком да покушају на сваки начин да издвоје Црну Гору из Савезне Републике Југославије. Дубоког сам уверења, познавајући менталитет Црногораца, а један сам од старијих на овом простору, у Пјешивачком Долу, што је записано и у књигама, а имам и нешто више година од осталих присутних, да до тога неће доћи знајући свој народ и знајући српски народ. Узалудан је покушај квази-реформиста, узалудан је покушај било каквих других снага било националних, националних мањина да ће успети Црну Гору да баце на колена и Црногорце. Позната је Црна Гора свету. Није никад Црна Гора била без Србије и Србија без Црне Горе. Узалудан је покушај било којих деструктивних снага, било са истока, запада, севера, југа. Ово је земља наша. Ово је земља која се зове Југославија, која има уређен и те како добро уређене уставе. Ако ни су потпуни треба их дорадити, што је нови премијер и најавио. Ја га не зовем такозвани, јер је он на основу савезног закона, на основу савезних институција, односно скупштине савезне и Републике Југославије изабран и не би требало да се бавимо са левантним и некаквим споредним стварима.

Треба да идемо у центар круга, да нађемо где ћемо и како изаћи. Не бојте се браћо Црногорци да ће неко закрвити нас. Јаки смо ми. Знамо ми шта треба чинити у датом моменту. Имамо ми Војску Југославије. Та војска нема куда више да иде из ове земље, сем ако ће у Албанију. Нема она куда. Она мора да брани границе ове земље. Она мора да и те како заустави ово што је хаос који влада у нашој лепој Црној Гори. Није нама Србија крива. Нису нама савезни закони и прописи криви. Криви су нама људи, они који су владали овде седам осам година. Они су основни кривци. Они ништа нису направили боље у овој Црној Гори. Нека они причају бољи живот али ја видим само бољи криминал у овој земљи, који цвјета који треба зауставити милом или силом. Имаћу још речи.

Водитељ: Господин Ферхад Динош.

Ферхад Динош: Демократска унија албанаца се и програмски обавезала да се неће мешати у фундаменталне братске односе Срба и Црногораца. Ја и као појединац тако то доживљавам. Не бих дао себи морално право да задрем у фундаменте та два народа који су врло блиски и који боље знају своје релације не-

го ја њихове као комшија. Дакле, моја странка не задира у те фундаменте. Живела та браћа у једној или у одвојеним кућама. Међутим, у било ком случају ми се залажемо и знамо да нам припада једна наша соба у којој тражимо да услови живота буду приближни или исти као у кући или кућама, али у кући, у сваком случају. Нама би било жао, видимо неке тенденције сада да неко кидише на државност Црне Горе и ми као грађани Црне Горе и нама то тешко пада јер знамо да је традиција те државности дуга и свако ко хоће да одбрани ту државност имаће нашу скромну помоћ и мислимо да ће ипак ствари тећи тим током, да ће Црна Гора бити усправна, бити држава, бити република. Актуелна федерација то сада не показује. Неко будуће решење ће вероватно довести нешто боље.

У сваком случају ситуација је напета. Ми не би волели да се дес нешто међу браћом што би изазвало нереде, немире, не дај боже крв, али и крв већ пада на Косову. Тамо су већ сукоби, тамо су већ конфликти, и мислим да сви заједно морамо да се залажемо да се тамо отвори дијалог између легитимних представника косовских албанаца, београдске власти уз посредовање међународних фактора и да се преко дијалога се дође до оптималног решења које би значило да Косово буде без сукоба, без немира и да буде без крви и жртава. Ја сам већ рекао да Косово не може да буде ни колевка Срба ни спаваћа соба Албанаца, то је можда баналније, али тако сам се изразио. Али, може да буде дневни боравак свих који на њему живе и верујем, убеђен сам да све снаге треба сада да усмере своје активности на праведно и демократско разрешење косовског питања као огромног баласта живота на овим просторима.

Водитељ: Партија људског пута и господин Пилотић.

Пилотић: Овај разговор посматра и слуша народ Црне Горе. Ја овај народ поштујем. И, небих желео, било би ме стид да овај народ наш разговор постави на ниво неозбиљности. Молим вас, с поштовањем се обраћавам вама водитељима. Дајте свој допринос да овај разговор има ниво који имају људи када разговарају а не ситни политичари. Поставио сам питање двојици уважених представника својих странака. Не желим да се утркујем овде заиста за реч на тај начин дајем свој допринос смислу речи коју сам представио.

Направили смо цео круг, нормално један део смисла се сада изгубио, али ја настављам и користим својих три минута сада. 1988. године, када је био први митинг у Црној Гори, то је био испит храбрости. Тада, те вечери, моји другови су водили тај митинг. Чекајући мене. Ја сам те ноћи, морам да кажем народу Црне Горе, имао јаку борбу сам са собом, да будем што краћи, што једноставнији, наука или политика. То је било питање које сам ја себи постављао. Након одређеног времена дошао сам до закључка - наука. Наћи ће овај народ некога и снаћи ће се и без мене. Тако сам размисљао те вечери. У души својој знао сам да грешим а посебно знам то данас, јер да сам те вечери изашао пред скупштину бар би једно дете у Босни спасао. Поставио сам питање уваженој господи, које је у ствари темељно питање свих питања на овим просторима. Постоји само једно питање које је дубље од овог питања, а то је питање које човечанство поставља себи - да ли је човек у својој суштини духовне или материјалне природе. То је питање целокупне науке. Ово је друго питање које сам ја поставио тако уваженој господи по вредности. 1988. године на сцени у Црној Гори и Југославији био је самоуправни социјализам. Самоуправни социјализам као друштвено-економски поредак. Тада нису свој скуп уредно пријавили у складу са законом. Када заседа Народна скупштина закон забрањује да испред зграде Народне скупштине било ко демонстрира. Ако он дође омета саобраћај и полиција мора свој посао да обави. А које су професије демонстранти и колико их је било? Било је шачица Ђинђићевих присталица и ништа више. Не може нико демонстрацијама да омета исправно функционисање власти. Међутим, вратимо се на оно што је основна тема нашег разговора.

Црна Гора није угрожена од Савезне Републике Југославије. Црна Гора је саставни део Савезне Републике Југославије, а на свезном нивоу не доноси се одлуке у складу са жељама скупштине Србије или Скупштине Црне Горе. У савезној држави одлуке се доноси већином гласова присутних посланика, осим у случајевима које је Устав стриктно набројао. Не може да се каже да је донета нека одлука, али ми нисмо сагласни. Нисте, јер нисте имали већину. Господине Вуковићу ја и очекујем да ћете Ви на ово реаговати и желео бих један озбиљан дијалог баш на ту тему.

Љубомир Антовић: Поставио бих као прво питање свим досадашњим парламентарним савезним и републичким посланицима, шта су учинили за девизну штедњу у Црној Гори и Југославији и зашто нису донели законе и начин повраћаја те девизне штедње? Што се тиче ове реплике да будемо јасни, тачно је ово, не знам ко је то рекао и нећу да именујем, али сте сви ви прозвани који сте рекли овако како ја сада напомињем, а то је - не функционише правни систем у Републици Црној Гори. Основни кривци за то су председник Републике и бивши председник Владе, господин Мило Ђукановић. Мени се чини у ових сто спорова које водим у име девизних штедиша и других кривичних дела, око 50, које смо поднели надлежним државним органима у Републици Црној Гори, а ниједан још није окончан, сем једно извршно решење за 1000 штедиша, које је у спрези са милицијом, односно у Министарству унутрашњих послова Републике Црне Горе, на свим могућим начинима у спрези са моћницима не дозвољавају извршење и других процеса. Основне кривце ја видим у челницима, односно у руководном кадру, како од председника Владе, од председника Републике, па даље до председника судова и органа институције. Будите уверени да ти људи када би се могли

Грађани Бара нису крили своје задовољство због присуства др Шешеља

некако искључити са тих функција или послати у пензију, верујте да би Црној Гори другачије цветале руже и Црна Гора нема проблем са савезном државом. То су измишљене ствари. Постоји устав, а на основу тог устава постоје постуци. Ми смо странка девизних штедиша, имамо законитост а у Црној Гори нам је то анулирано од основних судова, па до Уставног суда, а наш поступак се налази на Уставном суду Савезне Републике Југославије, који још није решен од 10. месеца прошле године. Ја вас питам да ли функционише правни систем? Не.

Водитељ: Реч има господин Владислав Вуковић.

Владислав Вуковић: Овде је речено да је комунизам пропао. Ја не бих желео да пољемим са том изреком и хтео бих да кажем да је то тешко доказати. Постоји огромна теорија о социјализму и комунизму која је чак предвидела и ово што вам се дешава и сигурно је путоказ за успостављање одређених хуманијих људских односа и та теорија и пракса је утицала и припитомљавала до сада и западни капиталистички свет. Али, када се ради о нашем стању овде у земљи морамо знати да је радничка класа разбијена, а комунисти траже да се она поново уједини и да свој глас дигне и учествује у власти. Ми чак тражимо да у парламентима постоји нешто као веће рада и да постоје синдикати, али сасвим другачији. Када радничка класа дође до дна, а неће још, јер имамо још онога што је створено за 50 година социјалистичке изградње, она ће сама проговорити и узети да се руководи најбољом праксом и теоријом социјализма и комунизма. Према томе, илузорно је говорити о томе. Најлакше је веровати и рећи да је у веровању решење свега што имамо. Међутим, људи који су озбиљно студирали марксистичку филозофију и филозофију уопште социјализма и комунизма знају да је то теже научити, него једноставно рећи да је ово створио Бог или нека већа сила и дати неку флоскулу, наводно што ће народ веровати. Народ је видео, нарочито они који имају 30, 40, 50, 60 и више година како се живело уз све промашаје и грешке и народ ће ваљда видети да само руковођење том теоријом и позитивном праксом може ићи напред.

Водитељ: Реч има господин Вуксан Симоновић.

Вуксан Симоновић: Реплика господину Вуковићу. Видите господине Вуковићу, већ сте помало постали лично мени досадни са овим упорним понављањем како ћете победити на изборима. Ја то могу само да тумачим као једним вашим великим страхом, једном вашом великом паником која се осећа ових дана у Црној Гори, да ћете ви стварно изгубити на овим изборима и даћете дефинитивно отићи са политичке сцене. Кажете да је у савезној скупштини на неуставан начин смењена влада и изабрана нова влада. Господин Шешел вам је мало око тога говорио, али господине Вуковићу Ви добро знате да је то урађено у складу са Уставом и у складу са за то предвиђеном процедуром. Пошто сте Ви покушали овде у Црној Гори непринципијелним савезима и коалицијама нелегитимне скупштине да донесете законе, резолуције, закључке и ставове на брзину и да, евентуално, покушате спречити ту смену избора Савезне владе, то може да буде Ваш лични политички став и политички покушај. Мени је само жао што сте злоупотребили Скупштину, тај највећи и највисочији црногорски дом и што сте таква акта донели. Због тога сам Вам господине Вуковићу напоменуо и Ви сте били потпредседник Владе задњих годину и нешто, од оних избора 1996. године. Значи, погледајте да сте ви тим законом и том резолуцијом практично донели декрет.

Хоћете да вратите делегатски систем у Црној Гори. Господине Вуковићу са њим смо одавно раскинули. Не можете ви правити таква ударна права посланика, нити у Скупштини Републике Црне Горе, па наравно ни у Скупштини Савезне Републике Југославије. Посланици из Црне Горе не представљају горе господине Вуковићу само Скупштину Републике Црне Горе, него представљају читаву Републику Црну Гору. Господине Вуковићу, то Ви као правник морате да знате.

Водитељ: Реч има господин Вишњић.

Аћим Вишњић: На почетку имам неколико реплика. Са господином Шешелом ћу пољемисати сутра вече на Скај Сату телевизији коју прати пола Црне Горе и наравно, рећи ћу нешто што не могу овде да кажем. Међутим, ако господин Шешел има нешто конкретније да каже из оног његовог предизборног програма уз часни пост и делећи касете, што је говорио ширећи неистину, нека мени сада овде каже, а ја ћу њему сада рећи једну конкретнију ствар. У сваком политичком буквару, па чак и ономе где су црвена слова пише да сваки човек има права на своју политичку еволуцију и промену мишљења.

Др Војислав Шешел: Ви не знате да је Милош Обреновић био неписмен и није могао да чита буквар.

Аћим Вишњић: Ја мислим да је он српски писменији од вас био сасвим сигурно и то не треба доказивати. Ви сте друже Шешел уместо са Вуком Драшковићем, својим кумом, склопили коалицију и елиминисали највећег велеиздајника српства, кога сте Ви тако назвали и написали бројне књиге и „баба Јулу и црвену вештицу“, Ви сте управо отишли са њима и то је истина о Вама. Мени је само жао што сте се Ви изнервирани и изгледа да сам Вам преврнуто црвени чамац, па сте упали у баруштину, али ја ћу Вам помоћи да се извадите и да се окупате у чистој реци која се зове српство и која се зове програм изборне заједнице за српство или отаџбинска странка. Ја сам у Вашу странку ушао због тога што сам истински желео

да се оствари тај програм и да заправо проверим ко сте Ви. Ви сте сада доказали да сте комуниста и да веома вешто баратате терминологијом, али Ваш политички вукабулар је игра сарајевских клисова и канта. Ви ударате, тамбурате и мислите да Вам то Црногорци верују. То Вам не може проћи. Што се тиче Црне Горе увек сам имао једнако схватање о томе, али програм Ваше странке није имао овај програм који ја сада имам да је Црна Гора најстарија српска држава ...

Др Војислав Шешел: Како када сте и сами учествовали у том писању?

Аћим Вишњић: Ви као стари и опробани комуниста ускачете у реч и изнесите неистине. Ја сам ушао после израде програма у Вашу странку. Но, о Вама човек који ће сасвим сигурно на следећим изборима у Србији показати тотални пад и своје политичко знање из црвеног буквара. Што се тиче господина Ђукановића и прозивке од господина коме нећу поменути име, само ћу припоменути следеће, да када сам се ја залагао и борио против режима Слободана Милошевића, тамо су били и Маровић и Ђукановић и Булатовић, значи ја сам тада био против Слободана Милошевића, значи ја се нисам мењао. Променио се други или господин Мило Ђукановић.

Мени је врло драго што се променио, али хајде ишчитајте господину Ђукановићу оно што сам му ја ишчитао на свим нашим предизборним трибинама које неће да пренесе телевизија. Ја ту не могу да урадим ништа и Вама доказивати који сте дизали два прста на муслиманско шитгарским митинзима и тако представљали Србе и српство и знамо у Скупштини, верујте немам намеру то да радим. Што се тиче господина Диноше и његове приче о Скадру, историјска је чињеница да је Скадар био српска односно црногорска територија. Ја само желим да Вам припоменем да припоменем да не улазите даље.

Водитељ: Реч има господин Дармановић.

Илија Дармановић: Ја бих одговорио и господину Диношу на његову реплику. Знате, можда је човек неке ствари заборавио, човек

Шетња је трајала дуже од предвиђеног времена, јер су грађани Бара на сваком кораку заустављали др Војислава Шешела

некада заборави своје презиме, па онда иде даље, па је рекао да ако у Београду има цамија да се сматра да је Србија турско. То је бледо упоређење, јер српска православна црква постоји на подручју Америке, па није Србија. Према томе, то никако не може да стоји у контексту ових наших слагања, али су чињенице да српски народ у Албанији нема никаква верска права, нити елементарна људска права да се он не бори код својих сународника да се та права поправе, да се тамо направе цркве, да људи могу да имају својину и да одлазе у цркву. Но, ми смо у нашем програму зацртали и за то смо да Албанци и све мањине имају сва права у Црној Гори и да их нико не угрожава и сигурно да неће, јер би се ми први борили када би то неко учинио. Рецимо, имају своје министре у Влади и то је добро, имају своје посланике у парламенту и то је добро. Према томе, никако нису угрожени, али на Косову су угрожени Срби и Црногорци и не знам да ли је господин Динош учествовао у тим демонстрацијама када је био студент. Ако је учествовао нека каже, ако није ја се унапред извињавам.

Водитељ: Реч има господин Миодраг Вуковић.

Миодраг Вуковић: На тезу господина Шешела разговарамо категоријално, принципијално, како пише у Уставу, шта се и како представља у савезном парламенту. Ја мислим овако и овако читам оно што сам писао. Федерална држава што се тиче парламента има дводомни парламент. У једном дому у унитарном већу заступљене су партије и интереси грађана који подржавају поједине партије. У другом дому, горњем, сенату, федералном већу република заступљени су интереси република и у Уставу пише да република није партија. Република Црна Гора у федералном већу није партија Момира Булатовића да би она у име републике не питајући републику гласала о интересима републике, ни Војислава Шешела, ни Мишца Вуковића. Република се пита шта је интерес републике, нађе се начина.

Др Војислав Шешел: Где стоји да се пита република?

Миодраг Вуковић: Не, него да посланик у већу република заступа интерес републике.

Др Војислав Шешел: То је друго, али нигде не стоји да се пита република.

Миодраг Вуковић: Молим Вас, Ви сте правник, ми смо колеге, ако се чак и споримо око тога како то треба читати, не може се читати на овај начин, да неко себи узме право да прочита да је он прочитао на исправан начин интерес републике. Дакле, то смо ми спорили, на то смо ми реаговали бранећи савезну државу и њену структуру од узурпације, политичке узурпације, политичке мањине, која није аутентична у Црној Гори, која Вас доследног унитаристу од почетка позива упомоћ против мене. Хоћете ли унитаристе да узмете за савезнике?

Др Војислав Шешел: Кога ћу за савезнике то ћу после избора да видим.

Миодраг Вуковић: То раде мудри људи и не треба свакога за савезника узети. Пазите како говоре и како ми се обраћају. Ви сте овде у Црној Гори урадили неке законе и мислим да је народу све јасно, да је народ све прочитао и да требамо ствари чинити до краја очигледним.

Водитељ: Реч има господин Пилетић.

Пилетић: Ја се захваљујем вама што сте ми дали реч. Видите да стрпљиво, коректно, људски чекам време и да узмем реч. Ја заиста верујем у овом тренутку да је народ Црне Горе јако сконцентрисан на сваки тренутак и сваки минут овог разговора. Он то мора да уради, ако не због разних ствари, онда због своје деце, јер људи који су овде биће људи којима ће они да предају судбину своје деце. Вероватно се сасвим случајно десило да господиња која на неки начин представљају српске интересе стоје, односно седе са те стране, а са друге стране је народ Југославије. Хоће да ми седимо измешани и хоће представнике који неће овај народ да деле. Изгледа да многим није јасно да биће југословенског народа заиста не може нико да поцепа. Покушавам да нађем речи које би овом разговору дале научни ниво. Господине Вишњићу, у једном тренутку сте поменули комунизам. Ја Вас доживљавам као човека који заиста има свој начин размишљања, представљање своју оригиналност и то своје ја. Видим Вас као човека који је мислилац. Зачудило ме у једном тренутку када сте рекли да је комунизам прошао и хвала Богу за то. Једно су људи који су представљали идеју која се представљала ређу комунизам, а друго је стварност, односно истинита вредност те идеје. Једно кратко питање Вама. Куда то Ви лично водите свет или ову државу? Куда у друштвено-економском смислу, а самим тим и у овом смисленом људском и најдубљем смислу.

Водитељ: Реч има господин Динош.

Динош: Само једно појашњење, пошто се већ други пут јављам, нека дилема око тога зашто седимо овако како седимо. Ми смо се распоредили овако иде на гласачком листићу по редним бројевима. Либерални савез, Српска радикална странка - др Војислав Шешел, Изборни савез за српство, Српска народна радикална странка, дакле по редном броју, онако како је на листићу, није ни случајно, ни намерно. Значи, једноставно смо се одлучили да направимо ред.

Да одговорим господину Вишњићу и господину Дармановићу, кратко ћу, са обзиром да они још користе pejоративно реч Шинтар и заиста са њима не бих улазио у полемику, али ипак због јавности црногорске хоћу ипак да кажем следеће, што су они нека питања дотакли. Скадар никада није био и неће бити српска зе-

мља, али ће бити земља где господа Вишњић или Дармановић ће моћи да иду на излет, да иду у добар локал, да иду у Добојане до Драча и тд. Што се тиче мојег залагања за права мањина у Албанији нисам имао много прилика за то, али сам ипак имао сусрет са председником партије за заштиту људских права у Албанији, господином Мељом. Имао сам разговор са њим и он ми је изнео своје утиске о том питању у Албанији. Албанија је такође земља у транзицији, земља која је прошла, надам се, једну катарзу, која је скупо то платила и дај Боже да је то прошлост, али јесте земља у којој та права мањина још нису на нивоу европских стандарда и ја ћу се залагати увек за права тих људи у Албанији, али и за права мањинских народа у Црној Гори. Међутим, ту се мора правити разлика између реџимо Срба код Скадра и Албанаца у Црној Гори или Албанаца у Америци. Албанце сте овде нашли, Словени су дошли после нас на ове просторе, ми смо ту старији.

Др Војислав Шешел: Има ли писаних трагова?

Динош: Има у архивима у Приштини, у Тирани и тд. Дакле, треба правити разлику између залагања за нечја права који се тамо нашао историјским случајем као колониста, јер Албанци у Америци и у Црној Гори нису исти. Ја то тако доживљавам и знам да европски стандарди тако говоре о томе. Што се тиче пијаце Тушке да је то поклон од државе за унапређење стандарда Албанаца, то је најгора солуција поклона, ако је то поклон од државе, јер она гуши живот у тој малој вароши и ја сам се залагао за њено премештање. Ако вам је тако јака ја бих је преместио преко Мораче. Питање да ли сам учествовао 1981. у студентским демонстрацијама у Приштини, ја сам био у Црној Гори и дакле, нисам учествовао, али мој рођени брат јесте. Он је сада у Америци.

Водитељ: Прочитаћу редослед реплика. На реду је господин Антовић, потом господин Шешел, Вуксан Симоновић, Мило Радуловић, Аћим Вишњић и Илија Дармановић. Господине Антовићу изволите.

Љубомир Антовић: Ја сам децидно поста-

Да се на једном месту др Шешел задржао мало дуже, број окупљених би био толики да би шетња прерасла у митинг

вио питање да се одговори 104 хиљаде штедишама у Црној Гори, а то је да представници овде присутних парламентарних странака одговоре шта су до сада направили, а не само да су задржали те штедише у бројкама у банкама и да су се такмичили са штедишама и злоупотребама само онда када су им требали за страначко надметање и улазак у парламент.

Друго, што се тиче саме угрожености Косова, мислим да заиста Косово у Југославији није угрожено, него је обрнуто Југославија је угрожена од Косова. Која је то земља света која не би наоружане терористичке организације које се и те како организују по пунктовима Европе и света данас трпела на својој територији да води рат против легалних органа институција, а не признају ту земљу. За мене лично сматрам да Косово заиста са наше стране није угрожено од осталих људи, мислим на Србију и Црну Гору, односно Србијанце и Црногорце, него да смо ми угрожени од њих. Само крените од оног момента када смо још били заједно, када су силовали наше невине девојчице од 11 година и немојте да се понашамо неозбиљно.

Што се тиче школства, здравства, они имају сва права као сваки други грађанин и наша странка стоји иза тога да је неопходно да они имају само оне припадности које припадају и нашим националним мањинама у другим окружењима око нас, рецимо у Хрватској и Словенији или негде даље у Европи и Свету. Дубоко сам у то уверен, а нека ми неко укаже да не говорим истину, да заиста ти Албанци нису угрожени. Што се тиче овог савезног односа избора премијера Југославије. Заједничка странка ДПС је дала те посланике и према томе, није их могла математички поделити на неке делове.

Водитељ: Реч има господин Војислав Шешељ.

Др Војислав Шешељ: Црна Гора је у Већу република, одговарам господину Вуковићу, заступљена на исти начин као и Србија, са 20 посланика. По закону Народна скупштина Црне Горе бира тих 20 посланика, али они нису посланици Народне скупштине Црне Горе у Већу република, него посланици Црне Горе као федералне јединице, а Скупштина их бира на тај начин да транспарентно предста-

вљају читаву скалу политичких снага заступљених у Скупштини Црне Горе. Дакле, то су посланици из свих политичких партија. Они не иду у Београд у Веће република као једноумници, да се залажу само за једну политичку идеју, само за један програм, него да практично представе све политичке партије које су у Народној скупштини Црне Горе, јер оне представљају политички живот Црне Горе.

Друго, посланик по Уставу Савезне Републике Југославије, савезни посланик не може никада бити позван на одговорност за оно што каже и за оно како гласа у Савезној скупштини. Нема никакве декларације која га може обавезати да уради то и то. Може да уради само оно што му савет налаже у складу са програмом своје партије. Посланик не може бити опозван било шта да уради у Народној скупштини, било шта да каже, било за шта да гласа. У овом случају је дошло до кршења Устава. Немојте ме прекидати док ми не звони ово. Ја ћу радо са вама водити дијалог, јер мислим да треба водити дијалог о озбиљним стварима, а не гуслати о неким небулозама као што су неки покушали да нас наведу. Дакле, не може бити опозван ни под којим условом, а дошло је до кршења Устава, али од стране Народне скупштине Црне Горе која је кажњавала посланике јер нису хтели да гласају по вољи већине у Народној скупштини Црне Горе. Не може већина у Народној скупштини Црне Горе обавезивати посланике да ураде то и то.

Водитељ: Реч има господин Симоновић.

Вуксан Симоновић: Овде је практично потврђена ова моја теза коју сам раније изнео и сам господин Вуковић је потврдио када је стварно овде саопштио и практично признао да посланик у Већу република Савезне Скупштине представља републику. У овом случају представља Републику Црну Гору. Све ово пише овако како је господин Шешељ сада шире елаборирао.

Друга ствар господине Вуковићу, Ви Социјалистичку народну партију и нас називате унитаристима. Минулих дана сте нас назива-

ли терористима, рушитељима, издајницима, шта све нисте господине Вуковићу у свом политичком вокабулару, не мислим само на Вас него на Вашу партију, употребљавали у току читаве кампање, а и пре ње.

Међутим, господине Вуковићу знате како ја то тумачим и како сам то мојим друговима у партији говорио, то је само Ваш покушај да прикријете један отворени сепаратизам на сцени када је Демократска партија социјалиста Црне Горе у питању. Не можете господине Вуковићу то сакрити. Показали сте то на делу и у односу према разрешењу проблема Косова и Метохије, показали сте то господине Вуковићу и у односу када је у питању избор, односно прво разрешење Савезне владе, сада избор Савезне владе, дакле подсећам Вас на ово што је сада најактуелније. Грађанима Републике Црне Горе је то јасно. Евидентно је да Ви нисте за савезну државу, за заједничку државу Црне Горе и Србије. Можете се Ви колико год хоћете бусати у прса и сваки дан заглашавати преко државних медија и причати да јесте за савезну државу, али је у Црној Гори свакоме јасно да је на сцени отворени сепаратизам актуелног режима.

Водитељ: Хвала господину Симоновићу. Имам једну упадицу. Овде имамо представнике неких странака који очигледно на овај начин не учествују или не желе да учествују у расправи, па Вас пита господине Кадићу, Ви сте рекли да бисте ...

Кадић: Стварно бих желео да расправљам о неким озбиљним стварима. Ви изабери те када ћете ми дати реч, јер ово више нема смисла. Направили су се неке реплике да се потроши време. Ја се слажем са господином Вуковићем, али је овде само једно питање, питање државе. Пустимо сада историју и ја бих питао, али ко буде бржи и ко тражи више реплика добије реч, а ја нисам научио на такав начин комуницирања. Ово је све, али није дијалог. Ја ћу Вас замолити да ми дате три четири минута и да изнесем своје ставове. Молим Вас да се вратимо неком нормалном разговору.

Водитељ: Господине Радуловићу имате реч.

Милован Радуловић: Ја желим од самог почетка чим сам видео како је ово кренуло да кажем да ово заиста нема смисла. Ми нисмо дошли због тога. Народ који је пред нама је очекивао нешто далеко озбиљније од нас. Жао ми је што губим време и што сам уопште долазио, ако се овако настави. Ја имам озбиљне ствари да кажем и исто тако сматрам да остала господа имају озбиљне ствари да кажу. Ми смо почели о Југославији, о ужасима, шта нас чека, ко је крив и шта се може урадити, а ми смо се свели на свакодневна споречкања око овога ко је шта рекао. Ту су избори народ треба да одлучи на основу неких чињеница за кога ће гласати. Ја кажем да је ово конфликтна политика и сви говоре о конфликтима, стварају конфликте. Дајте да мало разговарамо без конфликта или благо да износимо своје ставове. Ово је ипак неки сукоб и друге странке не могу да изађу са својим мишљењем. Ја бих желео да видим у безброј ситуација која су то једина решења, моја, ваша и осталих. Ово је јединствена прилика и сада се бира влада, а не да идемо у некаква ситничарења о Скадру, о Бојани, није то толико важно. Важна је суштина ствари. Ја ћу вам показати једну слику. То је једно дрво коме се види корен и ми желимо да кажемо да заправо све ове ствари, ове манифестације о којима ми овде говоримо су ситнице. Ако из корена свих ствари не покренемо да се та ствар реши, односно да једно дрво које се суши, а то је југословенско дрво, ако ми њему не дамо напајање из ко-

И у Бару је лидер српских радикала био на мети лепог света

рена, минерале, воду, ђубриво, вештачко, природно, које му треба, ово дрво се суши, па ви интервенисали појединачно на сваку гранчицу, као што се сада ради. Дobar баштован то не ради и он само залива корен. Дајте да говоримо о корену свих ствари или бар дозволите мени. Ви сте ушли у ситнице и у милионите манифестације природе које нико не може контролисати. То само космички ум, односно устав васионе може да контролише. Ја дозвољавам да о томе говорите, али не на овом месту.

Аним Вишњић: Молио бих збиља да се одреди и да видимо колико го говори. Пријавио сам две реплике са господином Диношом и господином Пилотићем и господином Мишком Вуковићем. Дакле, да обелоданим одмах данас мојим политичким противницима, ја сам лично и моја странка и коалиција нудили господину Момиру Булатовићу коалицију. Први пут то саопштавам овако јавно и директно. Наиме, био је само један услов. Тражили смо да створимо српску националну државу, односно националну државу Црногораца и Срба. Када сам им то поменуо као да су се жестоко опарили на тој мојој идеји и ту је престао сваки разговор. Ту почиње сва прича и све те неистине које круже мени.

Др Војислав Шешељ: И нису Вас хтели у коалицију?

Аним Вишњић: Нисам ја господине Шешељ и Ви ускачете као стари опробани комуниста, не дате човеку да изговори ниједну реч. Они су прихватили Вас, изабрали су онога свога верног, правог.

Др Војислав Шешељ: Да ли су Вам дали рок за жалбу?

Аним Вишњић: Јавите се Ви господине Шешељ „баби Јули“ нека Вам да савет. Очигледно лоше владате политичким темама. Што се тиче господина Вуковића Мишка, њега питам због чега су забранили митинг Отаџбинској странци и Српској демократској странци на Жабљаку код цркве? Због чега Ваше камере нису приказале наш митинг у Пљевљима који је био бриљантан. Било је око пет шест хиљада људи. Ваша их је полиција уклонила са трга господине Вуковићу. Даље, господине Дино-

ша Вас бих питао каква права имају Срби на Косову за време аутономије Шиптара? Никада нећу употреби пежоративно и дакле, шта су Шиптари чинили Србима на Косову од VII века наовамо, написао је бриљантну студију професор доктор Новица Војиновић, са ким ћете имати част да попричате, до данашњег дана и шта је чинено за време аутономије господине Динош. Никада пежоративно нисам, нити ћу говорити о народу шиптарском, да се разумемо, Албанци су у Албанији. То Албанци је категорија Јосипа Броза да вам створи велику Албанију и то добро разумемо.

Господине Диноша, Ваша теза је потпуно једно замајавање и Вас и Вашег народа да сте Ви потомци Илира. Недавно је у Паризу одржана једна озбиљна расправа најозбиљнијих интелектуалаца Европе и историчара и Вашем Исмајилу Кадареву, значајном писцу Вашег народа и европске књижевности сви су се веома озбиљно подсмевали са тим тезама.

Ја као професор књижевности, познавалац историје се чудим да и Ви манипулишете са тим тезама. Зна се одакле сте Ви дошли. Прочитајте књигу доктора Војиновића. Изволите господине Диноша схватити да је моја интервенција када је Ваша политика у питању у том смислу да се зауставите на границама које су сада актуелне, а што се тиче моје политике ја имам председника Отаџбинске странке и имаћу прилике да говорим Србима у Скадру. Ја се надам да ћете са мном поћи и да као људи разговарамо и да Вам покажем споменике српске културе у сред Скадра и ону стопу земље на коју су Црногорци стали. Време иде и можда ћете Ви схватити да је и то правда Божја. Што се тиче господина Пилотића, ја бих господине разговарамо са Вама да сте Ви новинар, пошто је Ваша политика и политика господина Радуловића идентична, дакле у својој основи, немам потребе, јер сам то већ разумео у програму господина Радуловића летача. Ја бих волео да се са тим позабавим озбиљније и надам се врло циљним те Ваше медитације и позабавићемо се на једном другом месту.

Водитељ: Реч има господин Дармановић.
Илија Дармановић: Ја ћу одговорити господину Диноши. Ја се са њим слажем у неколико питања. Прво, да велике силе сигурно Скадар неће дати Црној Гори, иако га је Црна Гора освојила 13-те године и ту је погину-

ло 13.000 Црногораца, а на Цетињу у музеју постоји фотографија где паша предаје кључеве сину Књаза Николе, односно престолонаследнику Даниловграда Скадра и то је историјска чињеница. Што се тиче овог питања исто могу да вас уверим да неће ни Косово припасти Албанији. Нисам знао да сте се залагали за људска права Срба и православца у Албанији. Ако јесте, а немам потребе да Вам неверујем, слажем се и мислим да је то добар пут са Ваше стране и тако наставите. Ми треба заједнички да се боримо за људска права и овде и у Албанији и католика и Срба и муслимана, свих који тамо и овамо живе. Везано за пијацу у Тузима да је загушила онај мали простор, ту се слажем и када бих се ја питао заиста бих је изместо. Што се тиче овог мог питања да ли сте учествовали на демонстрацијама на Косову, рекли сте да нисте, али јесте брат, да ли то одскаче од оне Ваше приче малопре да у једној кући треба да има једна соба за мањине. Мислим да треба тим питањима да дамо одговоре, а не да се терамо као што су ови ДПС, развојили су се, срећом, па сада терају један другог а нека само тако наставе, да би мање владали.

Водитељ: Да најавим следећи редослед: Диноша, Миодраг Вуковић, Ранко Кадрић и господин Веселин Пилотић. Реч има господин Диноша.

Динош: Имао бих три реплике и бићу кратак. Прво са господином који штеди девизе, али не штеди речи о терористима на Косову, господину Анђковићу, не помињући невинне жртве, не помињући убијену децу, жене, старце, него каже да је Југославија угрожена од Косова заборављајући да тамо делује странка ево деценију, која се залаже за политичко разрешење косовског питања. Та странка се од почетка залагала за то, никада није заговарала примену силе, не чини то ни сада, али сада када ти полицијаци дође на кућни праг, када нестају и почитаве породице и чланови породице, по десеторо чланова у једној породици, не знам ко би то могао назвати терористима.

Иначе, што се тиче силовања стално се налазе, знам и док сам био тамо, неке од једанаест година или старице од 60 година. Немојмо сада, макар у данашње време користити се тиме. Господин Вишњић и господин Дармановић, око Скадра заиста више нема смисла. Скадар је ту где је. Идем као туристи и ићи ћемо. Ја сам грађанин Црне Горе и дај Боже да не буде границе ту која значи ово што значи данас. Ја увек кажем негујмо кости, али не до те мере да заболу зуби нашу децу. Кости предака негујмо, али не до те мере да би неко поводио зубе деци. Имам још нешто за Дармановића. Искористио сам само два минута. Каже да се залажемо за људска права, за једну собу. Та метафора се односи на Албанце у Црној Гори који прихватају да буду у систему косовског питања. Косово је било конститутивни елемент у федерацији и раније. Треба кроз дијалог да видимо шта ће испасти и да подржимо сви то што буде испало кроз дијалог легитимних представника Алабнаца, београдске власти и међународног посредника.

Водитељ: Реч има господин Миодраг Вуковић.

Миодраг Вуковић: Покушају са господином Шешељем да за сада завршимо тумачење Устава у делу како се понашају посланици у Већу република. Ви говорите о одговорности посланика. Устав познаје само правну одговорност, а ја говорим о политичкој одговорности. Посланик, како Ви говорите, правно не може одговарати због изречене речи итд, прочитајте у Уставу. Посланици у Већу република са својим скупштинским представљају републи-

Вечерња шетња кроз Игало

ку чланицу у којој су изабрани. Савезни посланик у Већу грађана одређује се и гласа по свом уверењу и савезни посланик у Већу грађана не може бити опозван. Зашто не пише у Већу република? Зато што може и зато што Република Србија у свом закону у члану, Ви сте посланик Републичке скупштине и прочитајте члан 24. Закона о избору републичких посланика. Постоји опозив Вас у Већу република ако гласате мимо интереса републике.

Др Војислав Шешељ: То нема у закону.

Миодраг Вуковић: Ја ћу Вам послати тај закон зато што га Ви изгледа немате. Набавио сам тај закон и имам тај члан. Друго, ако је водити Црну Гору и бранити њену државност, њену демократију, економску и политичку, ако је тежити Југославији као равноправној заједници Републике Црне Горе по вољи народа Црне Горе, Републике Црне Горе и Републике Србије, ако је тежити да Црна Гора и Југославија скину ове ланце и уђу у Међународну заједницу, ако је бити за Југославију као усправљену демократску заједницу, ако је све то заједно сепаратизам, моја партија и ја смо сепаратисти, јер се ми боримо за то, али највећи сепаратизам на овим просторима је изолација Југославије од света који спроводи једна политичка група потпомогнута другом политичком групом створеном у Црној Гори. Не желим да коментаришем о економским програмима, јер ће претпостављам сутра о томе бити речи. Одбијам све приговор господину Ђукановићу, не што је члан моје партије, него што је председник моје државе, везано за стару девизну штедњу. Ко је почео, ко је одговоран према свом народу и обавезама државе, чак и ако Црна Гора ту нема директне одговорности да враћа девизну штедњу грађаним, него на иницијативу господина Ђукановића Република Црна Гора.

Водитељ: Реч има господин Пилотић.

Пилотић: Ја желим јавно да се извинем мојој партији што сам господину Вишњићу, овако неизобилном човеку поставио озбиљно питање. Господине Вишњићу Ви нисте запамтили моје презиме. Презиме Пилотић у Црној Гори има своје значење. То је једно. Друго, оно што представља моја партија се зове партија људског пута. Оно што представља ова партија нема никакве везе са оним што представља господин Радуловић, али ја господина Радуловића не потцењујем. Ја господина Радуловића, без обзира шта он говори, поштујем и уважавам могућност, уважавам потребу свих нас да му дозволимо да каже шта мисли, а не као Ви, све време се ту смејете и понашате као врло неизобилан човек. Ја са Вама овог тренутка, малтене, прекидам дискусију.

Др Војислав Шешељ: Ја ћу своја два минута да искористим да наставим полемику са господином Вуковићем. Господине Вуковићу, Устав каже да савезни посланик не може бити позван на одговорност. Постоји у Уставу и погледајте мало и прочитајте. Савезни посланик не може бити позван на одговорност за оно што, јесте господине Вуковићу. Друго, нема института опозива посланика, ни у Србији, ни у Црној Гори. Законом је прописано када посланику престаје мандат. Услед смрти, ако је сам поднео оставку, ако је кажњен на казну више од шест месеци затвора, ако му престане чланство у политичкој партији на чијој је листи изабран, јер губи статус, пропорционални су избори, да се статус стиче на тај начин, а опозван не може бити ни из ког разлога и тога једноставно нема у Уставу. То нигде нећете да нађете у целом Уставу.

Посетиоци кафића у Игалу изашли су да поздраве др Шешеља

Друго, што се тиче изолације наше земље, нисмо ми сами створили ову изолацију. Ми смо изоловани, јер нисмо спремни да прихватимо диктат великих сила. Нисмо се лако могли помирити да нам отму западне српске територије, сада не дамо Косово и Метохију, а услов је или изолација или дајте Косово и Метохију. Народ Србије се на референдуму изјаснио да нема никаквих страних посредника у Србији ни поводом Косова и Метохије, ни поводом било ког другог питања. Неће бити док је Српска радикална странка једна од три владајуће политичке партије у Србији. Страни посредници би једноставно учинили наш опстанак на власти немогућим. Страних посредника неће бити. Ако представници албанских политичких партија желе искрен дијалог ми смо увек спремни за тај дијалог и идемо као представници Владе на Косово да разговарамо, али да дођу странци и да буду модератори или медијатори тог разговора, о томе нема ни говора.

Водитељ: Реч има господин Вишњић.

Аћим Вишњић: Ја бих наравно одговорио само на озбиљне политичке изазове и тиме заокружио своју данашњу причу. Сада је на сцени одбрана комунизма, одбрана чији је центар на Дедињу. Овде се уопште не ради о одбрани Црне Горе и Србије, него се ради о одбрани комунизма, комунизма који је довео овакво стање у овој нашој земљи. Комунизам и комунисти су довели Косово и Метохију у овакву ситуацију, то је чињеница и само да подсетим да је демократска Србија освојила власт у свим великим градовима и ту се са господином Антовићем веома слажем у политичким проценама. Према томе, градови Србије и демократска Србија мисле онако како мисли београдски режим и како мисли Милошевић. Милошевић је са својим режимом и у Црној Гори учинио овакву изолацију нашој земљи и хоће нам се да веома мудро проценимо куда треба да упутимо наше бираче. Ја мислим да наши бирачи то сасвим добро разумеју. Онај ко би покушао да одвоји Црну Гору од Србије или Србију од Црне Горе још да додам Републику Српску, тај није српски патриота без икакве сумње. То је ваљда нашим људима јасно.

Међутим, угрожени комунистички режим и владајући режим сада у Србији игра на националну карту. Он жели да наш народ заваира, да му каже како ће се отцепити Црна Гора од Србије. Ко може да отцепи Црну Гору од Србије и ко би то пристао да се отцепи Црна Гора од Србије? Нити би господин Антовић из Пљешћеваца, нити ја из Голије, нити Васовић, убеђен сам нити Бока Которска. Дакле, ми хоћемо промену власти и то је суштина. Хоћемо да се коначно заврши владавина Слободана Милошевића, хоћемо да се заврши владавина режима у Црној Гори, који је главни узрочник оваквог стања. Ја сам се на време јавио, али водитељство је покренуло разговор да се води по овом реду како је до сада вођено.

Промена Устава Савезне Републике Југославије - ја верујем да се господин Вуковић, као члан Главног одбора ондашњег ДПС-а, сећа ко је први човек који је казао да нема промене Устава савезне Републике Југославије. Не бих желео на то да га подсеам. Мислим да је то потпуно јасно и да око оног другог дела који је говорио о расцепу или распаду Демократске партије социјалиста не желим више да кажем. Међутим, желим да одговорим на ово што сте сада апострофирали господине Вуковићу у овом другом јављању. Није проблем у законима и није проблем у нормативној инфраструктури у Црној Гори господине Вуковићу. Ви кажете да то први пут чујете од мене и од моје партије. Од нас сигурно не чујете господине Вуковићу и онда добро или не слушате или не гледате или не читате. Овде се господине Вуковићу ради о непоштовању закона, о непоштовању правног поретка господине Вуковићу у Црној Гори. То је на сцени господине Вуковићу. Ми то желимо да променимо и, наравно, када освојимо власт идемо даље са доношењем новог законодавства, са доградњом нормативне инфраструктуре и у Црној Гори и посебно у Савезној Републици Југославији. Када сте ви чули да смо ми казали да то нису добри закони, да нису модерни, да не стварају основу и услове за све интеграције и у Међународној заједници и у ужа и у шира окружења, него се ради о непоштовању правног поретка, непоштовању Устава и непоштовању закона господине Вуковићу. Сведочи смо тога и то је сваки дан на делу. Сваки часни и честити грађанин Црне Горе

осоћа то, господине Вуковићу. Ви сте однедавно потпредседник Владе Републике Црне Горе господине Вуковићу и сада сте потпредседник Владе за изборе до избора. Тако су Вас представили, колико се сећам, у Скупштини. Нисте Ви много урадили на нормативној инфраструктури. Јесте онда када сте били посланик у Скупштини, али сада као потпредседник задужен управо једно време за тај део нисте много урадили. Изградња те инфраструктуре траје седам година.

Водитељ: Хвала. Реч има господин Шешел.

Др Војислав Шешел: Политика је професија као и све друге професије и да би се човек успешно бавио политиком треба да има одређено предзнање, да ишчита неки политички буквар и да се то деси на нашој политичкој сцени и да сви они који представљају странке са звучним називима читају те политичке букваре не бисмо данас слушали разноврзне изјаве које делују бомбастично, могу нас насмејати, али не воде ничему, нити указују да је реч о озбиљним људима.

У политици, пре свега, не сме бити говора мржње и не смеју постојати категорије љубави и мржње и реџимо, кога ми можемо узети за коалиционог партнера? Не кога ми вучемо за собом, кога бисмо ми желели, него коме је народ такође дао део гласова на изборима.

У Србији смо имали четири политичке партије, једна није хтела у коалицију, друге две су хтеле и са њима смо у коалицији. Шта је ту битно? Да смо нашли минимум заједничких програмских циљева и када опет будемо парламентарна странка у Црној Гори овде ћемо тражити ваљда неки минимум заједничких програмских циљева. У овом случају такође треба имати у виду да је Српска радикална странка странка свих српских земаља. Ми смо странка јединствене страначке инфраструктуре, јединствене организације, а то што наши министри из Србије долазе у Црну Гору, долазе да потпомогну предизборну кампању нашег црногорског огранка.

Ви знате да је Српска радикална странка странка унитаристичке и централистичке оријентације и сада један конкретан одговор господину Вуковићу. Ја нисам рекао да је Ваша бивша заједничка странка убедљиво победила 1996. године него 1990. године. 1996. године је било много примедби на сам изборни процес, а у Вашим каснијим сукобима Ви сте нам дали доста елемената да поткрепимо оно чиме смо Вас раније критиковали. Значи, било је доста нерегуларности у том изборном процесу. Ја се надам да 31. маја то не сме да се понови, да такве ствари не смеју да се десе. Друго, вашу странку споља нико није могао растурилити. Она је растурена слабостима изнутра. Ако је нека странка чврста, озбиљно организована, принципјелна, нема те силе која јој споља може наудити. Онда су њени чланови у стању да пролазе голготу, да иду у затворе, да бивају прогоњени, али их нико не може растурилити.

Водитељ: Реч има господин Вишњић.

Аним Вишњић: Имам три реплике господину Шешелу, господину Вуковићу и

господину Кадићу. Што се тиче политичког буквара ја ћу подсетити на политички буквар реџимо Милоша Обреновића. У том политичком буквару Милоша Обреновића није било црвених слова, за разлику од црвеног буквара господина Шешела. То је јасно као дан. Господин Шешел се не одриче своје комунистичке идеологије коју вешто маскира звучним именом Српске радикалне странке и то је ваљда свакоме јасно. Озбиљан политичар мора данас овде да каже да наше студенте у Београду и пензионере туче полиција господина Милошевића, другарице Мирјане Марковић и господина Шешела. То је јасно као дан и ја о томе говорим, говорим о резултату те коалиције и говорим о томе шта господин Шешел данас чини да се одрекне те коалиције да би спасио српски народ. Господин Шешел је први говорио против другарице Марковић „дрвена вештица“, против друга Милошевића „велеиздајник“, а данас је са тим људима у најближем савезу и видимо резултат и на Косову и Метохији и на плочницима Београда и нарочито пензионера и гладних људи у контејнерима, а скупи аутомобили и прескупии министри круже Црном Гором због тога што немају људе, немају присталице да би представљали такву оријентацију. Одиста је та странка имала и има изванредан политички програм који ја изванредно разумем у свом политичком буквару под плавим словима али, шта ћете, црвена слова сада воде. Но, проћи ће и та слова.

Што се тиче господина Вуковића кога врло поштујем и поздрављам, који представља комунистичку партију ја бих са овим господином или другом, како жели да му кажем, врло радо седео и пио лозу и објаснио му да је комунизам пропао и нека иде, никада се не вратио, а ми здраво били.

Што се тиче господина Кадића који не жели да помене највишњеније презиме у српству - Вишњић, ја ћу му прецизно одговорити. Ја сам господину Букановићу први господине Кадићу рекао што је требало да му се каже,

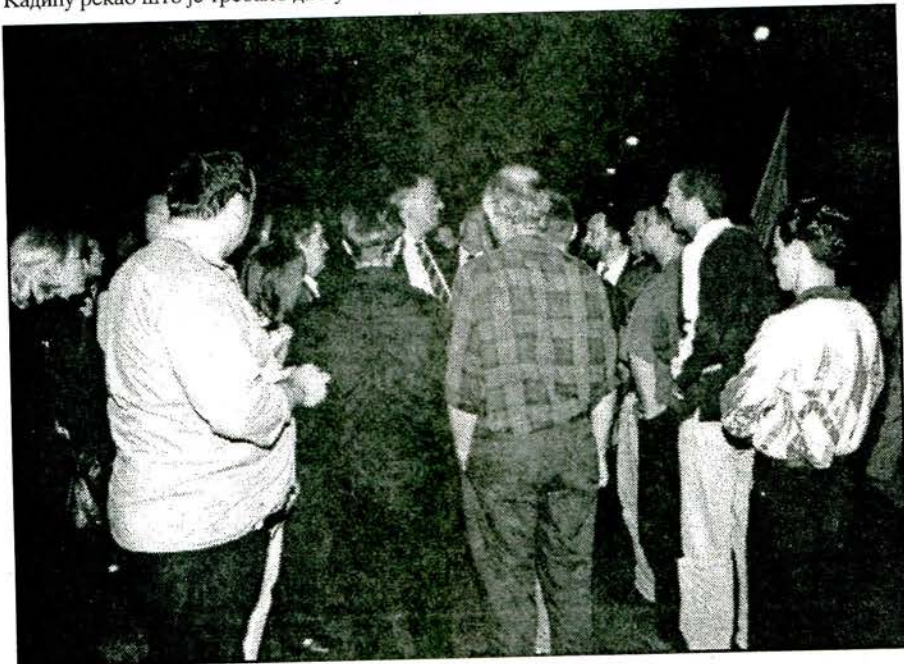
али не раздвојено од друга Булатовића или од друга Маровића или од друга Милошевића. Све је у пакету, сада сте ви на реду, ја сам то показао и доказао и не желим вам то показивати. Ви сте сада са „бабом Јулом“ и сретна Вам била. Дакле, немам намеру да Вам појашњавам оно што је више него јасно, Ви изволите докажете да сте истински патриоти на истинском српском програму мимо комуниста. Тамо су добри људи и Ви сте добар човек, али сте овога пута залутали. Боље би било да сте у парламенту питали господина Диношу, кога наравно поздрављам и у културној атмосфери да му кажем да сте га питали шта наша браћа Срби или Црногорци раде у Албанији, како живе на српској земљи у Скадру, то је бивша српска земља. Колико се он као демократа и патриота свога народа залагао за српска национална права у Албанији и колико се господин Булатовић, Букановић, Милошевић залагао за та иста национална права, колико се та београдска и подгоричка власт и данас залаже у пакету и Букановић и Милошевић и господин Шешел за католичке Срба у Хрватској и колико су речи упутили Међународној заједници за спаљених 20.000 Срба у челичанама жељезаре Сисак. Питања су озбиљна, ја сам озбиљан политичар и изволите придружите се оваквом разговору.

Водитељ: Реч има господин Диноша.

Диноша: Ево сада и друга реплика што се тиче овог круга наших јављања. Нисам имао реплику, него сам мислио да ћемо завршити са господином Дармановићем који опет врти тезу која не држи воду да су историјски споменици ти који апсолутно доказују да је нечија земља где је тај споменик. Ја сам само хтео да кажем да би по тој тези реџимо ако се има цамија у сред Београда, онда би по тој тези Србија била турска земља, што опет не држи воду. Ми знамо да је било покрета народа, да је било ратова, да је било мешања, свега тога смо свесни, али теза да је Албанија српска земља, молим вас па немојте ни ви ни господине Вишњић да испадате тако, пећу рећи дилетанти политички, али неозбиљно је то.

Водитељ: За реплику се јавило још неколико људи. Ја ћу прочитати редослед: Миодраг Вуковић, господин Шешел, господин Антоновић и Владислав Вуковић. Молим вас да идемо овим редоследом.

Миодраг Вуковић: Демократска партија

Замало да се и шетња Игалом претвори у митинг

социјалиста је изворна, утемељена, аутентичка црногорска партија југословенске политичке провијенције. Ми смо заложили свој политички ауторитет за заједничку државу, јер смо понудили народу тај шири државни аранжман 1992. године, а народ прихватио, али данас Југославија по уставном шнићу из 1992. године данас не постоји. Данас постоји фактичка Југославија која се жели неуставним путем формално обликовати у неку другу заједницу уз помоћ неких политичких субјеката из Црне Горе. Дакле, нема ниги ће бити највероватније, јер ће победити демократска црна Гора па неће бити те политичке основе потребне у савезном парламенту да подржи тзв. редовни пут промене Устава на шта су се наумили, али ће бити на сцени гажење постојећег устава и стварање фактички нове државне заједнице у којој треба да се потре Црна Гора као равноправна република и заједница која је задржала сасвим одређен капацитет своје државности и на који има право. Непоштовање закона и у Црној Гори постоји, одмах ћу се сложити, али знате од кога? Од оних који пре свега интересе државне и националне Црне Горе што су обавезни по Уставу из 1992. године неће или да не кажем неку другу реч да поштују, а они су записани и у законима Републике Црне Горе, рећимо у савезном парламенту. Шта је све донео на основу закона Црне Горе, који су добри, државни врх Црне Горе ових последњих дана? Који су закључци из Скупштине Републике Црне Горе? Који су ставови Владе Републике Црне Горе? Шта је рекао председник државе Републике Црне Горе? За кога то важи? За грађане Црне Горе који су лојални, који хоће, желе и чувају државу Црну Гору и њен правни интегритет достојанства. Али то неће они који оду у Београд, игноришу те законе, не поштују те законе и они дају свој скромни допринос, враћам се на прво питање, тзв. фактичком мењању уставне воље Црне Горе када је заједничка држава у питању. Томе ће се Црна Гора 31. супротставити демократском победом и другачијим односом црногорских представника у савезним институцијама око тог важног питања какав је заједнички живот Црне Горе и Србије.

Водитељ: Реч има господин Шешел.
Др Војислав Шешел: Само политичке незналице мисле да се политичке идеје могу дисквалификовати дисквалифи-

ковањем људи који се залажу за те идеје. Политичке идеје се могу дисквалификовати или надиграти само вреднијим и паметнијим идејама.

Друго, проблем политичких отпадника већ је увелико истражен у политичкој теорији и народу је то јасно. Када неко отпадне од неке политичке партије онда све чини што је у његовој моћи и делује разарајући у средини у којој живи онемогућава дијалог жестином, нервозом којом наступа. Онда је он спреман ако је рећимо био у Српској радикалној странци која је унитаристичка, централистичка, да сада каже да је федералиста. Ако је био у Српској радикалној странци која је републиканског карактера да је сада монархиста и тд. То су бесмислене ствари и у свакој цивилизованог држави у свету полиција би растурила демонстранте који демонстрирају, а нису свој скуп уредно пријавили у складу са законом.

Када заседа Народна скупштина закон забрањује да испред зграде Народне скупштине било ко демонстрира. Ако он дође омета саобраћај и полиција мора свој посао да обави. А које су професије демонстранти и колико их је било? Била је шачица Ђинђићевих присталица и ништа више. Не може нико демонстрацијама да омета исправно функционисање власти. Међутим, вратимо се на оно што је основна тема нашег разговора.

Црна Гора није угрожена од Савезне Републике Југославије. Црна Гора је саставни део Савезне Републике Југославије, а на свезном нивоу не доносе се одлуке у складу са жељама скупштине Србије или Скупштине Црне Горе. У савезној држави одлуке се доносе већином гласова присутних посланика, осим у случајевима које је Устав стриктно набројао. Не може да се каже да је донета нека одлука, али ми нисмо сагласни. Нисте, јер нисте имали већину. Господине Вуковићу ја и очекујем да ћете Ви на ово реаговати и желео бих један озбиљан дијалог баш на ту тему.

Водитељ: Хвала вам.

Др Војислав Шешел: Једну допуну само, господину Вуковићу, члан 87. Устава, то погледајте господине....

Водитељ: Хвала. Господин Дармановић, изволите.

Илија Дармановић: Захваљујем. Савезну Републику Југославију чине две равноправне јединице Србија и Црна Гора. Из ових досадашњих промоција политичких партија, нарочито под именом ДПС-а да није Милошевића на власти не би имали проблема на црногорским просторима. Стално критикују неке промашене инвестиције, промашене политичке процене, као да то нису заједнички радили. То смо бар ми радикали најбоље осетили, када су нас они истерали из Парламента и нашли своје послушнике, а знамо и ко је од њих припремао те акције у Демократској партији социјалиста, рачунајући од Маровића, Мишка Вуковића, Срђе Божовића и још неких. А, ето, срећом се они сада распадоше, терају један другог и изгледа да ће још терати.

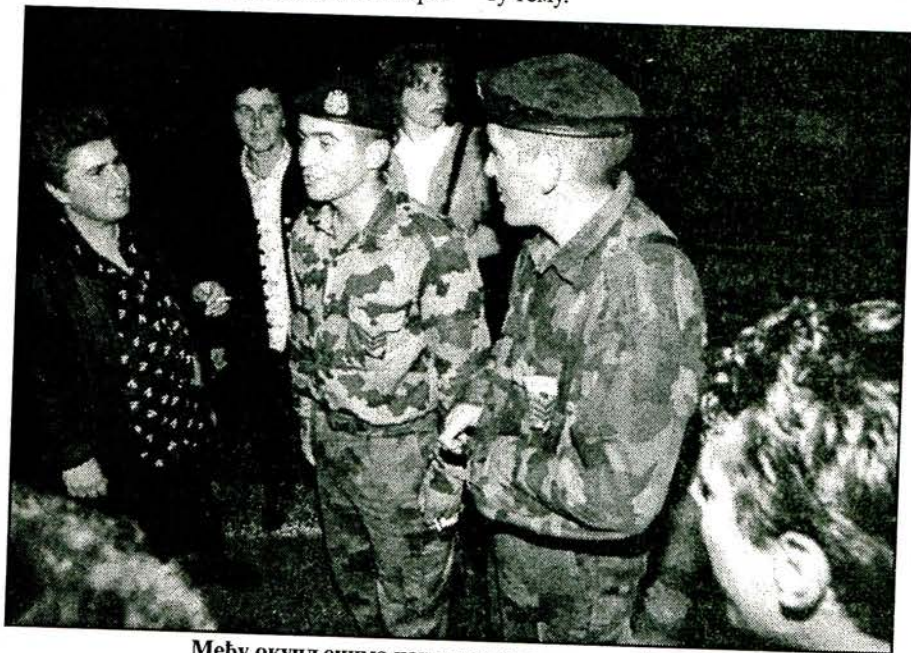
Медијски простор Црне Горе није покривен из Србије тако да грађани ни у Србији не могу да гледају телевизију Црне Горе, ниги ми у Црној Гори телевизију Србије. Неће Србија напасти Црну Гору, ниги ће Црна Гора ратовати са Србијом. Ту је само у питању руководство, јер руководство треба променити и онда ће бити све у реду. Неће онда бити ни трговинских граница ни економских сметњи ни долазака једних код других, и треба заједнички да гледамо телевизијски програм, да заједнички сарађујемо на том пољу, јер ће се само тако постићи да Савезна Република Југославија, као савезна држава, буде држава свих грађана заједно и да се у њој добро живи, јер економски и сви други потенцијали постоје за то да би се могло добро живети. А, овако, само међусобним оптуживањем још више иритирамо тај међународни свет који хоће да уведе санкције. Право да вам кажем да смо ми међу собом бољи, да се боље разумемо, и тај свет би нас боље прихватио. Не би на овај начин било ни санкција ни проблема. Знамо да смо под владавином заједничког ДПС-а у Црној Гори добили и санкције и све што не ваља и даље се боре да владају, да је среће било би им забрањено да се кандидују, као што је било комунистима у Албанији забрањено да се кандидују....

Водитељ: Хвала вам. Господине Радуловићу....

Милован Радуловић: То што каже да нас слабо разумеју, то је проблем у свести наравно, јер ми смо се толико удаљили од природе да оно што зовемо мајка природа уопште томе нисмо блиски и ми се чудимо када неко износи нешто о природном закону, посебно ако је то научно потврђено.

Молим вас, ово једино научна странка, која постоји, колико сам ја закључио из овог говора и онога што знам о странкама, према томе ми не прихватамо ни науку ни мајку природу, и онда се чудомо. Ево, како каже Лао Це, велики кинески филозоф, он је природни закон звао тао и каже - када супериоран човек чује за тао он га примењује, када осредњи човек чује за тао он га примењује и не примењује, а кад један нижег (преводи су разни) квалитета или свести чује за тао он се смеје. Е, да се такви не смеју тао не би био тао.

Значи, ми се смејемо природи, смејемо се знању. Све остале странке, осим странке природног закона, се заснивају на људским законима, а ми тражимо природни закон. Ја сам набројао неких девет карактеристика из почетка и срећа што сам онда уграбио реч јер после више нисам имао могућности ништа да кажем.

Међу окупљенима нашли су се и млади војници који су са занимањем слушали др Војислава Шешела

Републичка скупштина у центру Подгорице

Набројао сам квалитете једног закона, предности и како се ствара из тога одбрана, непобедива политика, која не прави грешке, која све проблеме решава који постоје а оне који ће се појавити она унапред лишва могућности појављивања. Те се не појављују.

Још је Лао Це рекао - ако тао влада у некој земљи онда војнички коњи помажу код орања. Кад тао не влада у некој земљи коњица гази поља. Странка природног закона, пошто нема разумевање ниједне политичке странке, нити од Владе, она ће сама преузети на своју одговорност и својим средствима људи који ће нас подржати да учини да војнички коњи не газе наше оранице, симболично речено. Не газе поља. Хвала.

Водитељ: Господин Вуксановић има реч.

Вуксановић: Да одговорим господину Вуковићу, да у ова два минута прокоментаришем још једном оно што сам раније саопштио. Господине Вуковићу, да ми једно овде ипак потврдимо, да је ваше вербално залагање за Југославију, ваша прича о заједничкој држави,

заиста више диласирана у Црној Гори, јер оно што ради актуелни режим, оно што ви радите и ваша партија у Црној Гори, је, још једном подвлачим, отворени сепаратизам и то је свакоме јасно у Црној Гори, а та политика господине Вуковићу у Црној Гори је била увек губитничка политика. Ви то добро знате. Били смо некад заједно у истој партији. Ви знате да су сепаратисти у Црној Гори, да су они који су тежили раздвајању Црне Горе и Србије, односно разбијању Савезне Републике Југославије и који су одступали од оних принципа које је народ установио 1992. године на референдуму и на основу којих је донет Савезни устав, дакле, принципа равноправности република и грађана. Који су од тих принципа одступили, ваша партија јесте, били су увек губитници на политичкој сцени Републике Црне Горе. Но, ја верујем да је актуелни режим у Црној Гори коначно схватио да треба да припреми све неопходне услове да се у Црној Гори одрже поштени демократски избори, да то очекују и желе грађани Републике Црне Го-

ре, и да, ако је то заиста схватио, а још није до краја потврдио да је схватио, и када су у питању бирачки спискови и када су у питању неке друге ствари око техничких припрема за изборе, онда ће то заиста бити поштени избори и да ће грађани Црне Горе изразити слободно своју вољу и онда ће то бити срећа и за Црну Гору и за све њене грађане и за Савезну Републику Југославију. Хвала лепо.

Водитељ: Ви сте на реду господине Пекићу.

Пекић: Најпре овако, поштовани грађани Црне Горе ако сте имали стварно живаца да саслушате ову тему видели сте да се ми из Српске народне странке нисмо мешали. Желели смо да поштујемо неки протокол и договор. Но, нека свако своју странку представља онако како мисли да је најбоље. Нама из Народне странке довољно је и тих два или три минута. Према мном је грађани Црне Горе Устав. Нисам правник. Овде смо слушали правничка објашњења. Ја Устав тумачим ради његове одлуке да треба да буде разумљив сваком грађанину, јер те правне финесе можемо за неки правни скуп а у питању је држава господине Вуковићу и потпуно се слажем, остало је све нека игра и неко надмудривање.

Грађани Црне Горе, овај устав је донешен 1992. године, и само ћу вам прочитати ко је то писао. Каже - мр Зоран Жижкић, др Рајко Миrowsки, Миодраг Вуковић и Драган Шошир. Господин Вуковић одједанпут нема појма шта се дешава. Управо он и његове дојучерашње колеге су овај устав писали. Ми из Српске народне странке, тада Народне странке, сећате се како смо вас упозоравали да се ово може десити. Једно бих вас желео замолити. Овде сте изјавили једну реч, то помињете стално по вашим скуповима, а емитујете ова телевизија. Кажете - исељите из Црне Горе неке људе после 31. маја. Кога мислите господине Вуковићу да исељавате. Црна Гора је моја кућа исто као и ваша. То сте рекли. Толику мржњу данас у подељеној Црној Гори - то је страшно.

Ја апелујем на све грађане, ми јесмо политичари, можемо да се свађамо али ви то не смете да радите. Посебно господине Вуковићу, били смо заједно оне ноћи на оним преговорима, знате како је било тешко и колико је могло да се запали ова Црна Гора.

На крају господине Вуковићу опет сте изјавили - Југославија више не постоји. Човек који је написао овај Устав, вероватно мислећи да не постоји зато што је смењен Радоје Контић. И ви и ја знамо да тај Радоје Контић и није требало да буде тамо. Господине Вуковићу и зато вашу партију моја странка доживљава после оваквих ваших изјава као сепаратистичку странку. Ви уосталом можете причати колико год хоћете. И, само још једна порука, нама је било довољно и ова два три минута, грађани Црне Горе, Српска народна странка се није променила. С обзиром да је десетка најбоља оцена, храбро и поштено за десетку.

Водитељ: Господин Владислав Вуковић.

Владислав Вуковић: Очигледно да парламентаризам у Црној Гори и Југославији не функционише. То показују догађаји, то показују понашања политичких странака, политичких вођа. То се помало може осетити и код нас овде. Стварно знамо да уставни нису усаглашени и да ето експерти за уставна питања различито разумеју поједине ствари. Али је сигурно у народу, у добром домаћинству, када се чланови домаћинства побуне домаћин прво стане и каже - чекајте да видимо шта је, па ћемо ићи код комшије а некако код нас то раде врхушке и решавају проблеме, Парламент у Црној Гори је у кризи.

Ми сматрамо, то је данас и показано овде, да уколико да овај народ власт једној или дру-

Сусрет др Шешеља са председником Републичке изборне комисије

гој партији бившег ДПС-а имаћемо неспоразуме до крајњих граница и ништа добро. Слушаћемо приче а неће бити решавања животних проблема и питања економског развоја и просперитета и враћања радника у предузећа.

Даље, желим са овог места да кажем да у Србији и у Црној Гори сада на власти нису комунисти и да замолим уваженог колегу и бистрог друга, некада друга, по професији колегу, да ту реч не употребљава јер зна да ни суштински, ни обимом, ни садржајем не означава праву ствар када говорите о владајућим режимима у Србији и Црној Гори. Комунисти су неки други. Комунисти смо и ми који се зовемо Савез комуниста Југославије, комунисти Црне Горе, нисмо оно што су они били.

Водитељ: Реч има господин Миодраг Вуковић.

Миодраг Вуковић: Овог минута до сада смо разговарали међусобно, а сада ћу поново на почетку да се обратим грађанима Црне Горе и да кажем - 31. ће победити број 13. 31. маја, побеђује, а то ће вечерас доказати завршна победничка конвенција заједничке листе пред најмање 100.000 људи овде у Подгорици, стасалих, обзиљних, забринutih, одговорних. Победићемо зато што ће народ овог пута да гласа за будућност наше земље. За заједницу Црне Горе и Србије, за Југославију економски и политички развијену и усправну.

Гласаћемо због достојанственог нашег повратка, нас и наше државе у свет, и гласаћемо за слободно кретање наших људи. Гласаћемо због сарадње Црне Горе са свима. Гласаћемо због правдене приватизације, због социјалне заштите грађана која је извесна, због развоја привреде, због развоја пољопривреде, због многих путева, храмова, школа, водовода. Гласаћемо због развијеног туризма. Гласаћемо да би вратили до краја девизну штедњу. Гласаћемо да би редовно исплаћивали пензије, гласаћемо због пуне равноправности свих људи у Црној Гори, без обзира на веру и нације, равноправности свих.

Гласаћемо због Косова у Србији и Југославији. Гласаћемо због бољег живота свих нас који чинимо држављане ове мале и велике Црне Горе и Југославије као наше заједничке домовине. Ја се обраћам вама а не онима који у немоћи да вам било шта друго понуде саопштавају ортодоксне неистине, људима уваљују у уста оно што нису рекли, што је суштина њиховог програма без програма, поруке без поруке, политичка поштапалица која ће трајати само до 31. и они ће стварно отићи у политичку историју и остаће овде као опомена. На крају крајева њихов политички програм је Мишко Вуковић, тручин на зидовима куће мог мирног оца, а ми ћемо гласати да ниједан мирни човек више тако, после 31. маја, не буде ни грађански и људски ни било како увређен од неких који су заборавили како се треба живети на овим просторима и идемо у бољи живот.

Водитељ: Господин

Љубомир Антовић: Поштовани грађани ја бих само напомену да ће сутра вероватно бити мало више о овој нашој споредној теми о економији. Међутим, што се тиче политичке ситуације у Црној Гори, она је као што и сами видите стварно незрела јер је воде незрели људи. Мало јесте оштро и строго, али то су чињенице. Ево, примећујете у задње време колико је авиона одлетело из Црне Горе у свет и из света овамо а практично ништа није донео до неких 6.000.000 марака које може одмах сада практично да подели штедишима, јер штедише су ти који су стварно финансирали ових 7-8 година и више од тога ову земљу, нису се правили невешти него су заиста истрепели све то скупа. Што се тиче ДПС-а да живимо боље, не може се живети боље од крими-

нала који цвета у Црној Гори. Ви сте очевидци свакодневно да слећу авиони. Указивао вам је на то. Многе су захтеви упућени широм Савезне Републике Југославије и у том правцу, молим вас лепо која је то странка која није сепаратистичка а не признаје Устав Савезне Републике Југославије.

Одговорно тврдим да заиста такве странке не постоје на свету па ни да живимо боље коалиција није ништа друго него сепаратистичка странка, партија, која је и те како добро напојена и наодјена из вана и видите куда све ово води. Ово нас све води овоме што и сами осећате, да је Црна Гора угрожена са идеолошко-политичког аспекта.

Ја вам тврдим да практично не долази у обзир да ми можемо бити угрожени, јер ако смо ми угрожени и те како са 290.000.000 марака, ја имам 700 долара у штедњи, да не мислите да сам неки капиталиста, али што се тиче свега тога ми не мислимо да ради правилно ова ДПС странка Црне Горе тако како треба, па бих вас молио сутра да се мало више позабавимо о том економском делу.

Водитељ: Хвала, господин Ферхад

Ферхад: Поштовани грађани Црне Горе, Црна Гора је признала и себи и свету да су

Албанци специфични у Црној Гори. Консензусом је донет нов изборни закон, где је издвојено пет мандата за Албанце у Црној Гори. Убеђен сам да ће свих пет мандата поднети албанске националне странке, у овом случају највише Демократска унија Албанаца, мада морам рећи да је било кидисања и нелегалне конкуренције од стране чак потписника споразума, странака потписника споразума на наше бирачко тело, али Албанци у Црној Гори су свесни да највише помажу и себи и Црној Гори дајући глас својим странкама, дајући глас Демократској унији Албанаца и ја ћу да искористим можда пола минута да се мојим сународницима обратим на мом матерњем језику, албанском језику и верујем да вама то неће сметати. Нећу дуго. (даље говорни на албанском језику)

Водитељ: Господин Пилотић.

Пилотић: Поштовани народе Црне Горе чињеница да партија људског пута има завршну реч није случајна. Време које ми имамо овде није време за озбиљније представљање. Зато предлажем да сутрашња тема буде уопштена тема да би се они чију реч народ Црне Горе треба да чује представили овом народу још јасније.

Др Војислав Шешељ напушта зграду телевизије Црне Горе после емисије у којој је полемисао са представницима других странака

28. МАЈ 1998: ДРУГО ТВ СУЧЕЉАВАЊЕ УЧЕСНИКА ИЗБОРА У ЦРНОЈ ГОРИ

ДРУШТВЕНА СВОЈИНА УНИШТАВА ЕКОНОМИЈУ

У свом последњем обраћању грађанима Црне Горе преко подгоричке телевизије др Војислав Шешел је акцентирао економске ставове Српске радикалне странке: слободна конкуренција на тржишту, самосталност привредних субјеката, а основни предуслов за здраву економију је приватизација друштвене својине

Водитељ: Поштовани гледаоци, добар дан, ово је друга и последња емисија „Сучељавање представника политичких странака које учествују у изборном процесу”. Да подсетимо, емисија траје три сата и на програму је до 13 часова. Ова емисија је посвећена углавном економском делу програма свих странака. Имаћемо три сата за разговор. Имаћемо и реплике, ако сте гледали јуче, представници странака то сигурно знају. Мислим да ћемо имати довољно времена да обрадимо све занимљиве теме. Гости у нашем студију су: представник Српске радикалне странке, господин др Војислав Шешел, Изборни савез за српство, професор др Новица Војиновић, Српска народна радикална странка - Илија Дармановић, Демократски савез у Црној Гори Никола Цалај и Странка природног закона, господин Мирсад Јашаревић. Са моје леве стране су: представник Социјалистичке народне партије Душко Јовановић, Српска народна странка, Слободан Вујошевић, Савез комуниста Југославије - комунисти Црне Горе, господин Вељко Крстаић, коалиција „Да живимо боље”, господин Предраг Дрецун, Странка девизних штедиша, господин Љубомир Антовић, Демократска унија Албанаца, господин Назиф Цунгу и Партија људског пута, господин Веселин Пилетић.

Имамо три минута у првом кругу. Питање је шта је то основно у вашем делу економског програма, ваше странке. Господин Војислав Шешел.

Др Војислав Шешел: Ја бих пошао од дефиниције стања у Црној Гори у економском погледу. Црна Гора је у дубокој економској кризи и социјалној беди, то је неспорна чињеница. Фабрике углавном не раде. Привреда је скоро замрла. Слична је ситуација и у Србији. Туризам је такође у прилично тешкој ситуацији, а једина привредна грана која некако функционише је трговина. Трговина функционише легалним, још више нелегалним каналима. Али, трговина не ствара нови производ и на трговини не може да почива економија једне земље као што је наша. Поставља се одмах питање - како решити ове проблеме, којим системским мерама? Основна системска мера је паметно, промишљена привати-

Др Шешел испред седишта странке у Подгорици

Састанак координатора Српске радикалне странке у Подгорици уочи избора

зација. Досадашњи концепт није био добар. Досадашњи концепт је омогућио чистом папирологијом, да огромно богатство преузму у своје руке, људи блиски владајућем естаблишменту. Једини облик приватизације који може учинити добро народу и држави је приватизација путем јавне лицитације, одређеног процента 70-80% вредности фабрика, остатак вредности да се дели бесплатно радницима и кроз ваучере укупном становништву земље. Тај процес приватизације путем јавне лицитације био би много успешнији, уколико би се проводио уз учешће страних инвеститора, али земља је под приличном блокадом, без обзира што она још формално не постоји. Велике силе и даље спроводе извесне мере блокаде на којима саме инсистирају, о којима су саме одлучивале и доста је отежан приступ страних фирми на наше тржиште у том процесу приватизације. С друге стране, неопходно је укинути системске препреке развоју либералног концепта економије. Те системске препреке се налазе и на нивоу Црне Горе и на савезном нивоу. На савезном нивоу су увозно-извозни контингенти у питању, систем дозвола. Све је извор корупције, све је то извор криминала. То су системски извори криминала и корупције. На нивоу Црне Горе долази до појаве монополског понашања и то једног облика монополског понашања, који заправо онемогућава било какву слободну конкуренцију на тржишту. Само оне фирме које су у директном контакту са владајућим естаблишментом могу добити уносне послове од државе, ако се држава појављује као финансијер. Кад је реч о стицању права за обављање одређених послова, опет постоје привилеговане фирме и фирме које никада не могу доћи до тих послова. Уместо да се на принципима слободне конкуренције, послови путем јавне лицитације поверавају онима који су најспособнији да их заврше. Присутно је такође и ванекономско утицање на привредне токове кроз разне облике криминалног понашања - рекетирање, уцењивање, изнуђивање итд.

Водитељ: Господин Војиновић.

др Новица Војиновић: У име Српске демократске странке и Савеза за српство у којој је Српска демократска странка Црне Горе и отаџбинска странка, ја поздрављам грађане Црне Горе и желео бих неколико речи да кажем у вези са економским питањима у Црној Гори. Стане црногорске привреде, мање-више сви знамо из дневне штампе, из свакодневних информација које добијамо, ја о томе не бих говорио. Хтео бих само да кажем о једном процесу који сада траје, то је процес приватизације. Наравно, наша странка и наш савез је за приватизацију и тржишну привреду, за све ово да се боре прогресивнији људи и странке у Црној Гори и иза ње. Ја имам мишљење о приватизацији која се врши код нас у Црној Гори, која иде по мојој оцени обрнутим процесом. Процес је овакав - фабрике се доведу до застоја. Заустваља се процес производње. Отпуштају се радници на принудни одмор и фабрика пропада, сваким даном њена цена постаје све мања. Развлаче се средства, развлачи се опрема, застој, сам по себи у читавом низу процеса у фабрикама доводи до оштећења производних капацитета, тако да је након пола го-

Координаторима је детаљно објашњена процедура избора, како би на време уочили евентуалне неправилности

дине, године, две, три, колико тај процес код нас траје, велики број тих производних предузећа дошао у позицију да је њихова цена сведена на најмању могућу меру. Тек тада када се предузеће онеспособи и кад радници више не раде, кад веома мали број погона у том предузећу ради или не ради ништа, радници су на принудном одмору, тек се онда даје то предузеће на продају. Тако се фактички људима омогућава да јефтино купе фабрику ако имају зарађен новац, легално или нелегално. Не могу радници који су ту радили и који су стварални добра, који су радили годинама или деценијама, имају веома мало могућности да купе ту фабрику. Тада купује неко за кога ми и не знамо ко је и на који је начин дошао до средстава, иако постоји комисија која на томе ради итд., али ми данас имамо читав низ предузећа која су данас продата, за која грађани питају како су продата и коме? Значи, потпуно обрнут поступак треба утемељити у односу на приватизацију. Треба вратити тзв. доконтрактацију предузећа. Предузеће које је умртвљено, чији је процес заустављен, треба на неки начин, неким инјекцијама покренути, треба раднике вратити у фабрике, мало оспособити тај процес производње и тек онда да се врши не распродаја, већ расподела.

Водитељ: Господин Дармановић.

Илија Дармановић: Економски програм Српске народне радикалне странке Црне Горе тражи либерализацију тржне привреде засновану на приватном власништву, ради постизања веће стопе раста, смањења незапослености, смањења инфлације и презадужености и одлива капитала, да се повећа платно-билансни промет и да смањи платно-билансни дефицит, да се повећа доходак и плате и повећа економски и монетарни систем. Кроз свој програм, приватизацију видимо као основни циљ дефинисања власничких права за повећање продуктивности и удруживање у већи привредни систем земље и шире, што чини основну, економску снагу земље. Приватизацију видимо на два начина - прво продајом фабрика путем јавних лицитација, домаћим и страним купцима уз њихово преузимање обавеза да не смањују запосленост радника. Друго, бесплатном поделом акција запосленима, како би онда могли да контролишу препродају и да преузимају права и обавезе. Уклањати административне баријере у приватној својини, иницијативама предузетништва и слободне конкуренције. Један од начина приватизације су и хартије од вредности, међу којима припадају и ваучери. Међутим, савезни закон, у хартије од вредности није уврстио ваучере и ту се мора нешто радити на доградњи подзаконских аката и других прописа, који би прописали и ваучере. Како грађанин може да употреби тај ваучер, он треба да зна да је најбоља употреба, куповином акција као најбољег модела оплодне капитала, ваучеризација предузећа а не продајом предузећа. Нароу треба објаснити и то, шта то значи ваучеризација - да власник ваучера може да га прода, куповином акција предузећа, јер је то хартија од вредности, да сваки грађанин одрасли у Црној Гори добије ту хартију са одређеном ценом, рецимо 5.000 марака, не значи посебно неку добит, јер држава му није гарант, да грађанину ту хартију од вредности може да уновчи и да може искористити у сваком моменту. Уколико му држава омогући да може употребити ваучер, куповином акција или на други начин, то право уколико грађанин за живота не искористи, могу да искористе његови наследници као и новац њиховог правног претходника.

Водитељ: Господин Самај.

САМАЈ: Као прво желим да поздравим све вас у студију и све гледаоце Телевизије Цр-

не Горе а посебно да поздравим све чланове, симпатизере и будуће гласаче Демократског савеза у Црној Гори. Прво моје јављање желим да искористим за представљање Демократског савеза у Црној Гори, с обзиром да нисмо узели учешће на јучерашњем представљању. Демократски савез је странка грађанског и националног предзнака и оријентације, која је својим програмом прва предвидела заштиту, неговане и унапређење положаја Албанаца који живе у Црној Гори, па је она и прва национална странка Албанаца у Црној Гори. Ова странка се појавила на политичкој сцени Црне Горе на самом почетку вишестраначја код нас. Потребу за таквим видом организовања Албанаца доказали су гласовима датим Демократском савезу на свим досадашњим изборима. То је странка која је међу првима дигла глас против силе и крвопролића, дајући свој пуни допринос антиратној опшци у тадашњој Црној Гори. Ја говорим о почетку. Међу првима је указивала на оно што смо доживели и даље доживљавамо, не колебајући се ниједном да каже и покаже да су за наша страдања криви брачни пар са Белог двора и људи који су их слепо следили. Има ли аутентичнијег примера - да их је Домановић могао узети за пример у својој сатири. То је странка која је погодила и учествовала на свим ратним митинзима Удружене демократске опозиције, Либералног савеза, затим, учествовала у раду Скупштине парламентарне опозиције Југославије у Сарајеву, затим, сама је организовала протесте и трибине антиратног карактера. Позвала је своју омладину да не иде на Дубровник и зато преузела одговорност, па и даље наставља истим путем протестовања против задњих крвавих прогона на Косову, апострофирајући да се то питање мора, а и сматрамо да се може решити мирољубивим путем. Демократски савез сматра као веома срећну околност, пошто се једно моћно крило тадашњег ДПС-а освестило и видело, да је све ово на шта је ова странка и један део демократске опозиције указивао, тачно и напокон схватило да солидарисање у пропадању никуда не води никуда, већ самоуништењу. Сматрамо да је таква оријентација садашњег ДПС-а за Црну Гору, да уз помоћ демократске опозиције уђе на велика врата Европе, али кључ за отварање истих, стоји у рукама Демократског савеза. Своју спремност да помажемо том курсу, доказали смо септембарским потписом и наш потпис је ваљан исто колико и њихова обавеза да поштују постигнути споразум. С друге стране, не можемо схватити, како да у свој борби за власт, поједине партије не могу или не желе да виде мрак који им је наметнула странка са пет хиљада чланова, која пропагира друштвену имовину а сами врх те странке је најбогатији слој Србије. Мрак који је њима и нама наметнула странка господина и госпође, који славе отварање дискотеке свога сина на дан када има највише погинулих, са обе стране на Косову. То је брачни пар који бије своје студенте а о томе ни речи у дневним, информативним програмима, листовима Србије, јер су странице резервисане за слављеничку атмосферу са „Мадоне“ итд. С обзиром да је време истекло о економским питањима ћу касније.

Водитељ: Направили смо изузетак, јер данас ипак разговарамо о економији. Реплике ћемо на крају првог круга. Молим вас. Господин Јашаревић.

Мирсад Јашаревић: Поздрављам све грађане Црне Горе, гледаоце РТ Црне Горе, поздрављам присутну господу, представнике других политичких странака и Телевизију као организатора овог сучељавања. Странка природног закона сматра да није довољно добро по-

Страначки активисти покрили су сва изборна места у Црној Гори, а у томе су им помагале страначке колеге из Србије

сматрати економију само као ону друштвену делатност која је задужена да створи искључиво материјално обиље. Посматрано на тај начин, она ће створити у теоријском смислу можда материјално обиље, али одређене равнотеже, коју смо забележили и коју можемо видети у неким земљама које су прилично развијене и у животима оних људи који јесу стварали материјално обиље у свом животу. Значи, стварање материјалног обиља може се створити теоријски, међутим, да би заиста то задовољило човека и оставило га задовољним, тешко је поверовати. Имамо такве бројне случајеве и данас можемо рећи да они људи који су у свом личном животу стварали материјално обиље, нису потпуно задовољни, а ако људи нису потпуно задовољни, онда можемо рећи да економија ипак на тај начин није испунила своје тежње и није нашла потпуни смисао. Међутим, конкретно када говорим о овим економским питањима и о овој ситуацији у којој се налази наша република и савезна држава, сматрамо да је ситуација веома лоша, а исто тако, сматрамо да Црна Гора има веома добре перспективе ако се испоштују неки основни принципи, пре свега њене особености. Конкретно, када говоримо о економији, а то је уопштени принцип, учимо од оних организација које су успешне, с обзиром да су неке земље на западу показале изразиту успешност у економском смислу, сматрам да је крајње логично применити неке системе који су се показали добрима код њих и применити на крају њихову добру вољу, да нас саветују и помогну. Са друге стране, не треба никако заборавити да је једини прави успех и у појединачном и у колективном животу, онај који је заснован на личном прегнућу, на личном знању, личној самоуверености и ниједног тренутка не треба да заборавимо да смо ми у стању сами да се изборимо за своју економску самосталност и достојанство, а помоћ са стране ћемо прихватити у оној мери која је разумна, научна и увек у функцији остварења нашег интереса. Да не заборавимо да све земље које би нам евентуално хтеле помоћи, истовремено кроз то желе да остваре свој економски интерес. Као једну важну ствар желим да нагласим, да креатори наше економске политике, треба нагласити и више да обрате пажњу на специфичности Црне Горе. Црна Гора као средоземна земља, Црна Гора као земља која има изузетне природне лепоте, треба доминантно да се определи за туризам. Треба, с обзиром да се декларисала као еколошка држава, да се определи за екологију, за здраву храну, за пољопривреду и у том смислу, о чему ћу мало касније говорити, желим да нагласим неопходност решавања проблема са водом у Црној Гори као предуслова за добар туризам и за димензију побољшања пољопривреде и производњу здраве хране.

Водитељ: Социјалистичка народна партија - Душко Јовановић.

Душко Јовановић: Добар дан, поштовани гледаоци, желим да вас поздравим у име Социјалистичке народне партије Црне Горе и да вам пожелим срећнију будућност након 31. маја. С обзиром да је тема данашње емисије - економска стварност, перспектива Црне Горе, приватизација, успеси... СПНС је урадила један квалитетан, сажет програм, изборни програм. Ми смо у том програму, који је био доступан нашим члановима на нашим промотивним скуповима, објашњавали и критиковали актуелну власт у Црној Гори, економске потезе актуелне власти и предлагали мере како да се изађе из кризе у којој се налази Црна Гора. Само кратко из програма, последње поглавље где смо обрадили део који се тиче економије, економски привредни развој, при-

У Српској радикалној странци фотеле не значе хладовину. У изборним пословима ангажовани су и функционери Владе: заменик министра финансија Србије Игор Мировић (први с лева)

Активно је учествовао и министар трговине Србије Зоран Крисић (у другом реду)

На истом састанку: министар за индустрију Лука Митровић (први с десна у трећем реду), министар без портфеља Чедомир Васиљевић (први с десна у другом реду) и помоћник министра за индустрију Ратко Павловић (први с десна у првом реду)

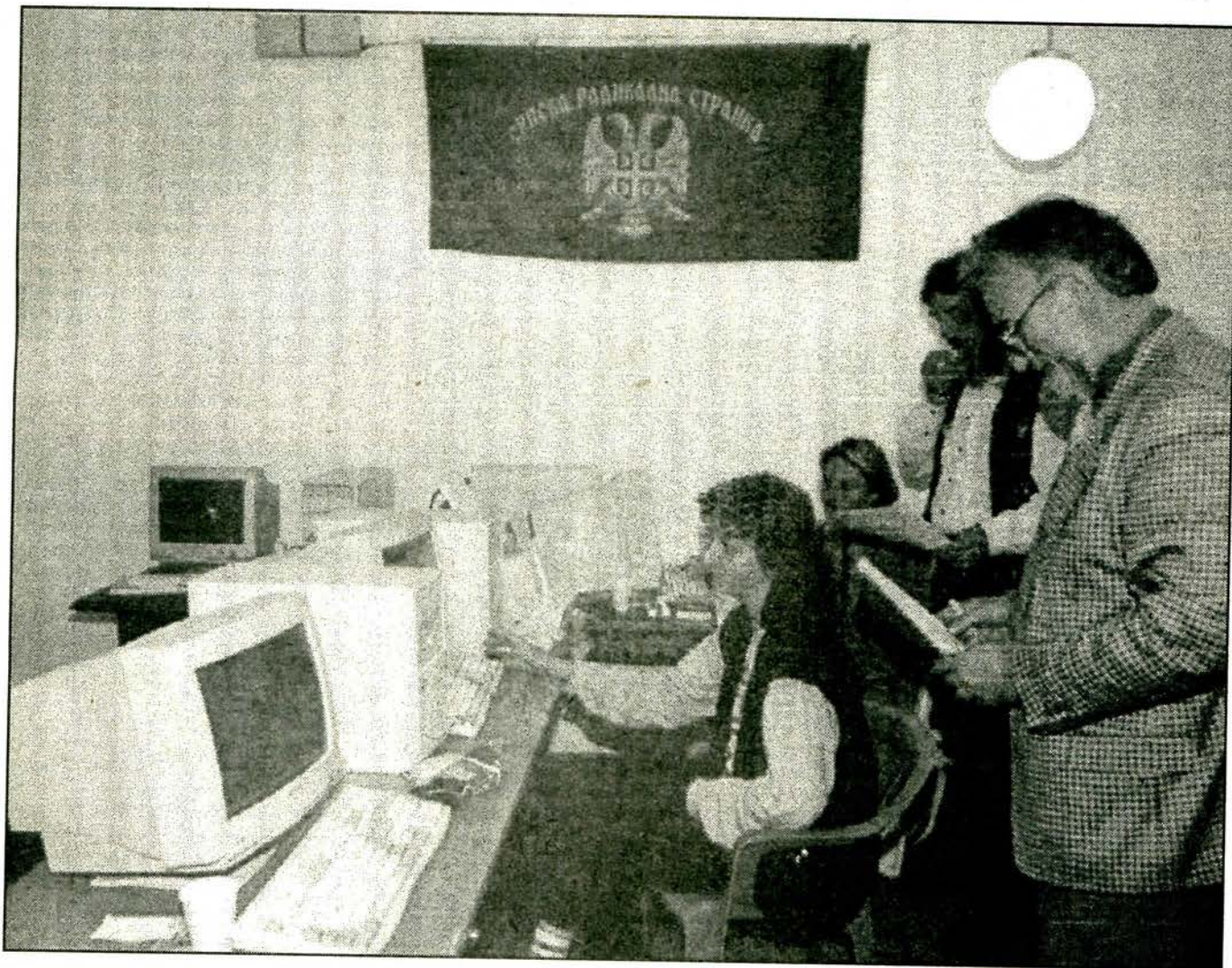
ватизација, криминални шверц, где смо дали посебан акценат као и социолошке аспекте и порески ситем. Као посебно поглавље обрађено је југословенско тржиште. Шта да вам кажем о економској стварности Црне Горе. Економска стварност Црне Горе је таква да данас у Црној Гори имате једно јако предузеће, то је Влада Црне Горе, најаче предузеће. И имате још јаких предузећа, зависно од тога колико су близу Влади Црне Горе, људима из врха власти - извршне и у последње законодавне. Шта то значи? То значи да је мера успешности приватног бизниса у Црној Гори, мера послушности актуелне власти, у последње време чак је мера у запослености у Црној Гори, била мера привржености актуелној власти. Подсетити вас да је током читаве прошле го-

- Српска народна странка.

Слободан Вујошевић: Ја ћу покушати у пар речи да формулишем наш став по овим питањима. Да би га илустровао, ја ћу навести један пример - синоћ током митинга владајуће странке, све нас је нервирао један хеликоптер који је зујао над Подгорицом, није било јасно шта он ради. Очигледно, то је полицијски хеликоптер. Тај хеликоптер кошта 6,5 милиона долара и недавно је добијен од Америке. Да ли је плаћен или није плаћен, нико не зна. Такође су дате услуге да се поправи још један хеликоптер истог типа. Дакле, то су хеликоптери који могу да превезу по 30 људи, за врло кратко време, са краја на крај Црне Горе. Дакле, илустрације ради, 6,5 милиона долара, то је месечни пензионери фонд Црне Горе. Влада

нека врста апсолутног деспота Црне Горе. Он сутра може да вас отпусти, једним потезом. Може господину Шешелју да забрани да уђе у Црну Гору, да не уђе. Оно што је кључно и што је први корак када су економске ствари у питању јесте да се економија учини правном, да се економски односи ваљано, правно заснују и да се правно и демократски регулише положај државе у економији. Ми за то сада трезнито немамо претпоставке. Нажалост, власт Мила Ђукановића, пропустила је 10 година, од 1989. године, да створи оне основне али врло једноставне претпоставке да се у економији успоставе нормални односи и да се одреди ваљано положај државе у економској сфери.

Водитељ: Савез комуниста Југославије - комунисти Црне Горе, господин Костајић.

Компјутерски центар Српске радикалне странке у Подгорици

дине, односно крајем прошле године, ових пет месеци по 5.000 људи остало без посла, пензионисано, смењено са функција из разлога припадности једној од партија. Мислим да то предузеће које се зове Влада, стварно успешно ради свој посао, врши те трансформације, запошљава, отпушта итд., а све то ради политичких интереса. Да подсетим грађане Црне Горе, ми смо се прошле године развили по два питања, то је питање Југославије и криминала. Мислим да сам компетентан да говорим о криминалу, с обзиром на место које сам покривао, био сам директор Управе прихода односно руководиоца финансијске полиције Црне Горе две године.

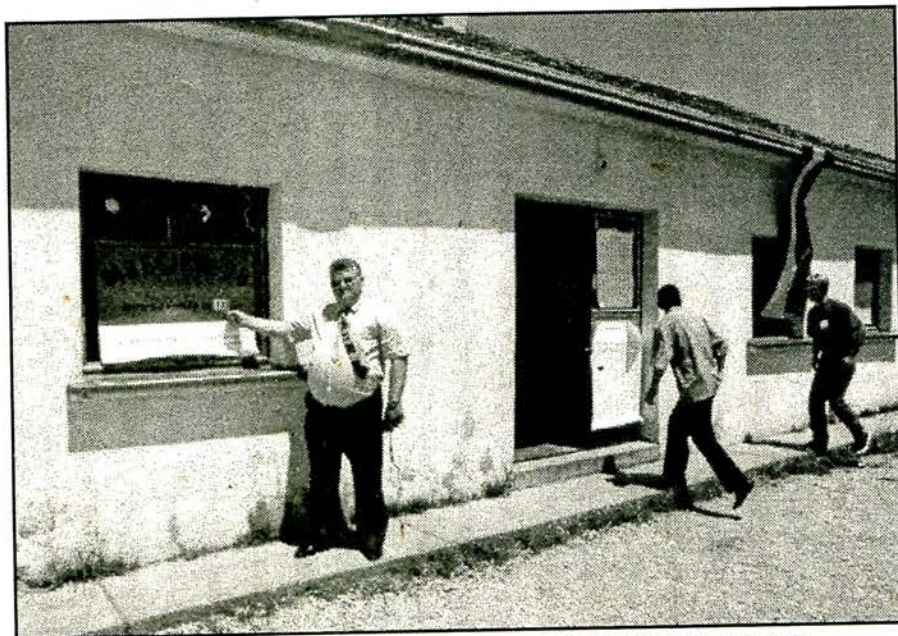
Водитељ: Господин Слободан Вујошевић

је апсолутни господар ове државе, односно директор или власник предузећа Црне Горе. Господин Мило Ђукановић је или добио на поклон од Америке, или је купио и платио, одлучно да потроши 6,5 милиона долара. То је сада тренутно, ја не могу да прерачунам, колики је то проценат укупног нашег буџета за годину. То нису наравно паре из буџета. У демократској држави одлуку власти да потроши паре, да проарчи паре на опрему полиције би донео парламент. Без сагласности парламента, он тако нешто не бих могао учинити. Дакле, ово је само илустрација, како ова држава функционише. Дакле, Влада је буквално господар Црне Горе. Није Мило Ђукановић власник предузећа Црна Гора, већ да тако кажем,

Костајић: Морам изразити своје задовољство да су економске теме дефинитивно дошле на дневни ред, међутим, чини ми се да оне не би дошле на дневни ред, да није економска ситуација у Црној Гори, таква, каква јесте. Све доцни сте да у Скупштини, сви они који су представљали народ као посланици, за све ово време - осам година, нису уопште расправљали о економским темама као економисти, него су то узели у руке људи који су се бавили правном науком или другим професијама. Мислим да ћемо и данас имати једно такво лутање. Покушаћу искористити време као комуниста и представник комуниста овде, данас да кажем, шта би комунисти у парламенту урадили, сутра када уђу у парламент. Ми смо проглаше-

У компјутерски центар сливали су се подаци из целе Црне Горе

За ажурност у слању података задужени су активисти на терену: савезни посланик Вељко Ружић на једном од изборних места

ни као једноумници и како смо трпили, нисмо никако могли да дамо одговор, али ја морам да се раздужим и одговорим свима. Они сами себе нека препознају, да кажем, да ми нисмо толики једноумници, да би били толики безумници, колики сте сви ви били и окренули наше друштво наопако. Сад смо ми у ситуацији да причамо о друштву када стоји наопачке. Шта је све у нашем друштву наопако. Економија је потцењена а кренуло се у парламент. Убише се правници и лекари научише право, сви остали научише право и изградише неку правну инфраструктуру. Промовисаше политичке странке и направиле чаробни простор за Србе у коме и дан-данас живе, покушавајући да га заштите. Економију су заборавили. Ниједно друштво, не причам сада више ни као комуниста, него било које друштво, причам као марксиста, као човек који се бави том науком, мора прво дефинисати своје производне односе и сто пута ћу поновити, иако је то већ и досадно народу, али мораће да науче шта значе производни односи. То су односи међу

људима у процесу производње да би се организовала та производња. Ми сад немамо производње, зато што немамо уређене производне односе. Производни односи морају проистећи из чистих јаких односа својине. Тек онда се може на таквој основи изградити правна и политичка инфраструктура, односно може се изградити тај политички систем. Управо ту, на тој тачци упозоравам, да кад се дефинишу производни односи преко својине онда можемо изградити и видети будућност нашег друштва. Зато живимо у недефинисаном друштву данас и зато нам је економска ситуација таква. Она је једном речју лоша. Нека ови људи из власти кажу колико је лоша.

Водитељ: Господин Предраг Дрецун.

Предраг Дрецун: Поздрављам све гледаоце Телевизије Црне Горе. Наш програм како и само име каже - економски програм је - да живимо боље. Три странке које чине коалицију, имају врло сличан економски програм и у много чему су идентични кад је економија у питању. Мислим да је данас и задњем ла-

ику јасно да је узрок лошег економског стања - Слободан Милошевић. Боље рећи његов режим, изолација од света. Ми смо данас ван ММФ-а, дакле, ван светских токова новчаних, ми смо ван светске трговинске организације, далеко смо и од придруженог члана ЕУ. Реплика да трају интеграциони токови у свету, кад капитал жели да да пуну валоризацију свега, сваког простора где се нађе, нама је дакле онемогућено да живимо боље. Ми смо једноставно схватили да морамо да постанемо део тог окружења, јер живимо у њему. Живети у некој средини а не поштовати правила те средине је погибелно. Данас 5-6 људи у свету не поштују та правила. То су Садам Хусеин, Муамер Ел Гадафи, Фидел Кастро, Слободан Милошевић, његов следбеник у Подгорици - Момир Булатовић, и ту би се могла ставити тачка. Где смо се ми нашли, ове три странке које чине коалицију. Ми хоћемо да створимо један тржишни амбијент. Амбијент где ће нам веровати свет. Ми имамо доказе за то, имамо и пројекте који су већ започели. Ја сам управо дошао са једног састанка где смо направили уговор са Оливетијем. Не могу да причам детаље, јер у три минута не може све да стане, али је данас свакоме јасно да се у Црној Гори живи боље него у Србији. То је основни проблем Слободана Милошевића, што народ у Србији види да се у Црној Гори боље живи и да се овде редовно исплаћују пензије, да су социјална давања редовнија и већа и да то њему то полако почиње да смета. Видели сте да студенти у Београду, кличу Милу Ђукановићу. Да је Мило Ђукановић сепаратиста, вероватно не би београдски студенти и такав цвет омладине српске клицао и скандирао. Према томе, овде се ради о класичној замени теза, кад су противници у питању, али кад смо ми у питању, хоћемо приватизацију тржишта. Започели смо ваучерску приватизацију. Значи, досадашња конструкциона поставка приватизације није била добра. Али желим јавно да кажем да је ту конструкцију смислио, како је сам признао Момир Булатовић, дакле пуних седам година је његова конструкција на делу. Док је ДПС био јединствен и под Слободаном Милошевићем, није се могло ићи у реформу. Сад се стичу услови - да живимо боље и ми крећемо тим путем. Ослобађамо се утицаја Слободана Милошевића. Али овде у Црној Гори има људи којима смета што се живи боље у Црној Гори, да не би Слободан Милошевић изгубио позицију у Србији. Према томе, ова коалиција је јасна и ово је природна коалиција, јер сама реч - живети боље, је природно. Дакле, када грађанима дајемо ваучер, када враћамо стару девизну штедњу, онда то радимо да би се живело боље а не да би се живело горе, јер то је и елементарна логика на крају крајева. Према томе, сви грађани ће ускоро постати власници ваучера у вредности номинално пет хиљада немачких марака, моћи ће да тргују акцијама. Видели смо да се већина слаже са тим, ми смо то практично започели.

Водитељ: Љубомир Антовић - Девизне штедиште.

Љубомир Антовић: Странка девизних штедишта има јасан економски програм, а то је да се врати југословенски штедиштама 7,5 милијарди немачких марака а од тога, 290 милиона странци девизних штедишта Црне Горе, са 104 хиљаде или у читавој Југославији четири милиона и 150 хиљада. Наиме, ми захваљујемо Влади Републике Црне Горе на томе, што је заиста заузела један јасан став а то је - да врати штедиштама по марку, пет, па евентуално и по стотину. Није ово прича, већ је ово истина. Наши људи су по банкама писали и записали да је негде око 50 хиљада враћено штедње. То су респлови који су остали на штетним књижи-

цама, а свако ко има једну марку, не може да добије, а још мање могу да добију грађани Црне Горе ако су улагали своју штедњу у банке, рећимо, где је већински део београдских банака, односно србијански, ниједан штедишта не може да добије. Ми такав програм, који је донет за потребе надметања за ове изборе, ми заиста не прихватамо. Имамо јасан програм израђен до 2000. године, да се мора целокупна приватна и државна штедња вратити, децидно одређена, што је достављено у свих шест банака 1997. године и на основу тога су враћене ове штедне и на основу савезних закона а не на основу одлуке Владе. Према томе, ми ту захваљујемо. Заиста, много се захваљујемо Влади Републике Црне Горе и не желимо да нам даље даје ту штедњу на тај начин, већ са нама заједно да седне и да решимо тај проблем, ако хоћете, на заједничкој основи. Молим вас, до сада је толико било изигравања са њихове стране - ми смо господина председника - садашњег, Републике Црне Горе Мила Ђукановића, сигурно у стотине наврата молили да приме наше представнике, па смо му и писали, знате шта су направили од нас - узму исту коверту спакују и врате. Ми смо тражили да нам доставе одлуку, рећимо која је та одлука, по којој основи они враћају ту девизну штедњу. Међутим, ми до данас то нисмо добили. Послали смо наш програм у свих шест банака и сматрамо да смо ми реализовали ту штедњу и реализоваћемо је сигурно - милостиво или силом, будите уверени у овој земљи. Молимо исто тако, Републику Србију или Савезну владу, јер је то један огроман пројекат 7,5 милијарди марака. Ту не може бити некакво одбијање одговорности од стране садашњег председника, који је дао изјаву Београ-

ду, за Југоскандик, рећимо, ја сам и председник Скупштине удружења штедишта Југоскандика из Херцег Новог, значи за читаву Црну Гору.

Водитељ: Придружио нам се у међувремену и господин Светомир Ђедовић - Странка демократске акције.

Светомир Ђедовић: Поздрављам све гледаоце Црне Горе, све уважене бираче и госте у студију. Ја бих испред странке ДА узео реч у вези економског програма, који је на дневном реду. Мислим да је то и кључна тачка свих наших питања. У Црној Гори углавном се оставља питање севера и југа. У развијеном свету, у Европи, у свету уопште, развијенији је север него југ. Код нас имамо обрнуту ситуацију. Развијенији је југ него север. Ту је погодовало низ околности, зависно ко је дошао у републичке органе власти, из којих средина и слично. Тако, на пример, ја имам одређене податке, да је југ развијенији и два пута више је инвестиција улагано у јужни део републике него у континентални део републике. Исто тако, пример Будве је најочигледнији пример за то. Будва је шест пута развијенија и више је шест пута инвестиција улагано по глави становника у општину Будва него у друге општине Црне горе. Тај показатељ је шест пута више у односу на републички просек него у континенталном делу, а на пример десет пута више него у општини Бијело Поље, скоро 20 пута више него у општини Рожаје. Та несразмера је аритметичком прогресијом ишла све више и више до данашњег дана, где је та диспропорција очигледна. Подсећам уважене гледаоце да у Црној Гори живи 74% муслимана у најнеразвијенијим подручјима Републике Црне Горе. То су углавном северне општине, а му-

слиманско становништво живи у развијеним центрима на пример на Колнику у Подгорици у Пљевљима, која се сматра развијенијом општином, али углавном у тим општинама живе у најнеразвијенијим месним заједницама. Тако да је веома дуг временски период битно утицао на сазревање стања свести овога народа у оквиру Републике Црне Горе, мада је тај положај много бољи него што је у Републици Србији, него што је на нивоу Југославије. Постоји републички фонд за подстицање развоја мање развијених средина и општина у Црној Гори, али средства која пристижу из буџета Републике кроз тај фонд за развој мање развијених средина у Црној Гори, више су него симболична. Примера ради, 1994. године свега 60 хиљада динара из буџета Републике Црне Горе је било усмерено у тај фонд за развој мање развијених средина у Црној Гори. Посебна прича у оквиру ове теме јесте питање локалне самоуправе. Код нас у Црној Гори постоји Закон о локалној самоуправи и нормативно он је добро подешен, добра су та нормативна решења, уважавајући искуства света, а рећимо, у односу на једну Француску која има, пре свега материјалну базу обезбеђену, то је више него симболично.

Водитељ: Демократска унија Албанаца и господин Назиф Џунгу.

Назиф Џунгу: Испред Демократске уније Албанаца износим основне тезе нашег економског програма развоја Црне Горе, посебно наших делова где ми као мањински народ живимо и доприносимо оживљавању економских ресурса Црне Горе. Наш основни принцип у демократском развоју Црне Горе јесте да будемо равноправни као албански народ, како политички тако и економски. Локална само-

Само што није почело: ред испред једног бирачког места у Подгорици

управа је основни фактор сваког демократског друштва. Враћањем земљишта, власницима треба да се поврати поверење свим грађанима у друштво, које стално тежи да се укључи у европске економске токове. Демократска унија Албанаца је странка која је оријентисана за реформски блок и која тежи да се одређене неправилности отклоне, одмах након избора. Прво, да се локалним самоуправама поврате сва овлашћења, која су и раније постојала и да се на тај начин допринесе стварном развоју општина. Локална општинска управа по важећем закону нема могућности да учествује у народној одбрани, у цивилној заштити, у органима унутрашњих послова, у здравству и школству. Локалној управи су одузета сва могућа права да учествује у уређењу морског појаса, које је дато на управљање јавном предузећу - Морско добро, које је до данашњег дана само незаконито и неодговорно поступило, како са свим плажама тако и са Улцињском. Наша странка је приступила чак и прикуљању потписа грађана за спречавање и деградацију простора, нашег приобалног простора, који треба да буде у функцији и нама и будућим генерацијама. Републички органи којима је то дато на управљање и чување тог простора, најалост, игноришу наше пописе и настављају са истом праксом. Морски појас се мора вратити општинама, због ефикасности јавног предузећа - Морско добро, које је почело да напада и малобројне паркове, одобравајући терасе и постављајући привредне објекте. Комплекс маслина 17.800 стабала код увале пропада, и неопходно је да се приступи експропријацији тог појаса и да се тај комплекс врати бившим власницима. Демократска унија Албанаца тежи да буде присутна у републичким органима, не инсистирајући на процима, већ на стручности и квалитету наших кадрова. Ми познајемо веома добро економију и туризам, ми смо то неговали, студирали и унапредили. Имамо преко 50.000 лежајева. Ми знамо врло добро да се Црна Гора као туристичка регија најбоље пласира на инострано тржиште преко Дубровачког аеродрома. Потпуно се слажемо са интенцијама наше Владе да се одмах отвори гранични прелаз са Хрватском, а такође са Албанијом, дакле, ми очекујемо много шире тржиште. Иностранци партнери су и наши партнери, чак и велики лични пријатељи и то може да буде изузетно за развој нашег туризма.

Водитељ: Господин Веселин Пилетић - Партија људског пута.

Веселин Пилетић: Пре него што ја нареду Црне Горе представим оно што је исто модел приватизације, данас у Црној Гори, пре него што представим модел који предлаже Партија људског пута, ја имам велику обавезу од своје партије да искажем следеће речи, част узетцима, али јучерашњи разговор који је овде вођен за овим округлим столом није био достојан поштовања. То је био разговор који је више приличио особама које су на некој пијаци него људима који су на одговорним местима или треба да буду. На свету има ствари које је врло тешко остварити, али најтеже на свету од свега је бити човек. Некоректне и нечасне речи које је изговорио Аћим Вишњић, створиле су у мојој партији врло непријатно и опасно стање. Неколико људи, оних који су се директно осетили увређенима, желе да господина Аћима Вишњића, једном за свагда, науче памети, да он научи кога може без разлога да вређа, а кога не може. „Људски пут“ у Црној Гори није непознати „пут“. „Људски пут“ је добро познати пут часној и витешкој фамилији Вишњића. Међутим, Аћим Вишњић је човек који у одређеним тренуцима не

зна шта говори, трчи сам пред собом, па сопственим речима бије себе у образ свој.“ Ја саветујем у име партије „Људског пута“ Аћиму Вишњићу да следећи пут када буде изашао да дискутује, добро размисли како и са каквим осетљивим тоновима може да разговара. Он је јуче овде направио један инцидент, који ја морам да поменем, не знам да ли су остали то приметили, али је мене то шокирало. Господин из Ваше партије - Диноша, овде је јуче изашао и узео цигарету да запали. Он је у сред разговора, изговорио речи - шта овај ради овде, макните га одавде. Молим вас, господин Диноша је достојанствен човек. Партија и опште Албански народ мора да буде поносан каквог представника има овде. Партија „Људског пута“ не дели људе по националности. Ми поштујемо човека, без обзира којој националности и нацији припада. Човек у правом смислу речи је основа система вредности, коју представља партија „Људског пута“. Ми хоћемо да се вратимо ономе што су чинили и радили стари Црногорци, да се вратимо истинском систему вредности са којим је Црна Гора поштована од целог света. А сада да разговарамо о економији. Основа здраве економије је основа коју ја сада представљам. А, сада, ако ми и даље време дозвољава, ја ћу најкраће и најједноставније да представим, радницима пре свега Црне Горе ... наставићу касније.

Водитељ: Завршили смо први круг. Имамо пријављене реплике. Први је господин Војиновић, само реците на чије излагање?

др Новица Војиновић: Вујошевића, Сефер Међедовића и Пилетића. Колико имам минута.

Водитељ: Два минута.

др Новица Војиновић: Прво, господин Цамај улази у политичке теме. Молим, ако је могуће да се политичке теме искључе.

Водитељ: То смо се договорили.

др Новица Војиновић: Друго, ја сам написао књигу о злочинима Шиптара на Косову у последњих 400 година, где са дистанце - позивам господина Цамаја и свакога у Југославији на дуел, на телевизији о томе - ко је вршио злочине на Косову и ко и сада врши. Вујошевић каже - исто тако политички дискутује и говори о некаквом хеликоптеру који је кружио и како ће Шешеља избаци из Цр-

не Горе. Па, Булатовић је већ избацивао Шешеља из Црне Горе, па према томе, не знам хоће ли то Мило да ради. Хоће ли правити неку равнотежу.

др Војислав Шешељ: Тад су били заједно кад су ме избацивали.

др Новица Војиновић: Нисам ја доказ, не можете овако разговарати. Ви рецимо, не говорите уопште о томе како Милошевић пребија студенте. Вас интересује само хеликоптер и шта ће Мило да ради. Ја сам сто пута рекао на нашим трибинама, да ми нисмо ни за Мила ни за Мома. Али, овако се опредељивати политички, данас је економска тема. Треће, Сефер каже да је Будва 20 пута више развијена. Ја сам слушао од посланика из Будве, да је она толико омрзнута, да је то невероватно. Они протестују у Скупштини. Молим вас, ја се позивам на дискусију тог посланика. Четврто, ја молим господина Пилетића - Ви сте употребили речи које вређају Вишњића, ја нисам слушао ту емисију, јер сам био на радију, ја не браним, нити нападам. Ако хоћемо људски, толерантан однос, немојте Ви употребљавати увредљиве речи. Може се све то рећи Вишњићу, Војиновићу и свакоме са лепим, људским речима, без вређања. Ви сте употребљавали речи на почетку које су врло увредљиве, чак пре-теће. То је реплика.

Водитељ: Господин Шешељ.

др Војислав Шешељ: Морам да демантујем само неке неистине које су овде изречене у првом кругу. Прво, господин представник Демократског савеза Албанаца је говорио о крвавим походима на Косову. Из Србије никакви крвави походи не иду на Косову. Крвави походи иду само из Албаније а то је доказала и наша војска уништавајући на граници велике терористичке банде. Ми ћемо тероризму на Косову стати у крај. Уништићемо тероризам без милости. Нека нико не рачуна да може другачије бити. Друго, господин Дреџун је говорио - да су студенти клицали Милу Ђу-

Тузи: у месту претежно насељеном Албанцима гласало се од раних јутарњих часова

кановићу. То није истина. У Србији је до-нешен један веома добар Закон о универзитету. Тај закон враћа универзитет под контролу државе. Студенти су прихватили. Професори су прихватили тај закон. Једна група професора, није, јер би они хтели да Правни, Филозофски факултет задрже под окупацијом Грађанског савеза а то више не може под новом Владом народног јединства. Демонстрације је непријављено организовала Ђинђићева ДС, полиција мора да растури све што није уредно по Закону заказано. Ђинђић је организовао 1000-2000 својих присталица, јер није могао више, да кличу и скандирају Милу Ђукановићу пред камерама црногорске телевизије, како би се то овде у дугим информативним емисијама приказало и користило у предизборној кампањи.

Неки дан су исто тако организовали пред зградом Патријаршије. Сви Ђинђићеви активисти су дошли, а онда црногорска телевизија представи да је све то било спонтано, да је све то било одушевљено клицање, реоговање грађана Београда. Немојте се заваравати, тога нема у Београду. Ово су демонстрације једне онемоћале ванпарламентарне странке која вам не може представљати никавог политичког савезника у будућности. Ако рачунате на Ђинђића као политичког савезника, онда изгледа немате перспективе ни овде господине Дрецуње. Друго, Ви сами знате да се ти политички савези мењају. Прошли пут сте били са Славком Перовићем, сада сте са Ђукановићем, а на следећим изборима можда ћете са неком другом странком и то ме не би изненадило, али не треба износити неистине, а тих неистина је било и за овим округлим столом данас и јуче.

Водитељ: Реч има господин Вујошевић.

Вујошевић: Ја бих пре свега реплицирао господину Цаноју. У Црној Гори попут Вас постоји тежња да се косовски проблем третира некако истим аршином и са албанске и са српске стране. Молим Вас, водите рачуна о то-

ме да на Косову тренутно расте тероризам. Нико од нас овде не прећуткује да је на Косову неопходно наћи решење за демократски и правни статус Албанаца, али тренутно имамо тероризам на Косову и Ви не можете изједначавати српску и албанску страну у том погледу. Нипошто и никако. То ради телевизија Црне Горе, односно телевизија Мила Ђукановића. Оно што је господин Новица рекао, он ме није разумео, дакле ја нисам расправљао полицијски аспект куповине хеликоптера. Не слажем се да треба куповати за полицију наоружање. Ја сам говорио о економском аспектима. Дакле, да купује наоружање за полицију власт би у демократској земљи претходно морала добити и парламентарну сагласност, јасну и недвосмислену. Колико ја знам такве парламентарне сагласности овде није било. Извињавам се што истовремено, како ви то обично радите, те лупи на једну, па лупи на другу страну. Дакле, тренутно апсолутни господар Црне Горе је Мило Ђукановић. Као опозициона странка обраћам се господару одговорном за све, најжалост, што се у овој држави ради. Подсећам вас да је странка господина Булатовића у опозицији већ неколико месеци у Црној Гори. Не знам зашто вам треба да сада постављамо питање одговорности за пре 10 година која није спорна и није спорна одговорност господина Милошевића.

Водитељ: Реч има господин Вељко Крстајић.

Вељко Крстајић: Ја бих молио водитеље емисије да ми одмах ставе шест рецки унапред за реплике. С обзиром да је ово повреда Пословника, господине Шешељ, требало би да причам о ономе што је на дневном реду. Међутим, ми уопште не говоримо о томе и ево прву прилику имамо ми комунисти да говоримо у овом студију и ви нас опет замајавате, сви укупно овде и изгледа да сте се добро увежбали, листате те задатке које сте добили. Изгледа да не читамо исте књиге и причате исто као да забављамо децу. Ја замарам гледалиште и замарам све, јер треба да уче. Ја мислим да је лакше бавити се политиком и политичким питањем и добро је јуче речено да и неписмени људи могу да се баве политиком, међутим економијом не могу и зато ја молим као комуниста све присутне, а и ове друге који нису прочитали Капитал, нека прочитају, не ради тога да одбране комунизам, социјализам, него са-

мо зато што желе да граде капиталистичко друштво, а једина књига која објашњава како се гради капиталистичко друштво јесте управо Капитал. Нема друге књиге која би то добро објаснила. У Капиталу се не објашњава како се гради социјализам. Нама комунистама ради социјализма та књига не треба. Према томе, изволите па те књиге које нисте прочитали прочитајте, па да дискутујемо о економији, иначе ћу ја почети да причам о политици и рећи ћу вам да овај стил који се у скуптини ради, у овим могућим дијалозима, а дијалога нема, то је циљ свих ових вишепартијског система.

Водитељ: Ми пажљиво водимо људе који се пријаве за реплике. Ја ћу сада прочитати. Идемо овим редом: Антовић, Јовановић, Пилетић, Међедовић, Дрецун и господин Цано. Изволите господине Антовићу.

Љубомир Антовић: По мом дубоком уверењу није тачна та тврдња излагача да је север Црне Горе запостављен, где живи муслимански и албански живаљ у односу на приморје. Наиме, ја живим у Херцег Новом, то је најскупљи град, нема родилиште, иако смо референдумом дали паре за то, затим данас нема воде него нам пуштају два пута по сат и по времена и у том правцу могу да вас упутим да је Херцег Нови заиста један град у коме цвета одређени криминал на челу са братом господина председника Мила Ђукановића, Ацом Ђукановићем, који је узурпирао све, што се нигде није десило на свету, од Соче до Јадрана....

Водитељ: Господине Антовићу, ја морам да Вас упозорим на члан 9. а надам се да сте га Ви добро прочитали.

Љубомир Антовић: Дужан сам једно извињење, члан 9. поштујем, престаћу, али ћу рећи због тога нам у странци девизних штедиша Црне Горе није дато и уважавам Вашу примедбу, извињавам се југословенској црногорској јавности јер са тим чланом није дозвољена демократија у либералној Црној Гори и демократској Југославији, али дозволите ипак ја не могу прећи преко тога да није странци девизних штедиша 1996. године дато право да изађе на парламентарне изборе. У одређеној структури Министарство унутрашњих послова одређених структура у судовима и тако даље, па све до Савезног суда и до данас ништа по том питању није решено. Ми смо се за то и те како заузели латентним путем да дођемо до овог момента да можемо изнети широј југословенској јавности истину. Криминал цвета и познато Вам је да је шеф дроге и других непожељних оружја и те како добро познат у овој земљи у нашој Црној Гори и у том правцу ја упозоравам најозбиљније на последице које могу из тога произаћи. Тачно је да и данас слећу многи авиони незаконито на Подгорички аеродром.

Водитељ: Реч има господин Душко Јовановић.

Душко Јовановић: Ја бих замолио да оставимо Слобу на миру, да оставимо Београд на миру, да оставимо дискотеке, Косово, Слобиног сина, породицу Милошевић, па дајте да направимо специјалну емисију, а хвала Богу ова коалиција „Да живимо боље“ по читаву ноћ и на свим скуповима је причала само о Слоби и према томе, мислим да се Црна Гора слушала доста. Друго, ова коалиција о којој се говори је апсолутно без програма. Ја га још нисам видео и баш бих волео да га Црна Гора прочита. Следеће, цитираћу шта је рекао господин из те коалиције да живе боље, каже - нама је омогућено да живимо боље. Потпуно се слажем. Једној групи у Црној Гори од 1 до 2% омогућено је не да живе боље, него да жи-

Није тешко погодити зашто су изабрали Тузи: посматрачи ОЕБС-а долазе на изборно место

Испред школе „Махмут Лекић” у Тузима:
и овде су били присутни контролори Српске радикалне странке

ве како се нигде не живи. Они не знају више шта ће од силног богатства. То је новокомпновани црногорски малограђански чет-сет. Господо, да вас ја подсетим, није Црна Гора ни песма медигерана, ни црногорско позориште. Црна Гора су и камено море, катунске нахије, шуме Пљеваља и пашњаци, пашњаци Дурмитора и Бјеласице. То је Црна Гора господо, а не оно што прођете Његошевом улицом и Херцеговачком, па видите како тај народ вози скупа кола која смо добили на начин на који смо добили. То није само Црна Гора и није то доказ да се у Црној Гори боље живи. Питају вас како живе радници у здравству, како живе у просвети, како живе у предузећима у Црној Гори. Које то предузеће у Црној Гори исплаћује плате? Знате ко добро живи у предузећима Црне Горе? Живе само чланови управних одбора који примају плате, а ништа тамо не раде, а сви ти чланови управних одбора су чланови Владе Црне Горе или људи блиски властима у одређеним сегментима Владе Црне Горе. Силна су обећања да стиже Оли-

вети. Стићи ће Оливети господо у Црну Гору као и они силни кредити из Словачке и они силни кредити из Грчке када су били председнички избори.

Водитељ: Реч има господин Пилетић.

Пилетић: Поштовани господине, бићу јако кратак. Прво и основно, Ви нисте слушали јуче разговор између мене и господина Вишњића. Ја сам господина Вишњића са поштовањем питао о смислу пута који он предлаже и којим би он водио ово друштво. Његов одговор је био тај да он партију људског пута на неки начин упореди са неозбиљношћу. Партију људског пута и људе који су у овој партији нико неће упоређивати са неозбиљношћу. Реч поштовање ја и људи који су самном не изговарамо тек тако. Одговорност за јавно изговорене реч, молим вас ово су јаке речи, а једноставне.

Водитељ: Реч има господин Међедовић.

Међедовић: Ја бих у вези констатације професора Војиновића у погледу Будве. Он је то чуо од једног посланика чије име није ре-

као, а ја те податке за Будву нисам дао из ове главе, него на основу званичних података који су недавно објављени, али више од тога, у питању је чињеница. Сваки наш иоле обични грађанин када пође у Будву може са првих корака да види да је то једна туристичка метропола Црне Горе и сви ми то мање више знамо одлично. Будва је један град у који се толико инвестира и толико улаже да је то нешто фантастично, а град који по неким природним карактеристикама и обележјима нема баш те предности као што имају неки наши други градови на приморју, ја ћу само казати Улцињ. Ја у Улцињу боравим више година и одлично ми је познато, а то знају и немачки туристи који су масовно били пре катастрофалног рата у Босни. Једна плажа која има 16 км. дужину, са таквим природним лепотама, са таквим ресурсима, које само Бог може да да, апсолутно је занемарено у односу на Будву. Узмите само колико кошта један квадратни метар у Будви сада, а колико кошта у Улцињу. Значи, два природно потпуно различита дела нашег приморја. Улцињ је природно апсолутно у предности. Међутим, у овом друштвеном погледу Будва је апсолутно развијенији град и ту не требају нека доказивања да је Будва толико пута развијенија нпр. од континенталног дела, рецимо 10 пута од Бијелог Поља и 20 пута од Рожаја. То су званични подаци Републике Црне Горе. Даље, хтео сам да кажем и да искористим ово питање реплике и трајања времена, да мањински народи, а чуло се овде да рецимо Херцег Нови, господи из странке девизних штедиша говори да је Херцег Нови нпр. угрожен. Ја сам говорио са становишта мањинских народа, а не становишта криминала који цвета у Херцег Новом, нажалост. Међутим, Херцег Нови је башта црногорског приморја.

Водитељ: Реч има господин господин Предраг Дрецун.

Предраг Дрецун: Овде се најмање прича о економији и ја ћу наравно о томе да причам, јер је коалиција „Да живимо боље” окренута баш томе како сам и у самом старту рекао да живимо боље. Ваљда је свакоме данас јасно да је режим Слободана Милошевића тај који Црну Гору и Србију држи као таоце изоловане од света. У овом тренутку Црна Гора је опозиција режиму Слободана Милошевића. Слободан Милошевић је стварна власт, а опозиција у Савезној Републици Југославији јесте Црна Гора и ми треба да смо коначно срећни што се нашао један човек, а Слободана Милошевића је могао да уздрма само човек из естаблишмента, није могао из опозиције. То се види у Србији, јер у Србији нема опозиције. Дакле, коначно имамо човека који је стао усправан, повео је, придружила му се демократска опозиција да режим Слободана Милошевића сведемо на једну безначајну чињеницу и има људи који се овде труде да одрже тај режим, а не можемо се ми упоређивати у Црној Гори са Америком и Немачком. Ми се морамо упоређивати са оним са ким живимо. У Црној Гори се данас боље живи него у Србији и то показатељи говоре, просечна плата, просечна пензија, време исплате пензија, време исплате социјалних давања, све је то у огромној предности у односу на Србију, то грађани Србије виде и они се питају зашто је то тако у Црној Гори, зашто је власт у Црној Гори боља од ове у Србији и тај бунт у српском народу расте у Србији и једног дана ће кулминирати. Он је 1996. године угушен силом и сада поново студенти покушавају нешто, јер су то млади људи који хоће перспективу и због тога је Црна Гора у овом тренутку спас за Србију са оваквом политиком, јер хоћемо везе са светом. Ми у овом тренутку немамо основне инфра-

структурне, политичке предуслове да комуницирамо са светом. Због тога су отишли Панић, Аврамовић, Ђосић, сви људи који су хтели да отворе Савезну Републику Југославију су отишли. Дакле, проблем је што режим Слободана Милошевића не дозвољава ни Црној Гори, том острвцу опозиције да једноставно мисли својом главом. Хоће све да сведе под шатор свој и своје супруге.

Водитељ: У овом кругу реплика имамо још господина Цамаја, а затим бих вас замолио да поново искористите своја три минута, јер многи од вас нису завршили оно што су почели.

Цамај: Као прво, испада да сам ја начео тему о политици, међутим да нисам ја то начео, начели би сви, изузев појединаца. Овако причамо и неминовно је причати о политици. Друго, ствар је самог позива. На овом листу папира који смо ми добили уопште не пише да ће први дан бити то и то, а други дан економска питања, тако да сам се ја нашао у положају да причам или да почнем нешто о чему други нису причали. Ове моје реплике ће бити упућене управо на оно што су мени реплицирали. Што се тиче реплике Новице Војиновић и о књизи Злочини Шиптара на Косову, прво не бих ушао у анализу његове књиге и о томе што је писао, јер стварно нисам прочитао, али има и других књига који су писали о тим злочинима доле, документовано, разни писци, домаћи, Албанци и тд., али ја мислим да не смемо превише ући у историју у овим моментима, него да видимо ово што се данас дешава. Одмах се задира на питање господина Шешелја да злочини не долазе из Србије него из Албаније. Да није озбиљно и трагично стварно би било смешно ко пали куће, ко убија децу, жене, старце. Друго, ...

Др Војислав Шешелј: Адем Јашари је побио своју породицу.

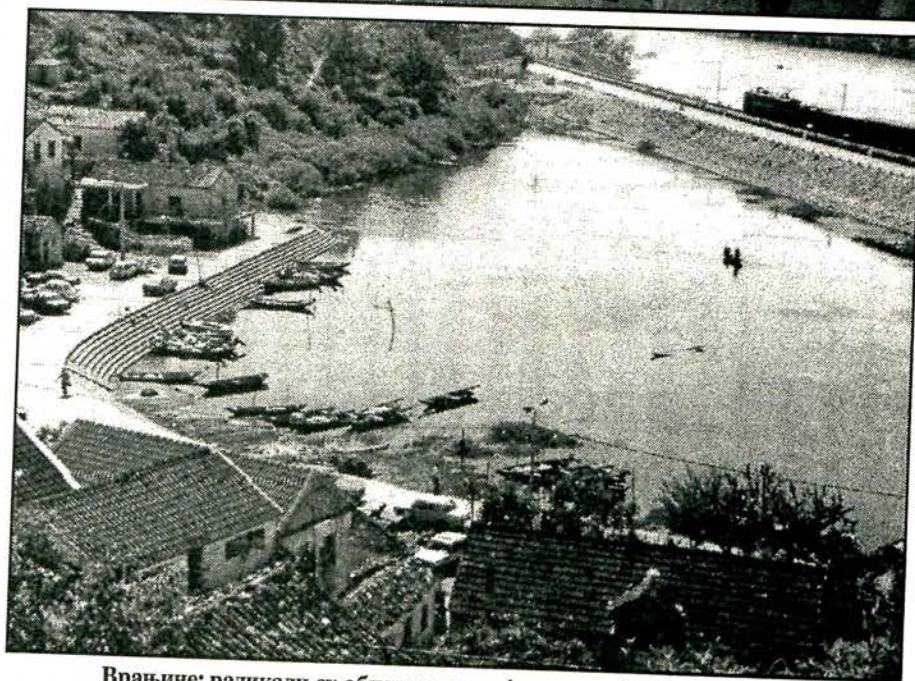
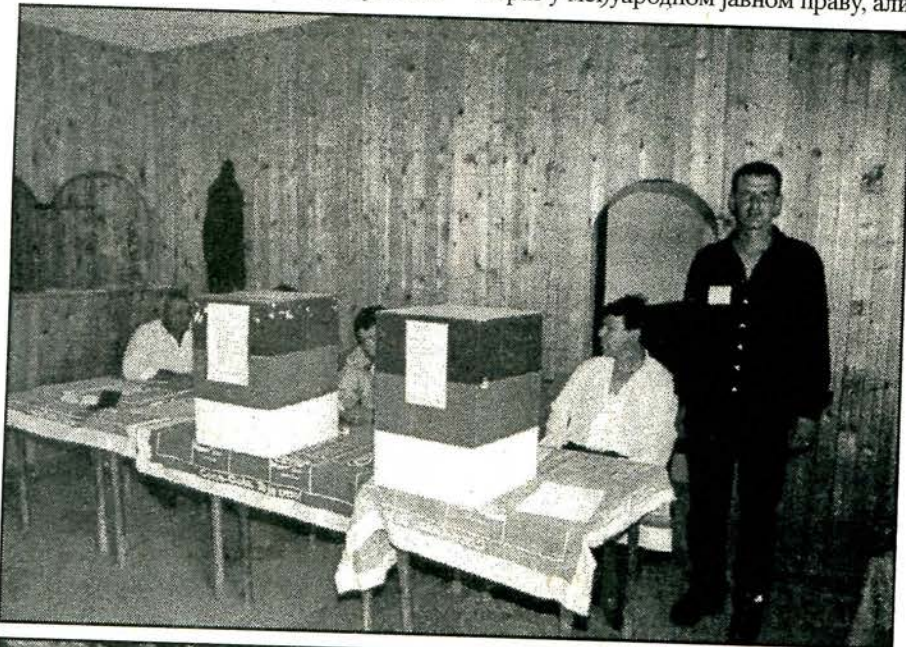
Цамај: То је већ ваше размишљање. Ако господин Шешелј уласком у Владу покушава да приреди Србима на Косову оно што је у Книну, Хрватској и Босни, онда свака му част. Мислим да таква ситуација не доноси ништа добро, ни Србима ни Албанцима.

Водитељ: Ми као водитељи не можемо битно утицати на оно што ћете ви причати. Ми смо овде ваш сервис и само смо предложили да то буде и да се вратимо теми. Реч има господин Шешелј.

Др Војислав Шешелј: Нама је Слободан Милошевић овде наметнут као главна економска тема. Мене је Милошевић до сада пет пута хапсио и држао у затвору. Прошле године у лето, у време избора за председника оба крила Демократске партије социјалиста Црне Горе гласали су за Милошевића, а Српска радикална странка је гласала против, али смо сада нашли минимим заједничких програмских циљева на којима радимо у Србији и немојте све оно што ради влада народног јединства приписивати само Милошевићу. То раде три најозбиљније политичке партије у Србији. Друго, што је најважније за ову економску тематику о којој је реч, то је питање спољњег окружења и наше економске кризе. Тачно је да смо ми у тешким економским проблемима због стране блокаде. Бло-

када траје, била формално инаугурисана или не, али та економска блокада нам је уведена из политичких разлога да би се разбила Југославија, да би западне силе стале на страну Словенаца, Хрвата, босанских муслимана, да би западне силе сада стале на страну косовских Албанаца. Стране западне силе кажу - дајте Косово, па ћемо вам укинути санкције. Сутра ће рећи - дајте Рашку област или Санџак, па ћемо вам укинути санкције. Прекосутра ће рећи дајте Војводину, па ћемо вам укинути санкције. Докле? Ко је повезао економију са политиком? Западне силе. Оне се тако понашају и шта сада ми треба да урадимо као ова ваша коалиција За бољи живот, да тражимо стране посреднике? У вашем политичком програму и у скоро свим вашим наступима читам да су посредници неопходни за Косово и Метохију. Посредници никада неће успети да учествују у преговорима око Косова и Метохије. Хол-

дбрук није посредник. Он је дошао да разговара. Посредник је онај ко седне за преговарачки сто, посредник је онај који је у улози арбитра. То је у међународном јавном праву посредовање, а ви треба неке књиге да прочитате господине Дреџун. Није посредовање оно што жене на пијаци кажу - посредује између две компаније да се помире. Посредовање је када он седне за сто и води дијалог међу вама. То је у међународном јавном праву посредовање. То не може. Покушао је амерички амбасадор из Скопља да присуствује разговору између делегације Владе Србије и представника албанских политичких партија и наши чланови владе нису дозволили. Он је био у некој суседној канцеларији. Један је ишао са њим да се поздраве, а Томислав Николић није, и то онда већ није посредовање. Ви немате појма о томе господине Дреџун. Посредовање има институционални израз у међународном јавном праву, али

Врањине: радикали су обилазили и најмања и најудаљенија места

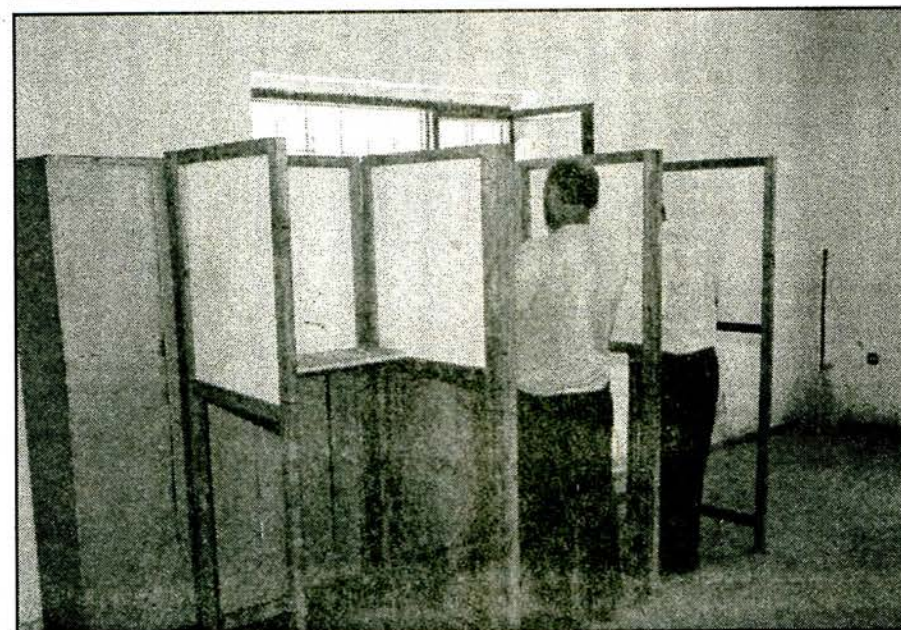
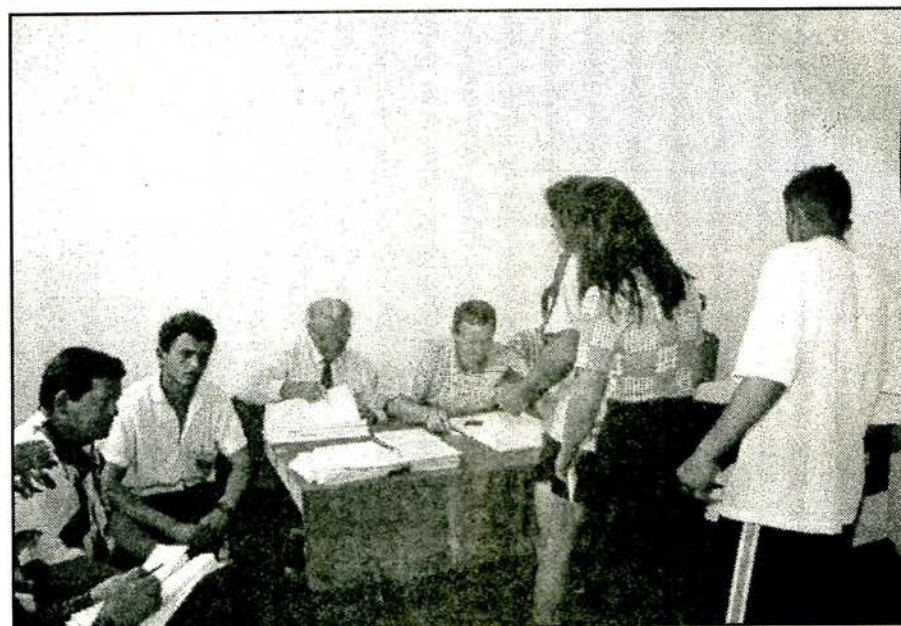
треба неке књиге прочитати када се бавите политиком, а не само шта вам падне на памет. Нико од мене није теже речи својевремено изрекао и за Милошевића и за режим Социјалистичке партије, али треба реално разговарати о чињеницама. Једно су политички митинзи где можете узвикивати пароле. На оваквом округлом столу нема парола и треба да кажете јасно идеју и да је поткрепите аргументима.

Водитељ: Реч има господин Војиновић.

др Новица Војиновић: Ја бих продужио ово своје излагање око економског програма и перспективе Црне Горе у Југославији и свету. Ја мислим да приватизација о којој сам говорио да има негативан тренд, да приватизацију треба извршити на други начин чим пре, одмах и сада, јер Црна Гора треба да остане у саставу Југославије и треба заједно са Југославијом чим пре у свет. Ми не можемо живети овако како живимо сада. Ми смо у казамату. Ко је крив, ко није крив, може се у то улазити, али ми не можемо опстати овако како сада стојимо. Према томе приватизација, припремање наше привреде, не можемо овакви у међународне односе у међународне економске односе, у међународне финансијске установе, јер немамо са чим. Ми морамо створити неке услове, неке минималне претпоставке да уђемо у свет, у Европу, како сви желимо, али претпоставка је приватизација, настајање да се наша привреда минимално оспособи да може да уђе у све токове Европе и европских финансијских и економских, других институција. Аутархију Црне Горе, сецесионизам, одвајање од Југославије, ми не прихватимо. Српска демократска странка је енергично против тога и наша коалиција за српство, ми смо за то да се интегришемо у Европу, али равноправно, на начин како се то ради, а не да са овим степеном економске развијености и економске уништености, стартујемо тамо и морамо направити припреме за то, а то је та приватизација. Хтео бих само да кажем у вези са приватизацијом, колико се сећам Булатовић је пре 5-6 година направио тај концепт који није био лош, концепт приватизације, али се он отегао. Сада се настоји да се не отегне тај процес приватизације и просец претварања друштвене својине у приватну. Ја као правник и човек који је имао читав низ расправа на ту тему, стручних и других, могу да кажем да је начелно та политика политика бирократије, политика владајуће бирократије која ће да задржи власништво у својим рукама, било друштвеним, било државним. Дакле свака моћ, па чак и диктатура Слободана Милошевића и његова моћ, његова власт се управо заснива на економској основи, на заржавању приватизације, на задржавању економских богатстава ове земље под утицајем његових политичких елемената, политичких институција итд. То је један м ој пресек и ништа конкретно не можете рећи у три минута.

Водитељ: Реч има господин Дармановић.

Дармановић: Ових дана смо сведоци од стране владајуће класе и Владе Црне Горе да су пуна уста хвале како они постижу огромне реформе и како ћемо боље да живимо. Ја бих желео једанпут да видим шта је то од тих реформи добро чучињено до сада у Црној Гори, јер када их слушам мислим да сада слободно можемо ништа да не радимо и све ће нам доћи са неба. Кажу да Америка даје кредит, да је Европска заједница, даје Грчка, даје Словачка, наводно за водовод по црногорском приморју, а сада чујемо да у Херцег Новом нема воде. Колико ја знам тај водовод није почео ни да се прави, ни камен темељац није стављен,

Матагужи: проценат оних који су гласали био је већи него икад, како у градовима, тако и у селима Црне Горе

јер би вероватно председник Републике или неки министар дошао да то свечано отвори. Где је та економска снага Црне Горе као државе и у које инвестиције се улаже толика маса пара. За малу Црну Гору од 600.000 становника то је један србијански округ и толики новац даде тај свет који нас толико воли. То још нигде нисам видео па би волео да господин Дреџун као мој стари пријатељ објасни бар у начелу у својој дискусији, не у детаље, јер није ни прилика за то. Он је за ово време прокрстарио Европу, па је вероватно упознат. Српска народна радикална странка економски потенцијал Црне Горе види у стварању слободне бесцаринске зоне за комплетну црногорску обалу и не само за црногорску обалу, него да се та бесцаринска зона прошири и на унутрашњост Црне Горе, бар на 100 км од морске обале. Ми имамо јако добре привредне потенцијале, имамо планине које могу да се користе за зимске спортове, да се израде разне стазе за скијање, за друга такмичења, за успињање, а онда лети на планинама се праве летњиховци и да се дају кредити грађанима који хоће да се баве сточарством, јер имамо привредне ресурсе и да се грађанима признаје радни стаж, да им се даје социјално осигурање, да се свим грађанима преко 65 година старости дају пензије и преостали део живота држава треба да му омогући да преживи како то цивилизовани свет чини, јер је то заслужно својим радом. Даље, наш програм предвиђа расписивање међународних лиценција за обнову туристичких капацитета. На приморју су туристички капацитети доста орозули, давно су направљени за време политичког режима који сада нападамо да ништа није урадио, али те капацитете користимо, без обзира што су их они урадили. Тамо се ништа не улаже. Кажу да се издаје у закуп или се врши продаја. Где су те паре од продаје? Ни то није видљиво.

Водитељ: Реч има господин Цамај.

Цамај: Демократски савез у Црној Гори поред свог политичког програма свакако да има и свој економски програм који се наслања на неограничена богатства природна богатства Црне Горе а посебно на богатства која се тичу територије, а која се налазе на територији где живе Албанци или где Албанци чине већину, почев од Улциња, преко Крине, Малесије, Плава Гусиња до Рожаја. То нам, ме-

ђутим, у свему овоме представља велика централизација власти коју је сачинио тадашњи моћни и велики ДПС, са циљем да контролише те општине где је опозиција преузела власт, као што је било у Улцињу и Бару, да би могла користити сва богатства, да се контролишу са једног центра моћи, тако да је то велики проблем који се наследно и ми сматрамо да у том програму Да живимо боље постоји једно посебно место које је посвећено томе да се ипак природна богатства врате и да припадају људима који живе на тим реонима. Не верујем да постоји у Црној Гори иједна вредна политичка партија, иједна струја, иједно удружење грађана и покрет који не верује да Црна Гора са својих 500.000 становника може да живи од свог рада, од својих богатстава, од онога што јој је Бог и природа даривала. Само обала која је довољно дуга за тако малу државу представља велико богатство за Црну Гору и за живот, за лагодан живот у овој малој Републици. Не можемо причати о овоме, а не споменути као теме које се тичу политике, затворености границе према Хрватској, према Албанији. Наши аеродроми више нису наши и други их контролише. Ако странац не могу доћи, не могу инвестирати у Црној Гори, ако они не могу користити наше услуге на нашем мору, онда немамо одакле очекивати прилив девиза и основних средстава. Друго, Малесија, продужетак Зете, тај део до Другорице, та равница која је тако благодатна, Богом дана за коришћење, за производњу еколошке хране која тако фали свету и ја мислим не да само може да храни 500.000 становника, него и много шире, почев од најелементарнијих животних намирница, па до разних луксузних препарата који чине свакодневну исхрану. Друго, планински део може да се развија у једном целокупном развоју планинског туризма за Црну Гору, а ту постоји и један добар део у који би се могао уложити, око Плавског језера, око Плава и тд.

Водитељ: Реч има господин Јешоровић.

Мирсад Јашаровић: У циљу остварења жеље да стварам све веће и веће богатство и слободно уживам у њему ми морамо подржати и ове тежње и идеје да се неминовно морају остварити контакти са међународним монетарним фондом и осталим међународним институцијама, али сматрамо да иако то изгледа да је темељно начело, иако се чини да се без

инвестиција не може ништа учинити, особено нашег програма се заснива на томе што ми сматрамо да је ипак основно оруђе остварења овог циља повећање стваралачких и организационих способности нације. Истовремено је неопходно створити радну средину без стреса, која се допуњује са њеним природним окружењем. Само у средини неоптерећеној стресом која не дели исцрпљујуће могуће користити бесконачан резервоар енергије и стваралачке интелигенције природног закона који поседујемо. Природа када делује без претераног човеког уплитања видимо у процесу очувања, равнотеже у свим системима, што су сви природни закони доказали у физици, биологији и свим другим наукама, делује по систему и по закону, универзалном закону најмање акције. Овај закон најмање акције аутоматски остварује све идеале економије у смислу повећања и остварења максималне продуктивности и рационалности и економичности, а научна истраживања програма који предлажемо за стварање кохеренције, индивидуалне и колективне свести показује да ови програми значајно повећавају продуктивност рада и задовољство послом, истовремено смањујући инфлацију незапослености. Документовано могу да вам потврдим да се овакви програми користе у веома успешним организацијама у веома успешним фирмама у свету, као што су нпр. СОНИ, Волво, канадско-америчка текстилна индустрија, а опет да не бих тако причао желим да вас подсетим, мада смо ми то показивали, странка природног закона располаже литературом. Имамо седам томова оваких књига у којима истини за вољу не само из области социологије и економије, него и из области здравља и развоја креативности имамо документована сва она истраживања која су водеће научне институције, часописи објавили током последњих 40 година. Опет као илустрацију, нпр. једно истраживање објављено 1978. године у академског журналу Менаџменту показује повећање продуктивности ако се примени у довољној мери ова технологија о којој говоримо, значи видимо у односу на ову светлоплаву боју, која представља контролну групу, да је повећање продуктивности код људи који су практиковали наше технологије значајно и видимо повећање професионалних перформанси и на крају смањење оријентације на каријеризам. Опет у духу неког одговора на оно да се ми не бавимо довољно озбиљно овим стварима желим да илуструјем следеће, политичка мисао, једна публикација која је излазила до пре неколико година код нас сматрана је једном озбиљном политичком публикацијом и објављује у једном свом чланку резултате примене наших технологија.

Водитељ: Реч има господин Јовановић.

Душко Јовановић: Ова господа реформисти што живе боље подсећају на онај фудбалски тим што опали лопту што даље из игралишта, рачунајући да ће проћи два три минута док се она врати поново у игру. Тако они опалају сваки пут Београда, а ја покушавам да је вратим овде у Подгорицу. Ради се о економији Црне Горе, ради се о једној црногорској целини коју треба да појаснимо грађанима шта мислимо о томе. Приликом прошлог излагања сам поменуо кредитне и није згорег да опет поновим. Грађани Црне Горе се добро сећају обећања из Грчке, два кредита, робних и финансијских, из Словачке за водовод, а начекаћемо се те воде. Једне једине марке још не стиже. Исто тако ће бити господо грађани и господо реформисти и са овим ващим обећањем, то што сте дали, коме брашно, коме мекиње, коме јунице, коме мотокултивари и ту се ставља тачка. Да подсетим на још једно

Процедура је била свуда иста: спрејом по прсту

обећање ако се сећате, а грађани Подгорице се добро сећају како су стигли Кинези на трг. То је била ударна емисија на дневнику Црне Горе - дошли Кинези. Ја сам четири пет дана околу обилазио, очекујући да види жуте људе, али их и дан данас нема, испале Кинез Ражнатовић. Међутим, овај хеликоптер који се помиње је чиста демонстрација силе и моћи грађанима Подгорице. Одакле паре? Ја ћу покушати грађанима да кажем за део који ја знам. Ја знам да је у буџет Републике Црне Горе мимо свих законских основа унесено у торбама, кесама, врећама преко 400 милиона марака у тврдој валути. Можда се господа реформисти боје да ћемо након 1. јуна питати како су трошене те паре и које давао налоге и где су ношене те паре, да ли је потписивано, није потписивано итд. Људи који раде у Служби платног промета нека обратe пажњу на 97. и 98. годину, на ставку у оним анализама где стоји остали јавни приходи и ту је покушано да се закамуфлира та ставка, штицовања тих девиза када им затреба пара. Значи, онај ко добије паре на тај начин тако и троши значи, не полаже никоме рачуне. Нормално, како паре ушле, тако могу и да изађу. Грађани Црне Горе би волели да знају, а посебно Подгорице, од којих пара је исфинансирана зграда Вектре која се ради преко пута зграде Радио телевизије Црне Горе. У тој згради, да вас подсетим, Влада Црне Горе је прошле године донела одлуку да купи пословни и стамбени простор у вредности 50 милиона марака, платила је ту зграду авансно, алуминијумом. Зато је господин директор Вектре основао предузеће у Југославији и то ће вероватно много више интересовати грађане, него која је дискотека отворена у Пожаревцу или у Врању, бар ја тако мислим. Ко је све добио станове у тој згради и за какве то заслуге? Да ли је био конкурс за доделу тих станова? Кома ће да иду ти пословни простори? Да ли је то негде књижено? Где се то води у буџету? Да ли су посланици у скупштини упознати са том ставком?

Водитељ: Реч има господин Вујошевић.

Вујошевић: Да се вратимо нешто више разлозима због којих се ипак Запад опредељује да свој новац улаже у Црну Гору. Дакле, несумњиво је да услова за улагање оних економских или комерцијалних и сваких других правних нема. Дакле, то је врло добро и они знају да смо ми рупа без дна, шупља врећа у коју сипати нема никаквог смисла, бар не економског, али има политичког. Дакле, политички је разлог зашто господин Ђукановић добија економску помоћ ових година. Оно што ми упорно покушавамо да кажемо јесте да то има морални аспект који је врло значајан у тој ствари и има на крају крајева погубне политичке последице за нашу будућност. У Југославију је такђе из политичких разлога 50 година упумпано неколико десетина милијарди долара. Знао је Запад да Југославија нема никакве претпоставке да ефектуира новац који је у њу упумпан, али је из политичких разлога тај новац дат да би се одржао утицај и контролисао један простор да Руси не би могли изаћи овде преко своје православне браће на медитеран, односно на топла мора. Такође се сада преко Ђукановића и улагања у Ђукановића покушава срушити режим у Србији. Није спорно господине Новица да треба рушити режим Слободана Милошевића, али је спорно којим средствима и како и да ли ићи у комшилук и тражити помоћ од комшија да бисмо га срушили. То је оно што је кључна разлика између политике господина Ђукановића и политике Српске народне странке. Дакле, недвосмислено ми смо против режима Слободана Милошевића, али правити савез са њаволом, ићи напоље у комшилук да бисмо решили сво-

је унутрашње ствари, то може бити веома проблематично са несагледивим посљедицама. Дакле, ја сам покушао да илуструјем ту своју ступњу куповином хеликоптера. Будите сигурни да је данас најјаче предузеће, да се највише улаже у полицију Црне Горе. То није демократија и ти хеликоптери ће сутра, ја сам споменуо господина Шешела зато што су га некада носили на рукама колико се ја сећам, а сада имају хеликоптер да га изнесу. Сада имају два, имају лаке топове и улагање у овом тренутку у наоружање је нешто што нема сагласност, нема експлицитну сагласност грађана преко њеног парламента. Дакле, никада нисам чуо посланике у републичком парламенту да су рекли Ђукановићу - улажи паре или зајми паре напоље да нам направим полицију.

Водитељ: Реч има господин Крстајић.

Крстајић: Када су се у бившој Југославији доносиле паре, односно кредити то су били само кредити и није било уцена да се неке магистрале решавају, а то је сигурно било због тога и сведочи смо, јер смо сви ми радили и гра-

дили и на крају је биланс био овакав. Када се почела уништавати друштвена имовина и када је проглашена ничијом, око 150 милијарди је било те имовине, дуга је било око 17 милијарди, али биланс је био велики. Биланс имовине који је остао је био велики, позитиван. Према томе, ми смо имали друштвену имовину и све наше невоље почињу од оног момента када је друштвена имовина проглашена ничијом, а она је проглашена ничијом тако што је негирана када је правна инфраструктура у нас изгласана у скупштини, тако да о економији нема ништа да се пише. У Уставу у члану 45. пише да се јамчи право својине. Које и какве својине? Она је декретом збрисана. Највећи својински однос у нашој земљи је збрисан. Хтели не хтели она је на тај начин збрисана. Тако је нестало и тог друштвеног економског односа. Код нас у Црној Гори се десило да је та имовина одједном нестала тако што је отишла у неке фондове и одједном могу да управљају само самоуправљачи, а одједном три директора фонда могу добро да ко-

Предизборна иконографија (1): Мило иза решетака, покушај да се плакат сачува од цепања конкуренције

мандују са овом имовином. Она је избачена из контроле, избачена из руке радника, одузета радницима и оно од радника до овог члана 45. све је оно што се дешава отакањем друштвене имовине и управо је резултат ових невоља у којима данас стојимо. Није нама ништа сметало, па ни санкције да ми ипак ту друштвену својину заштитимо. Ми комунисти и даље желимо да заштитимо ту друштвену имовину и својину када разговарамо у парламенту инсистираћемо да се добро разликује о чему се говори, а не својина у општем смислу и она већ постаје апстрактна. Мора се разликовати лична својина, а данас нико не разликује личну од приватне, па приватна својина као пословни капитал уопште се не разликује нигде ни у законима, нити у читавом приступу. Државна и друштвена својина потпуно се нигде не разликују, тако да би неколико категорија морало под хитно да се исправи и наша правна инфраструктура уземљи у Црној Гори и Југославији.

Водитељ: Реч има господин Дреџун.

Предраг Дреџун: Мислим да су господа из блока Мирјане Марковић заборавили банане, па их подсећам на банане које су упорно помињали. Хтео сам једну ствар да кажем. Ово што господа из СНП-а причају о њиховом брачном животу док су били у једној партији ипак је некоректно. Мислим да ми лице на увређену жену коју је муж оставио и нашао бољу жену. Сада су нашли да причају нешто што нису имали храбрости док су били заједно. Очигледно се ту ради о фолклорним причама, јер их је господин Ђукановић одувао из партије, очистио, победио тако моћну и убедљиву партију и сада се понашају као увређене жене. Мене то неинтересује и те њихове ствари нека они расчистићавају. Ја говорим о коалицији Да живимо боље и желим о томе да причам. Уосталом, шта такозвани савезни премијер, жели да уради као прву ствар на челу такозване савезне владе да направи југословенску телевизију и да обједини полицију. Дакле, ни говора о економском програму. Ја хоћу да говорим о економском програму. Да смо

чланице ММФ-а као Пољска и Мађарска, Југославија би имала најмање 15 милијарди директних инвестиција. Господин из странке природног закона није дао једну лепу асоцијацију, организам када је изнурен и када је гладан не може да ради, мора да прими одређене калорије, одређену енергију и да дође у стање када може да ради. То су ти кредити који су нама неопходни, а неопходни су нам кредити да би нам привредни организам дошао у фазу да може да се репродукује и касније враћа те кредитите, тако да они који причају од кредита се не живи боље, причају најобичније глупости. Уосталом, данас дискутујем са десетак људи који нису економисти. Данас су овде само двојица економисти и заиста ми је тешко да расправљам са људима који нису економисти о економији, јер се очигледно политичке теме стављају у први план. Обишли смо Европу, били смо у Хонг Конгу, Шангај банци, било смо у Мери линч банци, Кредит комерцијалној банци из Француске, то су имена из самог врха светског капитала. Били смо и у Европској банци за обнову и развој. Прва југословенска делегација је била та из Црне Горе која је ушла тамо за ових седам година и званично примљена. Ваљда ти људи верују нама када нас приме. Са Оливетијем смо направили предговор и биће потписан, а неће ако победи СНП не дај Боже, онда не би био потписан. Ја се слажем са представником СНП-а да он неће бити потписан ако они победе, али пошто ћемо ми сигурно победити, то се синоћ видело на митингу у Подгорици, онда је апсолутно сигурно да ће Оливети доћи. Били смо у Торину, ја сам разговарао са 50 индустријалаца који су заинтересовани да доврше регионални водовод када регулишемо односе са Словачком. Били смо код господина Вацлава Клауса, бившег премијера Чешке, трансформатора Европе, једног од највећих умова источне Европе, били смо код људи који нешто значе и према томе. Црној Гори се данас верује и Црна Гора има простора да живи боље због тога што нам је потребан тај страни капитал. Онај ко мисли да нас изолује од света, да прича приче као Садам Хусеин свом народу и Фидел Кастро, да нас уверава да нас свет мрзи, то су најобичније неистине које смо чули од господина Шешеља да нас свет мрзи. Ја сам био ту када је господин Робин Кук рекао Милу Ђукановићу да је за то да Косово остане у Србији и у Југославији. Био сам лично ту. Дакле, из друге сам партије, нисам из партије господина Ђукановића. Био сам ту. А, господину Шешељу бих хтео да одговорим нешто. Дозволите ми 20 секунди само, јер ме је прозвао да читам. Ја се извињавам....

Водитељ: Морамо се држати реда господине. Први сте на листи за реплике и иначе.

Крстајић: Међународни фактор игра најважнију улогу у разбијању Југославије, што је било познато и у бившој Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, а то се наставља и данас. Сами можете приметити да се иде на те чињенице да се обогати Црна Гора али на декоративни начин. А да се осиромаше Србија. Нажалост, није прихваћено то са стране Србије, а са постојећом владајућом структуром у Црној Гори јесте, на челу са господином председником Милом Ђукановићем. То је једна лажна, измишљена потпуна тзв. реформа јер ја нисам ниједну добру чињеницу доживео од када су они на власти а дао бих одговор и то да је незаконито дошао на власт господин Мило Ђукановић. То је наша странка у неколико наврата истицала и ми га не признајемо као председника Црне Горе, јер је Министарство правде Републике Црне Горе 36000 гласова, молим вас лепо, избрисало. Они који су гласали за господина, а он је по-

Предизборна иконографија (2):
ујутро процветала, нешто касније увенула

бедно са 6000, према томе, видите и данас је држављанство избачено из свих закона о избору одборника и посланика, а било је и избачено и за избор председника и стог аспекта ми заиста не прихватамо те чињенице које стоје и које се примећују да је тај господин једини који ће спасити Југославију и Црну Гору. Оно што је најбитније, не пита се ту уопште појединац. Молим вас лепо, мени је председник моје Југославије, господин Слободан Милошевић, част његовој супрузи и његовом детету док се не докаже одговорност, ми га не осуђујемо, а највише ми имамо права који смо одржали Југославију са 10,5 милијарди немачких марака. У том правцу ја сам хтео да поставим неколико битних питања и молим да ми се на њих по могућности одговори. Одакле могућност да боље живе Црногорци од Срба када је добро позната чињеница да је апсолутни хаос и да је производња у Црној Гори на апсолутној нули. То Савезни институт за статистику даје податке, тамо је огромно повећање производње, док у Црној Гори она стагнира. Ради се о томе - хоће приватизација на један врло незаконит начин. Доста спорова водим по судовима, па сам дошао до неких закључака, очевидац сам тих чињеница, они рећимо позову човека да дође и да купи то и то предузеће, потпуно га опустоше, отпусте раднике, па након тога дају за невиђене паре својим пријатељима и да боље живе, они боље краду и боље живе, нормално, само једна мала структура људи. Док је огромна већина избачена на улицу и само може онај ко је заиста полтрон, малограђанска олигархија, који прихвата тако нешто што није нигде ни планом ни програмом предвиђено, да буде поданик овој структури. Ми такву политику у Црној Гори нећемо прихватити. Ми смо рекли својим референдумом јасно да ћемо да живимо у јединственој Југославији.

Међедовић: Ја сам и у првом јављању говорио искључиво о економским темама, мада нисам по струци економиста и сада ћу исто у другом јављању такође говорити о истим темама. Мислим да су централна два питања уз све ове наше разговоре, и то својински односи и државни ауторитет. Својински односи иначе у свету одређују укупне односе у друштву и како су регулисани својински односи зависи читава напредна друштва. Странка демократске акције за Црну Гору се залаже за приватизацију али за поштenu приватизацију. Мислим да око приватизације сви ми колико би овде говорили, ако би хтели да се користимо научним сазнањима, до којих је данас дошло, неспорно је питање спровођења приватизације. То раде и све земље које су се одвојиле од бивше СФРЈ, и Словенија и Хрватска и Босна и Херцеговина и Македонија и Црна Гора, а видим и Србија, само Србија је донела Закон формално, уопште није спремна да тај закон спроводи. Наводно чува велике друштвене комплексе. Огроман друштвени капитал. И, то је тачно. Ми у Црној Гори желимо да се спроведе бржа приватизација него у Србији али не можемо да је спроведемо управо због те савезне државе. Савезна држава онемогућава савезним прописима да се спроведе приватизација и то је камен спотицања. То треба отворено рећи. Мислим, господин Дрецуц је говорио о неким детаљима, о неким посетама, и ја се са тим слажем, све је то у духу кампање за спровођење приватизације али треба казати народу и грађанима Црне Горе да се не може спровести приватизација док се не регулишу односи са Србијом у оквиру Југославије. Странка Демократске акције је за поштenu приватизацију ваучерског типа. Ево због чега. Друштвена својина се истопила у фондове. Три фонда. Друштвена својина се утопи-

ла у три фонда. Ко је изгубио? Изгубили су само радници, непосредни произвођачи о којима су раније говорили комунисти. Њих нема, они су само на улици, они су на Заводу за запошљавање онолико колико ко има право по закону и ништа друго немају. Они немају ништа. Имају неке деонице које су једна формалност. Има папир али нема новац. Исто тако и овај ваучер може да буде обичан папир без новца. Јер, са ваучером се не може купити ауто. Не може се купити роба широке потрошње. Има се ваучер, има се неко надање да ће бити боља. Међутим, ми смо за ваучерски тип који је до сада спроведен у пракси најбоље. На пример, ни Шведска није најсрећније завршила са ваучерском приватизацијом. Није ни Пољска. Није ни Шпанија. Нису ни друге земље које су до сада познате у свету. Према томе, Црна Гора с обзиром на своју бројност становништва, на релативно мањи капитал него што су ове земље имале, треба да спроведе такву ваучеризацију применом свег позитивног што је било у Чешкој, Шпанији или Пољској. Значи, системом и синтезом тих најбољих модела у ове три земље. Дале, хтео сам да кажем и то да државни односи, односно ауторитет државе одређује какви ће бити економски односи, приватизацију, у једној држави. Савезна Република Југославија не функционише. Ево, сада је застало са доношењем Кривичног законика Југославије. Застало се са доношењем Закона о кривичном поступку, Закона о адвокатури и свим могућим савезним законима. Зато Црна Гора сматра да није равноправна у савезној држави. Ништа друго.

Водитељ: Господин Цунгуљ.

Цунгуљ: Ево, господине Сеферовићу, Међедовићу извините, добро је нагласио везано за разлике у развоју појединих општина. Но, међутим, ми се надамо да ће економски запостављени простори где претежно живе Албанци поново бити приоритетни и да ће се адекватна средства уложити у развој сточарства и пољопривреде, како у Плаву, Гусињу, Малешији и Улцињу. И раније је постојао ФНП, и мали и велики, дакле за развој приграничног подручја где су приоритет давали сеоској структури. Међутим, такви приоритети више не постоје. Одузимањем права над приморском обалом, над боравишном таксом, и осталим приходима који су раније припадали општинама

локална управа нема велике могућности да интервенише у развојним плановима, у уређењу простора а камоли у финансирању капиталних инфраструктурних објеката. Предузеће за јавне радове Црне Горе на нашим подручјима се појавило прошле године. И, надамо се, да нећемо бити више у скученим инвестиционим програмима. Напротив, очекујемо приоритет због досадашњег запостављања. Свесни смо историјског тренутка у превременим парламентарним изборима и искрено се надамо да ће реформски блок доминирати и да ћемо ми као мањински народ преко националне странке допринети да ова победа буде убедљивија. Једино ми је жао што представник Демократског савеза у Црној Гори, поштујући господина Самаи, међутим мислим на некога ко води локалну самоуправу, што није данас присутан. Јер, захтевали смо испред Демократске уније Албанаца да се одржи један округли сто, нешто као што је овде, међутим, то нису прихватили јер сам хтео да поставим само једно питање, али јавно и председнику странке и председнику општине - због чега не подржавају манифестацију „сви за туризам“, која се сваке године одржава у Улцињу. Хвала.

Водитељ: Господин Милетић.

Милетић: Поштовани народе Црне Горе, поштовани радници, посебно се сада вама обраћам. Већина политичара говори и доста компликовано и то зато да се вама јасно не представи заправо постојећи модел приватизације у Црној Гори. Ја ћу то сада вама врло једноставно да представим. Узмите ево једно предузеће, да у њему постоји 100% капитала. Оно што сада представља постојећи модел приватизације јесте да се 90% тог капитала одмах пребаци на фондове. Фонд за развој, Фонд за запошљавање и Фонд пензијског инвентарског осигурања. Молим вас, 30% од тих 90% ви можете да откупите. Дакле, поштовани радници, ви ћете имати 40% од укупног капитала предузећа које је било ваше. 60% једноставно је сада, капитал свих предузећа, у фондовима и тамо постоји. Шта се заправо са тим ради? Ствара се атмосфера и једно размисљање у коме се радницима представља истина да они немају новца. Предузеће сада нема новца. Траже се инвеститори из иностранства. И, сада, ако би ти инвеститори дали новац на жиро рачун предузећа било би ту и позитив-

Голубовци, место у којем је бачена повелика стена на аутомобил Момира Булатовића

ности, међутим, када се нађе инвеститор он пребацује новац на фондове, па фондови имају толико новца који се користи у разне сврхе. Као на пример промоције у предизборној кампањи коју користе одређене партије, односно партија, док рецимо конкретно Партија људског пута нема најосновнија средства за свој рад. Нисмо имали сада у предизборној кампањи средства ни за једну трибину да направимо. Уплаћено нам је 6000 марака а ми имамо 15000 марака дуга према људима који су нам обезбедили гласове подршке. Да утврдимо изборну листу. Долазе нам, сваког дана долазе мени, студенти, траже свој поштено зарађен новац, а шта да им ја кажем? Где живим о? У каквој држави живимо? Основну демократску ствар ова држава није испоштовала. Даље, ову основу коју сам сада представио, поштовани радници Црне Горе, верујем, мада време то врло мало овде дозвољава, да сте разумели. Само да кажем још и следеће - да ли знате поштовани радници, иједан случај, да је један радник у Црној Гори откупио предузеће. Ако постоји иједан такав случај молим вас реците мени и мојој партији. Хвала.

Водитељ: Хвала господине... имамо пријављене реплике, господа Дрецу, Крстајић, Воиновић, Цајић, Вујановић и Шешел. Молим вас, господине Антовићу Ви знате како се добија право на реплику. Дакле, мора неко да помене Вас, Вашу партију и тада се добија право на реплику.

Љубомир Антовић: Пазите, споменут сам у економском програму јер смо ми странка девизних штедиша, јер се ради о 7,5 милијарди марака. И имам право на реплику. Извињавам се, али хоћу само да кажем господо...

Водитељ: Знате како се добија право на реплику?

Љубомир Антовић: Ја сам рекао, дао сам тумачење, молим Вас, запишите ме за реплику.

Водитељ: То је Ваше тумачење које не...

Љубомир Антовић: А шта је Ваше? Хоћете бити љубазни?

Водитељ: Нисте поменути Ви. Није споменута Ваша партија.

Љубомир Антовић: Није поменут нико овде а Ви сте дали право на реплику.

Водитељ: Сви су поменути, или партије или људи појединачно. Неко каже другачије...

Љубомир Антовић: Молим вас ја сам споменут аутоматски и молим вас да ми дате ре-

плику (више гласова)... онда молим вас, дозволите, спомену ме је господин ... новохерцеговски водовод... ја сам га... дозволите молим вас...

Водитељ: Молим вас да се уозбиљите.
Љубомир Антовић: Не, не најозбиљнији сам.

Водитељ: Господине Антовићу поново Вас упозоравам. Господине Дрецу имате реч?

Љубомир Антовић: Господин ме је споменуо и молим Вас да, љубазно Вас молим, јер је ред да се ипак човеку да глас. Преко водова сам се препознао.

Водитељ: Господине Антовићу никаквих проблема нема, будите сигурни, ми не правимо овде никакву дискриминацију, да не губимо време, али...

Љубомир Антовић: Не губите време ако запишите господине председнице?

Водитељ: Ја сам слушао шта је говорио господин Давидовић, слушао сам нисам видео да сте споменути...

Љубомир Антовић: Странка девизних штедиша је споменута, молим Вас тачно.

Водитељ: Господине Дрецу изволите.

Водитељ: Нека господин Дрецу узме реч.

Љубомир Антовић: Хоће али када дате и мени реч.

Водитељ: Господине Дрецу узмите реч.

Љубомир Антовић: Странка девизних штедиша је споменута господине Станковићу и Пековићу. Ви не дате мени...

Водитељ: Господине Дрецу имате реч.

Предраг Дрецу: Пошто ме је господин Шешел добронамерно учио да прочитам нешто, јел тако, ја сам узео и прочитао његове мисли. То је најбоља ствар када вас неко учи да на његовом примеру да нешто прочитате о њему. „Мислима Мире Марковић највише одговара тоалет папир. На њему би њена инвентивност, креативност и оригиналност најбоље дошла до изражаја. И њена личност би напросто била комплетирана.“ То је дакле изјавио о свом коалиционом партнеру. Друго, ко је највећи криминалац у Југославији? Најбоље ће нам рећи господин Шешел. „Милошевић ће ускоро у затвор“.

Др Војислав Шешел: Али дајте и по-

датке о том тексту.

Предраг Дрецу: Недељна борба, јесен 1993. године. „Милошевић ће ускоро у затвор. Како ће он да оправда себе од умешаности у ове шпекулације Дафмент банке и Југосандика. Све је то рађено са његовим знањем и сагласношћу. Највише новца кроз те две банке су његови доглавници, па и он сам, опљачкали. Колико је само новца изнесено на Кипар у разне друге светске банке на приватне рачуне, на лична имена. Није Милошевић далеко од опције да заглави у затвору. Што већи криминалац то већи положај. И, онда није случајно што је Слободан Милошевић главни криминалац у Србији. Глава режима је Слободан Милошевић и зато мора пасти ако заиста желимо да сузбијемо најезд криминала и сведемо га у подношљиве мере.“ И са Милошевићем и са Миром Марковић Ви сте у коалицији и данас нам нудите срећну будућност. Богу хвала што вас народ у Црној Гори неће.

Водитељ: Хвала господине Дрецу. Има реч господин Крстајић.

Крстајић: Ми комунисти се залажемо да ако би ушли у парламент и кад уђемо у парламент да парламент појача своје компетенције и да заправо на тај начин покушамо ову ванпарламентарну власт власника капитала, техно менаџера, технократије преко извршне власти и њихових институција да спречимо. Једини начин да се то спречи је да се ојачају компетенције парламента и на тај начин да се изолује извршна власт и судска власт у овој земљи. Дотле имаћемо проблема. Значи правну регулативу нормативну регулативу морамо изнова градити и да се унапред парламентарне странке договоре, добронамерни градитељи ове земље шта хоће да изграде. Друге странке ма и у Уставу тако стоји и њиховим програмима стоји да они ето имају економски програм као што је некад изгледао социјални програм, један мали пасус. Ниједан нема већи програм од тога али кажем грађино сви јаку социјалну државу, Каква је то социјална држава? Социјализам то није. Значи социјалну државу са јаким дозом социјале. Ви гласајте за социјалу имаћете такву државу тако вам и у Уставу пише. Кад се говори о приватизацији да уграбим две - три речи. Ми комунисти смо за приватизацију сад се сви чуде како сад ми за приватизацију и како ми прихватамо приватни капитал. То је сасвим нормално, зато што никада друштвену имовину није могао нико превести западњацима. Пробали су 30 година да преведу и они нису схватили шта је друштвена имовина. Ми данас исто тако не схватамо шта је то приватизација, а у ствари друштвена имовина значи подруштвљавање средства и исто је што и приватизација и никада Запад неће доћи до 100% приватизације коју смо ми имали у нашем самоуправном друштву кроз друштвену имовину. То треба схватити.

Водитељ: Хвала, господине Крстајићу, имаћете касније још времена. Има реч господин Вујановић.

Вујановић: Мени је - чиме сте ви против Милошевића, кад то уопште није спорно. Друго питање, пошто знате колико овде улаже, актуелна власт у полицију, знате ли колико Милошевић улаже у полицију? То су два питања. И, још једна ствар. У вези са господином Крстајићем, он каже 17 милијарди. Није. Наш велики Јосип Броз оставио нам је 19,5 милијарди дуга а друштвена својина не постоји. У Римском праву каже да је то нултус реи - ни-

Страсти су се на време стишале, у Голубовцима су избори протекли мирно

чија ствар. То је додуше Кардељ наш, који је имао основну школу и два разреда учитељске школе, као наш главни економски стручњак рекао да је друштвена својина свачија и ничија. Ја се слажем са овим другим делом. Она је ничија. Не постоји, али немојте да полемишемо. Ви задржите Ваше мишљење. Ја нећу са Вама полемирати. То су две ствари (више гласова у исто време).

Водитељ: Господине Самаи изволите.

Самаи: Ја ћу малу реплику на излагање по питању дискотеке коју сам је напоменуо на самом почетку. Ја ћу само одмах рећи да није проблем у дискотеци. Није проблем у сличним улагањима, па ни у томе што се ти власници понашају по оном старом „држите лопова“. Него је проблем у нечем другом. Проблем је у томе што то није ни обично улагање ни обична дискотека. Јер, на дан њеног отварања слављеници се виде на свим странама дневне штампе Србије, а то је дан када је било највише жртава на Косову. То сам хтео рећи са тим. И, ово што је господин Цунгу рекао, ја сам приликом свог јављања већ рекао да нисмо били упознати са тим да ће данас да доминира економско питање. Сигурно би дошао председник општине Улцињ, а што се тиче Покрета за туризам ми смо оценили као партија која је вршила власт неко време сама затим у коалицији са либералима да политичке прилике нису биле баш срећне, да би се могло у то нешто више улагати, али надам се да ће се и то врло брзо превазићи. Толико за ову реплику.

Водитељ: Хвала, господине Вујошевићу.

Вујошевићу: Ја само тврдим господине Новица, да исту политику воде Слободан Милошевић и Мило Ђукановић, и при томе изражавам резерву, да може да постоји довољно добра полиција која може да замени и супституише њихове неразумне и глупе политике које воде у Србији, односно Црној Гори. Онај тамо купује оружје и наоружање и наоружава полицију да би тукао сопствени народ, а овај овде да би мене шпијао, прогонии и да би ме тукао. Дакле, при томе нема адекватну подршку у парламенту. Друго, у чему се разликује економски режим који је овде успостављен господина Ђукановића и економски про-

грами ЈУЛ-а? Дакле, буквално идентична прича. Имате једну да тако кажем партијску државу у којој својина, све, над предузећима, и апсолутна контрола фондова партијска, имате шверц у Црној Гори и од партијских предузећа, од шверца, да тако кажем, сервисирање пензија и некаквих левичарских идеја, шта ја знам, здравства, овога, онога. Дакле, иста прича као и ЈУЛ. Проблем је овде у томе што се ЈУЛ нигде не представља као Демократска странка. Као Демократска партија. Као реформатор. Оно што је морбидно овде што се један деспот, један човек који је заправо нама ограничио, узео слободу, и узурпирао је, узурпирао законе, ради против закона, што се још представља као демократа, и реформатор, и то је проблем. То је кључни проблем. И, што га Запад лицемерно прихвата као таквог човека и промовише га као таквог човека, што Запад на 15 дана пред изборе у Црној Гори, у једној држави у којој постоје две политичке опције, отворено финансира једну. Да то раде у Француској господине Новице, то би било мешање у унутрашње ствари Француске и срамота за Француску. Срамота је и за Црну Гору. Али, то се овде не види. Проглашавају се демократским, фер, и непристрасним, и регуларним изборима, у којима се велике силе директно својим парама и оружјем, хеликоптерима дакле, видели сте, мешају у те изборе.

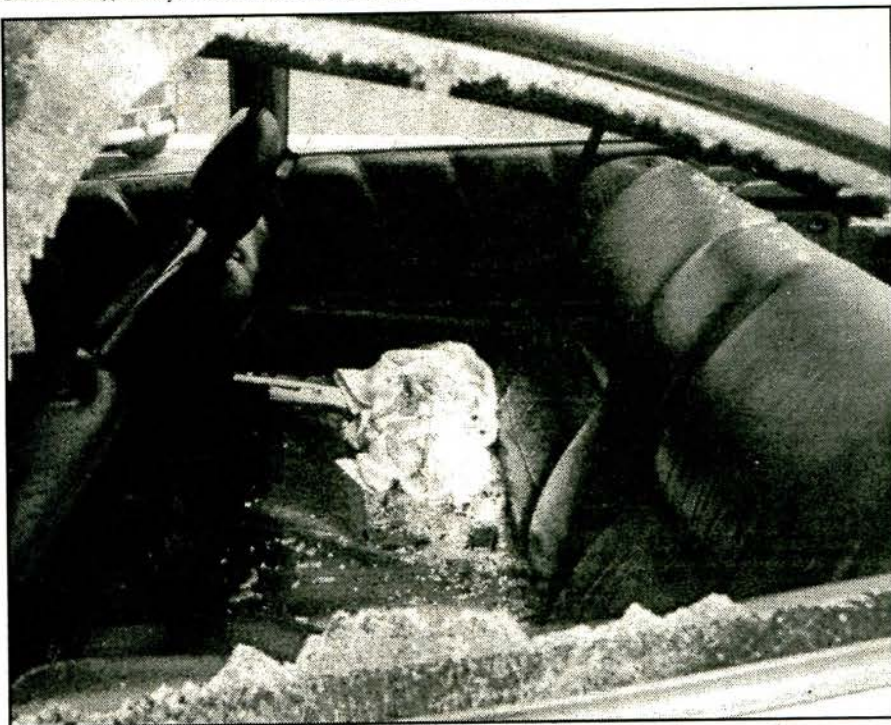
Водитељ: Хвала господине Вујошевићу. Господине Јовановићу.

Душко Јовановић: Ево, ја ћу овако мало, везано само за, како се то каже - да вратим лопту у црногорско двориште. Знате шта, поштовани грађани у Црној Гори, грађани су у Црној Гори за разлику од прошлости заиграле једну велику игру. Као што примећујете те паре утичу чак и на ментални склоп одређених партијских лидера. Они су једно причали пре пола године, пре годину, а сада видите како се ствари одигравају и да се врши једна одређена метармофоза. Оно што кажу или што је мало пре речено да ће савезни премијер да увде светску телевизију и да обједини безбедност, кратко ћу и јасно - молим вас ако у Црној Гори можемо да гледамо два РАИ програма, ако можемо немачки, ако можемо енгле-

ски, ако можемо и Тирану, ако у Херцег Новом можемо ХТВ не видим разлога да не би могли и Телевизију Београд. Па, молим вас, нормални смо и свесни грађани, дозволите нам да сами оценимо ко нас индоктринира и како. Друго, безбедност. Доста је, грађани Црне Горе неће да финансирају шпијунске службе по Црној Гори. Доста је господо улагања у шпијунске службе. Нећу да гледам ко ми прати ауто, нећу да гледам ко ми стоји под прозором увече у један сат. Ово су све тачни и прецизни подаци. Нећу да размишљам ко ми прислушкује телефон. Власт Црне Горе је дала милион и 200 хиљада марака да би прислушкивала мобилну телефонију. И, последње, оно што највише смета то је што ће са савезног нивоа спречити даљи шверц и оне силне авионе који слећу на подручје аеродрома. У ствари, то највише боли. То највише боли, господине Дрецу. То највише боли. Боле цигарете, боле камиони, боли ово господине. По 15 камиона је пратио ДБ према Београду. Поштоване грађане Црне Горе да информишем да од једног јединог шлепера који успете да проведете од Бијелог Поља до Београда, добијате у кешу на лицу места 100 хиљада марака. Драги моји пријатељи то боли ову власт. И, то боли зато што томе да се стане на крај. То видим као основни проблем тренутно у Црној Гори. То је криминал.

Водитељ: Хвала господине Јовановићу. Има реч господин Шешел.

Др Војислав Шешел: Ја се захваљујем господину Дрецу што је поткрепио моју малопређашњу тврдњу да нико од мене није оштрије нападао својевремено Слободана Милошевића и режим у Београду. И, сасвим је природно да представници опозиционих политичких партија нападају режим, критикују режим, а кад режим примењује репресивне мере да су онда крајње критични, да онда једноставно не бирају речи којима ће се обрушити на режим. То је нешто најприродније. Само, једну ствар губите из вида. Слободан Милошевић је пре неки месец био у дилеми. Он је имао много избора. Или да склопи коалицију са Српским радикалима или са Вуком Драшковићем, и била му је потпуно јасна симболика тих коалиција. Да је склопио са Вуком Драшковићем свима би било јасно - оде Косово и Метохија. Распродаше се српске земље. Чим је склопио коалицију са Српском радикалном странком свима је било јасно Милошевић је одлучио да чврсто брани Косово и Метохију. То је оно што је овде битно а не шта је ко коме рекао. Када сам протеран из Црне Горе, када су ме на јучаким рукама носили кроз српску Боку до Тиватског аеродрома, 1994. године, ја сам у Херцег Новом нападао и Ђукановића и Милошевића. Нисам уопште правио разлику у томе господине Дрецу. И ваша странка је некада нападала и Ђукановића и његову владу, али сада сте ушли у коалицију. И, не само да сте ушли у коалицију него сада вам они помажу да се уопште одржите на политичкој сцени јер сте свесни да на изборима не можете ништа постићи. Али, оно на чему ви највише инсистирате на страним кредитима, сви који су обећавали стране кредите лагали су. Обећали су Додиковој влади у Републици Српској пола милијарде долара. Где је то. Да-

Радикали су били на највећем удару: у Бару су полупани аутомобили активиста Српске радикалне странке

доше му неке мрвице, тамо милион тамо два. Обећавали су Русији 24 милијарде долара. Где су те паре. Нема их. Лажу и овде. Шта је циљ западних сила. Циљ западних сила је да се остави нова принудна управа над Србијом. Како. Уз помоћ претпостављеног режима у Подгорици који би био под њиховим утицајем и режима у Приштини, али под условом да Косово и Метохија буде федерална јединица у саставу Југославије. И то траже и Америка и Енглеска. Не Косово у саставу Србије него у саставу Југославије. Кажу, остаје вам Косово али као посебна федерална јединица. Е, то је оно што не смемо дозволити па макар нас уцењивали страним кредитима, ММФ, Светском банком чиме год још.

Водитељ: Хвала господине Шешел. Изволите господине Антовићу.

Љубомир Антовић: Хвала. Тачно је ово да је правиан поступак Српске радикалне странке када је у питању своја земља, када је у опасности своја земља, да ради на јединству одбране своје земље. Да је среће то би радили и ми Црногорци. А не некако се дистанцирали и хоћемо нећемо почели да нападамо те снаге. Мислим да је то потпун промашај. Што се тиче међународних фактора ја на њих бацам акценат. Ради се о томе да обучавају огромне масе људи албанске народности у Немачкој, Албанији и у другим европским земљама а финансира их међународни монетарни систем, хоћете нећете, који покушава да осиромашу ову земљу и да је уништи на тај начин. Међутим, ја видим три етапе. Пре санкција, санкције, и после санкција, где је у Црној Гори ишло све по мери - мед и масло, иста структура, онда председник Владе, сада председник државе. Молим вас лепо, обећавано је масу тих чињеница, да ће доћи страни фактори, добро, за време санкција рецимо то сам прихватио као реалну чињеницу, и због тога смо сви претрпели и много трпи овај црногорски народ. У овом другом делу отворило се небо, железница, није тачно да смо ми у изолацији господе. Чињенице су неке друге. Хоћемо ли ми признати или не стратегија је у питању. Не може граница са Албанијом да се отвори, немојте то тражити господе Албанци и остали који су у данашњој структури власти. Нема тог отварања док се не реши ситуација Косова, јер пазите, три милијарде, лично знам, читам књигу ЦИА против Југославије. То је један огроман пројекат, молим вас, а видите овамо се не помаже ништа, ово што је господин Шешел рекао ни Совјетском Савезу ни социјалистичким земљама. Друго што бих хтео да причам јесте - премијер Савезне Републике Југославије, ви сте сами овде данас признали да је он направио изврстан програм. Али, ја нешто друго видим. Можда други другачије виде. Ја се извињавам онима који не виде али сви смо зато различити, он је добро изабран на тој функцији а ови нису спровели његов план. Савезног премијера - и то је цело питање.

Водитељ: Хвала господине. Изволи-

те господине Дрецуна.

Предраг Дрецуна: Није спорно господине Шешел да ви политички став мењате. То је ваша ствар наравно. Али ја вас питам да ли ви и даље стојите пред тврђом да је Милошевић главни криминалац. То ви одговорите. Да или не. То је кратак одговор.

Др Војислав Шешел: Одмах ћу вам одговорити. Када у једном друштву дође до појаве криминала у великим размерама као што је то

Предраг Дрецуна: Да или не.

Др Војислав Шешел: Сачекајте мало. Што сте тако нестрпљиви.

Предраг Дрецуна: Ово су теорије. Ја те питам да или не.

Др Војислав Шешел: Ја сам врло конкретан. Ја знам да ниједну теорију овде не би разумели. Када дође до појаве криминала у тим размерама као у Србији или Црној Гори, ништа нема природније него када се челник режима оптуђује од стране опозиционе странке као главни кривац. Међутим, шта се у међувремену десило. У Србији су почели да хапсе те најкрупније криминалце из врха власти. Ненада Ђорђевића, Смиљка Костића, многе друге. А, овде још ниједног нису ухапсили. Јесу Ваца Баошића али у Италији. Што га овде не ухапсише да се не срамотимо по Италији. Е, то је суштина. Дакле, наравно да је шеф државе или шеф режима одговоран и кривац за све што се лоше дешава у држави. Али, то је врста политичке одговорности. Када идемо на кривичну, конкретну, правну одговорност онда се она мора јасно персонификовати до краја. У овом случају у Србији је пресонификован Ђорђевић, Смиљко Костић, многи други, не могу им ни имена запамтити. У Црној Гори још ниједнога, осим што су Италијани извршили персонификацију Ва-

ца Баушића.

Вељко Крстајић: Прекидам у реплици, нисам знао да је проблем Србије и Југославије, извесни Ненад Ђорђевић. Хвала господину Шешелу, пошто је то кључни проблем Југославије. Али, неистину сви говоре - да свет мрзи српски народ. То је фоскула на којој се влада. То је фоскула на којој се примитивни, олињали национализам, јер он је изгубио сву снагу, више буди не би ли се сачувала позиција преко тог средства. Најбоље је Зимерман рекао за господина Милошевића - да је то човек који користи национализам, да би очувао власт. Према томе, више је та формула прочитана. Пољска и Мађарска, Словенија, Чешка, то су све земље у које је ушао страни капитал у огромним количинама. Пустите ли Републику Српску, која је тек на почетку. Она ће добити за годину дана, ја вам тврдим, кад се установи демократски режим господина Додика, кад се учврсти, добиће огромне кредите. Добиће шансу да се развије, јер је интерес света да се развије. Не можете ви у Европи имати острвце - сиромаштво. То је елементарна логика капитала. Ваш страх од капитала је ужасан. Ви хоћете да ми сви будемо у сиромаштву, не бисте ли ви могли да владате, таквим сиромашним људима. Ми једноставно кажемо - господин Мило Ђукановић је смогао снаге да се одупре Милошевићу, тада је добио нашу подршку и тада смо стали безрезервно уз њега, кад смо се уверили да је човек који је решио да демократизује Црну Гору. А како је демократизује? Чињеница да је пет странака у Влади данас. Да коалицију чине три странке. Да нема више монопла једне странке, да су то странке које једна другу контролишу у Влади. Према томе, ми сада градимо пројекте - тунел кроз Созин, зато имамо кредитну линију која чека да ми победимо на изборима. Имамо да спојимо две обале Бокоторског залива на Веригама. Имамо шансу да проведемо регионални водовод. Све ће то бити уколико победи победничка опција која гарантује сигурност капиталу. Ако победи опција која не гарантује, наравно, неће бити. Ја сам рекао, уверен сам сто посто, добија опција која гарантује сигурност капитала. Уосталом, ви добро зна-

Аутомобиле су уништили непознати вандалаи у глуво доба ноћи

те да кредит из Грчке према Црној Гори није реализован, због улива званичног Београда на тај кредит.

Душко Јовановић: Ви кажете да Америка финансира једну партију а другу не. Ја сам разумео, а ви ми одговорите - да ли Мило Ђукановић комуницира са Американом као шеф партије или као шеф државе?

Вељко Крстајић: Као шеф државе.

Душко Јовановић: Према томе, ако он добија обећања или добија паре, по својој процени, то је Црногорско. Он не финансира његову партију.

Вељко Крстајић: То су политички слепци, господине. Званична црногорска влада је добила два милиона долара од Холбурка за те потребе. Од тих два милиона долара, нисмо видели, нити знамо како су распоређене и ваша странка и моја странка, смем да потпишем да нису добиле ни једног јединог динара. Уместо, дакле, тих два милиона долара, стигао је један хеликоптер за полицију.

Водитељ: Господин Шешељ.

Др Војислав Шешељ: Прво што се тиче света, свет није против српског народа. Западне силе су против српског народа - Америка, Енглеска, Немачка и друге. Оне су против српског народа. Ево доказа - помагале су Словенцима, помагали су Туђману и Хрватима, помагали босанским муслиманима, сад помажу албанским сепаратистима, чак и терористима на Косову и Метохији. Зашто увек - српским противницима. Зашто некада не кажу - овог пута су Срби у праву. Је ли амерички амбасадор у Загребу Питер Галбрајт лично стајао на хрватском тенку који је убијао српске жене и децу приликом окупације Републике Српске Крајине. Ето вам чињенице. Кажете - огроман капитал ушао у Пољску, Чешку и Мађарску. Јесте, јер су оне одређене да се прикључе директно и НАТО пакту и ЕУ, а где је тај капитал у Румунији, где у Бугарској, где у Словачкој, где у Белорусији, где у Украјини, где у Русији - нема га, јер су оне осуђене на пропаст. Само су им обећавали и ништа им нису дали. У Бугарској нема рата. Зашто Бугарска није добила кредите. Нећемо их добити ни ми. Што се тиче странака, господине Дреџун, немојте ту много да се дичите. Ви знате какав је био случај са вашом странком. Ви сте смењени од стране Главног одбора ваше странке, конгрес вас је сменио. Конгрес је изабрао ново руководство, али вам је Министарство правде поколонило нелегално регистрацију. Тако су и нама српским радикалима урадили пре неколико година. Прогласили тамо неке, да су они СРС, а ми смо морали поново да се региструјемо. Такав је случај и код вас - ниједан општински одбор, није остао уз вас. Ви сте сада као неки политички инвалид на милост демократске партије социјалиста - хоће ли вас пустити поново у Скупштину или неће, а сами на изборима ништа не можете постићи. Каква вам је политичка позиција? Ви сте човек који је остао без странке а и даље се буса у прса, да припада некој странци. Где вам је та странка, ја је нигде нисам видео у Ценој Гори, а све општине сам обишао за ових неколико дана.

Водитељ: Остало нам је још толико

времена, да ћемо сви добити по три минута, које ћете искористити на начин како ви одлучите. Да ли се слажете с тим? Изволите господине Шешељ.

Др Војислав Шешељ: Нисмо имали много прилике да говоримо о економским темама, иако сам као први говорник на томе инсистирао и само на томе базирао своје прво излагање. Остала су нека питања недовољно протумачена, недовољно продискутована. Једно од тих кључних питања је питање пореске политике које је веома битно за излазак из економске кризе. СРС се залаже за обраћање пореске стопе, постепено, али упорно и до краја, посебно стопе пореза и доприноса на плате у перспективи до неких 50%. Без тога нема постицања приватне иницијативе и без тога нема изласка из економске кризе. Све остало су мере које не могу ништа битно поправити у нашој земљи. СРС је веома поносна, иначе, на свој економски програм који хвале и наши најжешћи политички критичари, конкуренти, рецимо, Љубомир Маџар или Младен Динкић и слични економисти, који су припадали овој групи Г-17 и на чијем је раду и Влада Црне Горе прокламовала неки свој програм економских реформи. Оно што су српски радикали одавно савладали у економији, други тек почињу да уче. Шта је основни принцип економије - слободна конкуренција на тржишту, самосталност привредних субјеката, али претходна приватизација као друштвена својина, једноставно не може да опстане, такав облик својине нигде на свету не постоји. Свако залагање за опстанак друштвене својине је ретроградно и уништава економију. Друштвена својина нас је запрело, и уништила, довела до овога где смо, чим су престале инјекције новца са Запада. Ја позивам грађане Црне Горе да изађу 31. маја на ванредне парламентарне и

локалне изборе, позивам вас да гласате према својој савести, према својим опредељењима, према свом уверењу, да ће ваш глас допринети будућности ваше деце, будућности Црне Горе и наше заједничке државе, нашег циља - уједињења свих српских земаља. Ако гласате за Српску радикалну странку, сигурно се нећете покајати. На гласачком листићу, СРС је под редним бројем 2, српски радикали су одани отаџбини и српству, српски радикали никада нису издали, српски радикали су увек отворени, промишљени, толерантни, оштри у критици негативности, бескомпромисни у жигосању свих лоших појава у нашем друштву верни до краја у одбрани националних интереса и сваког парчета српске груди. СРС ће и на овим изборима показати своју снагу у Црној Гори. Убеђен сам у то, већ смо владајућа партија у Србији. До 20. јуна очекујемо да ћемо бити владајућа на савезном нивоу. Убеђени смо да постоје веома озбиљне шансе, да postanемо једна од владајућих партија у Црној Гори, ако нам део грађана Црне Горе своје поверење укаже на овим изборима.

Водитељ: Господине Војновићу.

Војновић: Изборни савез СРД Црне Горе и отаџбинске странке Коалиције за српство, бориће се само у парламенту за равноправни положај Црне Горе против аутархије и затворености за отварање према свету економском, политичком, против изолације и настојаће да у свим пословима економским и политичким равноправно учествује у Југославији, да рецимо утиче онолико колико може једна од две федералне јединице да утиче и на кориштење царина и на кориштење порских прихода и на управљање војском и полицијом савезном. Борићемо се за отварање према свету и то одмах, свако одлагање је на нашу штету и у том погледу ће Српска демократска странка нарочито у овој коалицији или коалицији још српских странака бити интегративни фактор српског народа у Републици Српској, у Ценој Го-

Инцидент се одиграо испред хотела „Топлица”, а резултати истраге још нису познати

ди и Југославији и у иностранству. Ми имамо веома велики број људи пословних бизнисмена који има огроман новац који би врло радо улагали код нас, али да се српска ствар, српски елемент, српска општина у Југославији оспорије, да уђу у Скупштину, рецимо Црне Горе представници наше странке и да на том нивоу заступају интересе и Црне Горе и Србије и Републике Српске и српског народа и Срба изван наше земље у иностранству. Ми имамо национални програм, ја нисам стигао да га овде уопште изложим до краје, врло је мало времена, програм као и све друге националне партије, за своју нацију, за своју веру, за своја права. Само сам хтео још да кажем, не стиже се у овако кратком времену, да се каже реч и о селу. Село је једно од основних наших и економских и других база. Селу треба дати кредит, али не кредит да их користе они који имају само тамо викендице, никве друге везе немају са селом, него стварним произвођачима, дати пензије сељацима, оспособити им инфраструктуру и вратити људе на њихова имања да имамо и здраву храну и здраве људе и налитет. Нама је село давало наталитет и давало освежење нације, међутим, ми смо данас опустошили села, ја сам рецимо по целој Црној Гори десетак дана нишао, то су невероватно лепа простора, невероватно лепа градови али нигде никога нема. Били смо, рецимо у Великој, тамо има пет-шест стотина људи, који живе на минималном нивоу.

Водитељ: Хвала господине, Господин Дармановић.

Илија Дармановић: За Српску народну радикалну странку економија Црне Горе је изузетно лоша. Све се свело на уличну економију, док фабрике, предузећа и остало ништа не ради. Радници су истерани на улице, код приватних послодаваца раде дан и ноћ, без годишњег одмора, без солидне плате и на таквим стакленим ногама црногорска привреда не може да остане. Српска народна радикална странка се залаже за враћање одузетог земљишта свим раднијим власницима и цркви. Потребно је гарантовати грађанима откуп пољопривредних производа и то и млека по стимулат вниим ценама. Забрањити увоз свих врста

роба које угрожавају домаће тржиште. Економска политика се мора водити и свести на монетарну фискалну и социјалну сферу. Влада и Народна банка су гарант да се фискална политика мора водити на нивоу државе, при чему треба строго контролисати мисију новца. Порез на промет и царине мора да буду искључиво у надлежности централне државе, која ће одређивати локалне порезе и редовно се уплаћивати царине у савезни фонд, с тим да порези не могу бити већи од 20% у малопродаји. Сведоци смо сада да је несташница одређених артикала на тржишту, као рецимо уља, да се грађани боре на разне начине да створе вештачке залихе уља. Што се тиче станова и кућа за раднике и грађане који то немају, потребно је да се доделе бесплатни плацеви, којих у подручју општина има довољно, тих простора за плацево, да се дају кредити са роком враћања пет година после пријема, на тај начин би се решавао стамбени фонд, јер су средства из стамбеног фонда већ давно истрошене од друштвених станова. Држава мора прописати минималну плату која не може бити 300 немачких марака по тржишном курсу, нормално да се то претвори у динаре на дан исплате. Образовање, култура, наука мора се финансирати из државног буџета и јачати привредне везе са свим овим државама које су пријатељи наше земље. Девизна штедња грађана се мора вратити најдаље са роком враћања од пет година, с тим да се тим грађанима, ако се не врати, мора понудити учешће у куповину државних објеката који се дају на јавну лиценцију под истим критеријумима, с правом прече куповине од стране девизних штедиша, уколико они то желе да купе. Позивам грађане да изађу на изборе, да гласају за број 4, то је Српска народна радикална странка, глас за ту странку је глас за српске земље. Хвала.

Водитељ: Господин Цомај.

Цомај: Овим желим напомену да се обратим нашим бирачима, бирачима са подручја где Албанци чине већину и да им кажем следеће: У склопу партија које претендирају на ваше гласове, на гласове 59 изборних места. Минимално прво место у моменту кад будете по-

шли да заокружите тај број 6, а мислите само на број 6 јер он може, само он може вам донети срећу и благостање за Албанце у Црној Гори јер су се они изјаснили за суживот са грађанима Црне горе, јер су се изјаснили да желе поспешје те међунационалне односе и да помогну интеграцију Црне Горе у међународне токове. Даље сматрам да Демократски савез као национална странка је странка која заслужује ваше гласове и због тога што тиме никога не угрожавате, што тиме помажете не само вашу националну странку, него помажете и демократски курс Црне Горе, јер као што знате, рекао сам и пре, ми смо већ јесенас приступили том курсу, потписали смо договор да ћемо помоћи, али као што сам рекао тај потпис је важан колико и њихова обавеза да договорено спроведу у дело. Што се тиче бирача са Општинце Подгорице, желим рећи и следеће: да је Демократски савез у Црној Гори, због закона који није одговарао и није омогућио да Албанци буду правремено организовани и на ваљан начин представљани, због тога што цензус од 3% једној великој општини, као што је Подгорица је немогуће постићи, ми смо бојкотовали те изборе, не желимо изаће, не желимо да-ће ти гласови просипају где не требају и позивамо, на крају одавде, и представнике друге странке Албанаца да бојкотирају изборе за одборнике у Општини Подгорица, јер не могу постићи цензусе, а тиме ћемо доказати и властима у Подгорици и Црној Гори да је ту направљен један велики кикс у духу онога што се на јесен потписало. Тако да сматрам да Албанци и Црној Гори морају овај пут дати глас Демократском савезу, јер тако глас вреди двоструко. Ниједан глас други у Црној Гори не вреди двоструко само глас дат Демократском савезу. Зато, да поновим још једном, сваки глас који се даје Демократском савезу у Црној Гори обезбеђује аутентично и право и ваљано представљање Албанаца у највишем црногорском дому и самим тим се помаже и демократски курс и реформски курс Црне Горе. Зато будући бирачи, са подручја где Албанци чине већину, заокружите број 6 за посланике а иза којих долази име Демократски савез у Црној Гори - Мехмед Барли, да се заокружи, јер тиме сви ћемо добити. Хвала вам.

Водитељ: Господин Јашаревић.

Мирсад Јашаревић: Поновићу нешто од онога што смо јуче имали у сучељавању на радију. Дакле, доминантно сматрамо да се и најгора власт и најокорелије структуре могу срушити, недеструктивним методима непрекидним повећањем креативних понуда. Значи, нико неће издржати вашу узрвзелу креативност ако је заиста будете могли и изложити и у смислу, на крају крајева пословања економије. Ми смо због тога принципијелно против претераног критиковања институција и на савезном и на републичком нивоу, и у том смислу владе и владајућих људи уопште, не зато што их обавезно подржавамо и што сматрамо да су они увек добри, него сматрамо да то доминантно расипа нашу креативност. Размислите увек више о томе како да будете креативни а мање деструктивни. Дакле, између избора ћемо увек подржавати институције система а у току предизборне кампање покушаћемо да понудимо боља решења и боље програме на основу којих ћемо управо њих сменити и доћи у могућност да вам ми понудимо наше идеје. С обзиром да се налазимо у овако затвореној ситуацији у којој нема довољно инвестиција, у којој нема довољно подршке, итд. од Међународне заједнице, сматрамо да не би тебало да губимо време док се не створе услови за те инвестиције, да можемо учинити оно што је до нас, а то је у сваком случа-

Срећом, повређених није било, страдали су само аутомобили

ју подизање квалитета у образовању, а везано опет за економска питања. Ми можемо конкретно понудити сарадњу са интернационалним универзитетом за менаџмент, који за разлику од досадашњих процеса у економији, уопште у менаџменту, користи један коалистички приступ, што значи да сви учесници одређеног економског процеса добијају, а не да се води овако оштра утакмица у којој ћу ја добити, искључиво ако успијем при том, да негде значи, искористим слабости неког свог противника. Дакле, у том смислу ми предлажемо наш допринос и у сваком случају мислим да је још вредно да нагласимо да Странка привредног закона у смислу поправљања економске, пре свега пореске политике даје следећи допринос. Ми сматрамо да је пореска политика неминовно лоша у оним случајевима када су индивидуалне способности људи ниске у свакој области. Због тога што имамо индивидуалне способности, Влада и држава морају формирати организације и институције које ће те способности да покривају, а то се углавном мора финансирати повећањем пореза. Ми смо у сваком случају за то да се смање порези знатно и да се пре свега смање порези успешним, јер управо успешни демонстрирају највише креативности и не требамо их сасецати у корену. Сматрамо такође да треба повећати нагло запшљавање нашег становништва, и то пре свега на обезбеђењу додатног професионалног образовања за незапослене и отварања нових радних места. У том циљу, пре свега, сматрам да треба започети наглашене грађевинске јавне радове, а пре свега у области

решавања проблема са водом, јер као што сам пре рекао, проблеми са водом нам онемогућавају да наше базичне - пројектовано базичне привредне делатности као што су туризам, здрава храна, пољопривреда, екологија итд, дакле оне су нам због некавалитетног водоснабдевања потпуно спутане. Хвала.

Водитељ: Господин Душко Јовановић.

Душко Јовановић: Поштовани грађани, Социјалистичка народна партија Црне Горе као најјача и најорганизованија и најмасовнија партија у Црној Гори кад победи. прве мере које ће предузети су да се Црна Гора врати поштовања права. Даље, морамо нешто поменути око приватизације. Пошто сам ту тему мало прескочио и запоставио, приватизација великих предузећа, по посебном програму Владе, уз ангажовање консултантских кућа међународног реномеа, може на први поглед да буде привлачна. Међутим, једноставност у примени овог модела и непоштовање дугорочне стратегије привредног развоја Црне Горе омогућава страном партнеру додатне повољности, о којима јавност није обавештена. У таквој тајности могуће је прање новца, и то домаћих бизнисмена, који се покривају звучним називима фирми из иностранства. Будући да се ради о пословима који се одвијају у нерегуларним околностима и за ширу јавност под непознатим условима, Социјалистичка народна партија сматра да их треба одложити до обезбеђења стабилних политичких и државних прилика, а да ће овакве остварене продаје бити нужно преиспитати. Подсетићу јавност да је у једном дневном листу пре десетак дана об-

јављено, да је стручна екипа утврдила да, рецимо један алуминијски комбинат више дугује него што вреди, што ће преведено значити да ћемо том човеку који буде решио да купи фирму, морати још да доплатимо да би дошао у Црну Гору. Даље, основни извор државних финансија налазиће се у сузбијању сиве економије, односно њеног превођења у регуларне токове. Данас је сива економија достигла такво учешће у привредном животу Црне Горе, да је немогуће замислити опстанак предузетника који своје пословање врше по закону. Сматрамо, тачно је, да сиву економију није могуће потпуно искоренити, али је обавеза сваке уређене државе да је држи у толерантним границама. Толерисање нелегалних граничних прелаза омогућава да у државу неконтролисано улази роба, којом је промет строго забрањен, то је оружје и дрога. Као доказ, ево навешћу само податак из „Победе“ 19.5. обавештење за јавност да су радници Одељења безбедности у Будви, јуче у једном од будванских кафића, каже, ухватили двојицу растурача дроге, код којих су пронашли један и по килограм дроге. Незванично смо, каже, сазнали да је ова дрога заплетењена, а њени растурачи успели да побегну. Чудно, када је тако Министарство унутрашњих послова оспобљено, толико се у њега улаже, како из тог кафића баш та двојица успеше да побегну. Исто тако, преко границе на необезбеђеним граничним прелизима, роба чији квалитет није контролисан, стиже у нашу државу као електроника, апарати за домаћинство или је штетна по здравље становништва, то су храна, пиће, козметика, што поред економских штетних последица има дугорочно неповољне ефекте на стандард и здравље становништва. Немамо времена да елаборирамо колико то штети по фискални капацитет државе, али мало пре сам говорио да у ствари буџети се не пуне из реалних извора него од шверца, криминала и сиве економије.

Оно што мислим да се најчешће превидља кад се говори о приватизацији, јесте њен много значајнији правни аспект за нашу политичку и економску ситуацију, него прича надобудних економиста из Омишића о тзв. ефикасности својине. Својина је ефикасна или није ефикасна, зависи од тога како неко располаже с њом. Може приватна својина или било која друга својина бити мање или више ефикасна. Оно што је значајно и разлог због кога се Српска народна странка залаже за приватизацију, јесте у том што једино приватна својина може бити ваљана основа правно заснованих економских односа, и ваљано правног заснованог пложаја државе у економији. Дакле, да би се уопште могле везати руке држави да би држава коначно напустила економски живот, што јесте крајњи циљ сваке нормалне и разумне економске политике, мора се, да тако кажем, прво дефинисати шта је чије, затим ко сноси ризик посла, ко сноси штету у послу итд. Кад држава ради и води послове за вас, односно кад то ради Мило Ђукановић он се задужује на ваш рачун, на вашу штету, неконтролисано, закупује нешто што није његово. Он не сноси ризик, ви ћете плаћати, да тако кажем, дугове које он данас створи. Да се то не би дешавало, да не бисмо живели од тога, од његовог шверца дувана, да не бисмо живели од његове илегалне касе, да не бисмо, да тако кажем живели и текли корист на штету Србије и, да тако кажем, вукли економске користи из политичких проблема које данас Србија има, дакле ако верујете да се већ данас може живети поштено и часно и честито и да можемо храбро издржати, да тако кажем, све притиске којима је изложен српски народ, дакле уколико сте коначно схватили да ова фа-

Заменик министра за спорт Владе Србије Славниша Младеновић
пored свог разбијеног аутомобила

брика лажни илузија, мора да се такође доведе у службу народа а не власти, дакле, уколико верујете у то да се у овој земљи могу, поставити закони и први поредак, и да се власт може вршити у границама закона, онда на овим изборима гласајте под бројем 10. Српску народну странку, јер то је странка која се залаже за Савезну државу, као моралну основу, будућу материјалну и културну основу, будуће јединствене Федерације српског народа.

Водитељ: Господин Крстајић.

Крстајић: Да се питање приватизације правилно схватило на време или да ли се оно уопште и данас схвата правилно, ми комунисти желимо рећи - да је погрешна свака теза која говори да је приватизација једнако сто посто приватна својина. Значи, то би било друштвена својина једнако све сто посто приватна својина, енергично се боримо против тога и грађани Црне Горе, односно радници који имате и полажете искључиво право на ту друштвену својину, тражите отворену дискусију око ових озбиљних питања. Ми ћемо се искључиво залагати у парламенту да праг социјализма, да друштвена својина непосредно припада радницима у минималном износу од 51% од постојеће која је била. Других 49% ће узети фино да газдују, иначе, политичке структуре и извршна власт. Оне воле да буде и менаџери, они воле да буду и судије. Влада је постала менаџер наш, и неће разговарати више. Томе треба стати на крај. Морају привредници да узму ствар у своје руке, као што су некада и имали. То је око питања те приватизације. Зато, ови који нас заступају морају једном за свагда рећи - наш самоуправни социјалистички самоуправни - са друштвеном својином и друштвеним односима које смо имали, не може да се идентификује са осталим типовима државне имовине у свету. Они нас гледају сад зато што смо ми извукли ту друштвену својину горе ка држави, направили три фонда и ушли у исту формулу коју траже и од Русије и од осталих. Молим вас само, једну поруку гласачима, за реплику сам био заборави.

Водитељ: Кажите.

Крстајић: Порука је гласачима да све националистичке и националне странке које су ту присутне, ви их сами знате које су оне, ако за њих гласате, гласајте за рат. Ако гласате за грађанске партије, као што је Коалиција „Заједно“, Сцијалистичка народна партија и Југословенска удружена левица, ви гласате за изградњу капиталистичког друштва, које није дефинисано и то друштво које ће бити најбруталније друштво експлатације из шеснаестог, седамнаестог века. Ако гласате за комунисте, ви гласате за себе и за изградњу социјализма. Хвала.

Водитељ: Господин Предраг Дрецун.

Предраг Дрецун: Па овде је очигледно да имамо политички сукоб који се манифестује, а ако хоћете и у економској сфери то је јако изражено. Политички сукоб захтева, а најављене коалиције, видели смо да је она већ формирана, али господин Шешел је најавио, коалиција Милошевић - Булатовић - Шешел, види, дакле велику Србију, унитарну државу без Црне Горе. Према томе, ту је ствар и због тога се у економској сфери изазивају многи проблеми јер је једино могуће у сиромашној држави реализовати такве концепте, а данас у свету иду интегрални процеси, Европа се уједињује, а идуће године ће имати еуро валуту. Нико није толико луд да се изолује од света, па ни Црна Гора да се одваја ни од Србије ни од света. Наравно да хоћемо са Србијом, међутим проблем је што смо прочитали тај режим и што у овом тренутку влада Црне Горе мора овако да ради. Привреде нема, због чега нема привреде, јер смо у блокади. Влада Цр-

Почињена је материјална штета у висини од 4.000 немачкох марака

не Горе мора да се стара о сваком грађанину Црне Горе. Податак да 380 хиљада грађана данас прима нешто од Црне Горе, говори да та Влада озбиљно схвата те проблеме грађана Црне Горе и да их решава, да исплаћујемо и пензије редовније. Нарочито вам кажем, интензивно је то све то у последње време, када смо имали страшне тешкоће са савезним органима. Ево, Влада је један програм у пољопривредни реализовала управу, додељује пољопривредне кредите, нешто више од 1000 мотокултиватора се са проблемом увози у Црну Гору зато што савезни органи не дају дозволе који су и на контингентима. Мотокултиватори се нигде не производе у Југославији, дакле имамо и те проблеме и због тога смо ми да тај режим једноставно оде, да имамо добре економске односе, наравно у оквиру Савезне Републике Југославије и са светом. Без повратка у ММФ, у Светску трговинску организацију и полако у Европску унију, бојим се да нам нема перспективе, јер нам Кино није једини партнер. Са Кином имамо бартер аранжман који нам је однео 100 милиона долара девизних резерви и ја ту немам времена да елаборирам, то је перспектива сарадње са Кином. Морамо да прекинемо тај економски рат и морамо једноставно да завршимо процес приватизације. Један ће правац ићи јавном продајом, стратегијским инвеститорима остатак наравно грађанима путем ваучера. Ми дакле мењамо концепт приватизације који је успоставио Момир Булатовић, јавно се хвалио да је читавог себе уградио у тај процес. Када се говори о пљачки у процесу приватизације треба рећи да му је рођени брат до уназад 45 дана седео на месту директора Фонда за запошљавање и потписао сваку продају предузећа а после његовог одласка није било ниједне продаје предузећа. Тачно је да сива економија цвета, зато што смо у блокади. Грађани се сналазе а ми управо хоћемо један парадокс, да расветлимо јер сви кажу да власт живи добро у изолацији, а ми хоћемо да се макне та изо-

лација, хоћемо да сви живе добро. Слободан Милошевић и његов режим, живе фантастично. И видите како влада и Садам Хусеин толико година, и Фидел Кастро толико година. Такву перспективну нећемо, хоћемо да младе људе укључимо у свет и то је задатак Коалиције да живимо боље.

Водитељ: Господине, молим вас време је истекло.

Љубомир Антовић: Не прихватамо цветање сиве економије као ни шверц, да то легализују надлежни државни органи, већ прихватамо чињенице да је један пројекат од седам и по милијарди немачких марака и те како озбиљан, како за нас, за странку девизних штедиша, тако исто за Савезну владу и владе република чланца. У том правцу ми би желели да нико не дира наших 465 објеката који су изграђени из девиза у Народној банци. Из којих разлога, без нас нема нико право да решава судбину штедиша. Нема ниједна влада нити иједна институција осим наша, која је са међународним факторима и међународним експертима и унутрашњим, направила један јединствени програм, а такође имамо, у колико ово не успе иједан међународни програм до 2000. године и у том правцу докле год не будете такав један програм озбиљно направили ми не прихватамо ову приватизацију из објективних разлога. Нема могућности после да се то поврати. Пазите, не ради се јединствена приватизација на нивоу Југославије. Овде се нешто тобож истрчава у циљу некаквих реформистичких снага, а ми добро знамо, нисам могао да вам одговорим, да не би изгубио време, око Југосандика и Дафмент банке, како Милошевић, господин председник Југославије треба да иде у затвор, а ми знамо да треба да иде и господин Мило Букановић у затвор и ми смо подносили кривичне пријаве, два пута а ова држава и те како мудро то одбацује на челу са инструкторима владајуће структуре. У том правцу, позивам све скупа вас, који сте овде присутни, да допринесете да се заи-

ста једном донесе један адекватан закон, са нама штедишама.

Водитељ: Господин Светомир Ђедовић.

Светомир Ђедовић: Данас код нас у економском систему постоје три облика својине. Постоји лична, акционарска, државна и остаци друштвене својине у фондovima, који још немају јасну представу шта то морамо да радимо. Једини су губитници радници. Ми као странка која заступамо мањински народ у Црној Гори, муслимане, Бошњаке, нема уцене власти јер немамо ни власт, партиципирамо та нека вршења преко једног министра у Влади Републике Црне Горе, али се трудимо колико можемо да подржавамо само ону власт која је демократска, која је реформска, која тежи ка бољем јер мислим по природи ствари да сваки човек треба да тежи ономе што је боље, а не ономе што је горе. Да гледамо испред себе, а не иза себе. Међутим, и нажалост веома паметни људи заговарају митове, враћање у прошлост што није добро. Ми као странка која заступа мањински народ у Црној Гори, немамо програм од 100 тачака, ниги тражимо такав програм јер видимо по угледу на друге странке које имају такве програме, а имају у Србији и по 200.000 избеглица из Хрватске Крајине и не знају шта ће са њима иако тај народ живи у својој матичној држави Србији, Војводини и Косову. На овим изборима наша странка је донекле хендикепирана јер је велики број младих људи, морао да напусти државу због рата у Босни и због свих ових недаћа које се дешавају задњих година, али то не би требало да буде обесхрабрење, него напротив да се још више ангажују муслимани и Бошњаци у Црној Гори, да гласају за своју странку, која јесте национална, али није националистичка и ја сам веома зачуђен од представника Савеза комуниста да може да поистовећује националне и националистичке странке и да брка појмове који су веома јасни, одређени, праксом доказани и слично. Ми смо против закона јачег, а овде неки демонстрирају закон јачег. Ми смо за мир, јер сматрамо да је мир услов свих услова, не мора се говорити ни о једном економском програму, ни о било којем другом питању једне државе. Доста је било рата, а стравична слика Босне је најупечатљивији пример ко губи у таквом једном рату. Луче је на телевизији баш у оквиру ове емисије, саопштено Црногорској јавности да је Листа удружених Бошњака, муслимана у Црној Гори доукла своју посланичку листу, те тиме обавештавам драге бираче муслимане, Бошњаке, да више нема дилеме. Сада треба гласати само странку Демократске акције и зато 31. маја треба заокружити број 15. на посланичкој листи у Црној Гори. Тиме је Странка демократске акције доказала да је била упорни борац и сачувала своју целину у односу на једну групу минорних људи који су напустили ту странку зарад вероватно, личних и уских интереса и што је најгоре нападали су Странку демократске акције нако су још задржали њена средства и возила и технику и слично и сада смо покренули поступак да нам се та средства врате. Морам да кажем још на крају и то да многи наши људи који се налазе у другим странкама, мешетаре по најзачинијим селима и служе се неистинама да се наводно Странка демократске акције распала и да треба гласати само једну водећу странку. Ради се очигледно о подметањима, о неистинама јер Странка демократске акције је консолидовала своје редове и није никада била јача него што је сада и што будемо имали више посланика, више ћемо се заложити за просперитет Црне Горе.

Водитељ: Господин Цунгу.

Цунгу: Поштовани грађани Црне Горе,

Демократска унија Албанаца ће и убудуће дати свој пуни допринос економском развоју Црне Горе. Наравно указујући на недостатке који штете не само нама већ и осталим општинама. На изборе крећемо са великим оптимизмом и очекујемо миран завршетак, а иначе смо сви скупа прекорачили границу економске толеранције и морамо се коначно вратити послу за добробит свих нас. Искористићу прилику да се нашим бирачима обратим на матерњем језику (обраћа се на матерњем језику).

Водитељ: Господин Пилотић.

Пилотић: Црна Гора има благослов јер Партија људског пута има завршну реч, даје закључак свих ових разговора и смисао свих речи. Основни смисао модела приватизације који постоји у Црној Гори јесте да од радника направи најамну радну снагу. Када и ко од Црногораца може направити најамну радну снагу. Ја мислим да систем живљења у коме робовласнички начин и смисао постоји није за Црну Гору. Уколико дате поверење Партији људског пута, поштовани грађани Црне Горе, ми ћемо вратити новац који је вама одузет, вратићемо новац предузећима и учинићемо оно што јесте једини облик, правдени облик

приватизације, а то је подела капитала који постоји у предузећу, равноправно свим радницима. Тиме ћемо ми створити вашој породици основу за рад и живот. Ако хоћете друштво које ће помоћи вашој породици, да се она васпитава у моралном и људском смислу, гласајте за Партију људског пута. Ако хоћете да ваша деца иду у школе, које се с правом зову школе, и ако хћете да вашу децу уче професори који су достојни да буду професори, гласајте за Партију људског пута. Ако хоћете да вас ваша деца воле и да се вама поносе заувек, довољно је да заокружите број 17 на овим изборима. Гласајући на вашем изборном листићу и заокруживши овај број, гласаћете за мир, рад и ред на овим просторима. Данас, на Спасовдан, на овај свети дан, поштовани народе Црне Горе, у име моје партије, у име Партије људског пута, ја вас поздрављам и желим вам сваку срећу и здравље. Хвала.

Водитељ: Хвала и вама господине Пилотићу, а вама драги поштовани гледаоци захваљујемо на пажњи и стр пљењу. Хвала свим представницима странака, који су допринели да ова сучељавања протекну у фер и коректној атмосфери. Желимо вам свима срећу на изборима. Довиђења.

СВЕ ЗА СРПСТВО
А СРПСТВО НИЗАШТА!